

Dosar nr. 73978/3/2011 (Număr în format vechi 2938/2013)

ROMÂNIA

**CURTEA DE APEL BUCUREȘTI
SECȚIA A VI-A CIVILĂ**

DECIZIA CIVILĂ NR. 256/2014

Ședința publică de la 16 Aprilie 2014

Completul compus din:

**PREȘEDINTE ALINA PĂNESCU
JUDECĂTOR IANINA GRADINARU
GREFIER MONICA IONESCU**

Pe rol fiind pronunțarea asupra cererilor de apel formulate de apelanții reclamantii: Adam Banica Cristian, Adam Elena Sofia, Atitienei Marius Vasile, Barbulescu Ioana Daniela, Calota Mihai Marian, Calota Mirela Elena, Catrina Bogdan Octavian, Cucos Roxana Corina, Dedu Florin Fabian, Dedu (Pintican) Georgiana, Dinu Iris Miralisa, Drob Camelia, Drob Laurentiu, Haitaim Aurora, Haitaim Mitica Mihai, Ivan Dragos Gabriel, Ivan Elisabeta Crina, Matu Cristian Adrian, Negoita Costandel Daniel, Negoita Andreea Daniela, Otel Catalin, Otel Roxana Mariana, Paunescu Silviu, Pavel Andreea Georgiana, Pavel Dragos Ovidiu, Pirnea Tudorel Aurel, Rizea Adrian, Rizea Rodica, Turcitu Bogdan Alexandru, Albulescu Silviu Marin, Andreica Adrian Ioan, Andreica Elena Luminita, Andriescu Liviu Calin, Andronachi Eduard Cristian, Andronachi Veronica, Antim Dan Milorad, Antim Elena, Antim Mihai Ciprian, Azoitei Florina Carmen, Azoitei Paul Mihail, Baciui Mihaela, Baciui Ovidiu Dumitru, Badicel Elena, Badicel Mihai Ciprian, Balan Valerica Georgiana, Balan Radu Cosmin, Baldea Simona Valentina, Baldea Bogdan, Barbu Gabriela, Barjovanu Irina, Barjovanu Vlad, Bazac Daniel, Bordea Olimpia Elena, Botezatu Theodor Alexandru, Bragau Florica Stefania, Bragau Iordan, Buza Cornel Nicolae, Buza Raluca, Cantaragiu Ancuta, Cantaragiu Gabriel, Carbutaru Claudiu Decebal, Carbutaru Elisor Mirela, Carlig Simona Cristina, Carlig Bogdan Ioan, Carp Adina, Carp Florin, Carp Florica, Cartu Ion, Cherches Calin Luca, Cherches Laura Simona, Cherim Onol, Cheser Gina, Cheser Narcis Sebastian, Chivulescu Florentin, Chivulescu Maria Lorena, Ciobanescu Emilia Antonela, Ciocan Andrei, Ciocan Laura, Ciocirla Mirela, Cochirleanu Oancea Ionut, Cocolos Ioana, Cocolos Vasile, Cojocaru Catalina Elena, Cojocaru Radu Teodor, Constantinescu Silviu, Copiriie George Robert, Copiriie Steluta Cristina, Cosmiuc Horia, Cosmiuc Liliana, Costescu

Valentin, Costin Lucian, Costin Ramona Oana, Craciun Florian Valentin, Craciun Madalina, Crisan Ciprian, Crisan Nicoleta, Dima Gigel Doru, Dinca Lucian Bogdan, Dinca Victorita, Dit Florenta Adela, Dit Catalin, Dogan Gheorghe Cristian, Doroghi (Bele) Mihaela Cristina, Dorosenco Grigorii, Dorosenco Ramona Adela, Dragomir Cristina Elena, Dragomir Stefan Cristian, Dragos Daniela Laura, Dragos Mircea Radu, Dragu Lucian Cornel, Dragu Simona Teodora, Duhalmu Cristian, Duhalmu Nicoleta, Dulacioiu Camelia Ecaterina, Dulacioiu Eugen Lucian, Duma Gheorghe, Duma Norica, Dumitrache Marius, Dumitrache Violeta, Dumitrescu Stefania Elvira, Dumitrescu Tiberiu Aurelian, Dumitriu Amalia Lacramioara, Dumitriu Emil, Eleodor Daniela Florentina, Enache Cristina, Enache Gabriel Enescu Ileana Simona, Fegher Augustina Felicia, Fegher Eduard, Feodorov Sorin, Feodorov Ionela, Fercu Onofrei Daniel Nicolae, Fercu Onofrei Izabela, Florescu Mihaela Ioana, Florescu Cătălin, Flori Marius, Flori Denisa Ionela, Foica Lavinia, Fota Madalina Gabriela, Furnica Jana Mihaela, Furnica Liviu, Gambuta Alina Petronela, Gheorghe Bogdan Mihai, Gheorghe Cristina Elena, Gogorita Mirela, Gontescu Ilie Mihai, Gontescu Mariana Simona, Grama Florina Georgeta, Grama Iuliu Sever, Grigorescu Catalin Teodor, Groza Rodica, Gusoi Ioan Valeriu, Halitchi Daniela, Halitchi Florin Constantin, Hotnog Catalin, Hotnog Laura Ioana, Iacob Camelia, Iacob Emanuel, Ilie Roxandra Georgiana, Ilievici Anne Marie, Ilievici Sorin Dumitru, Inisconi Erika, Inisconi Ionel Lucian, Ionescu Irina, Andersen Scott Richard, Iordache (Vlad) Adina Maria, Ipate Costel, Ipate Edith Mihaela, Irimia Daniela, Irimia Ovidiu Gicu, Iuga Emilia Cristina, Iuga Laurentiu, Kalamar Mihaela, Lacatusu Ciprian Constantin, Lapadat Daniel, Lapadat Ruxandra, Lazar Daniel, Lazar Felicia Narcisa, Leahu Ion, Leahu Maria Sanda, Leganel Marian, Leonte Marcela, Leonte Ciprian Sorin, Lupsa Mariana Gabriela, Lupsa Dumitru Adrian, Lupu Valentin Andrei, Lupu Doinita Mihaela, Motataianu Catalin, Man Dorel, Man Carolina, Manea (Neagoe) Claudia, Manea Sorin, Manea Irina Mariana, Manolciu Ramona Cristina, Marian Daniel Calin, Marian Gabriela, Marin Constantin, Marin Maria, Marin Maria Elena, Marin Daniel, Marina Rene, Martescu Ilie, Martescu Georgeta Mihaela, Marzac Maria, Marzac Stefan, Mazilu(Dumitrascu)Carmen, Merticariu Mihail Sebastian, Merticariu Roxana Elena, Micu Valentin Viorel, Micu Ana Maria, Mihai Mitica, Mihai Cristina Daniela, Mihalache Arsenie Samoil, Mihulin Marius Iulian, Milcomisi Silviu Ion, Minea Eliza Gratiela, Mitranescu Dan Mihail, Simion Simona Mirela, Moisev Ribana Mariana, Muntean Dragos Alin, Munteanu Adrian Catalin, Munteanu Eugenia, Muresan Mihai Dan, Muresan Anca Daniela, Nan Paula Dorina, Nan Ilie Danut, Neacsu Sorin, Neacsu Neluta, Neagu Simona Mihaela, Neagu Marian, Nacula Tache Victor, Nedejde Cristian Ilie, Nedejde Elena, Nichita Dragos Florian, Nichita (Neagu) Florina Carmen, Nicolau Mariana, Nicusan Tudor, Nisulescu C-Tin Telu, Jipa Camelia, Oanta Ciprian, Oanta Mihaela Nicoleta, Olariu Sorin Gabriel, Olinec Laura Gabiela, Onofrei Ovidiu Gabriel, Onofrei Oana, Pasare Elena, Pasare Ion

Traian, Patrinoiu Gabriel Leonard, Patrinoiu Elena, Pelin Mirela, Petre Georgiana, Petre George Catalin, Petru Paraschiv, Petu Nina, Petu Ion, Petu Mariana, Pirnea Daniela Iuliana, Pleseanu Carmen Cristina, Pleseanu Jean, Podaru Lucian, Pop Monika Erzebet, Pop Titus, Popa (Galea) Claudia Ioana, Popa Mihaela, Popescu George Lucian, Popescu Maria, Preda Iuliana, Preda Florentin, Preda Robert Marian, Preda Alina Elena, Pricop Traian, Radacina Cristian, Ripeanu Ionut Marius, Rosu Bogdan Alexandru, Rosu Anca Mirela, Rosu Manuela Oana, Rujoiu Nicolae Marcel, Rujoiu Elena Catalina, Samoila Catalin Cezar, Schitiu Alexandru, Schitiu Adriana, Stan Dumitru Dan, Stan Silvia Rodica, Stan Laurentiu Mihail, Stan Oana Loredana, Stavarache Ionel, Stefanescu Tudor, Stefanescu Mihaela, Stoica Gina, Stoica Constnatin, Suciu Ciprian Viorel, Szomszed Izabella, Tanase Gabriel Iulian, Tanase Diana Gabriela, Tanasescu Catalin Adrian, Tanasescu Ioana Georgeta, Toader Radulescu Florin, Toader Radulescu Ioana Meletina, Toader Radulescu Ana, Toader Radulescu Gheorghe, Tod Liviu Andrei, Toma Florin, Toma (Ciobanu) Cristina Cecilia, Tomescu Dragos Petre, Tudor Ion, Tudor Olivia, Tudorica Alina Cristina, Tudorica Ciprian, Tugulea Rares Ovidiu, Tugulea Nicoleta Cristina, Turea Elena, Turea Iulian, Ungureanu Doina, Ungureanu Ion, Vamescu Mihail, Teodorescu Luminita, Valcu Florin Dumitru, Valcu Monica, Vasile Andrian, Vasile Gina Mihaela, Vasilescu Victor Iulian, Vasilescu Magdalena, Vasu Nicolae Silviu, Veteleanu (Ciobanu) Maria Raluca, Viciu Andrei, Viciu Monica Stefania, Vicol Aurel, Vicol Ioana Lenuta, Vihocencu Laurentiu Vasile, Vihocencu (Udrea) Maria Octaviana, Vrajescu Marius Daniel, Zafir Viorica Mona, Zafir Valentin Simion, Zlatan Ramona, Zlatan Dragos Razvan, Zot Paul Calin și de apelanta pârâtă SC VOLKSBANK ROMANIA S.A., împotriva sentinței civile nr. 20161 din data de 27.12.2012 pronunțată de Tribunalul București Secția a VI-a Civilă, în dosarul nr. 73978/3/2011.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică de la 22.01.2014, susținerile fiind consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, care face parte integrantă din prezenta sentință, când Curtea, având nevoie de timp pentru a delibera și pentru a se depune concluzii scrise, a amânat pronunțarea pentru data de 29.01.2014, 05.02.2014, 12.02.2014, 19.02.2014, 26.02.2014, 05.03.2014, 12.03.2014, 19.03.2014, 26.03.2014, 02.04.2014, 09.04.2014 și apoi la 16.04.2014, când a decis următoarele:

CURTEA:

Asupra apelului de față, deliberând, constată:

Prin sentința civilă nr.20161/27.12.2012 pronunțată de Tribunalul București – Secția a VI-a Civilă a fost admisă în parte cererea astfel cum a fost precizată, formulată de reclamantii Adam Banica Cristian, Adam Elena Sofia, Albulescu Silviu Marin, Andreica Adrian Ioan, Andreica Elena Luminita, Andriescu Liviu Calin, Andronachi Eduard Cristian, Andronachi Veronica, Antim Dan Milorad, Anton Elena, Anton Mihai Ciprian, Atitienei

Marius Vasile, Azoitei Florina Carmen, Azoitei Paul Mihail, Baciui Mihaela, Baciui Ovidiu Dumitru, Badicel Elena, Badicel Mihai Ciprian, Balan Valerica Georgiana, Balan Radu Cosmin, Baldea Simona Valentina, Barbu Gabriela Barbulescu Ioana Daniela, Barjovanu Irina, Barjovanu Vlad, Barjovanu Irina, Bazac Daniel, Bolma Marius Ionut, Bordea Olimpia Elena, Botezatu Theodor Alexandru, Bragau Florica Stefania Alexandru, Bragau Iordan, Buza Cornel Nicolae, Buza Raluca, Calota Mihai Marian, Calota Mirela Elena, Cataragiu Ancuta, Cataragiu Gabriel, Carbutaru Claudiu Decebal, Carbutaru Elisor Mirela, Carlig Simona Cristina, Carlig Bogdan Ioan, Carp Adina, Carp Florin, Cartu Florica, Cartu Ion, Catrina Bogdan Octavian, Chereches Calin Luca, Chereches Laura Simona, Cherim Onol, Cheser Gina, Cheser Narcis Sebastian, Chivulescu Florentin, Chivulescu Maria Lorena, Ciobanescu Emilia Antonela, Ciocan Andrei, Ciocan Laura, Ciocirla Mirela, Cochirleanu Oancea Ionut, Cocolos Ioana, Cocolos Vasile, Cojocaru Catalina Elena, Cojocaru Radu Teodor, Constantinescu Silviu, Copirii George Robert, Copirii Steluta Cristina, Cosmiuc Horia, Cosmiuc Liliana, Costescu Valentin, Costin Lucian, Costin Ramona Oana, Craciun Florian Valentin, Craciun Madalina, Crisan Ciprian, Crisan Nicoleta, Cucos Roxana Corina, Dedu Florin Fabian, Dedu (Pintican) Georgiana, Dima Gigel Doru, Dinca Lucian Bogdan, Dinca Victorita, Dinu Iris Miralisa, Dit Florenta Adela, Dit Catalin, Dit Catalin, Dogan Gheorghe Cristian, Doroghi (Bele) Mihaela Cristina, Dorosenco Grigorii, Dorosenco Ramona Adela, Dragomir Cristina Elena, Dragomir Stefan Cristian, Dragos Daniela Laura, Dragos Mircea Radu, Dragu Lucian Cornel, Dragu Simona Teodora, Drob Camelia, Drob Laurentiu, Duhalmu Cristian, Duhalmu Nicoleta, Dulacoiu Camelia Ecaterina, Dulacoiu Eugen Lucian, Duma Gheorghe, Duma Norica, Dumitrache Marius, Dumitrache Violeta, Dumitrescu Stefania Elvira, Dumitrescu Tiberiu Aurelian, Dumitrescu Stefania Elvira, Dumitrescu Tiberiu Aurelian, Dumitriu Amalia Lacramioara, Dumitriu Emil, Eleodor Daniela Florentina, Enache Cristina, Enache Gabriel, Enescu Ileana Simona, Fegher Augustina Felicia, Fegher Eduard, Feodorov Sorin, Feodorov Ionela, Fercau Onofrei Daniel Nicolae, Fercau Onofrei Izabela, Florescu Mihaela Ioana, Florescu Catalin Mihai, Flori Marius, Flori Denisa Ionela, Foica Lavinia, Fota Madalina Gabriela, Furnica Jana Mihaela, Furnica Liviu, Gambuta Alina Petronela, Gheorghe Bogdan Mihai, Gheorghe Cristina Elena, Gogorita Mirela, Gontescu Ilie Mihai, Gontescu Mariana Simona, Grama Florina Georgeta, Grama Iuliu Sever, Grigorescu Catalin Teodor, Groza Rodica, Gusoi Ioan Valeriu, Halitchi Daniela, Halitchi Florin Constantin, Hataim Aurora, Hataim Mitica Mihai, Hotnog Catalin, Hotnog Laura Ioana, Iacob Camelia, Iacob Emanuel, Ilie Roxandra Georgiana, Ilievici Anne Marie, Ilievici Sorin Dumitru, Inisconi Erika, Inisconi Ionel Lucian, Ionescu Irina, Andersen Scott Richard, Iordache (Vlad) Adina Maria, Ipate Edith Mihaela, Ipate Costel, Irimia Daniela, Irimia Ovidiu Gicu, Iuga Emilia Cristina, Iuga Laurentiu, Ivan Dragos Gabriel, Ivan Elisabeta Crina, Kalamar Mihaela, Lacatusu Ciprian C-Tin, Lapadat

Daniel, Lapadat Ruxandra, Lapadat Daniel, Lazar Daniel, Lazar Felicia
 Narcisa, Leganei Marian, Leganei Irina; Leonte Marcela, Leonte Ciprian
 Sorin, Lupsa Mariana Gabriela, Lupsa Dumitru Adrian, Lupu Valentin
 Andrei, Lupu Doinita Mihaela, Motataianu Catalin, Man Dorel, Man
 Carolina, Manea (Neagoe) Claudia, Manea Sorin, Manea Irina Mariana,
 Manolciu Ramona Cristina, Marian Daniel Calin, Marian Gabriela, Marin
 Constantin, Marin Maria, Marin Maria Elena, Marin Daniel, Marina Rene,
 Martescu Ilie, Martescu Georgeta Mihaela, Marzac Maria, Marzac Stefan,
 Matu Cristian Adrian, Mazilu (Dumitrascu) Carmen, Merticariu Mihail
 Sebastian, Merticariu Roxana Elena, Micu Valentin Viorel, Micu Ana Maria,
 Mihai Mitica, Mihai Cristina Daniela, Mihalache Arsenie Samoil, Mihulin
 Marius Iulian, Milcomisi Silviu Ion, Minea Eliza Gratiela, Mitranescu Dan
 Mihail, Simion Simona Mirela, Moisev Ribana Mariana, Muntean Dragos
 Alin, Munteanu Adrian Catalin, Muntean Eugeniu, Muresan Mihai Dan,
 Muresan Anca Daniela, Nan Paula Dorina, Nan Ilie Danut, Neacsu Sorin,
 Neacsu Neluta, Neagu Simona Mihaela, Neagu Marian, Necula Tache
 Victor, Nedejde Cristian Ilie, Nedejde Elena, Negoita Costandel Daniel,
 Negoita Andreea Daniela, Nichita Dragos Florian, Nichita (Neagu) Florina
 Carmen, Nicusan Tudor, Nisulescu C-Tin Telu, Jipa Camelia, Oanta
 Ciprian, Oanta Mihaela Nicoleta, Olariu Sorin Gabriel, Olinec Laura
 Gabiela, Onofrei Ovidiu Gabriel, Onofrei Oana, Otel Catalin, Otel Roxana
 Mariana, Pasare Elena, Pasare Ion Traian, Patrinoiu Gabriel Leonard,
 Patrinoiu Eraleea Stefanica, Paunescu Silviu, Pavel Andreea Georgiana,
 Pavel Dragos Ovidiu, Pelin Mirela, Petre Georgiana, Petre George Catalin,
 Petu Paraschiv, Petu Nina, Petu Ion, Petu Mariana, Pirnea Tudorel Aurel,
 Pirnea Daniela Iuliana, Plesanu Carmen Cristina, Plesanu Jean, Podaru
 Lucian, Pop Monika Erzsebet, Pop Titus, Popa (Galea) Claudia Ioana,
 Popa Mihaela, Popescu George Lucian, Popescu Maria, Preda Iuliana,
 Preda Florentin, Preda Robert Marian, Preda Alina Elena, Pricop Traian,
 Radacina Cristian, Ripeanu Ionut Marius Rizea Adrian, Rizea Rodica,
 Rosu Bogdan Alexandru, Rosu Anca Mirela, Rosu Manuela Oana, Rujoiu
 Nicolae Marcel, Rujoiu Elena Catalina, Samoila Catalin Cezar, Sichitiu
 Alexandru, Sichitiu Adriana, Stan Dumitru Dan, Stan Laurentiu Mihail, Stan
 Oana Loredana, Stavarache Ionel, Stefanescu Tudor, Stefanescu Mihaela,
 Stoica Gina, Stoica Constnatin, Suci Ciprian Viorel, Szomszed Izabella,
 Tanase Gabriel Iulian, Tanase Diana Gabriela, Tanasescu Catalin Adrian
 Tanase Diana Gabriela, Stan Silvia Rodica, Tanasescu Ioana Georgeta,
 Tanase Luca Nicolae, Toader Radulescu Florin, Toader Radulescu Ioana
 Meletina, Toader Radulescu Ana, Toader Radulescu Gheorghe, Tod Liviu
 Andrei, Toma Florin, Toma (Ciobanu) Cristina Cecilia, Tomescu Dragos
 Petre, Tudor Ion, Tudor Olivia, Tudorica Alina Cristina, Tudorica Ciprian,
 Tugulea Rares Ovidiu, Tugulea Nicoleta Cristina, Turcitu Bogdan
 Alexandru, Turea Elena, Turea Iulian, Ungureanu Doina, Ungureanu Ion,
 Vamasescu Mihail, Teodorel Luminita, Valcu Florin Dumitru, Valcu Monica,
 Vasile Andrian, Vasile Gina Mihaela, Vasilescu Victor Iulian, Vasilescu

Magdalena, Vasu Nicolae Silviu, Veteleanu (Ciobanu) Maria Raluca, Viciu Andrei, Viciu Monica Stefania, Vicol Aurel, Vicol Ioana Lenuta, Vihocencu Laurentiu Vasile, Vihocencu (Udrea) Maria Octaviana, Vrajescu Marius Daniel, Zafir Valentin Simion, Zlatan Ramona, Zlatan Dragos Razvan, Zot Paul Calin, toți cu domiciliul ales la S.C.A „Piperea & Asociații” în București, Splaiul Unirii, nr.223, et.3, sector 3, în contradictoriu cu pârâta SC VOLKSBANK ROMÂNIA SA, cu sediul în București, Șos. Pipera nr.42, et.3-8 și 10, sector 2, cu sediul ales la S.C.A. „Nestor Nestor Diculescu Kingston”, în București, Bucharest Business Park, Șoseaua București-Ploiești, nr.1A, Intrarea A, etaj 4, sector 1.

Instanța a constatat caracterul abuziv și nulitatea absolută a clauzelor prevăzute de art.3 lit.d, art.6 lit.b teza a II-a și a III-a , art.5 lit.a (art.5.1 lit.a) din condițiile speciale, art.3.5, art.8.1 lit.b, c, d, art.8.3 și secțiunea 10 din condițiile generale ale convențiilor de credit încheiate de reclamantși cu pârâta.

S-a dispus restituirea sumelor încasate de pârâtă de la reclamantși în temeiul clauzelor constatate nule.

S-au respins celelalte cereri ale reclamantșilor ca neîntemeiate.

S-a luat act de renunțarea la judecată a reclamantșilor Indrei Ramona Elena, Ciobănel Luminița și Bolma Marius Ionuț.

S-a luat act de tranzacțiile încheiate de pârâtă cu următorii reclamantși: Popa Mădălina Nicoleta, Niculae Mircea, Niculae Anișoara, Tane Luca-Nicolae, Tane Gabriela, Grigore Petrian Costin și Grigore Cosmina Antonela, Gheorghe Irina, Gheorghe Silviu Alin, Dinu Andreea-Claudia, Dinu Lucian-Vasile, Gatej Ionut-Gabriel, Gatej Alina-Magdalena, Alexandru Ionuț Vlad, Alexandru Mihaela, Crișan Daniela Alexandra, Voicu Liviu și Voicu Ioana, Kasprovschi Alina , Kasprovschi Paul Ioan, Rocșoreanu Vlad și Rocșoreanu Daniela Rozalia, –Act Adițional Nr.1/09.03.2011 La Convenția De Credit Nr.0151756/27.05.2008, Nicolau Mariana, Balea Ana Georgeta, Balea Marcel, Piotrovski Mihai-Andrei Piotrovsci Maria-Raluca.

Au fost compensate cheltuielile de judecată efectuate de părți.

Pentru a pronunța această hotărâre, Tribunalul a reținut că, prin cererea înregistrată pe rolul Tribunalului București Secția a VI-a Civilă la data de 21.03.2011 sub nr. 20585/3/2011, reclamantșii: Adam Banica Cristian, Adam Elena Sofia, Albulescu Silviu Marin, Alexandru Ionut Vlad, Alexandru Mihaela, Andreica Adrian Ioan, Andreica Elena Luminita, Andriescu Liviu Calin, Andronachi Eduard Cristian, Andronachi Veronica, Antim Dan Milorad, Anton Elena, Anton Mihai Ciprian, Atitienei Marius Vasile, Azoitei Florina Carmen, Azoitei Paul Mihail, Baciui Mihaela, Baciui Ovidiu Dumitru, Badicel Elena, Badicel Mihai Ciprian, Balan Valerica Georgiana, Balan Radu Cosmin, Baldea Simona Valentina, Balea Ana Georgeta, Balea Marcel, Barbu Gabriela Barbulescu Ioana Daniela, Barjovanu Irina, Barjovanu Vlad, Barjovanu Irina, Bazac Daniel, Bolma Marius Ionut, Bordea Olimpia Elena, Botezatu Theodor Alexandru, Bragau Florica Stefania Alexandru, Bragau Iordan, Buza Cornel Nicolae, Buza

Raluca, Calota Mihai Marian, Calota Mirela Elena, Cataragiu Ancuta, Cataragiu Gabriel, Carbutaru Claudiu Decebal, Carbutaru Elisor Mirela, Carlig Simona Cristina, Carlig Bogdan Ioan, Carp Adina, Carp Florin, Cartu Florica, Cartu Ion, Catrina Bogdan Octavian, Chereches Calin Luca, Chereches Laura Simona, Cherim Onol, Cheser Gina, Cheser Narcis Sebastian, Chivulescu Florentin, Chivulescu Maria Lorena, Ciobanescu Emilia Antonela, Ciocan Andrei, Ciocan Laura, Ciocirla Mirela, Cochirleanu Oancea Ionut, Cocolos Ioana, Cocolos Vasile, Cojocaru Catalina Elena, Cojocaru Radu Teodor, Constantinescu Silviu, Copirii George Robert, Copirii Steluta Cristina, Cosmiuc Horia, Cosmiuc Liliana, Costescu Valentin, Costin Lucian, Costin Ramona Oana, Craciun Florian Valentin, Craciun Madalina, Crisan Ciprian, Crisan Nicoleta, Crisan Daniela Alexandra, Cucos Roxana Corina, Dedu Florin Fabian, Dedu (Pintican) Georgiana, Dima Gigel Doru, Dinca Lucian Bogdan, Dinca Victorita, Dinu Iris Miralisa, Dinu(Guiu) Andreea Claudia, Dinu Lucian Vasile, Dit Florenta Adela, Dit Catalin, Dit Catalin, Dogan Gheorghe Cristian, Doroghi(Bele) Mihaela Cristina, Dorosenco Grigorii, Dorosenco Ramona Adela, Dragomir Cristina Elena, Dragomir Stefan Cristian, Dragos Daniela Laura, Dragos Mircea Radu, Dragu Lucian Cornel, Dragu Simona Teodora, Drob Camelia, Drob Laurentiu, Duhalmu Cristian, Duhalmu Nicoleta, Dulacioiu Camelia Ecaterina, Dulacioiu Eugen Lucian, Duma Gheorghe, Duma Norica, Dumitrache Marius, Dumitrache Violeta, Dumitrescu Stefania Elvira, Dumitrescu Tiberiu Aurelian, Dumitrescu Stefania Elvira, Dumitrescu Tiberiu Aurelian, Dumitriu Amalia Lacramioara, Dumitriu Emil, Eleodor Daniela Florentina, Enache Cristina, Enache Gabriel, Enescu Ileana Simona, Fegher Augustina Felicia, Fegher Eduard, Feodorov Sorin, Feodorov Ionela, Fercau Onofrei Daniel Nicolae, Fercau Onofrei Izabela, Florescu Mihaela Ioana, Florescu Catalin Mihai, Flori Marius, Flori Denisa Ionela, Foica Lavinia, Fota Madalina Gabriela, Furnica Jana Mihaela, Furnica Liviu, Gambuta Alina Petronela, Gatej Ionut Gabriel, Gheorghe Bogdan Mihai, Gheorghe Cristina Elena, Gheorghe Irina, Gheorghe Silviu Alin, Gogorita Mirela, Gontescu Ilie Mihai, Gontescu Mariana Simona, Grama Florina Georgeta, Grama Iuliu Sever, Grigore Cosmina Antonela, Grigore Petrian Costin, Grigorescu Catalin Teodor, Groza Rodica, Gusoi Ioan Valeriu, Halitchi Daniela, Halitchi Florin Constantin, Hataim Aurora, Hataim Mitica Mihai, Hotnog Catalin, Hotnog Laura Ioana, Iacob Camelia, Iacob Emanuel, Ilie Roxandra Georgiana, Ilievici Anne Marie, Ilievici Sorin Dumitru, Indrei Ramona Elena, Inisconi Erika, Inisconi Ionel Lucian, Ionescu Irina, Andersen Scott Richard, Iordache (Vlad) Adina Maria, Ipate Edith Mihaela, Ipate Costel, Irimia Daniela, Irimia Ovidiu Gicu, Iuga Emilia Cristina, Iuga Laurentiu, Ivan Dragos Gabriel, Ivan Elisabeta Crina, Kalamar Mihaela, Kasprovschi (Buhus) Alina, Lacatusu Ciprian C-Tin, Lapadat Daniel, Lapadat Ruxandra, Lapadat Daniel, Lazar Daniel, Lazar Felicia Narcisa, Leahu Ion, Leahu Maria Sanda, Leganel Marian, Leganel Irina, Leonte Marcela, Leonte Ciprian Sorin, Lupsa Mariana Gabriela,

Lupsa Dumitru Adrian, Lupu Valentin Andrei, Lupu Doinita Mihaela, Motataianu Catalin, Man Dorel, Man Carolina, Manea (Neagoe) Claudia, Manea Sorin, Manea Irina Mariana, Manolciu Ramona Cristina, Marian Daniel Calin, Marian Gabriela, Marin Constantin, Marin Maria, Marin Maria Elena, Marin Daniel, Marina Rene, Martescu Ilie, Martescu Georgeta Mihaela, Marzac Maria, Marzac Stefan, Matu Cristian Adrian, Mazilu(Dumitrascu)Carmen, Merticariu Mihail Sebastian, Merticariu Roxana Elena, Micu Valentin Viorel, Micu Ana Maria, Mihai Mitica, Mihai Cristina Daniela, Mihalache Arsenie Samoil, Mihulin Marius Iulian, Milcomisi Silviu Ion, Minea Eliza Gratiela, Mitranescu Dan Mihail, Simion Simona Mirela, Moisev Ribana Mariana, Muntean Dragos Alin, Munteanu Adrian Catalin, Muntean Eugeniu, Muresan Mihai Dan, Muresan Anca Daniela, Nan Paula Dorina, Nan Ilie Danut, Neacsu Sorin, Neacsu Neluta, Neagu Simona Mihaela, Neagu Marian, Necula Tache Victor, Nedejde Cristian Ilie, Nedejde Elena, Negoita Costandel Daniel, Negoita Andreea Daniela, Nichita Dragos Florian, Nichita (Neagu) Florina Carmen, Nicolau Mariana, Niculae Anisoara, Niculae Mircea, Nicusan Tudor, Nisulescu C-Tin Telu, Jipa Camelia, Oanta Ciprian, Oanta Mihaela Nicoleta, Olariu Sorin Gabriel, Olinec Laura Gabriela, Onofrei Ovidiu Gabriel, Onofrei Oana, Otel Catalin, Otel Roxana Mariana, Pasare Elena, Pasare Ion Traian, Patrinoiu Gabriel Leonard, Patrinoiu Eraleea Stefanica, Paunescu Silviu, Pavel Andreea Georgiana, Pavel Dragos Ovidiu, Pelin Mirela, Petre Georgiana, Petre George Catalin, Petu Paraschiv, Petu Nina, Petu Ion, Petu Mariana, Piotrovschi Mihai, Piotrovschi Raluca, Pirnea Tudorel Aurel, Pirnea Daniela Iuliana, Plesanu Carmen Cristina, Plesanu Jean, Podaru Lucian, Pop Monika Erzsebet, Pop Titus, Popa (Galea) Claudia Ioana, Popa Madalina Nicoleta, Popa Mihaela, Popescu George Lucian, Popescu Maria, Preda Iuliana, Preda Florentin, Preda Robert Marian, Preda Alina Elena, Pricop Traian, Radacina Cristian, Ripeanu Ionut Marius Rizea Adrian, Rizea Rodica, Rocsoreanu Vlad, Rocsoreanu Daniela Rozalia, Rosu Bogdan Alexandru, Rosu Anca Mirela, Rosu Manuela Oana, Rujoiu Nicolae Marcel, Rujoiu Elena Catalina, Samoila Catalin Cezar, Sichitiu Alexandru, Sichitiu Adriana, Stan Dumitru Dan, Stan Laurentiu Mihail, Stan Oana Loredana, Stavarache Ionel, Stefanescu Tudor, Stefanescu Mihaela, Stoica Gina, Stoica Constnatin, Suci Ciprian Viorel, Szomszed Izabella, Tanase Gabriel Iulian, Tanase Diana Gabriela, Tanasescu Catalin Adrian, Tanase Diana Gabriela, Stan Silvia Rodica, Tanasescu Ioana Georgeta, Tanase Luca Nicolae, Toader Radulescu Florin, Toader Radulescu Ioana Meletina, Toader Radulescu Ana, Toader Radulescu Gheorghe, Tod Liviu Andrei, Toma Florin, Toma (Ciobanu) Cristina Cecilia, Tomescu Dragos Petre, Tudor Ion, Tane Gabriela, Tudor Olivia, Tudorica Alina Cristina, Tudorica Ciprian, Tugulea Rares Ovidiu, Tugulea Nicoleta Cristina, Turcitu Bogdan Alexandru, Turea Elena, Turea Iulian, Ungureanu Doina, Ungureanu Ion, Vamasescu Mihail, Teodorel Luminita, Valcu Florin Dumitru, Valcu Monica, Vasile Andrian, Vasile Gina Mihaela, Vasilescu

Victor Iulian, Vasilescu Magdalena, Vasu Nicolae Silviu, Veteleanu (Ciobanu) Maria Raluca, Viciu Andrei, Viciu Monica Stefania, Vicol Aurel, Vicol Ioana Lenuta, Vihocencu Laurentiu Vasile, Vihocencu (Udrea) Maria Octaviana, Voicu Liviu, Voicu Ioana Corina, Vrajescu Marius Daniel, Zanfir Valentin Simion, Zlatan Ramona, Zlatan Dragos Razvan, Zot Paul Calin au chemat în judecată pârâta SC Volksbank România SA, solicitând instanței ca prin hotărârea ce o va pronunța: să se constate caracterul abuziv al clauzelor indicate mai jos la punctele I.1-I.4 din prezenta cerere (clauze care se regăsesc în cuprinsul convențiilor de credit ce fac obiectul acțiunii conform Anexei 1), respectiv:

I.1. Clauzele referitoare la dobândă:

I.1.a) Clauzele care permit modificarea ratei dobânzii în mod unilateral de către bancă, fără a preciza condițiile precise în care poate interveni o asemenea modificare, respectiv:

- dreptul băncii de a revizui rata dobânzii curente în cazul apariției unor schimbări semnificative pe piața monetară (clauza se regăsește în convențiile de credit la punctul 3) litera (d) din Condițiile speciale ale Convenției, așa cum este identificată în Anexa 1)

- obligația împrumutatului de a achita eventualele sume datorate ca urmare a ajustării dobânzii de către bancă și modificarea automată a graficului de rambursare ca urmare a ajustării ratei dobânzii (clauzele se regăsesc în Convențiile de credit la punctul 6) „Suma Principală și Dobânda” alin. 2 și 3 din Condițiile speciale ale Convenției, așa cum sunt acestea identificate în Anexa 1)

- mențiunea că rata dobânzii este fixă sau variabilă (clauza se regăsește în Convențiile de credit la art. 3.1.2. litera c) din Condițiile Generale ale Convenției, așa cum este identificată în Anexa 1)

I.1.b) Clauzele din actele adiționale la convențiile de credit, din notificări sau din comunicările care au modificat rata dobânzii în temeiul articolului mai sus precizat, precum și actele adiționale care au modificat tipul dobânzii din fixă în variabilă.

I.1.c) Calculul dobânzii anuale raportat la o perioadă de 360 de zile și utilizarea următoarei formule de calcul a dobânzii lunare: Soldul creditului x Rata doi curente x numărul efectiv de zile între scadențe)/360 (clauza se regăsește în Convențiile de credit la punctul 3 litera c) din Condițiile Speciale și art. 3.2.1. literele a și Condițiile Generale ale Convenției, așa cum este identificată în Anexa 1)

I.2. Clauzele care instituie obligația împrumutatului de a plăti comisionul de risc, inclusiv după redenumirea acestuia în comision de administrare:

- clauza conform căreia comisionul de risc este aplicat la soldul creditului și este platit lunar, pe toată perioada de derulare a creditului (clauza se regăsește în Convențiile de credit la Punctul 5) litera a) din Condițiile speciale ale Convenției, fie la punctul 5.1. litera a „, așa cum este identificată în Anexa 1)

- obligația împrumutatului să plătească băncii pentru punerea la dispoziție a creditului comisionul de risc, aplicat la soldul creditului, care se plătește lunar, pe toata perioada creditului (clauza se regăsește în Convențiile de credit la Art. 3.5. din Condițiile Generale ale Convenției, așa cum este identificată în Anexa 1)

1.3. Clauze referitoare la alte comisioane:

- Comision administrare garanții (clauza se regăsește în Convențiile de credit fie la Punctul 5) litera (c), fie la Punctul 5) litera (d) Condițiile speciale, precum și la Art. 3.10 din Condițiile Generale ale Convenției, așa cum este identificată în Anexa 1)

- Comision de rezervă minimă obligatorie (clauza se regăsește în Convențiile de credit fie la Punctul 5) litera (e), fie la Punctul 5) litera (f), fie la Punctul 5 litera (g) Condițiile speciale ale Convenției, precum și în Condițiile Generale la Art. 3.11 sau la Art. 3.12, așa cum este identificată în Anexa 1)

- Comision monitorizare polite de asigurare (clauza se regăsește în Convențiile de credit fie la Punctul 5) litera (f), fie la Punctul 5) litera (g) din Condițiile speciale, iar în Condițiile Generale ale Convenției la art. 3.9, așa cum este identificată în Anexa 1)

- Comisionul de aranjament (clauza se regăsește în Convențiile de credit la Art. 3.4 din Condițiile Generale ale Convenției, așa cum este identificată în Anexa 1)

- Comision de neutilizare (clauza se regăsește în Convențiile de credit la Art. 3.8 din Condițiile Generale ale Convenției, așa cum este identificată în Anexa 1)

1.4. Mențiuni referitoare la:

1.4. a) Asigurări:

- obligația împrumutatului de a încheia contractul de asigurare cu o societate de asigurări parteneră sau agreată de bancă (clauza se regăsește în Convențiile de credit fie la Punctul 7 litera b), fie la Punctul 7 litera a) alin. (3), fie la Punctul 8 litera c) din Condițiile Speciale și la Art 7.1 lit. d) din Condițiile Generale ale Convenției, așa cum este identificată în Anexa 1);

- dreptul băncii de a alege noua societate de asigurări care reînnoiește polița (clauza se regăsește în Convențiile de credit la Art. 7.1 lit. e) din Condițiile Generale ale Convenției, așa cum este identificată în Anexa 1)

1.4.b) Clauza prin care Banca își rezervă dreptul de a converti moneda creditului și, odată cu aceasta, de a modifica dobânda aplicabilă creditului și de a pretinde de la împrumutat costurile aferente acestor operațiuni (clauza se regăsește la art. 4.2. în Condițiile Generale ale Convențiilor de credit, așa cum este identificată în Anexa 1)

1.4.c) Mențiuni referitoare la debitarea automată a conturilor reclamantilor:

- dreptul băncii de a debita orice cont, chiar de depozit neajuns la scadență (clauzele se regăsesc în Convențiile de credit fie la art. 4.3, fie la

art. 4.5 din Condițiile Generale ale Convențiilor de credit și la Art. 7.1 lit. e) din Condițiile Generale ale Convențiilor de credit așa cum sunt identificate în Anexa 1)

I.4.d) Obligația împrumutatului ca, la solicitarea băncii, să mai aducă încă un codebitor (clauza se regăsește în Convențiile de credit fie la Art. 7.1 lit. g), fie la Art. 7.1. lit. h) din Condițiile Generale ale Convenției, așa cum este identificată în Anexa 1)

I.4.e) Dreptul băncii de a declara creditul scadent anticipat în situația în care împrumutatul nu își îndeplinește obligația de plată a sumei, a dobânzilor sau oricăror alte costuri datorate conform altor convenții încheiate de împrumutat cu banca sau conform altor convenții încheiate de împrumutat cu alte societăți financiare de credit.

(clauza se regăsește în Convențiile de credit la Art. 8.1 lit. a) din Condițiile Generale ale Convenției, așa cum este identificată în Anexa 1)

I.4.f) Dreptul băncii de a declara creditul scadent anticipat în situația în care împrumutatul nu își îndeplinește orice obligație din contract

(clauza se regăsește în Convențiile de credit la Art. 8.1 lit. b) din Condițiile Generale ale Convenției, așa cum este identificată în Anexa 1)

I.4.g) Dreptul băncii de a declara creditul scadent anticipat în cazul apariției unei situații neprevăzute care, în opinia băncii, face să devină improbabil ca împrumutatul să-și poată îndeplini obligațiile asumate conform convenției, inclusiv referitor la garantarea creditului

(clauzele se regăsesc în Convențiile de credit la Art. 8.1 lit. c) și d) din Condițiile Generale ale Convenției, așa cum sunt identificate în Anexa 1)

I.4.h) Clauza conform căreia banca este exonerată de orice răspundere pentru consecințele pe care declararea scadenței anticipate a creditului, precum și cea subsecventă de executare silită le au asupra împrumutatului/Codebitorului

(clauza se regăsește în Convențiile de credit la Art. 8.3 din Condițiile Generale ale Convenției, așa cum este identificată în Anexa 1)

I.4.i) Dreptul băncii de a modifica costurile creditului în cazul oricăror modificări legislative, inclusiv de interpretare. (clauza se regăsește în Convențiile de credit la Secțiunea 10 din Condițiile Generale ale Convenției, așa cum este identificată în Anexa 1)

II. Ca o consecință a constatării caracterului abuziv al clauzelor arătate la I.1 — I.4., să constate nulitatea absolută a acestora;

III. Să oblige pârâta la rambursarea către reclamant și a sumelor plătite nedatorat în temeiul clauzelor atacate;

IV. Să oblige pârâta la plata cheltuielilor de judecată ocazionate de acest proces.

În motivarea cererii reclamant și au arătat următoarele:

Aceștia sunt consumatori în sensul legislației protecției consumatorilor, întrucât în contractele de credit încheiate cu pârâta acționau în scopuri personale, exterioare oricărei activități comerciale, industriale sau de producție, artizanale sau liberale.

Pârâta este un comerciant în sensul aceleiași legislații a protecției consumatorului, întrucât este o persoană juridică autorizată care, în temeiul unui contract ce intră sub incidența legilor protecției consumatorilor, acționează în cadrul activității sale comerciale.

Calificarea raportului juridic ca fiind unul care intră sub incidența legislației privind protecția consumatorilor atrage în sarcina comerciantului (atât în faza precontractuală, cât și în cea a executării contractului încheiat cu consumatorul) o serie de obligații, printre care un loc aparte îl ocupă obligația de a se abține de la a insera în contractele cu consumatorii clauze abuzive.

Consumatorul, la momentul încheierii contractului, indiferent de natura acestuia, se găsește într-o situație de triplă inferioritate față de comerciant:

(i) tehnică, întrucât profesioniștii cunosc bine produsele sau serviciile pe care le comercializează, în timp ce consumatorii le cunosc prea puțin sau deloc;

(ii) economică, pentru că profesioniștii dispun în această privință de o forță economică disproporționată față de cea a consumatorilor;

(iii) juridică, deoarece consumatorii se găsesc privați de orice posibilitate de negociere și se văd constrânși să adere la propunerile ce le sunt făcute.

Observând această situație inegală, legiuitorul a intervenit pentru a remedia acest dezechilibru, prin reglementarea unor norme care contrabalansează raportul de putere, re-instaurând echilibrul juridic și contractual. Tocmai de aceea, dreptul protecției consumatorilor este în esența sa in-egalitar, el aducând limite legitime libertății comerțului profesionistului, care este ținut să se supună unor serii de constrângeri.

Conform dreptului protecției consumatorilor, comerciantul trebuie să îndeplinească o serie de obligații printre care se regăsesc și : (i) obligația de informare (un consumator suficient de informat va fi capabil să-și apere interesele, impunând astfel profesionistului să asigure o prealabilă și exactă informare); (ii) obligația de a se abține de la a insera în contractele cu consumatorii clauze abuzive.

Clauza abuzivă este, în accepțiunea art. 4 din Legea nr. 193/2000, art. 78 din Legea nr. 296/2004 și art. 2 pct. 16 din OG nr. 21/1992 acea clauză inserată în contract care, nefiind negociată direct cu consumatorul, prin ea însăși sau împreună cu alte prevederi din contract, creează în detrimentul consumatorului și contrar cerințelor bunei credințe un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților. Conform prescripțiilor legale, pentru ca o clauză contractuală să fie considerată abuzivă, este necesar ca: a) aceasta să nu fi fost negociată direct cu consumatorul, b) aceasta să creeze un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților și c) să se fi încălcat cerințele bunei-credințe.

Cu privire la prima condiție, art. 4 alin. (2) din Legea nr. 193/2000 stabilește că o clauză va fi considerată ca nefiind negociată direct cu consumatorul dacă aceasta a fost stabilită fără a da posibilitatea

consumatorului să influențeze natura ei, cum ar fi contractele standard preformulate sau condițiile generale. Contractul preformat a fost definit de Ordinul Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor nr. 92/2007 ca fiind acel tip de contract redactat în întregime sau aproape în întregime de către operatorul economic prestator de servicii, consumatorii neputând modifica sau interveni asupra clauzelor contractuale, ci având doar posibilitatea de a le accepta sau nu — adică exact situația contractelor reclamanților. Prin urmare, lipsa negocierii directe cu consumatorul este echivalentă cu stabilirea clauzei în mod unilateral de către comerciant și imposibilitatea consumatorului de a influența natura clauzei. Cu alte cuvinte, după cum s-a arătat și în doctrina de specialitate, legislația protecției consumatorilor instituie o prezumție relativă de lipsă a negocierii directe a clauzelor contractuale, dacă suntem în prezenta unor contracte preformulate și/ sau a unor condiții generale de vânzare. Or, clauzele ce formează obiectul prezentei acțiuni se circumscriu întocmai acestor prescripții legale, deoarece contractele în discuție fac parte din categoria contractelor de adeziune și a condițiilor generale de vânzare, fiind preformulate și bazate pe principiul „take it or leave it”. De altfel, pârâta însăși a încadrat convenția de credit în categoria contractelor de adeziune sau a comunicat împrumutaților că existența contractelor standard preformulate „face imposibilă discutarea și negocierea”.

Trebuie subliniat în acest context faptul că în materia protecției consumatorilor principiul autonomiei de voință (art. 969 C.civ.) este aplicat în mod diferit, ideea că încheierea și conținutul contractului este rezultatul voinței părților fiind des contrazisă de realitățile sociale.

Potrivit jurisprudenței constante a CEDO, sistemul de protecție pus în aplicare prin Directiva 93/13 se bazează pe ideea că un consumator se găsește într-o situație de inferioritate față de un vânzător sau un furnizor în ceea ce privește atât puterea de negociere, cât și nivelul de informare, situație care îl conduce la adeziunea la condițiile redactate în prealabil de vânzător sau furnizor, fără a putea exercita o influență asupra conținutului acestora. Având în vedere o asemenea situație de inferioritate, articolul 6 alineatul (1) din Directiva 93/13 prevede că clauzele abuzive nu creează obligații pentru consumator. Astfel cum rezultă din jurisprudență, este vorba despre o dispoziție imperativă care urmărește să substituie echilibrului formal pe care îl instituie contractul între drepturile și obligațiile cocontractanților un echilibru real, de natură să restabilească egalitatea dintre aceste părți. Pentru a asigura protecția urmărită de Directiva 93/13, Curtea a subliniat, de asemenea, în mai multe ocazii, că situația de inegalitate care există între consumator și vânzător sau furnizor nu poate fi compensată decât printr-o intervenție pozitivă, exterioară părților la contract.

În lumina acestor principii, Curtea a hotărât că instanța națională este obligată să aprecieze din oficiu caracterul abuziv al unei clauze contractuale. Posibilitatea instanței de a examina din oficiu caracterul

abuziv al unei clauze reprezintă un mijloc adecvat atât pentru a atinge rezultatul prevăzut la articolul 6 din Directiva 93/13, și anume faptul ca respectivele clauze abuzive să nu creeze obligații pentru un consumator individual, cât și pentru a contribui la realizarea obiectivului prevăzut la articolul 7 din această directivă, din moment ce o astfel de examinare poate avea un efect disuasiv, care contribuie la încetarea folosirii clauzelor abuzive în contractele încheiate de un comerciant cu consumatorii.

A rezultat fără dubiu din aceste argumente, dar și din cele dezvoltate în continuare în cuprinsul prezentei, faptul că voința consumatorilor a fost grav viciată la încheierea convențiilor de credit ce fac obiectul acțiunii.

Cu privire la cea de-a doua condiție, pentru calificarea unei clauze ca fiind abuzivă se referă la deteriorarea echilibrului contractual prin abuzul de putere al comerciantului, care impune, la momentul semnării contractului, clauze care îi creează un avantaj în detrimentul consumatorului. Condiția menționată este îndeplinită în contractele ce fundamentează prezenta acțiune prin faptul că:

i. statuează exclusiv în favoarea pârâtei o serie de drepturi foarte importante, precum: dreptul de a modifica rata dobânzii și a diferitelor comisioane stabilite în contract (de risc, de rezervă minimă obligatorie etc), fără a fi prevăzute în contracte motivele obiective care determină o asemenea modificare; dreptul de a aplica cea mai gravă sancțiune împrumutatului (declararea ca scadent anticipat a creditului) pentru neîndeplinirea oricăror obligații de către acesta (deci chiar a unor obligații care nu sunt principale prin raportare la contractul de credit sau care, uneori, derivă din alte contracte încheiate cu pârâta sau din contracte încheiate cu alte instituții financiare); dreptul de a alege asigurătorul cu care trebuie să contracteze împrumutatul; dreptul de a debita depozitele împrumutatului, chiar neajunse la termen în cazul întârzierii plății ratelor de către împrumutat etc.

ii. transferă întregul risc contractual în sarcina împrumutatului (prin comisionul de risc ce îi este impus, prin garanțiile constituite, prin răspunderea cu întreg patrimoniul, prin încheierea contractelor de asigurare în favoarea băncii, la societăți de asigurare impuse de aceasta, prin suportarea riscului valutar) etc.

Cu privire la cea de a treia condiție (nerespectarea cerințelor bunei-credințe), îndeplinirea acestei cerințe a rezultat din comportamentul general al pârâtei, astfel: aplicarea arbitrară a comisionului de risc, indiferent de gradul de risc pe care îl prezintă împrumutații (acest comision a prezentat în timp o tendință crescătoare); modificarea unilaterală a ratei dobânzii numai în sensul majorării acesteia, chiar și atunci când diverși indicatori ai pieței financiare (EURIBOR, LIBOR etc.) au prezentat tendințe descrescătoare; dreptul pârâtei de a declara scadența anticipată a creditului, chiar dacă împrumutatul a achitat la zi ratele creditului (deci pentru neîndeplinirea altor obligații decurgând din contractul de credit) etc.

Principiul buneii-credințe a fost preluat din art. 3, pct. 1 din Directiva nr. 93/13/CEE și desemnează respectul reciproc al părților contractante, adoptarea unui comportament onest și rezonabil, care să aibă în vedere interesele legitime ale consumatorului, fundamentând chiar o abordare obiectivă a dezechilibrului contractual ce poate fi apreciat ca rezultat al unui dezechilibru în puterea de negociere a părților.

Prin raportare la alin. (1) lit. a) și g) din Anexa la Legea nr. 193/2000 (anexa care, în principiu, reda conținutul anexei la Directiva 93/13/CE), sunt prezumate a fi abuzive:

a) clauzele care dau dreptul comerciantului de a modifica unilateral clauzele contractului, fără a avea un motiv întemeiat care să fie precizat în contract. În acest sens, contractele prevăd dreptul părții de a modifica rata dobânzii în situația în care apar schimbări semnificative, fără a defini însă în contracte aceste schimbări de o manieră care să permită identificarea lor de către împrumutați, respectiv verificarea îndeplinirii lor de către instanța de judecată.

b) clauzele care dau dreptul exclusiv comerciantului să interpreteze clauzele contractuale. Clauzele contractului nu definesc (sau definesc de o manieră imprecisă) noțiuni esențiale, precum "schimbări semnificative", nu explică motivul aplicării anumitor comisioane (ex. motivul pentru care este perceput comisionul de risc), leagă aplicarea anumitor clauze contractuale de aprecierea discreționară a părții ("în opinia băncii").

Legislația privind protecția consumatorilor și, în special, Legea nr. 193/2000 sancționează inserarea în contracte a clauzelor abuzive.

Pe de-o parte, inserarea în contract a clauzelor abuzive constituie contravenție, legislația privind protecția consumatorilor conferind A.N.P.C. competența de constatare și sancționare a acestora.

Pe de altă parte, legislația privind protecția consumatorilor consacră dreptul atât al consumatorilor, cât și al A.N.P.C. de a solicita instanței de judecată constatarea clauzelor abuzive inserate în contract, constatarea faptului că acestea nu produc efecte împotriva consumatorilor, modificarea clauzelor contractuale (în cazul în care contractul produce efecte în continuare) sau, după caz, rezilierea contractului cu daune-interese (art. 6, 7, 13 din Legea nr. 193/2000).

Toate clauzele contractuale ce au format obiectul prezentei cauze au fost clauze abuzive, fiind îndeplinite condițiile legale pentru a putea fi constatată nulitatea lor absolută și pentru a fi înlăturate din contracte.

Instanța a arătat că, reclamantii au notificat banca, conform art. II alin. 2 din Legea 288/2010 pentru aprobarea O.U.G. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori, despre refuzul actului adițional impus de aceasta (considerat acceptat tacit în ciuda protestelor consumatorilor) pentru implementarea OUG 50/2010, dată fiind modalitatea abuzivă și ilegală în care părțile a înțeles să adapteze convențiile de credit noilor reglementări.

În fine, în raport cu obiectul acțiunii, astfel cum a fost acesta delimitat de capătul principal de cerere — respectiv constatarea caracterului abuziv al clauzelor, respectiv constatarea nulității clauzelor abuzive, nu poate fi incidentă procedura de conciliere directă impusă de art.720¹ C. pr. civ., nulitatea neputând face obiectul negocierii, deci al concilierii directe. În plus, raportul juridic litigios a fost stabilit între un comerciant și un consumator, raport juridic in-egalitar prin el însuși, astfel încât legislația privind protecția consumatorului nu impune cerința concilierii directe care, pe de-o parte, ar îngreuna accesul consumatorului la justiție, iar pe de altă parte ar fi lipsită de orice finalitate, negocierea (pe care o implică procedura de conciliere) fiind dificil de compatibilizat cu un raport juridic (in-egalitar) de tipul celui stabilit între consumator și comerciant. În sfârșit, art. 85 din O.U.G. nr. 50/2010 stabilește expres posibilitatea recurgerii la mediere în condițiile Legii nr. 192/2006, ceea ce subliniază inexistența obligației de parcurgere a procedurii de conciliere prevăzută de art. 720¹; în caz contrar nu se vede rațiunea pentru care O.U.G. nr. 50/2010 ar fi prevăzut accesul părților la o procedură (cea de mediere) care să dubleze concilierea directă, ambele proceduri având aceeași finalitate — soluționarea amiabilă a litigiului.

Cu toate acestea, s-a anexat la prezenta invitația formulată de S.C.A. Piperea & Asociații în numele reclamanților pentru o întâlnire cu scopul rezolvării pe cale amiabilă a diferendului, întâlnire care nu a avut loc, dialogul fiind refuzat de pârâtă. În plus, s-a observat și corespondența purtată cu banca de fiecare dintre reclamanți, începând cu luna august 2010, care nu a condus la nici o înțelegere amiabilă.

Cu privire la jurisprudența CEJ relativa la clauzele abuzive în contractele de consum s-a arătat:

În conformitate cu dispozițiile art. 148 alin.2 din Constituția României, prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu, au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne.

Conform dispozițiilor tratatelor constitutive ale UE, precum și conform Tratatului de aderare a României la UE, jurisprudența Curților Europene de Justiție, dată în aplicarea reglementărilor comunitare europene, au caracter obligatoriu.

Instanța a subliniat că, jurisprudența CEJ, inclusiv cea indicată mai jos, are caracter obligatoriu în dreptul intern și înlătură de la aplicare orice alte dispoziții contrare din dreptul intern.

a. Decizia Curții Europene de Justiție, cauza Elisa Maria Mostaza Claro vs Centro Movil Milenium SL, Cauza C-168/05:

"36. Importanța protecției consumatorului a determinat în mod particular legislația comunitară să prevadă, în art.6 paragraf. 1 al Directivei, că clauzele abuzive cuprinse într-un contract încheiat între un consumator și un profesionist nu sunt obligatorii pentru consumator [n.n., Gh. P.]. Aceasta este o dispoziție imperativă care, având în vedere poziția de

inferioritate a unei părți a contractului, este menită să înlocuiască echilibrul formal pe care contractul îl stabilește între drepturile și obligațiile părților contractante, și are ca efect impunerea unui echilibru real, care restabilește egalitatea între părți.

37. Mai mult, directiva, al cărei scop este acela de a consolida protecția consumatorului, constituie, potrivit art.3 paragraf.1 lit.t din Tratatul Comunităților Europene, o măsură indispensabilă pentru îndeplinirea sarcinilor încredințate Comunităților Europene și, în particular, pentru ridicarea standardului de viață și a condițiilor de viață pe tot teritoriul acestora (a se vedea, prin analogie, art.81 TCE, Eco Swiss, paragraph 36).

38. Natura și importanța interesului public pe care se bazează protecția conferită de directivă consumatorului justifică, mai mult, ca instanța națională să fie obligată să aprecieze din oficiu caracterul abuziv al unei clauze contractuale, compensând în felul acesta dezechilibrul care există între consumator și profesionist, vânzător sau furnizor."

b. In cauzele Oceano Grupo Editorial SA vs Rocio Murciano Quintero (C-240/98), Salvat Editores SA vs Jose M. Sánchez Alcon Prades (C-241/98), Jose Luis Copano Badillo (C-242/98), Mohammed Berroane (C-243/98) și Emilio Vinas Feliu (C-244/98), instanța europeană a subliniat următoarele:

"27. Așa cum a observat și Avocatul general în opinia sa, sistemul de protecție oferit de directivă răspunde ideii potrivit căreia situația inegală între consumator și profesionist nu poate fi compensată decât printr-o intervenție pozitivă, exterioară părților din contract. Este motivul pentru care art.7 din directivă care, la paragraful 1 impune statelor membre să implementeze măsurile necesare, adecvate și eficiente pentru a determina încetarea utilizării clauzelor abuzive, precizează totodată în paragraful 2 că măsurile trebuie să cuprindă, printre altele, permisiunea acordată asociațiilor consumatorilor de o instanța de judecată pentru a aprecia dacă unele clauze redactate cu caracter general sunt abuzive și pentru a obține, dacă este cazul, interzicerea lor, chiar și atunci când acele clauze nu au fost utilizate în cadrul unor contracte determinate.

28.(...) Competența instanțelor de judecată de a examina, chiar din oficiu, caracterul abuziv unei clauze, constituie un mijloc corespunzător, pe de o parte, atingerii rezultatului urmărit de art.6 al Directivei, și anume prevenția fata de situațiile în care consumatorii individuali ar fi obligați să respecte o clauză abuzivă, iar pe de altă parte, atingerii obiectivului vizat de art.7, din moment ce însăși analiza instanței poate avea efect desuasiv și poate contribui la prevenirea utilizării de clauze abuzive în contractele încheiate de profesioniști cu consumatorii."

"26. Avocatul general apreciază că recunoaște judecătorului puterea de a declara din oficiu ca nule clauzele abuzive ale unui contract se încadrează pe deplin în contextul general al protecției speciale pe care directiva tinde să o recunoască interesului colectivității care, făcând parte din ordinea publică economică, depășește interesele specifice ale unor

părți. Există, cu alte cuvinte, un interes public ca aceste clauze prejudiciabile pentru consumator să nu-și producă efectele”.

c. CEJ a recunoscut consumatorului, în cauza Cofidis, dreptul la protecția reglementată de legislația europeană a protecției și în situațiile în care acesta, din diferite rațiuni, nu a semnalat caracterul abuziv al clauzelor:

"34 Protecția pe care directiva o conferă consumatorilor se aplică și cazurilor în care consumatorul, care a încheiat cu profesionistul un contract ce conține clauze abuzive eșuează în a remarca natura abuzivă a clauzelor, fie pentru că nu este conștient de drepturile sale, fie pentru că a fost obligat să le aplice având în vedere costurile sau procedurile judiciare pe care acestea le-ar fi presupus."

d. În cauza Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid, consfințește dreptul statelor de a aplica o protecție mai mare consumatorilor decât minimumul stabilit de directivă și permite instanțelor naționale constatarea caracterului abuziv al clauzelor contractuale privind definirea obiectului principal al contractului sau caracterul adecvat al prețului sau remunerației, pe de o parte, fata de serviciile sau de bunurile furnizate în schimbul acestora, pe de alta parte, chiar dacă aceste clauze sunt redactate în mod clar și inteligibil. Astfel, curtea a statuat că:

"28 Cu toate acestea, astfel cum prevede în mod expres al doisprezecelea considerent al său, directiva nu a realizat decât o armonizare parțială și minimală a legislațiilor interne referitoare la clauzele abuzive, recunoscând totodată statelor membre posibilitatea de a asigura consumatorilor un nivel mai ridicat de protecție decât cel pe care aceasta îl prevede.

29. Astfel, articolul 8 din directivă prevede în mod expres posibilitatea statelor membre de a „adopta sau [de a] menține cele mai stricte dispoziții compatibile cu tratatul în domeniul reglementat de [...] directivă, pentru a asigura consumatorului un nivel maxim de protecție”.

40 [...] statele membre nu pot fi împiedicate să mențină sau să adopte, cu privire la totalitatea domeniului reglementat de directivă, inclusiv articolul 4 alineatul (2) din aceasta, norme mai stricte decât cele prevăzute de directivă, cu condiția ca acestea să asigure consumatorilor un nivel de protecție mai ridicat.

44 [...] articolul 4 alineatul (2) și articolul 8 din directivă trebuie interpretate în sensul că nu se opun unei reglementări naționale [...] care autorizează un control jurisdicțional al caracterului abuziv al clauzelor contractuale privind definirea obiectului principal al contractului sau caracterul adecvat al prețului sau remunerației, pe de o parte, față de serviciile sau de bunurile furnizate în schimbul acestora, pe de altă parte, chiar dacă aceste clauze sunt redactate în mod clar și inteligibil."

Pe fondul cauzei reclamantii au arătat:

În ceea ce privește clauzele referitoare la dobândă:

Contractul de credit, indiferent dacă acesta este cu dobândă fixă sau cu dobândă variabilă, este un contract comutativ. Dacă în cazul creditelor cu dobândă fixă drepturile și obligațiile părților sunt determinate, în cele cu dobândă variabilă, acestea sunt determinabile, în funcție de oscilațiile în orice sens a anumitor factori/indici concreți, fără a fi implicată în vreun fel voința uneia din părți.

Modalitatea în care părțile și-a rezervat dreptul de a ajusta rata dobânzii (prin punctul 3 d) din Condițiile Speciale) a transformat contractul de credit într-unul aleatoriu, diferența dintre aceste două tipuri de contracte fiind tocmai cunoașterea întinderii prestațiilor părților la momentul încheierii contractului sau posibilitatea determinării acestora ulterior, prin cunoașterea factorului care determină modificarea.

Dobânda fixă a fost exprimată printr-un număr sau o cifră reprezentând procentul aplicat anual la soldul creditului, fără ca determinarea acesteia să fie bazată pe o formulă matematică, spre deosebire de dobânda variabilă, care este exprimată în mod obligatoriu printr-o formulă de calcul, ce cuprinde atât elemente fixe, cât și variabile.

Dacă în cazul creditului cu dobândă fixă părțile, stabilind o rată unică a dobânzii anuale (sau mai multe rate fixe pentru anumite perioade de timp) și cunoscând în același timp suma creditului acordat, cunosc de la început întinderea exactă a prestațiilor, în cazul creditului cu dobândă variabilă suma totală de rambursat nu este cunoscută la semnarea contractului, dar se determină în funcția de evoluția indicilor specificați în contract.

În contractele ce fac obiectul prezentului dosar, părțile au stabilit inițial o rată fixă a dobânzii. Aceasta este stabilită la pct. 3.a) din Condițiile speciale ale Convenției de credit, fiind exprimată printr-o cifră și fără a fi determinată printr-o formulă de calcul. Existența sau lipsa mențiunii exprese dobândă „fixă” nu este relevantă, consumatorii având în ambele cazuri certitudinea la momentul semnării că vor beneficia de un credit cu dobândă fixă, exprimată în procentul stabilit în contract.

Faptul că rata dobânzii din aceste contracte este fixă a rezultat și din aceea că nu s-a stabilit în contract perioada la care aceasta să fie ajustată în funcție de vreun indice variabil; de altfel, nu s-a stabilit în aceste contracte nici un astfel de indice de referință, nici public, nici intern.

Mai mult, anuitatea a fost stabilită în Condițiile Speciale ale convenției ca o sumă precisă, formată din principal și dobândă, ceea ce a arătat, de asemenea, intenția părților de a contracta creditul cu dobândă fixă.

S-a subliniat că, chiar dacă unele contracte nu specifică în mod expres felul ratei dobânzii, ba mai mult, la art.3.1.2. litera c) din Condițiile Generale ale Convenției, se stabilește „Rata dobânzii curente este fixă sau variabilă”, din celelalte elemente rezultă fără dubiu că s-a stabilit o rată fixă a dobânzii. În cazul în care intenția ar fi fost să se stabilească o rată variabilă a dobânzii, aceasta trebuia raportată la elementele în funcție de care aceasta se ajustează, or nu există astfel de elemente sau indicii modul cum părțile a executat contractul de credit, respectiv împrejurarea că

banca si-a tras până în prezent sume reprezentând rate calculate la o dobândă fixă, au confirmat afirmațiile reclamanților referitoare la rata dobânzii. Astfel, majoritatea creditelor (indiferent dacă prevedeau sau nu mențiunea expresă „dobândă fixă”) au avut aceeași rată a dobânzii de la semnarea convențiilor, până în septembrie 2010.

„Schimbările semnificative” ale pieței, care au intervenit în perioada 2007-2010 au afectat în mod aleatoriu, prin voința discreționară a părții, o parte din convențiile de credit.

În cazul anumitor convenții, prin voința exclusivă a băncii, care a invocat intervenirea schimbărilor semnificative, dobânda fixă a fost majorată, iar ulterior transformată într-o dobândă variabilă. Instanța a subliniat că părțile nu a ținut cont la modificarea dobânzii acestor credite de mențiunea din convenție cu privire la caracterul „fix” al dobânzii, majorarea ratei dobânzii afectând în mod aleatoriu atât convențiile care prevedeau în mod expres faptul că rata dobânzii este fixă, cât și cele care prezentau rata dobânzii printr-un procent p.a.. fără specifica cuvântul „fixă”.

Faptul că toate convențiile fără excepție au fost încheiate de consumatori cu banca pentru un cost reprezentând o rată fixă a dobânzii a rezultat, pe lângă cele anterior menționate, din următoarele înscrisuri anexate la prezenta: i) caracteristicile produsului de creditare „Optimus cu Ipotecă” prevedeau faptul că părțile oferea un credit cu dobândă fixă; ii) S-a putut, de asemenea, constata o practică comercială incorectă a părții constând în aceea că în convențiile de credit nu s-a menționat niciodată tipul de produs de creditare contractat cu consumatorii. Denumirea comercială care desemna produsul de creditare promovat de bancă, cu anumite caracteristici, apărea doar în materialele promoționale.

Ulterior însă, când consumatorii optau pentru un astfel de produs, acesta nu era individualizat în convenția de credit în mod identic cu cel din materialele publicitare, banca putând ulterior să impună o altă interpretare a clauzelor contractuale. Spre exemplu, cazul consumatorilor care au ales produsul Optimus cu ipotecă, promovat ca un credit cu dobândă fixă, mențiune care nu a apărut în mod expres în convenția de credit semnată. La 3 ani după semnarea convenției, banca a pretins că încă la semnarea convenției intenția părților a fost de a stabili o dobândă „ajustabilă”.

Datorită clauzei 3 d) din Condițiile speciale, în cazul convențiilor de credit deduse judecății, contractul a fost unul aleatoriu, dar numai din perspectiva consumatorului, deoarece variația dobânzii nu depindea de hazard, ci exclusiv de voința băncii, care a fost aceea care a apreciat dacă la un moment dat are interesul să crească dobânda, justificând această creștere prin schimbările semnificative ale pieței, fără a le identifica cu precizie.

S-a arătat că, clauzele care au permis modificarea ratei dobânzii fixe au fost nule, întrucât acestea au fost abuzive. Art. 3 lit.d) din contractele de credit ce fac obiectul prezentei acțiuni prevede: „Banca își rezervă dreptul de a revizui rata dobânzii curente în cazul apariției unor schimbări

semnificative pe piața monetară, comunicând împrumutatului noua rată a dobânzii", iar celelalte articole menționate mai sus sunt în strânsă legătură cu acesta, fiind consecințe ale aplicării punctului 3 lit.d). O astfel de clauză transforma convenția de credit, dintr-un contract comutativ într-un contract aleatoriu doar pentru împrumutat. Cu alte cuvinte, obligația creditorului de a respecta nivelul ratei dobânzii, este sub condiție pur potestativă, obligație sancționată potrivit regulilor de drept comun cu nulitate absolută (art. 1010 C.civ.).

Dreptul rezervat de bancă prin inserarea clauzei respective nu a fost numai acela de a modifica dobânda, dar și dreptul de a stabili în mod discreționar care sunt cazurile care justifică această modificare, contractul numindu-le „schimbări semnificative ale pieței financiare”. Comunicarea despre care vorbește în continuare textul contractual nu s-a referit la comunicarea motivelor care au determinat majorarea dobânzii, ci la transmiterea noului nivel al dobânzii, moment în care acesta devine aplicabil.

Modificarea dobânzii fixe pe parcursul derulării contractului de credit a fost abuzivă și din perspectiva momentului executării obligațiilor părților. Contractul de credit a fost un contract cu executare dintr-o dată din perspectiva băncii și cu executare succesivă din perspectiva împrumutatului. Astfel, majorarea dobânzii a apărut ca modificarea costului unui serviciu pe care banca l-a prestat la momentul acordării creditului. Modificarea unilaterală ulterioară a prețului serviciului financiar nu s-a justificat, spre exemplu, prin creșterea costurilor refinanțării suportate de bancă, argument des utilizat de finanțatori pentru a justifica majorările de dobândă. Costurile respective nu priveau și nu afectau creditele deja acordate, ci priveau activitatea curentă de creditare a băncii, iar dacă s-ar admite explicațiile finanțatorilor, s-ar accepta că dobânda nu este raportată la costurile cu creditul acordat, și se referă la creditele pe care banca le acordă în toată perioada de rambursare, iar sub acest aspect, majorarea dobânzii creditelor în derulare ar procura băncii resurse pentru acordarea de noi credite, deși, pentru o creditare sănătoasă singura sursă de finanțare ar trebui să fie, în cele din urmă, depozitele la termen. Așa cum s-a arătat în jurisprudență, modificarea condițiilor pieței (dacă s-ar aprecia că aceasta ar constitui temei pentru modificarea unilaterală a ratei dobânzii) ar trebui să se fi produs în perioada dintre momentul încheierii contractului și momentul luării deciziei de modificare a ratei dobânzii.

În consecință, profitând de lipsa cunoștințelor de specialitate ale consumatorilor și de încrederea acestora în instituțiile bancare, pârâta a inserat la punctul 3 lit. d) această clauză, dispoziția conform căreia își rezervă dreptul de a revizui rata dobânzii (calificată ca fiind fixă în convențiile de credit) în cazul apariției unor schimbări semnificative pe piața monetară. Instanța a arătat că, nu există în convențiile de credit o enumerare limitativă a unor situații concrete care ar putea fi considerate

schimbări semnificative, acestea fiind circumscrise întotdeauna liberei aprecieri a băncii.

Conform dispozițiilor art. 4 din Legea nr. 193/2000 și ale art. 79 din Legea nr. 296/2004 (Codul consumului), o clauză care nu a fost negociată de părți este considerată abuzivă dacă prin ea însăși sau împreună cu alte prevederi din contract, creează în detrimentul consumatorului și contrar cerințelor bunei-credințe, un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților. Art. 45 și 57 teza a II-a din Legea nr. 296/2004 reglementează dreptul consumatorilor „de a fi informați, în mod complet, corect și precis, asupra caracteristicilor principale ”ale serviciilor financiare oferite de către operatorii economici. Or, așa cum era formulat punctul 3 lit. d) din Condițiile Speciale ale convențiilor de credit, acesta nu oferea decât o indicație vagă asupra condițiilor în care dobânda (care reprezenta costul serviciului de care împrumutatul beneficiază în momentul semnării contractului sau în perioada imediat următoare) se va modifica în viitor. În schimb textul conferă libera și nelimitată apreciere a creditorului în privința modificării.

Pentru a aprecia caracterul abuziv al clauzelor privind dobânda identificate la l) 1. a), trebuie avute în vedere, pe de o parte, art. 4 din Legea nr. 193/2000, art. 79 din Legea nr. 296/2004 și art. 2 pct. 16 din OG nr. 21/1992, iar pe de altă parte, alin. (1) lit. a) și g) din Anexa la Legea nr. 193/2000.

Clauza nu a fost negociată direct cu consumatorul; clauza a fost identică în toate contractele. De altfel, pârâta însăși a încadrat convenția de credit în categoria contractelor standard, preformulate, de adeziune, care nu pot fi discutate și negociate.

Clauza a creat un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, în defavoarea consumatorului; prin faptul că nu s-a specificat condițiile în care banca poate modifica dobânda, ci pur și simplu banca și-a „rezervat” acest drept, a însemnat că, în orice moment, un eveniment ar putea fi calificat ca schimbare semnificativă care poate determina majorarea dobânzii. Împrumutatul nu se va putea opune în mod real la această majorare, în primul rând pentru că nu va ști cărui fapt i se datorează aceasta, iar în al doilea rând pentru că opoziția sa ar determina obligația sa de a rambursa tot creditul (de cele mai multe ori, imposibil de realizat). Pe de altă parte, deși prețul banilor împrumutați a fost stabilit într-un fel la semnarea contractului, datorită acestei clauze, împrumutatul se putea găsi în ipostaza de a plăti un alt preț, mult mai mare decât cei cu care a fost de acord (proporțional cu prestația băncii) și pe care și-l permite.

În ceea ce privește cerința de a se fi încălcat cerințele bunei-credințe; s-a putut observa că modificările ratelor dobânzii, atunci când acestea au intervenit, au fost exclusiv în sensul majorării, deci a supraîndatorării împrumutaților. În plus, când schimbările semnificative au fost în sensul scăderii dobânzilor de referință, banca nu a modificat rata dobânzii în

sensul diminuării acesteia, nefiind obligată în acest sens de contract. În cursul anilor 2009-2010 banca a avut trei surse majore de reducere a propriilor costuri de finanțare: (i) indicii de referință de tipul euribor/libor/robor au scăzut la cele mai mici valori din istorie, ajungând la valori sub-unitare; (ii) rezervele minime obligatorii au fost reduse de banca centrala cu cel puțin 3 puncte procentuale; (iii) dobânda de referință a băncii centrale s-a redus progresiv, ajungând în prezent la doar 2,5%. Cu toate acestea, banca nu a redus niciodată costurile creditării clienților care s-au împrumutat în anii 2006-2008 proporțional cu reducerea indicilor de referință ci, cel mult, a readus dobânda la nivelul inițial. A redus, totuși, costul creditelor noi, acordate în 2009-2010, cea mai semnificativă fiind situația creditelor date în programul "Prima casă", unde dobânzile sunt și cu 7 puncte sub dobânda la creditele vechi. Așadar, Banca a considerat variabilă dobânda doar atunci când a fost vorba de o majorare, adică atunci când a fost în favoarea sa. În situația în care condițiile pieței ar fi permis scăderea ei, dobânda ar fi fost considerată fixă. Textul contractual a fost, astfel, aplicat cu o vădită rea credință și în detrimentul consumatorilor.

Clauzele privind dobânda, menționate la l 1 a) din prezenta acțiune au contravenit și art. 75 din Legea nr. 296/2004, care prevede un drept fundamental al consumatorilor, respectiv dreptul de a nu fi incluse în contracte decât „clauze contractuale clare, fără echivoc, pentru înțelegerea cărora nu sunt necesare cunoștințe de specialitate”. Contrar acestui principiu, convențiile de credit conțin clauze ce fac necesară existența unor cunoștințe de strictă specialitate financiară (ex. indicii de referință ai pieței monetare la care se referă definiția schimbărilor semnificative, atunci când aceasta există). În plus, trebuie observat că, și în situația în care consumatorul ar avea astfel de cunoștințe, ar fi imposibil de determinat situațiile obiective la care fac referire convențiile de credit, întrucât acestea fac referire la elemente de apreciere subiectivă, care nu sunt lămurite în nici un fel (trimiterea are în vedere, în general indicii pieței monetare, nefiind precizați în concret care dintre acești indici ar prezenta relevanță pentru a putea fi exercitat dreptul de a modifica unilateral contractul).

S-a solicitat instanței, totodată, să țină seama și de art. 77 din Legea nr. 296/2004, care prevede că, în caz de dubiu asupra interpretării clauzelor contractuale, acestea vor fi interpretate în favoarea consumatorului, precum și de art. 7 alin. 2 din Legea nr. 363/2004 privind practicile incorecte ale comercianților, care califică drept omisiune înșelătoare practica comercianților de a oferi într-un mod neclar, ambiguu o informație esențială. Scopul legislației consumatorilor este tocmai protejarea acestora împotriva riscului de a li se presta un serviciu care ar putea să le afecteze drepturile și interesele legitime (art. 27 din legea 296/2004). În consecință, potrivit legii, simplul fapt că există posibilitatea ca la un moment dat acest risc să se producă (în cazul nostru modificarea abuzivă a dobânzii), este suficient pentru înlăturarea clauzelor care permit încălcarea intereselor economice ale consumatorilor. În speță, banca a

arătat că poate oricând să modifice dobânda în temeiul clauzelor contractuale, fără ca împrumutatul să poată anticipa această modificare.

În situații similare, s-a pronunțat instanța în sensul considerării ca abuzive a clauzelor de modificare a dobânzii invocând condițiile pieței, statuând chiar caracterul aleatoriu al contractului în astfel de cazuri. Mai mult, chiar față de pârâtă s-au pronunțat deja numeroase hotărâri judecătorești, unele dintre acestea rămase irevocabile, prin care s-a constatat cu putere de lucru judecat caracterul abuziv al punctului 3 lit. d) din Condițiile Speciale ale convențiilor de credit. Jurisprudența s-a pronunțat și în sensul obligării pârâtei să respecte punctul 3 lit. a) din Condițiile speciale ale convenției de credit, articol care stabilește rata fixă a dobânzii, așadar nu a permis modificarea acesteia.

În consecință, există numeroase elemente care să determine instanța să considere punctul 3 lit. d) din Condițiile Speciale ale Convențiilor de credit ca fiind o clauză abuzivă, și, odată cu acesta și celelalte articole care fac trimitere la aceasta sau sunt în strânsă legătură .

Cu privire la actele juridice subsecvente convenției de credit care fac obiectul prezentei acțiuni, nulitatea acestora poate fi fundamentată pe trei temeiuri:

Un prim temei îl reprezintă aplicarea principiului *resoluto iure dantis resolvitur jus accipientis*. Astfel, constatarea nulității actelor juridice subsecvente convenției de credit este, în primul rând, consecința nulității clauzelor care permiteau modificarea unilaterală a contractelor de credit de către bancă.

Un al doilea temei, subsidiar celui care precedă (urmând a fi analizat de instanță doar în ipoteza în care va trece peste argumentele anterioare cu privire la caracterul abuziv al clauzelor care permit modificarea unilaterală a dobânzii), este reprezentat de aplicarea principiului potrivit căruia contractele pot fi modificate doar prin acordul părților, prevăzut în art. 969 alin. (2) din C. civ. Excepțional, în materia contractelor de credit, a fost admisă existența unui drept de a modifica unilateral contractul. Tocmai pentru că aceasta reprezintă o excepție, dreptul de a modifica unilateral contractul poate fi exercitat, potrivit legii, doar în situații ce trebuie să fie clar determinate prin contract, configurate prin raportare la condiții obiective (aceste situații au fost desemnate prin termenul „motive întemeiate”). Sub aspectul contractelor de credit care fac obiectul acestei acțiuni, dreptul de a modifica unilateral contractul exista, așa cum rezultă din contract, atunci când ar avea loc schimbări semnificative. Rezultă deci că, dacă aceste schimbări semnificative nu ar avea loc, contractul nu ar putea fi modificat unilateral de către bancă. Un act juridic de modificare unilaterală în absența schimbărilor semnificative ar fi lovit de nulitate, ca efect al nerespectării principiului prevăzut de art. 969 alin. (2) C. civ. (necesitatea existenței unui acord de voință pentru a modifica un contract). Din situația de fapt a rezultat că, în concret, nu s-au întrunit condițiile pentru a fi în prezența unor schimbări semnificative (înțelese ca situații clar definite prin

contract, cu caracter obiectiv) la momentul actele juridice subsecvente convenției de credit. În consecință, aceste acte juridice nu au respectat cerințele art. 969 alin. (2) C.civ., fiind astfel lovite de nulitate.

Un al treilea temei, care se aplică numai pentru acele acte juridice subsecvente semnate de ambele părți, prin care dobânda este modificată, din dobândă fixă, devenind variabilă - este reprezentat de vicierea consimțământului părților (art. 953 și urm. C. civ). Instanța a arătată, modul în care a acționat banca poate fi calificat drept dol sau chiar violență (sub forma violenței psihice), ceea ce a atras nulitatea actelor juridice menționate.

Chiar și în situația în care ar fi fost valabile clauzele de la punctul 1.1 instanța a considerat că modificarea efectivă a dobânzii a fost abuzivă, deoarece aceasta nu a avut o justificare economică reală. Variațiile dobânzii nu au ținut cont de evoluția pieței monetare. S-a putut observa din actele adiționale sau notificările (în rarele cazuri unde acestea există) prin care a fost modificată dobânda că acestea nu au precizat motivul modificării, ci au reluat exprimarea generală din clauza contractuală care permite împrumutătorului să ajusteze dobânda. Astfel că argumentele prezentate anterior pentru nulitatea clauzei contractuale erau cu atât mai mult aplicabile în cazul clauzelor actelor adiționale sau a notificărilor de modificare a dobânzii.

Prin OUG nr. 174/2008 pentru modificarea și completarea unor acte normative privind protecția consumatorilor (art. 8 lit. b) din Legea nr. 289/2004, astfel cum a fost modificat prin OUG nr. 174/2008) s-a clarificat distincția între dobânda fixă și dobânda variabilă, stabilindu-se obligația împrumutătorilor de a menționa în contract tipul de dobândă, respectiv fixă sau variabilă, iar în cazul în care dobânda este variabilă, independența variabilității de voința creditorului și raportarea obligatorie la indicii de referință identificabili, publici.

Prin această reglementare s-a urmărit diferențierea clară a celor două tipuri de dobândă, pe care pârâta le contopea anterior în mod abuziv, folosind această confuzie în dezavantajul împrumutaților. Modificarea legislativă ar fi trebuit să aibă următoarele consecințe firești care rezultă unele din altele: (i) contractele care prevăd posibilitatea modificării ratei dobânzii trebuie să prevadă această posibilitate într-o anumită formă, cea pe care legea o impune, respectiv că rata dobânzii variabilă se modifică numai în funcție de indicii de referință publici, (ii) unde nu se prevede această formulă, însă contractul prevede în continuare posibilitatea băncii de a modifica în mod unilateral rata dobânzii, înseamnă că avem de a face cu o rată a dobânzii fixă, or (iii) rata fixă nu se poate modifica. Altfel spus, dacă legea a stabilit posibilitatea variației dobânzii în funcție de anumiți indici, per a contrario nici un alt factor nu mai poate determina modificarea dobânzii. În consecință, dobânda fixă, fie că e stabilită astfel în mod expres, fie că rezultă din interpretarea contractului, nu se poate modifica.

Chiar dacă anterior OUG nr. 174/2008, legile din domeniul creditelor de consum se limitau la reglementarea obligației băncilor de a insera în contract posibilitatea variației dobânzii, fără ca legea să precizeze cum poate să varieze aceasta, legislația specifică din domeniul bancar se completa cu regulile din legislația protecției consumatorilor, care obligau dintotdeauna instituțiile de credit să informeze în mod corect, complet și precis consumatorii, să aplice clauzele contractuale cu bună-credință, să nu creeze o disproporție a prestațiilor și nici să nu interpreteze după bunul plac clauzele contractuale

Modificarea legislativă din 2008 a venit, astfel, în întâmpinarea consumatorilor care se confruntau cu o avalanșă de majorări ale dobânzii fără să știe ce le-a provocat și fără să se poată opune, în condițiile în care modificarea dobânzii nu a fost niciodată înțeleasă de împrumutător ca și o diminuare, ci doar ca o majorare. Așadar, chiar dacă se va considera că o clauză contractuală poate să aibă conținutul punctului 3 litera d) din Condițiile speciale, în nici un caz nu se poate permite ca punerea ei în aplicare (modificarea efectivă a dobânzii) să fie justificată prin considerentele generale inserate în contract.

Practica pârâtei a fost adeseori de a atrage noi clienți prin promovarea unor produse la costuri mici, iar ulterior încheierii contractului de credit, de a majora dobânda creditelor utilizate pentru a acoperi costurile noilor credite pe care le ofereau pe piață tot în condiții favorabile, pentru păstrarea sau creșterea cotei de piață. Vechii clienți suportau, astfel, prin majorările ce li se impuneau sub pretextul schimbărilor semnificative ale pieței monetare, nu costurile pârâtei cu propriul lor credit, ci cu noile credite, pe care le promovau de asemenea într-o manieră înșelătoare. Prin decizia 368/15.05.2008, CNA a interzis difuzarea spotului publicitar al pârâtei, constatând exact faptele descrise anterior.

Majorarea dobânzii a intervenit la scurt timp după încheierea convențiilor de credit și, cu toate acestea, a fost justificată de bancă prin modificările semnificative care au intervenit în piață în ultimele 12 luni .

Referitor la modificarea dobânzii, de multe ori, pârâta nu notifica consumatorii (din documentele prezentate în anexa 5, rareori există adrese de comunicare a modificării dobânzii,), aceștia aflau despre ajustarea acesteia în momentul în care plăteau rata lunară, când li se elibera la cerere un nou grafic de rambursare, cu noile valori ale obligațiilor lunare.

Modificarea tipului de dobândă prin actele adiționale menționate în Anexa 1, a arătat în primul rând faptul că însăși banca a considerat la momentul respectiv dobânda din convenții ca fiind fixă, considerând necesar să încheie un act adițional pentru a putea considera rata dobânzii variabile.

În al doilea rând, referitor la valabilitatea actelor adiționale din decembrie 2009-februarie 2010, acestea a fost încheiate în condițiile în care anterior banca majorase considerabil dobânda în perioada de creștere economică (2007-2008) și se confrunta cu solicitările insistente ale clienților

de a diminua rata dobânzii, conform noilor condiții ale pieței monetare. La momentul respectiv indicii de referință se aflau la un minim istoric. Pârâta a profitat de nevoia împrumutaților de a-și diminua sarcina lunară și a fost de acord cu o diminuare aproape insignifiantă a dobânzii (pe lângă scăderea indicilor de referință menționați), condiționată însă de modificarea tipului de dobândă, din fixă în variabilă.

Creșterea dobânzii anterioare actului adițional nu a fost impusă de evoluția pieței și, în plus, scăderea dobânzii prin acest act adițional a fost o practică comercială incorectă a băncii, inducând în eroare consumatorul necunoscător al evoluției pieței. Astfel, fără a informa consumatorul despre evoluția pieței monetare, pârâta a oferit în schimbul dobânzii variabile o mică scădere a ratei dobânzii, de la un nivel ce fusese crescut ilegal în trecut. Constatarea nulității majorărilor de dobândă anterioare actului adițional în discuție atrage nulitatea acestuia, întrucât consumatorul a fost indus în eroare la semnarea acestuia, fiind aplicabile atât dispozițiile din materia protecției consumatorilor (art. 8 și 9 Legea 363/2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii), cât și cele de drept comun referitoare la viciile de consimțământ, acesta fiind afectat de doi (art. 948, 953, 960 C.civ.).

Potrivit textelor de lege menționate, „o practică comercială este considerată agresivă dacă, în contextul prezentării situației de fapt și ținând cont de toate caracteristicile și circumstanțele este susceptibilă să limiteze în mod semnificativ libertatea de alegere ... inclusiv prin ... influență nejustificată și prin urmare determină consumatorul să ia o decizie de tranzacționare pe care altfel nu ar fi luat-o”. În concret, actul adițional menționat nu ar fi fost încheiat în această formă dacă (1) anterior acestuia dobânda nu ar fi fost majorată astfel încât consumatorii să nu mai poată suporta rata lunară și (2) dacă consumatorii ar fi fost informați în mod corect (de fapt nu au fost informați deloc) cu privire la evoluția indicilor față de care rata dobânzii ar fi trebuit să varieze (EURIBOR în cazul acestor credite).

Propunerea băncii de a semna actul adițional atacat s-a încadrat, astfel, în ipoteza prevăzută de art. 9 lit. a) și c) din Legea 363/2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii, care prevede că „pentru a aprecia dacă o practică comercială recurge la influență nejustificată, se iau în considerare următoarele elemente: ... a) momentul, locul desfășurării, natura și/sau durata acesteia; c) exploatarea de către comerciant a unei situații nefericite sau a unei circumstanțe speciale, de o asemenea gravitate încât afectează raționamentul consumatorului mediu și de care comerciantul este conștient, în scopul influențării deciziei consumatorului cu privire la produs”

Nu a existat nici un dubiu că, dacă pârâta nu ar fi modificat în mod abuziv dobânda anterior propunerii actului adițional atacat, acesta nu s-ar fi încheiat niciodată.

Reaua-credință a pârâtei a fost cu atât mai evidentă în condițiile în care a impus trecerea la o dobândă variabilă (în funcție de EURIBOR) într-un moment în care acesta atingea un minim istoric, astfel că și-a asigurat în următorii ani o creștere a încasărilor, fără ca consumatorul de rând să își poată da seama ce i s-a pregătit. Or, legislația protecției consumatorilor este menită să preîntâmpine sau, dacă acestea s-au produs, să înlăture efectele comportamentului incorect al comercianților, în primul rând prin interzicerea practicării lui și apoi prin anularea efectelor actelor deja efectuate.

Se impunea, așadar, revenirea la rata dobânzii stabilite la încheierea convenției inițiale de credit, precum și rambursarea sumelor încasate de pârâtă în mod nedatorat.

În ceea ce privește calculul dobânzii anuale raportat la o perioadă de 360 de zile, reclamantii au arătat că respectiva clauza conform căreia perioada de calcul a dobânzii reprezintă numărul actual de zile raportat la un an de 360 de zile se regăsește în Convențiile de credit la punctul 3 litera c) din Condițiile Generale ale Convenției .

Clauza care stabilește formula de calcul a dobânzii lunare, respectiv $\text{Soldul creditului} \times \text{Rata dobânzii curente} \times \text{numărul efectiv de zile între scadențe} / 360$ se regăsește în Convențiile de credit la Secțiunea 3, art. 3.1.2. literele a) și b) din Condițiile Generale ale Convenției.

Cu privire la aceste clauze, ce cuprind modul de determinare a dobânzii, precum și cu privire la modul în care acestea sunt aplicate, s-au identificat mai multe probleme:

Calcularea dobânzii lunare (stabilite la un anumit procent pe an) în funcție de numărul actual de zile raportat la o perioadă de 360 de zile, a fost o prevedere ilegală care a dus la încasarea de către bancă a unei dobânzi mai mari, în mod nedatorat. Convenția de credit a indus în eroare consumatorul stabilind o dobândă pe an, pentru ca, ulterior, să menționeze că anul are 360 de zile, astfel că în fiecare an banca și-a făcut cadou dobânda pe 5 zile.

Ilegalitatea acestui calcul utilizat de pârâtă, care nu era la îndemâna oricărui consumator fără cunoștințe de specialitate, a fost demascată prin reglementarea și în România a formulei corecte, aplicate de băncile din UE (prin OUG 50/2010, art. 38 alin. 1 lit b), respectiv $\text{Soldul creditului} \times \text{Rata dobânzii curente} \times 30 / 360$. Înlocuindu-se în formulă, numărul efectiv de zile între scadențe cu numărul 30, dobânda datorată lunar de împrumutat s-a redus. Așadar nu prevederea că anul era de 360 de zile era ilegală (deși confuză), ci faptul că la numărătorul fracției apărea numărul efectiv de zile dintre scadențe (cu alte cuvinte luna era lună, dar anul nu era chiar an, ci avea doar 360 de zile), astfel că suma perioadelor dintre scadențe nu putea fi egală cu 360 (perioada la care ne raportăm), rezultatul împărțirii fiind favorabil creditorului. Înlocuirea numărului efectiv de zile cu 30 a determinat un calcul corect al dobânzii, anul de 360 de zile stabilit de bancă fiind, astfel, împărțit în 12 fracțiuni egale.

Chiar aplicarea formulei (și așa greșite) din Secțiunea 3, art. 3.1.2. din Condițiile Generale ale Convenției, pentru determinarea dobânzii datorate lunar, a fost realizată în mod greșit de către pârâtă. Aplicând în formula menționată rata dobânzii de la punctul 3) litera (a), dobânda lunară rezultată a fost sensibil mai mică decât suma din graficul de rambursare.

Din ambele puncte de vedere, mai sus prezentate, s-a putut observa că față de dobânda datorată de împrumutați, pârâta a perceput de la acordarea creditelor și până în prezent sume în plus, în mod ilegal.

Așadar, s-au identifică două modalități prin care pârâta pretindea și încasa sume nedatorate, calculate în mod ilegal: o dată prin aplicarea unei formule greșite care avantaja banca și a doua oară prin inserarea în graficul de rambursare unei sume mai mari decât cea rezultată efectiv din calcule.

N-a fost deloc surprinzător că toate aceste „erori” de calcul, erau întotdeauna în favoarea băncii, crescând cu doar câteva zeci de lei sarcina lunară a fiecărui împrumutat. Această sumă multiplicată de 70.000 de ori (totalul creditelor de consum din portofoliul pârâtei) nu mai era deloc neglijabilă.

Cu privire la clauzele referitoare la comisionul de risc:

1.2.a) Clauzele care instituie obligația împrumutatului de a plăti comisionul de risc:

- clauza conform căreia comisionul de risc este aplicat la soldul creditului și este plătit lunar, pe toată perioada de derulare a creditului (clauza se regăsește în Convențiile de credit fie la Punctul 5) litera (a) din Condițiile speciale ale Convenției, fie la punctul 5.1. litera a),

- obligația împrumutatului să plătească băncii pentru punerea la dispoziție a creditului, comisionul de risc, aplicat la soldul creditului, care se plătește lunar, pe toată perioada creditului (clauza se regăsește în Convențiile de credit la Art. 3.5. din Condițiile Generale ale Convenției).

În primul rând, comparând definițiile din Condițiile generale ale convențiilor de credit, s-a observat că atât comisionul de risc, cât și dobânda sunt percepute pentru acordarea creditului. O primă observație pertinentă au fost că atât dobânda, cât și comisionul de risc au fost percepute pentru unul și același lucru, acest comision de risc nefiind altceva decât o dobândă mascată. Concluzia a rezultat și din analiza situațiilor financiare ale pârâtei pe anul 2009, care și-a înregistrat comisionul de risc ca venit din dobânzi .

Perceperea comisionului de risc a fost justificat de pârâtă (prin mai multe adrese către împrumutați) prin necesitatea acoperirii riscului de credit (comportamentul contractual al împrumutatului, deprecierea garanțiilor, neîncasarea valorii acestora în cazul valorificării) și a riscului de piață (constând în fluctuații ale prețurilor și ale cursului valutar). Explicația pârâtei pentru încasarea comisionului de risc, arătată în adresele către reclamanți, arătate cu titlu de exemplu, a fost aceea că există posibilitatea ca banca să sufere o pierdere sau să nu înregistreze profitul estimat, ca urmare a

producerii unui eveniment viitor și nesigur. Or, costul unui produs bancar trebuie să aibă o contraprestație clară, concretă din partea furnizorului serviciului respectiv (dezechilibrul contractual fiind mai mult decât evident în acest caz), nu să reprezinte asigurarea acestuia că nu va înregistra pierderi sau nu își va realiza profitul estimat. Perceperea comisionului de risc cu această justificare (inclusiv în ipoteza neproducerii riscurilor respective sau a producerii lor în defavoarea împrumutatului) este o clauză abuzivă și prin raportare la art. 45 din Codul consumului.

Comportamentul contractual al împrumutatului nu este cunoscut de la început de către bancă, astfel că este abuziv a încasa un comision de la o persoană care, verificată fiind în evidențele incidentelor de plăți nu oferă nici o suspiciune cu privire la seriozitatea sa, este abuziv. Cel mult, un astfel de comision ar putea fi prevăzut în contract și perceput ulterior, în cazul întâzierilor repetate la plata ratelor, în urma calificării clientului respectiv într-o categorie specială de risc; acest lucru este imposibil de determinat de la începutul contractului și, în orice caz, nu se justifică pentru tot portofoliul de clienți. Din acest punct de vedere, instanța a considerat că, comisionului de risc este, necuvenit, neavând nici o justificare economică.

Riscul deprecierei garanțiilor și al neîncasării valorii în cazul vânzării este, de asemenea, suportat de către împrumutat, care în situația aceasta va răspunde cu toate bunurile sale. Dreptul băncii de a-și recupera creanța nu se limitează la urmărirea garanțiilor, cum ar putea crede un consumator mediu, ci se întinde asupra tuturor bunurilor prezente și viitoare, iar deprecierea garanției afectează exclusiv patrimoniul împrumutatului. În plus, bunurile sunt asigurate, iar pârâta a impus dintotdeauna societatea de asigurări (clauzele respective fac, de altfel, obiectul prezentei acțiuni), deci riscul de a nu-și încasa despăgubirea de la asigurător, practic, este inexistent. Nu în ultimul rând, pârâta și-a mai creat încă un instrument de constrângere a împrumutatului pentru acoperirea acestui așa-zis risc, respectiv amenințarea împrumutatului cu declararea creditului scadent anticipat în cazul în care valoarea garanțiilor scad sub valoarea creditului.

Referitor la riscul de piață, acesta trebuie să fie asumat în egală măsură de ambele părți, atât bancă (jucător profesionist pe această piață), cât și de consumator. Comisionul de risc e perceput de bancă pentru a-și acoperi propriul risc, așadar consumatorul nu va suporta doar propriul său risc, ci și pe cel al băncii, în cazul materializării lui în acest sens. În cazul în care piața ar evolua în favoarea consumatorului (ar scădea cursul valutar, prețurile etc.) acesta ar datora oricum comisionul de risc pentru a acoperi reducerea profitului previzionat de bancă. Ceea ce trebuie subliniat este că banca a impus și încasat comisionul de risc, deși riscul de piață s-a materializat în perioada 2007-2009 în defavoarea consumatorului. În consecință, consumatorul a suportat pe de o parte creșterea ratei lunare datorită devalorizării leului, iar pe de alta, comisionul de risc care punea banca la adăpost de situația inversă, în care cursul ar fi evoluat în sensul aprecierii monedei naționale.

În concluzie, toate aceste riscuri au fost suportate de consumator prin intermediul unor clauze abuzive, impuse de bancă printr-un contract de adeziune, astfel că s-a întărit ideea că banca a încasat în mod abuziv acest comision.

Nu în ultimul rând, explicațiile pârâtei date consumatorilor cu privire la motivele încasării comisionului de risc au fost diverse și contradictorii.

Art. 4 din Regulamentul BNR 3/2007 privind limitarea riscului de credit la creditele destinate persoanelor fizice prevede că împrumutătorii sunt obligați să informeze clienții prin menționarea posibilității modificării, în sensul majorării, a sumelor datorate, în cazul materializării riscului valutar, a riscului de rată a dobânzii ..." Instanța a subliniat, că Regulamentul vorbește despre avertizarea clienților despre posibilitatea materializării riscului, în defavoarea împrumutatului, ceea ce exclude din start ideea că ar fi permisă încasarea de către bancă a unor sume care să îi acopere propriul risc.

Textul Regulamentului impune băncii obligația informării fiecărui client în parte (fie prin graficul de rambursare, fie prin dispoziții contractuale) cu privire la posibilitatea majorării sumelor pe care le va datora în temeiul contractului de credit, majorare determinată de: (i) materializarea riscului valutar sau a celui de rată a dobânzii (în cazul în care acestea se produc în defavoarea împrumutaților) sau (ii) creșterii costului creditului provenind din comisioane și alte cheltuieli privind administrarea creditului prevăzute în contract.

La rândul său, art. 41 din Regulamentul BNR 3/2007 privind limitarea riscului de credit la creditele destinate persoanelor fizice impune instituțiilor de credit, tot în scopul diminuării riscului "să își organizeze activitatea de creditare astfel încât să asigure separarea clară și efectivă a funcției de promovare și vânzare a produselor de creditare de funcția de analiză a riscului de credit și monitorizare a expunerii."

Pârâta, în loc să își îndeplinească obligațiile impuse de reglementările în vigoare și să își stabilească criterii concrete și reale de determinate a categoriilor de clientelă pe categorii de risc și să facă diferențierea produselor de creditare în funcție de aceste criterii, a ales varianta abuzivă, mult mai costisitoare pentru împrumutații buni platnici pe baza căreia, prin achitarea acestui comision de risc își acoperea în realitate pierderile rezultate din nerambursarea creditelor de către alți clienți, transferând, astfel, consecințele pierderilor cauzate de creditele sale neperformante asupra clienților bun-platnici. Mai mult, prin perceperea acestor comisioane, Banca a realizat câștiguri imense, deoarece creditele neperformante nu au fost atât de mari încât să compenseze cu valoarea totală a comisioanelor de risc.

Cu privire la caracterul abuziv al comisionului de risc s-au pronunțat în repetate rânduri instanțele de judecată, constatându-se cu putere de lucru judecat nulitatea punctului 5 lit. a) din Condițiile Speciale ale convențiilor de credit.

Că acest comision a fost ilegal încă de la introducerea lui a fost evident chiar din comportamentul pârâtei care, în raportările sale la Biroul de credite și Centrala Riscurilor Bancare nu a înțeles să îl raporteze până în iulie/august 2010. Comisionul de risc a fost trecut sub tăcere până când banca, urmare a apariției OUG nr. 50/2010 a hotărât să îl redenumescă comision de administrare pentru a crea o aparență a dreptului de a-l încasa în continuare. S-a putut observa din evidențele Biroului de Credit că valoarea lunară programată de plată raportată de pârâtă a fost formată exclusiv din rata principală plus dobânda, lipsind comisionul de risc, pe care, totuși, pârâtă îl percepea lunar, așa cum a rezultat din graficele de rambursare.

De asemenea, modul cum a fost definit comisionul de risc de art. 3.5. din Condițiile Generale ale convențiilor de credit este cel puțin confuz. Acesta a fost stabilit printr-un procent aplicat la soldul creditului, care se plătea lunar, pe toată perioada creditului. Comisionul stabilit în procentul respectiv nu s-a raportat la nici o perioadă de calcul, ceea ce s-a putut traduce, pe înțelesul oricărui consumator, în două posibile înțelesuri: fie se calculează pe an, ca și dobânda, fie se calculează la sold, o dată, la începutul convenției, după care se plătește în tranșe lunare. Așa cum a fost definit acest comision în convenția de credit, nu avea legătură cu modul în care l-a perceput pârâtă, respectiv procentul stabilit a fost aplicat în fiecare lună, iar suma rezultată era plătită la fiecare scadență.

De altfel „neclaritățile” din convențiile de credit au fost, toate, interpretate de pârâtă în favoarea sa. Neclaritățile din contract au fost intenționate pentru ca consumatorul să nu înțeleagă precis ce i se va întâmpla pe parcursul derulării contractului de credit, fiind surprins ulterior de interpretarea și efectele acestor clauze.

Reacția băncii în momentul în care i s-a cerut să elimine acest comision abuziv a fost unitară, în sensul că costul respectiv a fost cunoscut de consumator încă de la început, atât sub aspectul cuantumului, cât și sub aspectul perioadei în care se datorat. Referitor la această susținere, anihilată de altfel de art. 4 din Legea 193/2000 și art. 79 din Codul consumului, cuantumul acestuia nu a fost cunoscut de reclamant tocmai din considerentele pe care expuse anterior, modul de calcul al acestui comision de risc fiind prezentat de o așa manieră încât să inducă în eroare consumatorul cu privire la cuantumul costului respectiv. Consumatorii au plătit anumite rate lunare, care doar în mică măsură afectau suma principală a creditului, în realitate o treime din suma rambursată lunar o reprezenta comisionul de risc.

Față de cele menționate s-a impus concluzia conform că clauzele referitoare la comisionul de risc, care fac obiectul prezentei acțiuni, menționate la l 2 a) au fost abuzive. Caracterul lor abuziv s-a verificat atât prin prisma definiției generale a clauzelor abuzive prevăzută în art. 4 din Legea nr. 193/2000, art. 79 din Legea nr. 296/2004 și art. 2 pct. 16 din OG

nr. 21/1992, cât și prin prisma prezumției instituite prin alin. (1) lit. g) din Anexa la Legea nr. 296/2004.

Comisionul de administrare introdus prin Actul Adițional din septembrie 2010 și perceput în prezent de pârâtă nu a reprezentat altceva decât același comision de risc, cu altă denumire. OUG nr. 50/2010 a limitat numărul și felul comisioanelor pe care băncile le pot percepe și, în plus, a interzis introducerea unor noi comisioane sau modificarea celor din contractul inițial.

Așadar, redenumirea comisionului de risc în comision de administrare a fost încă o practică abuzivă a băncii, având în vedere că suma pretinsă nu a fost percepută (în mod declarat, așa cum a rezultat din definiția lui) pentru administrare, ci pentru același scop ca și vechiul comision de risc. Or, dacă acesta era perceput în mod ilegal anterior apariției OUG nr. 50/2010, chiar dacă în prezent ar purta o denumire permisă de lege, nu înseamnă că a intrat în legalitate. Numai denumirea este dintre cele permise de lege; fundamentul și definiția acestui comision a demonstrat că el este în continuare ilegal.

În același sens, și anume că redenumirea comisioanelor nu este permisă în scopul alinierii condițiilor contractuale cu OUG nr. 50/2010, a fost și adresa 1113/17.08.2010, prin care ANPC a comunicat către ARB opinia sa cu privire la această problemă. În acest context, pentru informarea consumatorilor cu privire la modul de implementare a OUG 50/2010, ANPC a emis un Comunicat cu nr. 961/15.09.2010, prin care a arătat explicit că băncile nu au voie să redenumescă comisioanele nepermise de OUG, fiind obligată să le elimine.

Mai mult, introducerea acum a unui comision de administrare, în condițiile în care cu ocazia promovării anumitor oferte speciale avantajul principal prezentat de pârâtă era tocmai lipsa unui astfel de comision a fost în mod clar abuzivă și nu putea fi permisă. Este evident că pârâta a indus în eroare clienții, atrăgându-i cu un produs bancar care avea comision de administrare zero și dobândă mică, în condițiile în care celelalte bănci începuseră să includă printre costurile creditelor acest gen de comision. Convingerea consumatorilor să încheie convențiile de credit tocmai prin prezentarea ofertei de creditare a pârâtei cu acest avantaj, nu putea fi neglijată, prin acordarea acum a permisiunii de a introduce acest comision de administrare clienților existenți. Legislația protecției consumatorilor a fost menită tocmai să evite practicile de natura celei prezentate.

Pe de altă parte, constatată fiind caracterul abuziv al acestui comision de risc anterior apariției OUG nr. 50/2010, nu s-a putut susține că odată redenumit conform modificării legislative acesta intra în legalitate. În acest sens s-a pronunțat în repetate rânduri Autoritatea pentru Protecția Consumatorului care, la sesizarea reclamanților, a sancționat pârâta pentru încasarea comisionului de administrare, obligând-o la restituirea sumelor încasate și la alinierea contractelor cu legislația. Cu toate acestea, în cazuri concrete, chiar ulterior primirii de sancțiuni de la ANPC pentru perceperea

comisionului de risc (sanțiune însoțită de dispoziția de adaptare a convențiilor de credit), pârâta a ignorat dispozițiile autorității și a continuat să perceapă acest comision, fiind din nou sancționată de ANPC .

Prin Legea nr. 289/2004 privind regimul juridic al contractelor de credit pentru consum destinate consumatorilor, persoane fizice a apărut reglementarea dobânzii anuale efective (DAE) , care avea scopul de a lămurii consumatorul cu privire la costul total al creditului, indiferent cât de fragmentat era, de câte comisioane particulare percepeau băncile și de numele pe care îl purtau acestea. Compararea DAE, aplicabilă produselor diferite de creditare, ar fi trebuit să ofere consumatorilor posibilitatea de alege creditul cel mai puțin costisitor. Însă pârâta a continuat să atragă clienții prin prezentarea unor oferte atractive, dar înșelătoare, care promovau produsele bancare cu anumite avantaje pe care clienții le pierdeau odată ce deveneau împrumutați.

Apariția OUG nr. 50/2010 nu limitează dreptul împrumutătorilor de a-și stabili costurile și marja de profit și nu influențează, așa cum eronat s-a susținut, nivelul dobânzilor, ci stabilește tocmai obligația instituțiilor de credit de a fixa sau asigura predictibilitatea costurilor creditării, pe care să le exprime în formule inteligibile și de a-și calcula marja de profit.

Unul din scopurile noii reglementări este acela de a avea sub aceleași denumiri costurile creditelor acordate de bănci, lucru util pentru consumatori, întrucât aceștia vor putea compara în mod real ofertele instituțiilor de credit. Pe de altă parte, prin această transparență se favorizează mediul concurențial.

De altfel, contractul de credit trebuie sa fie aliniat regulilor aplicabile celorlalte contracte din materie civilă sau comercială, respectiv să fie obligatoriu pentru ambele părți. În cazul în care apar evenimente neprevăzute care pot justifica neexecutarea contractului de una din părți sau modificarea unor condiții/clauze, astfel încât contractul să poată fi executat în continuare, aceste evenimente și efectul lor asupra contractelor trebuie stabilite nu în mod unilateral de către instituția de credit, ci, în funcție de gradul lor de generalitate, prin lege sau de către instanțele judecătorești.

Având în vedere aceste aspecte, s-a constatat atât caracterul abuziv al comisionului de risc, cât și ilegalitatea redenumirii acestuia pentru a crea aparența de legalitate, în condițiile în care acesta a fost de la început perceput în mod ilegal.

În ceea ce privește clauzele referitoare la alte comisioane, respectiv : comision administrare garanții (clauza se regăsește în Convențiile de credit fie la Punctul 5) litera (c), fie la Punctul 5) litera (d) Condițiile speciale, precum și la Art. 3.10 din Condițiile Generale ale Convenției, comision de rezervă minimă obligatorie (clauza se regăsește în Convențiile de credit fie la Punctul 5) litera (e), fie la Punctul 5) litera (f), fie la Punctul 5 litera (g) Condițiile speciale ale Convenției, precum și în Condițiile Generale la Art. 3.11 sau la Art. 3.12, comision monitorizare polițe de asigurare (clauza se

regăsește în Convențiile de credit fie la Punctul 5) litera (f), fie la Punctul 5) litera (g) din Condițiile speciale, iar în Condițiile Generale ale Convenției la art. 3.9, , comisionul de aranjament (clauza se regăsește în Convențiile de credit la Art. 3.4 din Condițiile Generale ale Convenției), comision de neutilizare (clauza se regăsește în Convențiile de credit la Art. 3.8 din Condițiile Generale ale Convenției) reclamantii au arătat că, potrivit art. 36 din OUG nr. 50/2010, pentru creditul acordat, creditorul poate percepe numai: comision de analiză dosar, de administrare credit, de administrare cont, pentru rambursare anticipată, costuri aferente asigurărilor, penalități, comision unic pentru serviciile prestate la cererea consumatorilor. Acest text legal nu lasă loc de interpretări. Comisiunile menționate mai sus nu s-au încadrat în textul de lege, astfel că se impunea înlăturarea clauzelor care le prevăd.

În subsidiar, în cazul în care nu se poate constata înlăturarea acestor clauze ca urmare a apariției OUG 50/2010, se solicită constatarea caracterului abuziv a acestor clauze, față de legislația protecției consumatorului anterioară. Clauzele menționate reglementau diverse tipuri de comisioane percepute de bancă, o parte din acestea fiind stabilite în condițiile speciale, altă parte în condițiile generale ale convenției. Prezentarea costurilor băncii în acest mod este cel puțin confuză pentru consumatori care, atunci când doresc obținerea unui credit își direcționează atenția asupra dobânzii, cost care ar trebui să fie cel principal și care diferențiază ofertele de creditare din piața bancară.

Menționarea unui număr excesiv de comisioane a încălcat dreptul consumatorilor la o informare precisă și corectă, drept reglementat de art. 45 din Legea 296/2004 privind Codul Consumului (coroborat și cu calculul greșit al DAE, care nu includea toate costurile creditului) fiind, totodată, și o practică comercială incorectă, care are drept scop și ca efect deformarea substanțială a comportamentului economic al consumatorilor.

Potrivit definiției reglementate la art. 2 lit. e) din Legea 363/2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii, deformarea substanțială a comportamentului economic al consumatorilor reprezintă folosirea unei practici comerciale ce afectează considerabil capacitatea consumatorilor de a lua o decizie în cunoștință de cauză, decizie pe care altfel nu ar fi luat-o.

Art. 6 lit. d) din același act normativ prevede că o practică comercială este incorectă și este considerată o acțiune înșelătoare dacă conține informații false (precum calculul dobânzii anuale efective fără să țină seama de toate costurile creditului) sau, în orice situație, induce în eroare sau este susceptibilă să inducă în eroare consumatorul mediu, astfel încât îl determină să ia o decizie pe care altfel nu ar fi luat-o, cu privire la preț sau la modul de calcul al acestuia.

Prin împiedicarea consumatorului să aprecieze costurile creditului, clauzele sus-mentionate s-au încadrat, în articolele de lege precitate, în consecință s-a considerat că trebuie sancționate ca atare cu nulitatea.

Referitor la perceperea de către pârâtă a comisionului de rezervă minimă obligatorie, justificat de bancă față de clienții săi prin impunerea acestuia de către BNR, Banca Națională a negat această susținere a Volksbank și, constatând comisionul ilegal a dispus eliminarea lui.

Alte mențiuni din convențiile de credit din cuprinsul contractelor care încalcă legislația protecției consumatorilor și în privința cărora solicităm constatarea caracterului abuziv:

I.4.a) Mențiuni referitoare la asigurări:

- obligația împrumutatului de a încheia contractul de asigurare cu o societate de asigurări parteneră sau agreată de bancă (clauza se regăsește în Convențiile de credit fie la Punctul litera b), fie la Punctul 7 litera a) alin. (3), fie la Punctul 8 litera c) din Condițiile Speciale și la Art. 7.1 lit. d) din Condițiile Generale ale Convenției, așa cum este identificată în Anexa 1 :

- dreptul băncii de a alege noua societate de asigurări care reînnoiește polița (dau regăsește în Convențiile de credit la Art. 7.1 lit. e) din Condițiile Generale ale Convenției, așa cum este identificată în Anexa 1)

Clauzele amintite au încălcat dispozițiile art. 18 din Legea nr. 190/1999, care prevede „Contractele de asigurare se vor încheia cu o societate de asigurări, iar împrumutătorul nu va avea dreptul să impună împrumutatului un anumit asigurător. ”

Așadar, legea interzicea pârâtei să impună împrumutaților societatea de asigurări, cu atât mai mult să o aleagă ea.

Având în vedere că parte în contractul de asigurare era împrumutatul, precum și că toate costurile cu asigurările au fost în sarcina acestuia, acesta trebuia să aibă liberă alegere a societății de asigurări.

Pârâta impunea nu numai anumiți asigurători, dar costurile asigurărilor încheiate de împrumutați prin intermediul băncii erau mult superioare costurilor practicate de către aceiași asigurători cu proprii clienți, ceea ce constituia o încălcare nu numai a legislației protecției consumatorului, dar și a dreptului de proprietate a reclamantilor, cărora li se impunea un contract la un cost peste prețul pieței.

I.4.b) Clauza prin care Banca își rezervă dreptul de a converti moneda creditului și, odată cu aceasta, de a modifica dobânda aplicabilă creditului și de a pretinde de la împrumutat costurile aferente acestor operațiuni (clauza se regăsește la art. 4.2. în Condițiile Generale ale Convențiilor de credit)

Clauza contractuală îndeplinea condițiile unei clauze abuzive așa cum acestea au fost descrise în preambulul prezentei acțiuni, respectiv nu era negociată și crea un dezechilibru contractual, dând posibilitatea băncii să modifice în mod unilateral contractul. Aceasta aprecia în mod discreționar cu privire la moneda în care se vor face rambursările și odată cu aceasta, aplica o dobândă diferită, aferentă monezii selectate de bancă. Așadar, banca își rezerva dreptul de a schimba pur și simplu produsul bancar pentru care a optat împrumutatul, în cazul în care condițiile pieței îi vor fi

favorabile acestuia din urmă. În plus, banca avea și dreptul să impute împrumutatului costurile aferente acestei operațiuni, costuri care, pe lângă faptul că nu erau aferente unui serviciu prestat clientului (ci mai degrabă a unui deserviciu) nu erau cuantificate în nici un fel.

1.4. c) Mențiuni referitoare la debitarea automată a conturilor reclamantilor

- dreptul băncii de a debita orice cont, chiar de depozit neajuns la scadență (clauzele regăsesc în Convențiile de credit fie la art. 4.3, fie la art. 4.5 din Condițiile Generale ale Convenției și la Art. 7.1 lit. e) din Condițiile Generale ale Convenției)

Clauzele contractuale încălcă dreptul de proprietate al consumatorilor, fiind de natură a-i prejudicia.

Astfel, în cazul plății cu întârziere a ratelor, contractul prevedea obligația împrumutatului de a plăti penalități de întârziere, care ar putea fi mai mici decât pierderile suferite de consumator în cazul în care banca desființa un depozit, lipsindu-l pe titular de dreptul de a încasa dobânda aferentă.

Pe de altă parte, banca nu se obliga să procedeze într-un anumit fel, constant pe toată perioada creditului, pentru a da posibilitatea împrumutatului să anticipeze consecința necreditării contului curent cu suma de rambursat, ci își rezerva doar dreptul la debitarea conturilor, urmând a aprecia de la caz la caz, fără să dea vreo explicație sau a răspunde de daunele cauzate, care variantă îi era convenabilă (perceperea de penalități pentru întârziere sau scutirea de la acordarea dobânzii pentru depozit sau, de ce nu, încasarea de penalități de întârziere pentru o anumită perioadă, după care debitarea depozitelor neajunse la scadență).

Alegerea variantei celei mai puțin costisitoare trebuie să aparțină debitorului, posibilitatea băncii de a acționa în orice fel, fiind susceptibilă de abuzuri.

Față de cele arătate, a rezultat faptul că, în legătură cu aceste clauze, nu numai că se verifica toate cele 3 condiții care caracterizează o clauză abuzivă, dar se putea observa inclusiv incidența alin. (1) lit. i) din Anexa la Legea nr. 193/2000. Aceasta consideră ca fiind abuzive (instituind, așa cum s-a mai arătat, o prezumție în acest sens) clauzele prin care se obligă consumatorul la plata unor sume disproporționat de mari în cazul neîndeplinirii obligațiilor contractuale de către acesta, comparativ cu pagubele suferite de comerciant.

1.4.d) Obligația împrumutatului ca, la solicitarea băncii, să mai aducă încă un codebitor

Clauza se regăsește în Convențiile de credit fie la Art. 7.1 lit. g), fie la Art. 7.1. lit. h) din Condițiile Generale ale Convenției, așa cum este identificată în Anexa 1)

Această clauză obligă împrumutatul la un fapt care nu ține de voința sa, ci a unui terț (care ar trebui să își exprime acordul pentru a deveni codebitor), motiv pentru care nu poate produce efecte juridice.

Importanța acestei clauze și impactul asupra drepturilor consumatorului reieșea din posibilitatea băncii să declare creditul scadent anticipat în cazul în care oricare din obligațiile prevăzute în contractul de credit nu era îndeplinită de împrumutat. Instanța a arătat că, chiar și în cazul în care împrumutatul rambursează conform scadențarului creditul, dar din motive care nu țin de persoana sa, fie venitul său fie al codebitorului/garantului s-a diminuat, creditul poate fi declarat scadent anticipat.

Față de cele menționate, prin coroborare cu art. 8.1 lit. b) din Condițiile generale (care prevede posibilitatea băncii de a declara scadent creditul pentru neîndeplinirea oricărei obligații asumate conform convenției de credit), clauza ce a făcut obiectul prezentei acțiuni, menționată la l 4 d), a fost o clauză abuzivă. În privința acesteia s-au întrunit toate cerințele art. 4 din Legea nr. 193/2000, dezvoltate anterior, în Precizările prealabile.

I.4.e) Dreptul băncii de a declara creditul scadent anticipat în situația în care împrumutatul nu își îndeplinește obligația de plată a sumei, a dobânzilor sau oricăror alte costuri datorate conform altor convenții încheiate de împrumutat cu banca sau conform altor convenții încheiate de împrumutat cu alte societăți financiare de credit.(clauza se regăsește în Convențiile de credit la Art. 8.1 lit. a) din Condițiile Generale ale Convenției, așa cum este identificată în Anexa 1)

Clauza permitea declararea scadenței anticipate a creditului (deci rezilierea culpabilă) fără să existe o neexecutare din partea împrumutatului a obligațiilor prevăzute în respectivul contract de credit.

Chiar dacă în practică, aceste clauze au o largă utilizare în contractele cu executare succesivă între comercianți, materie unde li se poate găsi o justificare legitimă, acestea nu își găsesc aplicarea în materia contractelor de credit încheiate de instituțiile de credit cu consumatorii.

Pentru a putea aprecia utilitatea și legitimitatea unor astfel de clauze, trebuie avut în vedere în primul rând protecția consumatorilor, dar și tipologia contractului de credit.

Cu privire la caracteristicile contractului, din perspectiva băncii, contractul de credit a fost cu executare dintr-o dată, obligația acestuia fiind să pună la dispoziție suma creditului. Contractul a fost cu executare succesivă doar din perspectiva împrumutatului, astfel că încetarea convenției de credit pe parcursul perioadei de rambursare fără ca împrumutatul să-și fi încălcat obligațiile contractuale a fost ilegală. O astfel de clauză ar fi putut fi justificată în situația în care banca nu ar fi acordat toată suma creditului, în momentul când intervenea nerambursarea de către împrumutat a altor credite, caz în care banca își putea rezerva dreptul să nu mai pună la dispoziție alte sume decât cele trase până în momentul respectiv. Or, în cazul convențiilor de credit care fac obiectul litigiului, banca a acordat creditul, i se plătea ratele conform scadențarului și totuși, ea poate declara creditul scadent anticipat.

Față de cele menționate, clauza ce a făcut obiectul prezentei acțiuni, menționată la l 4 e), a fost o clauză abuzivă, în privința acesteia s-au întrunit toate cerințele art. 4 din Legea nr. 193/2000.

l.4.f) Dreptul băncii de a declara creditul scadent anticipat în situația în care împrumutatul nu își îndeplinește orice obligație din contract (clauza se regăsește în Convențiile de credit la Art. 8.1 lit. b) din Condițiile Generale ale Convenției, așa cum este identificată în Anexa 1)

Așa cum s-a arătat anterior, exista în contractul de credit anumite obligații în sarcina împrumutatului care nu țin de persoana sa sau care, chiar dacă depind de voința sa, nu sunt esențiale pentru derularea în continuare a creditului. Obligația principală a împrumutatului constă în plata ratelor de credit la termenele stabilite, celelalte obligații sunt subsidiare, neesențiale pentru derularea creditului, odată ce acesta a fost acordat.

Scopul obligațiilor precum dovedirea venitului sau aducerea de garanții suplimentare țin de administrarea creditului, nu de executarea acestuia. Dacă în perioada de rambursare intervin evenimente care ar putea atrage în viitor imposibilitatea plății ratelor, nu pot constitui, singure, motive pentru declararea creditului scadent anticipat, banca neputând să invoce nici un prejudiciu în această situație.

Referindu-se la restul obligațiilor contractuale neesențiale, care nu priveau posibilitatea de rambursare sau garantarea creditului, reclamantii au arătat că acestea cu atât mai mult nu pot duce la rezilierea contractului (pentru că scadența anticipată nu înseamnă altceva decât rezilierea din culpa împrumutatului a contractului de credit), în condițiile achitării la timp a ratelor de credit, aceasta fiind o gravă încălcare a drepturilor consumatorilor. În plus, declararea scadenței anticipate a creditului nu favorizează nici banca, întrucât i se diminuează considerabil șansele de a încasa creditul acordat.

În nici o materie, cu atât mai puțin în dreptul protecției consumatorilor nu se poate permite desființarea unui contract de către o parte doar pentru că i se pare că există riscul ca în viitor cocontractantul său să nu își mai îndeplinească obligațiile. Rezilierea intervine doar în cazul în care neexecutarea obligațiilor esențiale s-a produs. Atunci când neexecutarea doar se prefigurează, nici una din părți nu justifică vreun interes legitim pentru desființarea unui contract aflat în derulare.

În concluzie, clauza contractuală nu avea nici o utilitate pentru bancă din punctul de vedere al creșterii șanselor de recuperare a creditului, ci constituia doar o amenințare la adresa împrumutatului care, pentru a evita executarea silită ar fi determinat să îndeplinească orice solicitare a creditorului, oricât de abuzivă ar fi aceasta. Era evidentă, astfel, cauza ilicită a acestui text contractual.

Față de cele menționate, clauza ce a făcut obiectul prezentei acțiuni, menționată la l 4 f), a fost o clauză abuzivă. În privința acesteia s-au întrunit toate cerințele art. 4 din Legea nr. 193/2000.

I.4.g) Dreptul băncii de a declara creditul scadent anticipat în cazul apariției unei situații neprevăzute care, în opinia băncii, face să devină improbabil ca împrumutatul să-și poată îndeplini obligațiile asumate conform convenției, inclusiv referitor la garantarea creditului (clauzele se regăsesc în Convențiile de credit la Art. 8.1 lit. c) și d) din Condițiile Generale ale Convenției)

Aceste două articole reglementa situații ipotetice pe care banca putea să le constate în viitor și să le considere ca probabile cauze pentru o ulterioară neexecutare din partea împrumutatului. Pe lângă dispozițiile legale precizate anterior, referitoare la drepturile consumatorilor, acestea erau contrare Anexei 1, lit. g) din Legea 193/2000, privind clauzele abuzive din contractele încheiate între comercianți și consumatori, conform căreia sunt considerate clauze abuzive acele prevederi contractuale care dau dreptul exclusiv comerciantului să interpreteze clauzele contractuale.

Mențiunea "în opinia băncii" era cât se poate de relevantă cu privire la condițiile în care o asemenea clauză contractuală poate interveni, cât și cu privire la imposibilitatea exprimării poziției împrumutatului odată ce banca se pronunță, situație considerată de lege abuzivă și sancționată ca atare.

S-a impus astfel concluzia că, în legătură cu clauzele ce fac obiectul prezentei secțiuni, menționate la I 4 g) trebuie aplicată prezumția de clauze abuzive reglementată prin alin. (1) lit. g) din Anexa la Legea nr. 193/2000.

În plus, s-a menționat faptul că, în repetate rânduri, la sesizarea consumatorilor, banca a propus reformularea acestor clauze, pentru a se elimina „orice suspiciune de comportament discreționar al Băncii”. A rezultat deci, chiar dacă indirect, recunoașterea de către bancă a caracterului abuziv al clauzelor menționate la I 4 g).

I.4.h) Clauza conform căreia banca este exonerată de orice răspundere pentru consecințele pe care declararea scadenței anticipate a creditului, precum și cea subsecventă de executare silită le au asupra împrumutatului/Codebitorului (clauza se regăsește în Convențiile de credit la Art. 8.3 din Condițiile Generale ale Convenției)

Această clauză era abuzivă din perspectiva Anexei 1 lit. h) din Legea 193/2000, conform căreia „sunt considerate clauze abuzive acele prevederi contractuale care restrâng sau anulează dreptul consumatorului să pretindă despăgubiri în carurile în care comerciantul nu își îndeplinește obligațiile contractuale.”

Executarea silită inițiată abuziv de către bancă, cu încălcarea prevederilor contractuale sau în aplicarea unor prevederi contractuale nule pentru că încalcă legislația consumatorilor, nu poate rămâne fără efecte asupra băncii.

Obligația principală a băncii rezultând din contractul de credit este aceea de a pune la dispoziția împrumutatului suma creditului pentru o anumită perioadă de timp. Declararea scadenței anticipate a creditului constituie încălcarea acestei obligații a băncii, termenul împrumutului fiind prevăzut în favoarea ambelor părți, deci creditorul nu poate renunța în mod

unilateral la acesta (art. 1581 C.civ.), iar în cazul în care o face nu poate fi exonerat de răspundere (lit. h) din Anexa 1 la Legea 193/2000).

I.4.i) Dreptul băncii de a modifica costurile creditului în cazul oricăror modificări legislative, inclusiv de interpretare (clauza se regăsește în Convențiile de credit la Secțiunea 10 din Condițiile Generale ale Convenției)

Deși aparent textul face trimitere la acte normative, totuși, acesta echivalează cu o clauză abuzivă. Sunt incidente cu privire la clauza 10.1 din Condițiile generale prevederile alin. (1) lit. g) din Anexa la Legea nr. 193/2000. Astfel, textul clauzei 10.1 trimite nu numai la actele normative, ci și la interpretarea acestora. Cu privire la interpretarea actelor normative nu se face însă nici o distincție. În absența distincțiilor textul acoperă nu numai interpretările oficiale ale actelor normative, realizate de autorități cu putere legislativă sau de instanțe judecătorești prin recursuri în interesul legii, ci și interpretări neoficiale, realizate de orice persoană. A rezultat deci, pornind de la această ultimă afirmație, că prevederea contractuală de la art. 10.1 din Condițiile generale ar permite băncii să stabilească o serie de costuri suplimentare în sarcina consumatorului, invocând o modificare de interpretare (în opinia sa), a unui act normativ, chiar nemodificat. În plus, era de observat că art. 10.1 se referă exclusiv la posibilitatea băncii de a interpreta actele normative, nu și la posibilitatea similară a consumatorului. Aceasta întrucât art. 10.1 trebuia privit în corelație cu art. 10.2 din Condițiile generale care, descriind procedura aplicabilă în cazul în care apare o modificare a actelor normative sau a interpretării acestora, stabilește ca subiect (în sensul de persoană care aplică procedura descrisă) exclusiv banca. Rezultă astfel că prevederile menționate la I 4 j) constituia o clauză care cuprindea prevederi în legătură cu care exista un drept exclusiv de interpretare în favoarea Băncii.

II. Constatarea nulității absolute a clauzelor de la 1.1. — 1.4. se impunea, ca sancțiune a caracterului abuziv al acestor clauze.

Într-adevăr, conform art. 5 din C.civ., nu se poate deroga prin convenții sau dispoziții particulare de la legile care interesează ordinea publică și bunele moravuri. Din cele arătate la punctele I.1.-I.4 ale prezentei acțiuni, contractele de credit au fost încheiate cu nesocotirea normelor care interesează ordinea publică. În acest sens, au fost nesocotite prevederile legale în materia protecției consumatorilor, norme ce protejează ordinea publică.

Conform notei de fundamentare a Legii nr. 296/2004 privind Codul Consumului, acest act normativ are drept scop crearea unui „cadru general cu privire la drepturile și obligațiile consumatorilor împotriva riscurilor de a achiziționa un produs sau serviciu care să le prejudicieze viața, sănătatea sau securitatea ori să le afecteze drepturile ori interesele legitime”. Evident că aceste valori interesează ordinea publică. De altfel, aceste norme sunt menite a proteja și morala și bunele moravuri, întrucât scopul moderat al acestora este de a preîntâmpina sau a corecta abuzurile ori neglijența

comercianților. Consumatorii sunt parteneri contractuali ai comercianților care nu dispun nici de cunoștințele, nici de forța economică a comercianților pentru a trata contractele lor de pe poziții egale cu comercianții.

Un argument în plus în susținerea faptului că legislația protecției consumatorilor ocrotește ordinea publică reiese din prevederile Legii nr. 193/2000 care, la capitolul privitor la sancțiuni, reglementează răspunderea contravențională a comerciantului pentru nerespectarea normelor relative la protecția consumatorilor (art. 16).

Ca sancțiune juridică civilă, nulitatea îndeplinește o funcție preventivă, pentru că părțile, știind că actul lor va fi lipsit de efecte dacă nu respectă cerințele legii, vor fi diligente să-1 încheie cu respectarea tuturor condițiilor legale de validitate; o funcție represivă, sancționând încălcarea săvârșită și o funcție reparatorie prin care se asigură, pe de o parte, restabilirea ordinii de drept încălcate, iar pe de altă parte, repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea sancționată și, uneori, adaptarea sau refacerea actului juridic prin înlocuirea de drept a clauzei ilegale cu clauza conformă dispoziției legale imperative.

Cu privire la cererea de repunere a părților în situația anterioară și obligarea pârâtei la restituirea către reclamantii a sumelor plătite nedatorat în baza clauzelor arătate la pct. 1.1.-1.4, clauze ce vor fi fost declarate abuzive reclamantii au precizat că principiul restituito in integrum impune ca tot ceea ce s-a executat în temeiul unui act juridic inexistent sau lovit de nulitate să fie restituit. Acest principiu decurge din cel al retroactivității efectelor nulității; numai prin revenirea la situația anterioară emiterii actului nul, părții vătămate îi este reparat întreg prejudiciul.

Temeiul restituirii prestațiilor efectuate în executarea unui act lovit de nulitate îl constituie și un alt principiu fundamental al dreptului, acela care interzice îmbogățirea unei persoane în dauna alteia fără o cauză legitimă. Odată dispărută cauza legitimă, ca efect al pronunțării nulității absolute, rezultă că toate prestațiile executate în temeiul clauzelor nule trebuie întoarse. Prin urmare s-a solicitat instanței să dispună obligarea pârâtei la plata către reclamantii a tuturor sumelor percepute ilegal în temeiul clauzelor contractuale nule absolut.

Au precizat reclamantii că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 112 alin. 1 pct. 3 și art. 379 alin. 4 din C.proc.civ., respectiv sumele solicitate cu caracter subsidiar capătului principal de cerere reprezentat de constatarea caracterului abuziv al clauzelor arătate, erau certe, lichide și exigibile. Nu era necesară precizarea cuantumului sumelor solicitate, având în vedere dispozițiile art. 379 din C.proc.civ., care prevede că o creanță este certă, lichidă și exigibilă chiar și atunci când constă în sumă nelămurită, lichidarea urmând a se face în faza de executare a hotărârii. Pretențiile reclamantilor au fost determinabile, cuantumul acestora putând fi determinat cu exactitate ulterior stabilirii dreptului reclamantilor.

In drept, au fost invocate dispozițiile art. 4 din Legea nr.193/2000 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, art. 78 din Codul consumului (Legea nr.296/2004), art. 2 din OG nr.21/1992 privind protecția consumatorilor, art. 111 C.proc.civ.

La data de 12.12.2011 pârâta SC Volksbank România SA a formulat întâmpinare prin care a solicitat:

(1) Din punct de vedere procedural:

a) Admiterea excepției inadmisibilității și respingerea acțiunii în constatare ca inadmisibilă,

b) Admiterea excepției nulității cererii de chemare în judecată pentru lipsa determinării obiectului,

c) În subsidiar, admiterea cererii de obligare a reclamantilor să precizeze obiectul cererii de chemare în judecată,

(2) Pe fond, respingerea cererii de chemare în judecată ca neîntemeiată,

(3) Obligarea reclamantilor la plata cheltuielilor de judecată

Cu privire la excepția de inadmisibilitate a cererii de chemare în judecată, față de posibilitatea reclamantului de a cere realizarea dreptului pârâta a invocat prevederile art. 111 C.proc.civ.: „Partea care are interes poate să facă cerere pentru constatarea existenței sau neexistenței unui drept. Cererea nu poate fi primită dacă partea poate cere realizarea dreptului”.

Printr-o cerere întemeiată pe art. 111 C.proc.civ., reclamantul a solicitat instanței numai să constate existența unui drept subiectiv al său sau inexistența unui drept subiectiv al pârâtului împotriva sa, mai precis reclamantul a solicitat constatarea existenței sau inexistenței unui raport juridic concret.

Caracteristica esențială a unei cereri în constatare este aceea că are un caracter subsidiar față de cererea în realizare. Prin urmare, în cazul în care instanța de judecată este investită cu o cerere în constatare, în condițiile în care reclamantul avea posibilitatea să ceară realizarea dreptului, urmează ca instanța să respingă această cerere ca inadmisibilă.

Conform petitului cererii de chemare în judecată formulate de reclamantii, aceștia au solicitat instanței de judecată să constate caracterul abuziv al clauzelor indicate și să constate nulitatea absolută a acestora, iar, ca o consecință a nulității, Banca să restituie sumele plătite de consumatori în temeiul acestor clauze.

Astfel, sub aspect procesual, reclamantii au solicitat, în principal constatarea caracterului abuziv al clauzelor, cu consecința constatării nulității acestora, și accesoriu, restituirea prestațiilor efectuate în temeiul clauzelor respective (capăt de cerere care va fi soluționat în fond numai în măsura în care se va admite capătul de cerere principal).

Totodată, reclamantii și-au întemeiat cererea de chemare în judecată pe prevederile art. 111 C.proc.civ, înțelegând astfel să investească instanța

cu o cerere în constatare prin care pretindeau instanței numai „constatarea” inexistenței unui drept subiectiv al Băncii împotriva acestora.

Or, în speță, reclamantii aveau posibilitatea de a cere chiar realizarea dreptului dedus judecării.

Astfel, în privința primului capăt de cerere, constatarea caracterului abuziv al clauzelor indicate, instanța a considerat că, acesta trebuia respins ca fiind inadmisibil, în condițiile în care reclamantii aveau la dispoziție o acțiune în declararea nulității clauzelor pretins abuzive.

În ceea ce privește al doilea capăt de cerere, astfel cum era formulat de reclamantii, constatarea nulității clauzelor pretins abuzive, și acesta, a fost considerat de instanță că, trebuie respins ca fiind inadmisibil. Astfel, a fost greșită concepția reclamantilor, potrivit căreia, nulitatea absolută a clauzelor se constată de către instanța de judecată. Astfel, așa cum a fost precizat în doctrină, indiferent de felul nulității, nu există nulități de drept, instanța fiind chemată să verifice existența sau inexistența unei cauze de nulitate, iar, dacă se impune, va pronunța nulitatea, deci va anula actul juridic sau clauza respectivă.

Potrivit doctrinei și jurisprudenței, cererea prin care se solicită declararea nulității absolute a unui act juridic sau a unei clauze este o cerere în realizare, iar nu o cerere în constatare întemeiată pe dispozițiile art. 111 C.proc.civ.

Mai mult, din punct de vedere legislativ, legea nr. 193/2000, temeiul cererii de chemare în judecată spune în mod expres că persoanele vătămate de contractele de credit se pot adresa instanței judecătorești în baza Codului civil. Or, sub acest aspect, nulitatea este o acțiune în realizare și nu o acțiune în constatare.

În consecință, reclamantii având posibilitatea de a formula o cerere în realizarea dreptului lor, și anume, cererea în declararea nulității, cererea în constatare, astfel cum a fost formulată de aceștia, a fost respinsă ca inadmisibilă. Prin urmare, și cererea accesorie privind restituirea prestațiilor a fost respinsă ca lipsită de obiect.

Cu privire la excepția nulității cererii de chemare în judecată:

Pentru ca instanța de judecată să fie legal investită cu soluționarea unei cereri de chemare în judecată, literatura de specialitate a reținut din coroborarea textelor de lege aplicabile necesitatea existenței a trei elemente esențiale ale acțiunii civile, respectiv, un element subiectiv (părțile) și două elemente obiective (obiectul și cauza).

Importanța stabilirii acestor elemente în mod concret prin cererea de chemare în judecată este evidentă, aceasta reprezentând actul procedural cu care instanța este investită să soluționeze o anumită pretenție. Astfel, în raport de pretenția dedusă judecării, prin urmare, în raport de obiectul și de cauza cererii introductive de instanță, judecătorul, la rândul său urmează să se pronunțe în dispozitivul hotărârii.

Mai mult, în raport de elementele, cel subiectiv și cele obiective, mai sus numite, ale acțiunii se va putea aprecia pe viitor asupra unei eventuale

autorității de lucru judecat. Totodată, judecătorul va fi „ținut” în pronunțarea unei hotărâri de obiectul determinat prin cererea de chemare în judecată în întinderea stabilită tot prin cuprinsul cererii, acesta neputând depăși limitele judecății determinate de părți, în sensul ne eat judex ultra petita partium.

Toate aceste elemente sunt expres determinate în cuprinsul art. 112 C. proc. civ. alin. (3), respectiv 7203 alin. (1) și sunt aplicabile în speța dedusă judecății. Sarcina determinării obiectului cererii nu poate fi suplinită de judecătorul cauzei nici în virtutea rolului său activ, determinarea obiectului ținând, exclusiv, de principiul disponibilității părților. Obligația determinării în concret a obiectului cererii de chemare în judecată îi incumbă în exclusivitate reclamantului, judecătorul cauzei neputându-se substitui acestuia pentru a stabili el cuantumul. Pârâtul, cu atât mai puțin, poate fi ținut să calculeze în concret, ceea ce reclamantul, în comoditatea sau nepriceperea sa este obligat să facă.

Prin cererea de chemare în judecată, capătul III de cerere, Reclamantii au solicitat instanței restituirea sumelor plătite nedatorat în temeiul clauzelor abuzive, fără însă a se preciza care este valoarea acestor sume și modul de calcul al acestora, pentru ca astfel instanța să poată verifica susținerile reclamantilor și fără a indica înscrisurile corespunzătoare în conformitate cu dispozițiile art. 720 alin. (1) lit. (c)

În plus, prin capătul I.1.b de cerere și, respectiv, capătul II de cerere, reclamantii au solicitat să se constate caracterul abuziv al clauzelor din actele adiționale, notificările sau comunicările care au modificat rata dobânzii sau tipul acesteia din fixă în variabilă, fără însă a preciza care sunt aceste clauze, notificări, comunicări.

De asemenea, deși în petitul cererii de chemare în judecată, reclamantii au solicitat numai constatarea caracterului abuziv al clauzelor indicate, constatarea nulității acestora și restituirea sumelor, ca o consecință a nulității, în considerentele cererii de chemare în judecată au solicitat și invocat argumente ce sunt legate de aspecte de executare a contractului. Or, judecătorul era ținut de ceea ce pretindeau reclamantii prin petitul cererii de chemare în judecată. Reclamantii trebuia astfel să-și precizeze cererea de chemare în judecată, precizând obiectul exact al acesteia, pentru a da posibilitatea judecătorului să pronunțe o hotărâre valabilă, nesusceptibilă de desființare și a da posibilitatea pârâtului să-și pregătească apărarea, în virtutea principiului egalității de arme.

Capătul III al cererii de chemare în judecată nu a precizat valoarea sumelor solicitate pentru fiecare reclamant și nu a indicat criteriile folosite în determinarea acestei valori, condiție esențială a cererii de chemare în judecată în conformitate cu prevederile art. 112 pct. 3 și art. 133 C.proc.civ., necesară a fi îndeplinită pentru o bună administrare a justiției, realizarea unei judecați valabile și pronunțarea unei hotărâri judecătorești legale și temeinice nesusceptibile de desființare prin exercitarea unei cai de atac.

În lipsa acestor precizări s-a impus declararea nulității cererii de chemare în judecată în temeiul dispozițiilor art. 133 C.proc.civ., în principal, și a art. 105 alin. 2, în subsidiar, pentru următoarele motive:

(ii) exista o încălcare a dispozițiilor art. 112 alin. 3 care impunea, ca și condiție esențială a cererii de chemare în judecată, existența obiectului cererii și valorii lui;

(iii) în lipsa acestor precizări privind valoarea obiectului și criteriile folosite în determinarea acestei valori, pârâta s-a aflat în imposibilitate de a exercita dreptul efectiv la apărare;

(iv) prejudiciul procesual arătat mai sus nu putea fi înlăturat prin alta modalitate întrucât, necunoscând exact obiectul cererii reclamanților, pârâta s-a aflat în imposibilitate absolută de a exercitare a dreptului de apărare.

Indicarea valorii sumelor solicitate pentru fiecare reclamant în parte era necesară și pentru aprecierea competenței instanței de judecată. Astfel unul din elementele esențiale de apreciere a condiției ca instanța de judecată să fie legal investită cu soluționarea unei cereri este reprezentat de valoarea obiectului cererii de chemare în judecată. Or, în lipsa precizării valorii, acest control nu poate fi făcut, lipsind Subscrisa de dreptul său efectiv la apărare și creând riscul pronunțării unei hotărâri de către o instanță incompetentă material.

Potrivit Deciziei nr. 32 din 9 iunie 2008, pronunțate de Secțiunile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, în recursul în interesul legii cu privire la interpretarea și aplicarea dispozițiilor art.1 pct. 1, art.2 pct. 1 lit. a și b și art. 2821 alin. 1 C. Proc. Civ., s-a decis că aceste texte de lege se interpretează în sensul că în vederea determinării competenței materiale de soluționare în primă instanță și în căile de atac, sunt evaluabile în bani litigiile civile și comerciale având ca obiect constatarea existenței sau inexistenței unui drept patrimonial, constarea nulității, anularea, rezoluțiunea, rezilierea unor acte juridice privind drepturi patrimoniale, indiferent dacă este formulat petitul accesoriu privind restabilirea situației anterioare.

Prin urmare, având în vedere că reclamanții au solicitat constatarea nulității parțiale a contractelor, valoarea litigiului trebuie raportată la valoarea acestor clauze a căror nulitate se cere.

De asemenea, în cazul pronunțării unei hotărâri defavorabile pârâtei, aceasta trebuia să identifice în mod exact pentru fiecare reclamant dintre cei șapte sute șaptesprezece, care este suma care se impune a fi restituită, practica judiciară fiind în acest sens.

În caz contrar se poate ajunge la grave erori judiciare.

Mai mult, astfel cum s-a statuat în recursul în interesul legii nr. 20 din 21.09.2009 „admiterea unor acțiuni, în condițiile în care dispozitivul sentinței nu ar identifica, pentru că nu are cum, suma la care urmează a fi obligată autoritatea pârâtă, ar presupune pronunțarea unor hotărâri judecătorești nesusceptibile de executare, de natură a reprezenta o

încălcarea a art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului, cu referire la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în care s-a reținut că dreptul de a apela la o instanță ar fi iluzoriu, dacă ordinea juridică internă a unui stat contractant ar permite ca o hotărâre judecătorească definitivă și obligatorie să fie ineficientă în detrimentul unei părți (Imobiliara Saffi împotriva Italiei -1999, paragraful 63; Dorneanu împotriva României - 2007, paragraful 32)"-

A mai precizat pârâta că cererea de chemare în judecată nu precizează care sunt clauzele pretins abuzive din actele adiționale la contracte, notificări sau comunicări .

Prin cererea de chemare în judecată, capetele I.1.b și II, reclamantii au solicitat constatarea caracterului abuziv al clauzelor indicate generic și declararea nulității acestora.

Or, reclamantului îi incumbă obligația de a identifica expres și în mod cert aceste clauze și actele în care acestea sunt conținute, pe de-o parte, pentru a da posibilitatea judecătorului de a aprecia caracterul abuziv al acestora și eventuala sancțiune care s-ar aplica, în felul acesta dându-se posibilitatea de a pronunța o hotărâre legală și, pe de altă parte, pentru a da posibilitatea pârâtei de a-și formula apărarea.

Referirea reclamantilor în mod generic la punctul I.i.b din cererea de chemare în judecată la acte adiționale sau modificări prin care a fost modificată rata dobânzii, fără a indica în concret, în cazul fiecărui reclamant în parte care a fost modificarea, actele prin care a intervenit, elementele de apreciere în fiecare caz în parte, nu a fost suficientă din punctul de vedere al exigențelor impuse de art. 112 pct. 3 C.proc.civ.

Prin petitul cererii de chemare în judecată se supune judecării pretenția concretă a reclamantilor și prezintă un important interes practic, fixând limitele judecării, mai precis, instanța este obligată să hotărască numai asupra celor ce formează obiectul pricinii deduse judecării, și interesând puterea de lucru judecat.

Reclamantii au solicitat prin cererea de chemare în judecată exclusiv constatarea caracterului abuziv al clauzelor indicate, constatarea nulității acestora și restituirea sumelor. Cu toate acestea, în considerentele cererii, la punctul I.i.b (pag. 15), reclamantii au invocat argumente relative la modul de executare a contractului, contestând modul în care s-a realizat modificarea dobânzii de către Bancă.

Ori, neexecutarea culpabilă a obligațiilor contractuale ori executarea necorespunzătoare a acestora reprezintă temei pentru angajarea răspunderii civile contractuale, temei total diferit față de cel precizat în petitul cererii de chemare în judecată, ce nu crea decât confuzie cu privire la obiectul exact al cererii reclamantilor. Rezilierea/Rezoluțiunea contractelor de credit se diferențiază de nulitatea acestora, cu toate că din perspectiva efectelor există oarecare asemănări între cele două instituții juridice.

Precizarea exactă a obiectului cererii de chemare în judecată, în sensul că Reclamantii trebuia să arate dacă înțeleg să invoce nulitatea sau neexecutarea Contractelor sau ambele, era necesară și din perspectiva altor instituții juridice incidente, cum ar fi prescripția.

Astfel, în ceea ce privește răspunderea civilă contractuală, prescripția extinctivă începe să curgă de la data când păgubitul a cunoscut sau trebuia ori putea să cunoască paguba și pe cel care răspunde de ea. Or, față de această regulă, instanța de judecată va trebui să aprecieze în concret, față de fiecare reclamant, dacă a interveni prescripția dreptului acestuia de a pretinde neexecutarea obligațiilor contractuale. Această apreciere se corelează astfel și cu necesitatea de a preciza în mod exact care sunt actele adiționale, modificările care au determinat neexecutarea corespunzătoare a Contractelor.

Pârâta a solicitat prin întâmpinare obligarea reclamantilor să își precizeze obiectul cererii și valoarea lui.

În măsura în care instanța va considera că lipsa obiectului și valorii obiectului nu poate determina anularea cererii de chemare în judecată în baza art. 133 alin. 1 C.proc.civ, s-a solicitat instanței să analizeze și să pună în vedere reclamantilor să precizeze obiectul cererii lor de chemare în judecată, sub sancțiunea art. 1551 C.proc.civ, obligându-i, să indice: cuantumul sumelor a căror restituire s-a solicitat și modul de calcul al acestora; clauzele pretins abuzive din actele adiționale la Contracte, notificări sau comunicări; dacă înțelegeau să invoce nulitatea clauzelor sau neexecutarea obligațiilor contractuale sau ambele.

Pe fondul cauzei pârâta a arătat că la nivel comunitar, ceea ce este în centrul atenției nu este urmărirea unui anume deziderat populist sau consumatorist, ci a unui just echilibru între comercianți și consumatori.

Prin analiza specificității contractelor încheiate de către Bancă cu Reclamantii, instanța a constatat că aceștia din urmă nu se află într-o poziție de inferioritate, ci, din contră, dețin un avantaj considerabil constând în libertatea de a alege în deplină cunoștință a solvabilității și întinderii obligațiilor celeilalte părți.

Posibilitatea consumatorilor de a cunoaște o gamă variată de oferte și de a accesa informații cu privire la persoana ofertantului și, mai ales, aceea de a primi dreptul contractual, de cele mai multe ori, o dată cu semnarea contractului (neexistând nici un risc de neexecutare din partea Băncii), reprezintă un avantaj al acestuia față de Banca care nu poate cunoaște la data încheierii contractului niciuna dintre aceste date și care își asumă riscul nerecuperării sumelor împrumutate și a câștigurilor preconizate.

Aceste diferențe dintre posibilitățile de informare ale celor două părți au condus la crearea unor reguli care să faciliteze încheierea acestor raporturi contractuale. Acest cadrul legislativ nu are rolul de limita conținutul produselor bancare comercializate (acest rol revenindu-i Băncii Naționale prin mijloacele proprii de reglementare) sau de a interzice în mod

expres vreo clauză contractuală, ci veghează ca modul în care contractele se încheie să corespundă intenției reale a celor două părți.

Prin cererea de chemare în judecată reclamantii au solicitat constatarea nulității absolute parțiale a contractelor de credit pe care fiecare dintre ei le-au încheiat cu Banca („Convenția de Credit” sau „Contractele”), plecând, în principal, de la prevederile Legii 193/2000 și ale OUG 50/2010, în forma acesteia înainte de modificările aduse de Legea 288/2010.

Reclamantii au atras atenția asupra presupusului caracter abuziv al diferitelor clauze existente în Contracte, plecând de la o premisă care nu face obiectul vreunei argumentări, dar care era subliniată ca fiind sursa tuturor presupuselor abuzuri ale Băncii: caracterul preformulat la Contractelor. Din această caracteristică, Reclamantii au tras cele mai diverse concluzii, considerând în primul rând că acest aspect le creează o situație de triplă inferioritate.

Această premisă însă nu era de natură a atrage nici-o repercusiune asupra caracterului clauzelor unui contract sau, în general, asupra stării de inferioritate a consumatorilor.

Reclamantii, prin invocarea celor trei inferiorități, au susținut faptul că Banca nu a abordat raporturile juridice din perspectiva civilă, ci dintr-una comercială. Reclamantii au părut a susține că singura abordare care ar fi fost corespunzătoare legii ar fi cea în care fiecare produs bancar este discutat și negociat din punct de vedere tehnic, economic și juridic, în lipsa unei astfel de negocieri, Banca profitând de inferioritatea lor.

Însă, întreaga argumentație emoțională și juridică a acestora, din care s-ar deduce că Reclamantii se consideră incapabili să înțeleagă resorturile economice care stau în spatele Contractelor, este necorespunzătoare realității și nu implică o superioritate din partea celuilalt cocontractant. Dacă una dintre părți se simte inferioară, din mai multe puncte de vedere, nu înseamnă că cealaltă parte acționează cu superioritate față de prima, această senzație putând fi autogenerată chiar de existența unui complex al inferiorității.

Analiza celor trei factori de inferioritate invocați de Reclamantii nu a făcut decât să reliefeze instanței faptul că se considera că ar exista o inerție în baza căreia acționează consumatorii deși, în realitate, nici unul dintre cele trei elemente ale inferiorității nu înlătură libertatea de a angaja raporturi comerciale, după bunul plac al consumatorului și nu atrag abuzul presupusei superiorități a Băncii:

Faptul că un consumator nu cunoaște toate detaliile tehnice ale serviciilor pe care le achiziționează nu este de natură să influențeze cunoașterea de către consumator a așteptărilor pe care le are de la produsul sau serviciul respectiv. Ceea ce însă nu poate fi considerat necunoscut de către consumator, fiind chiar scopul urmărit de acesta, este rezultatul, modul în care produsul sau serviciul respectiv satisface nevoia

consumatorului. Prin urmare această presupusă inferioritate nu are nicio influență asupra încheierii contractelor.

- Forța economică a profesioniștilor este irelevantă în fața libertății și autonomiei de voință a consumatorilor. Indiferent dacă este vorba de o bancă extrem de mare, sau de o cooperativă de credit înființată într-un cerc restrâns, libertatea de a contracta nu este și nu poate fi influențată de aceasta.

În realitate ceea ce Reclamantii numesc inferioritate economică, cuantificată în funcție de forța economică, este forța cu care ei înșiși pot să răspundă propriilor nevoi. Indiferent dacă este un magazin mic, fără forță economică, sau un mare centru comercial, ceea ce îi creează o stare de inferioritate consumatorului este propria sa nevoie de consum. Pentru aceasta însă, nu poate fi considerată răspunzătoare Banca, care are posibilitatea economică de a oferi un anumit produs bancar.

- Presupusa inferioritate juridică ar fi constat, au susținut reclamantii, din privarea de orice posibilitate de negociere și din constrângerea de a adera la propunerile ce le sunt făcute. Afirmatia Reclamantilor conținea un sâmbure de adevăr: profesioniștii comerțului le propuneau diverse produse, le transmiteau oferte de contracte. Însă de la transmiterea sau prezentarea unei propuneri și până la constrângerea de a o accepta, este cale lungă. Mai mult, în cazul Contractelor încheiate cu pârâta, Reclamantii au avut posibilitatea de a determina conținutul exact al clauzelor esențiale ale fiecărei Convenții de Credit.

Cele trei caracteristici ale inferiorității consumatorilor, identificate în cererea de chemare în judecată, nu erau numai lipsite de relevanță în situația de față, dar și analizate dintr-o perspectivă limitată.

Despre inferioritatea unei anume categorii de consumatori nu se poate vorbi în termeni generali, abstracti, capacitatea fiecăruia de a înțelege raporturile comerciale în care intră trebuind a fi apreciată de la caz la caz. Chiar dacă s-ar considera un model abstract de consumator, acesta nu poate fi cel al consumatorului complet inconștient, ci cel al consumatorului mediu, noțiune autonomă a dreptului comunitar, caracterizat în jurisprudența CJUE ca fiind „suficient de bine informat și de atent, ținând seama de factori sociali, culturali și lingvistici. ”

Libertatea contractuală alături de forța obligatorie a contractului și de efectul relativ al contractelor reprezintă corolare ale autonomiei de voință, noțiuni și principii extrem de caracterizate în ordinea de drept continentală. De aici s-a dedus că o persoană nu poate fi supusă niciunei alte legi decât aceea pe care și-a dat-o sieși, iar unica sursă a obligației contractuale este voința părților.

Consacrat prin dispozițiile art. 969 din Codul civil, principiul pacta sunt servanda își găsește justificarea în libertatea contractuală care se exprimă prin facultatea individului de a intra într-un raport contractual sau nu, de a alege persoana cu care contractează și de a stabili în mod liber, în acord cu cealaltă parte, conținutul contractului.

Cele trei componente ale voinței juridice sunt astfel: i) decizia de a intra într-un contract de credit, ii) decizia referitoare la cocontractant, deci alegerea debitorului și iii) stabilirea conținutului contractului.

În raporturile comerciale, ultimele două elemente ale voinței juridice se contopesc, deoarece fiecare profesionist, fiecare cocontractant nu comercializează decât un număr limitat de produse, pe care le produce în anumite condiții de serie și pe care nu le poate modifica substanțial în funcție de dezideratele fiecărui consumator. În cazuri particulare se pot negocia aspecte specifice, cum ar fi prețul, însă de cele mai multe ori, producția de masă, fie că e vorba de produse, fie că e vorba de servicii, pleacă tocmai de la ideea potrivit căreia consumatorul nu va alege decât acel comerciant care oferă exact produsul de care are nevoie .

Majoritatea contractelor încheiate de către un subiect de drept de-a lungul vieții sunt contracte preformulate. De la biletele de autobuz, la achiziționarea benzinei, de la cumpărăturile achiziționate din centre comerciale (în care consumatorul alege produsul cu prețul și caracteristicile predeterminate) până la încheierea contractelor de asistență juridică preformulate (de către Barou sau de către casele de avocatură) și nenegociate individual cu fiecare Reclamant, și trecând prin contractele de achiziționare a unor autovehicule (în care există anumite elemente negociate), majoritatea raporturilor comerciale se derulează prin intermediul ofertelor de contractare care sunt acceptate fără rezerve de către cealaltă parte. În toate aceste contracte, de cele mai multe ori nu cunoaștem care sunt costurile exacte care formează prețul achitat, dar acceptăm rezultatul final ca fiind corespunzător așteptărilor noastre.

Acest tip de contracte s-au impus o dată cu accelerarea ritmului desfășurării activității comerciale. Specificitatea acestor contracte face trecerea de la raporturile civile, la raporturile comerciale, generate de o diviziune a muncii și caracterizate de repetitivitate.

De fapt, ceea ce au numit Reclamanții contract preformat nu era altceva decât o oferta de contract, acceptată de către cealaltă parte fără a formula o contraofertă. Acest mod de a încheia un contract este specific raporturilor comerciale, în care comerciantul nu poate răspunde în timp util la cerințele pieței, dacă nu-și formulează în mod clar oferta.

Formarea contractelor de credit, produse bancare ale pieței financiare, nu este străină de aceste reguli. Specificitatea acestora constă în faptul că produsul în sine (dreptul consumatorului de a primi și utiliza sumele de către Bancă) este greu de diferențiat de contractul prin care acesta este achiziționat (același înscris prevede și obligația consumatorului de a achita prețul folosinței banilor, precum și condițiile în care trebuie să returneze aceste sume).

Contractele de credit, ce înglobează diverse produse bancare, conțin, fără dar și poate, clauze preformulate, în sensul că principalele clauze ale acestora, care delimitează obiectul contractului și specificitatea produsului sunt detaliate în cuprinsul lui. O parte importantă a acestora reprezintă

expresia reglementărilor Băncii Naționale a României, norme obligatorii pentru instituțiile credit care își desfășoară activitatea în România.

În materia contractelor de credit, Avizul CESE stabilește că una dintre principalele soluții pentru crearea unei piețe transparente a creditelor este o și mai mare standardizare a produselor de credite.

În încercarea clarificării naturii juridice a clauzelor preformulate, s-a impus în unanimitate concepția care admite caracterul contractual al acestora. Astfel, deși odată cu demitizarea autonomiei de voință s-a diminuat și rolul manifestării de voință, totuși consimțământul rămâne criteriul contractului. Clauzele preformulate, la care aderă o parte, îndeplinesc criteriile acordului de voință, ca element definitoriu al raportului contractual. Chiar dacă nu se poate vorbi de o negociere propriu-zisă, negocierile care nu este de esența contractului, diferitele manifestări de voință referitoare la o anumită formă tipizată sunt menite să nască tot atâtea contracte diferite, perfect valabile din punctul de vedere al exprimării consimțământului

Suținerea Reclamanților conform căreia voința consumatorilor a fost grav viciată, a fost nu numai nefondată (Reclamanții nu au detaliat care ar fi condițiile invocării erorii - viciu de consimțământ care ar fi îndeplinite și, mai mult, s-au contrazis susținând că această eroare ar atrage nulitatea absolută a clauzelor), dar a apărut ca fiind chiar tendențioasă în măsura în care fiecare Convenție de Credit conținea o serie de condiții care au fost stabilite în mod direct împreună cu Reclamanții.

În contractele de credit de consum încheiate de pârâtă, asemănător majorității contractelor de credit existente în spațiul comunitar, exista două mari părți ale instrumentum-ului: Condițiile Generale de Creditare și Condițiile Speciale. Ambele părți dau eficiență faptului că Banca tranzacționează produse aflate pe o piață reglementată unde limitele negocierii sunt în mod serios afectate de reglementările primare și secundare emise pentru standardizarea pieței financiare.

Condițiile Generale ale Contractului sunt aceleași pentru un anumit produs bancar și reprezintă corpul comun care dă specificitate produsului bancar. Acestea sunt trimise spre aprobare la Banca Națională a României și definesc principalele caracteristici ale creditului acordat. Pe lângă acestea, detaliile specifice fiecărui contract de credit sunt stabilite de Bancă împreună cu fiecare client în cadrul Condițiilor Speciale.

Adeziunea vizează exclusiv clauzele preformulate cuprinse în Condițiile Generale. Odată cu agrearea acestora, clientul pârâtei a negociat cu aceasta elementele individuale consacrate în Condițiile speciale ca elemente esențiale ale contractului.

Concomitent cu adeziunea la condițiile generale, părțile configurează elementele individuale ale contractului, unele indicate sau alese de client și acceptate de bancă (tipul de depozit sau de credit, suma de bani depozitată sau împrumutată, perioada de depunere sau de creditare etc.)

Aceste considerente denotă faptul că există o diferență esențială între negocierea unui contract și personalizarea acestuia. Ceea ce Reclamantii au solicitat și ceea ce s-a imputat pârâtei este faptul că nu s-au personalizat Condițiile Generale ale fiecărui credit acordat, în funcție de clientul respectiv. Însă, Banca a transmis, ca răspuns la cererea de ofertă inițiată de consumator, o ofertă ce cuprindea o serie de elemente stabile, fixe, care forma însăși structura produsului și o altă serie de elemente care se puteau adapta la nevoile și necesitățile fiecărui cocontractant.

Această modalitate de încheiere a Contractelor respectă obligațiile legale instituite de legislația protecției consumatorilor. Legislația protecției consumatorilor nu are ca scop încurajarea unei atitudini pasive a consumatorilor, aceștia având obligația de a-și forma un bagaj minim de cunoștințe referitoare la contractele pe care doresc să le încheie.

Atitudinea consumatorului, aflat în situația de a lua o decizie comercială, trebuie raportată la un consumator mediu, care apreciază cu privire la ..oportunitatea, modalitățile și condițiile cu privire la cumpărarea unui produs, efectuarea unei plăți integrale sau parțiale pentru un produs, păstrarea sau renunțarea la un produs sau exercitarea unui drept contractual în raport cu produsul; o astfel de decizie determină consumatorul să acționeze sau nu" (Art. 2 lit. k din Directiva 2005/29 referitoare la practicile neloiale)

Legea nr. 193/2000 prevede la art. 1 alin. (1) cu titlu de principiu că: „Orice contract încheiat între comercianți și consumatori pentru vânzarea de bunuri sau prestarea de servicii va cuprinde clauze contractuale clare, fără echivoc, pentru înțelegerea cărora nu sunt necesare cunoștințe de specialitate.” iar alin. 3 al aceluiași articol dispune: „Se interzice comercianților stipularea de clauze abuzive în contractele încheiate cu consumatorii”

Prin urmare art. 1 al Legii prevede cele două obligații ce incumbă comercianților și implicit Subscrisei în contractarea cu consumatorii: (a) obligația pozitivă de transparență și (b) cea negativă de a nu stipula clauze abuzive.

4.1 Obligația de transparență

Această obligație vizează reglementarea de clauze contractuale clare, fără echivoc pentru înțelegerea cărora nu sunt necesare cunoștințe de specialitate. În acest sens doctrina a reținut faptul că dispozițiile contractuale trebuie să fie redactate într-un mod clar și inteligibil, fizic accesibile consumatorului, să primească accentul corespunzător importanței lor prin raportare la locul în contract unde sunt plasate, și să fie lizibile.

Această obligație nu trebuie însă absolutizată. Banca nu devine un reprezentant al consumatorului care încheie un contract cu sine însuși, ci are rolul de a pune la dispoziție informațiile specifice de bază și de a furniza informații suplimentare în situațiile în care acest lucru este solicitat.

Prin Rezoluția Parlamentului European din 18 Noiembrie 2008 se atrage atenția factorilor de decizie naționali și comunitari asupra importanței creării unui cadru instituționalizat de informare și educare financiară a consumatorilor. În cuprinsul acestei rezoluții se subliniază că:

„10. recunoaște rolul important al sectorului privat și, în special, al instituțiilor financiare, în asigurarea consumatorilor cu informații privind serviciile financiare; subliniază totuși că educația financiară ar trebui să fie corectă, echidistantă și transparentă, astfel încât să servească intereselor consumatorului, și că trebuie să se deosebească în mod clar de consilierea comercială sau de publicitate...;

13. recomandă ca programele în materie de educație financiară să se axeze pe aspecte importante ce țin de planificarea vieții, cum ar fi aspectele de bază legate de economii, datorii, asigurări și pensii;”

Prin urmare, rolul și sarcina educației consumatorilor nu cade exclusiv pe umerii comercianților, care nu se pot substitui educatorilor financiari ai întregii populații. În Rezoluția menționată mai sus, Parlamentul European menționează chiar faptul că ..încurajează statele membre să includă educația financiară în programa generală a ciclului primar și secundar elaborată de instituțiile competente, menită să dezvolte competențele necesare în viața de zi cu zi, și să organizeze cursuri sistematice pentru profesori, în acest domeniu;”

Din aceste extrase reiese că obligația de transparență a clauzelor contractuale nu trebuie interpretată ca o obligație de educare a consumatorilor cu privire la contractele ce urmează a fi încheiate. Nu trebuie confundată obligația de transparență cu obligația Băncii de consiliere comercială. Banca nu are posibilitatea de a interveni în luarea deciziei comerciale a consumatorului, ci are exclusiv obligația de a furniza informațiile semnificative luării acestei decizii. Art. 7 din Directiva 2005/29 prevede în mod explicit care sunt condițiile în care omiterea unei informații semnificative este considerată neloială, și subliniază faptul că cel care trebuie să ia decizia este consumatorul mediu.

Din punctul de vedere al structurării instrumentum-ului, împărțirea Contractelor în cele două secțiuni cea a Condițiilor speciale și cea a Condițiilor generale, denotă o atenție deosebită acordată de către Bancă transparenței contractuale.

În Condițiile Speciale sunt cuprinse, într-un limbaj clar și explicit, clauzele principale referitoare la obiectul contractului, respectiv prețul creditului format din dobânda anuală și spezele contractuale, tipurile de comisioane percepute și cuantumurile acestora.

Comprehensibilitatea clauzelor contractuale urmează a fi raportată la rândul său la posibilitatea de înțelegere a omului obișnuit, astfel încât comerciantul în genere și pârâta în cazul particular să fim la rândul nostru la adăpost de abuzuri, de această dată din partea consumatorului oportunist. Soluțiile practice ale Curții de Casație din Franța au dat naștere

la afirmații conform cărora: „transparența de cristal nu trebuie să se transforme într-o „transparență de șicană”

4.2 Obligația de a nu stipula abuziv clauze

Aceasta este reglementată prin art. 1 și explicată prin art. 4 din Legea nr. 193/2000, după cum urmează:

„(1) O clauză contractuală care nu a fost negociată direct cu consumatorul va fi considerată abuzivă dacă, prin ea însăși sau împreună cu alte prevederi din contract, creează, în detrimentul consumatorului și contrar cerințelor bunei-credințe, un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților. (2) O clauză contractuală va fi considerată ca nefiind negociată direct cu consumatorul dacă aceasta a fost stabilită fără a da posibilitate consumatorului să influențeze natura ei, cum ar fi contractele standard preformulate sau condițiile generale de vânzare practicate de comercianți pe piața produsului sau serviciului respectiv”.

Textele mai sus citate stabilesc criteriile generale în conformitate cu care se va cerceta caracterului abuziv al clauzelor contractuale. Condițiile pe care trebuie să le îndeplinească cumulativ o clauză pentru a fi considerată abuzivă sunt:

- (a) să nu se refere la obiectul principal al contractului (art. 4 pct. 6 din Legea 193/2000)
- (b) să nu fi fost negociată,
- (c) să creeze un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților ca o consecință a lipsei de negociere
- (d) Dezechilibrul creat să fie contrar bunei-credințe

Atât Legea 193/2000, cât și Directiva 93/13, pe care prima o implementează, nu reprezintă instrumente prin care se interzice încheierea de contracte tip, standard, cu clauze preformulate sau de adeziune. Singura consecință pe care aceste norme o acordă caracterului preformat al unor clauze este pe tărâm probator, creându-se o prezumție relativă a lipsei negocierii în cazul contractelor preformulate. Rațiunea ambelor acte este aceea de a preveni o atitudine a comercianților care ar putea profita de preformulări contractuale pentru a obține avantaje dezechilibrate, prin oferirea posibilității consumatorilor să conteste modul în care au fost introduse unele clauze în cuprinsul contractelor, și eventualele efecte abuzive ale acestora asupra lor.

Prin urmare, Legea 193/2000 nu interzice nici o clauză, ci prevede criteriile pe care trebuie să le îndeplinească o clauză pentru a nu produce efecte abuzive. Nu se interzice un anumit conținut, ci o anumită modalitate de stabilire a aceluși conținut.

În completarea criteriilor, legea cuprinde, după modelul *ad litteram* al Directivei 93/13 o listă gri conținând clauze care pot fi considerate ca abuzive, dar în aprecierea cazului concret pot să apară și ca nefiind abuzive.

Într-un atare context determinat de flexibilitatea și particularitatea fiecărei situații de fapt în parte, se impune aprecierea caracterului abuziv al clauzelor în funcție de criteriile legii și nu de un anumit exemplu.

4.3 Caracterizarea generală a condițiilor prevăzute de legislația comunitară și de cea națională pentru aprecierea caracterului abuziv al unei clauze

4.3.1 Clauza nu trebuie să se asocieze cu obiectul Contractelor, inclusiv prețul prevăzut de acesta

Plecând de la dispozițiile art. 4 pct. 2 din Directiva 93/13, Legea 193/2000 a prevăzut că „Evaluarea naturii abuzive a clauzelor nu se asociază nici cu definirea obiectului principal al contractului, nici cu calitatea de a satisface cerințele de preț și de plată, pe de o parte, nici cu produsele și serviciile oferite în schimb, pe de altă parte, în măsura în care aceste clauze sunt exprimate într-un limbaj ușor inteligibil.”

Această prevedere reprezintă transpunerea art. 4 al Directivei nr. 93/13 care exclude prin alin. (2), clauzele privind obiectul și prețul contractului de la controlul caracterului abuziv, după cum urmează: „(2) Aprecierea caracterului abuziv al clauzelor nu privește nici definirea obiectului contractului, nici caracterul adecvat al prețului sau remunerației, pe de o parte, față de serviciile sau de bunurile furnizate în schimbul acestora, pe de altă parte, în măsura în care aceste clauze sunt exprimate în mod clar și inteligibil”.

Acest articol a fost detaliat de Considerentul 19 al Directivei 93/13, în sensul care specifică: „...în sensul prezentei directive, aprecierea caracterului abuziv nu se efectuează asupra clauzelor care descriu obiectul principal al contractului, nici asupra raportului calitate/ preț al bunurilor sau serviciilor furnizate;...acestea pot fi însă luate în calcul la aprecierea caracterului abuziv al altor clauze...”.

Conform art. 3 litera g) și i) din Directiva 2008/48, Dobânda anuală efectivă („DAE”) reprezintă costul total al creditului care este format din „toate costurile, inclusiv dobânda, comisioanele, taxele și orice alt tip de costuri pe care trebuie să le suporte consumatorul în legătură cu contractul de credit și care sunt cunoscute de creditor...”.

Prin urmare, clauzele referitoare la dobândă, la comisioane sau la costuri, fie că acestea din urmă sunt percepute la termen sau anticipat, sunt elemente care formează costul total al creditului. Acest cost, împreună cu marja de profit (reliefată de o fracțiune din rata dobânzii) a Băncii, formează prețul contractului de credit, acesta din urmă reprezentând componenta esențială a obiectului contractului de credit de consum.

Netranspunerea acestor prevederi în dreptul intern a fost sancționată de către CJUE în Decizia Comisia c. Regatul Olandei din 10 mai 2001 (C-144/99), prin care CJUE a statuat în sensul în care „neadoptarea legislației naționale, actelor și măsurilor normative și administrative necesare pentru transpunerea integrală a dispozițiilor art. 4 alin. 2 și 5 din Directiva 93/13, reprezintă o încălcare a obligațiilor din această Directivă de către Regatul

Olandei"- par. 22. Din considerentele acestei decizii reiese faptul că, în opinia CJUE este necesară o aplicare unitară a prevederilor acestui articol, atât la nivelul legislativ-normativ, cât și la cel judiciar.

Dacă în cauza referitoare la Regatul Olandei, o jurisprudență constantă care face aplicarea art. 4 alin. 2 nu este suficientă pentru a fi considerată o transpunere efectivă în lipsa unei dispoziții legislative exprese, nici în România nu se va putea considera că acest articol este implementat corespunzător cu principiul securității juridice, în măsura în care, deși legislația a preluat prevederile articolului, instanțele judecătorești procedează la analiza caracterului abuziv al unor clauze care fac parte din obiectul contractului.

Concluzionând că rata dobânzii împreună cu comisioanele și celelalte costuri aferente sunt elemente ale obiectului principal al Contractelor, instanța de fond a aplicat prevederile Legii 193/2000, și a eliminat din cadrul controlului unui eventual caracter abuziv, acele clauze care se referă la componente sau caracteristici ale DAE.

4.3.2 Clauzele invocate de către Reclamanți au fost negociate

Instanța a considerat că nu trebuie să facă aceeași confuzie care i-a determinat pe Reclamanți să acționeze împotriva Subscrisei: preformulat nu este echivalent cu superioritate sau cu lipsă negociere.

Singura consecință pe care Legea 193/2000 o atribuie caracterului preformulat al anumitor clauze este instituirea unei prezumții relative relative la lipsa de negociere. Această prezumție de lipsă a negocierii de la care pleacă prevederile Legii 193/2000 are în vedere exclusiv acele contracte în care nu există nicio clauză pe care consumatorul să o poată negocia.

În situația Contractelor, din administrarea ansamblului probator, a rezultat că, pe de o parte, clauzele invocate de către Reclamanți nu au fost clauze preformulate și, pe de altă parte, conținutul lor a fost stabilit de comun acord între Părți.

Din specificitatea modului de formare al contractelor prin care pârâta a comercializat produsele bancare, a reieșit faptul că fiecare Convenție de Credit era formată din Condiții Generale și Condiții Speciale.

La momentul contractării, Reclamanților le-a fost remis Contractul de Credit în integralitatea sa, atât Condițiile Speciale ce urmau a fi stabilite, precum și Condițiile Generale, acestea din urmă făcând parte integrantă din contract nu doar sub aspect reglementar dar și din punctul de vedere al instrumentum-ului.

Majoritatea clauzelor pe care Reclamanții le-au considerat abuzive se regăseau în Condițiile Speciale, astfel încât nu îi putea fi opusă Băncii nenegocierea Condițiilor Generale. În cuprinsul Condițiilor Generale ale contractului de credit era consacrată doar vocația pârâtei de a percepe anumite comisioane sau rata dobânzii, nu și dreptul efectiv.

Acesta este motivul pentru care, de exemplu, în cadrul Condițiilor Generale, rata dobânzii este definită ca putând fi și variabilă și fixă,

caracterul ei pentru fiecare Client fiind stabilit în cadrul Condițiilor Speciale. Obligația reclamantului de a plăti societății pârâte respectivele speze și, implicit, dreptul corelativ este consacrată în partea specială a contractului.

Prin urmare, fiecare clauză are două componente: o parte în care se stabilește conținutul juridic al acesteia (componentă ce se regăsește de cele mai multe ori în Condițiile Generale) și o parte în care se stabilește conținutul valoric, cel care dă substanță clauzei respective și care este stabilit în Condițiile Speciale. Faptul că valorile ce se regăsesc sunt asemănătoare, este în măsură a arăta faptul că produsul bancar nu poate îngloba orice clauză, nu poate fi croit pentru cerințele diferite ale fiecărui client.

4.3.3 Clauzele invocate nu au creat un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile Părților

Reclamanții au susținut că prin clauzele considerate a fi abuzive se crea un avantaj al Băncii în detrimentul consumatorului.

Din enumerarea clauzelor considerate abuzive, clauze care cuprindeau totalitatea drepturilor Băncii rezultate din Contract, că Reclamanții acredita ideea potrivit căreia dezechilibrul semnificativ era determinat de însăși existența vreunui drept al Băncii. Această idee, dacă ar fi fost acceptată de către Bancă sau de către instanță, ar fi condus la crearea unor contracte de credit cu titlu gratuit, în care Banca avea doar dreptul de a i se returna sumele acordate.

Pentru ca un dezechilibru să poată fi caracterizat, trebuie să se identifice care sunt acele drepturi și obligații între care se face comparația, acestea urmând a fi analizate sub toate aspectele și componentele lor. Dezechilibrul trebuie să fie caracterizat prin compararea tuturor drepturilor și obligațiilor părților.

În cadrul Contractelor această analiză comparativă ar trebui să ia în calcul nu numai dreptul Băncii de a beneficia de o clauză prin care se restabilește echilibrul contractual, dar și obligația de a pune de îndată la dispoziția consumatorilor o sumă importantă ce urmează a fi achitată într-un termen ce poate ajunge până la 25-30 de ani. De asemenea, aprecierea dezechilibrului trebuie să ia în calcul și dreptul consumatorilor de a primi de îndată suma importantă ce urmează a fi achitată într-o perioadă lungă de timp.

Pe lângă obligațiile directe asumate de către cele două Părți ale unei Convenții de Credit, există și o serie întreagă obligații pe care Banca le are față de ceilalți actori ai pieței financiare care pun la dispoziție sumele necesare asigurării plății imediate a numeroase credite de consum. Pentru fiecare Convenție de Credit, Banca este obligată să se împrumute pentru suma respectivă de la o bancă mai importantă, costul acestui împrumut urmând a fi transferat ulterior în sarcina consumatorilor.

Îndată ce, în analiza dezechilibrului sunt introduse și obligațiile Băncii referitoare la punerea la dispoziție a sumelor împrumutate, și riscul contractual apare ca fiind, în mod natural, transferat consumatorului. Din

moment ce Banca își execută obligația de a pune la dispoziție suma împrumutată o dată cu sau imediat după încheierea Contractului, singurul risc contractual rămas este cel al neexecutării obligațiilor de către consumator. În plus, acest risc este imposibil de cunoscut deoarece Contractele conțin termene de plată foarte lungi.

Urmează în mod necesar că: aprecierea caracterului semnificativ nu poate fi realizată independent de aprecierea individuală, în fiecare caz în parte, a drepturilor și obligațiilor globale ale fiecărei Părți.

4.3.4 Clauzele contractuale ce prevăd anumite modalități ale drepturilor celor două Părți nu sunt contrare bunei-credințe

Condiția bunei-credințe trebuie apreciată de instanță în strânsă legătură cu cea a dezechilibrului semnificativ. Practic, presupusul dezechilibru trebuie să fie și semnificativ și contrar bunei-credințe.

Pentru a sugera presupusa lipsă a bunei-credințe, Reclamantii au prezentat în mod trunchiat informații referitoare la modul în care s-ar aplica prevederile clauzelor considerate abuzive. Referirile la faptul că Banca nu a diminuat dobânda în anumite situații în care indicii LIBOR și EURIBOR erau mai mici, deși majoritatea creditelor Reclamantilor erau în franci elvețieni, au fost generate de imposibilitatea, voită sau nu, a Reclamantilor de a cunoaște și de a analiza toată corespondența care s-a purtat de-a lungul anilor între Bancă și fiecare dintre aceștia. În urma administrării probelor, pârâta a transmis Reclamantilor adrese în care îi informa despre posibilitatea diminuării dobânzilor în anumite situații.

Pentru a susține încălcarea aceluiași principiu al bunei-credințe, Reclamantii au făcut referire la prevederile Anexei la Legea 193/2000 ce cuprindea, cu titlu indicativ, o serie de clauze care ar putea fi considerate abuzive. Dincolo de caracterul indicativ al clauzelor enumerate în această Anexă, Reclamantii nu au menționat faptul că aceeași Anexă prevedea în mod expres o excepție de la caracterul abuziv al clauzelor de modificare unilaterală a contractelor, în situația serviciilor financiare.

Referirea la un presupus drept exclusiv pe care comerciantul l-ar avea pentru interpretarea clauzelor contractuale, nu este susținută de nicio clauză din Contracte. Spre exemplu, ambele Părți au prevăzut posibilitatea Băncii de a modifica dobânda în situația apariției unor schimbări semnificative pe piața financiară, și, ambele Părți aveau posibilitatea de verifica și de a interpreta noțiunea de schimbări semnificative, eventual solicitând arbitrajul instanței de judecată.

Plecând de la aceste considerații generale, în cazul fiecărei clauze invocate de către Reclamantii, cel puțin una dintre condițiile enumerate mai sus nu a fost îndeplinită.

Clauzele aferente fiecărei convenții de credit nu erau abuzive.

1. Posibilitatea modificării ratei dobânzii a fost conformă cu legislația pozitivă aplicabilă creditelor de consum

Prevederea contractuală care stabilea cuantumul dobânzii a fost cuprinsă, pentru o mai clară înțelegere a componentelor sale, în clauza nr.

3 din Condițiile Speciale. Clauza nr. 3.1.C din Condițiile Generale stabilea numai vocația Băncii de a primi o rată a dobânzii, valoarea și tipul acesteia urmând a fi determinate de Condițiile Speciale.

Clauza 3 din Condițiile Speciale detalia cele 5 componente determinante ale ratei dobânzii: rata acesteia, scadența și perioada de calcul a acesteia, data ajustării și cuantumul DAE.

Potrivit acestei structuri, rata dobânzii era supusă unei duble condiții rezolutorii și suspensive în același timp: cea indicată la punctul 3.d, referitoare la apariția unor schimbări semnificative pe piața monetară. La momentul apariției unor schimbări semnificative se activa condiția rezolutorie prin care înceta aplicarea ratei anterioare a dobânzii și, în același timp, condiția suspensivă prin care începea aplicarea noii rate a dobânzii.

Niciuna dintre aceste două condiții, dependente de un același eveniment viitor și incert, nu este pur potestativă, evenimentul viitor și nesigur ținând de evoluția pieței monetare. Chiar dacă s-ar considera că aceste condiții sunt pur-potestative, pentru că ar depinde exclusiv de voința Băncii, ele nu ar fi nule, deoarece Banca este creditor.

Susținerea Reclamanților potrivit căreia dobânda era fixă pentru că nu s-au stabilit indici de referință era discordantă față de realitatea cuprinderii în fiecare Convenție de Credit a clauzei 3.d care supunea rata dobânzii unei modalități suspensive și rezolutorii în același timp.

1.2 Determinarea unilaterală a cuantumului dobânzii este permisă de prevederile Legii 193/2000

Clauza cuprinsă în contractul de credit încheiat între pârâta și fiecare dintre Reclamanți reglementând posibilitatea Băncii de a ajusta rata dobânzii în funcție de variațiile semnificative de pe piața monetară, nu îndeplinea niciuna dintre condițiile cumulative prevăzute de Legea 193/2000. Mai mult, dispozițiile cuprinse în Anexa Legii 193/2000 permit în mod expres modificarea unilaterală a ratei dobânzii pentru produsele financiare.

1.2.1 Clauza referitoare la rata dobânzii se asociază cu obiectul principal al Contractelor de credit.

O clauză abuzivă este aceea care modifică echilibrul obiectului contractual, de cele mai multe ori în mod imperceptibil sau greu perceptibil pentru consumator. Or, în situația art. 3 lit. d nu ne aflăm într-o astfel de situație, deoarece clauza face parte din chiar miezul obiectului convenției de credit încheiate.

Prin aceste dispoziții s-a urmărit impunerea cei puțin a unui nivel minim de conștientizare în sarcina consumatorului, care nu poate profita de calitatea de consumator pentru a obține beneficii referitoare la preț. Prețul unui contract este principalul element pe care un consumator trebuie să îl ia în calcul atunci când încheie un contract. Legislația referitoare la clauzele abuzive nu este astfel menită să lărgească sfera leziunii, ca sancțiune a dreptului civil, transformând toți consumatorii în incapabili.

Rata dobânzii este elementul cheie despre care Banca își informează Clienții de la primul contact referitor la încheierea unui contract de credit, fiind principalul criteriu al reglării concurenței între bănci.

Legea 193/2000 nu interzice numai aprecierea caracterului abuziv al cuantumului prețului, ci și al clauzelor legate de modalitatea de plată sau de determinare a acesteia, deoarece art. 4.6 din Legea 193/2000 oprește aprecierea caracterului abuziv a tuturor clauzelor legate de definirea obiectului principal.

În consecință, modalitatea de determinare a acesteia nu poate fi analizată din perspectiva clauzelor abuzive, în acest sens convergând atât dispozițiile din legislația națională, cât mai ales prevederile comunitare.

1.2.2 Clauza reglementată la art.3 lit. d din Condițiile Speciale a fost negociată

Chiar dacă instanța ar fi considerat că se poate analiza caracterul abuziv al clauzei, se putea observa că aceasta nu îndeplinea niciuna din condițiile Legii 193/2000.

La încheierea Convenției de Credit, clienților Băncii li se comunică Condițiile Generale și se discută și se negociază Condițiile Speciale, care conțin și obligațiile cele mai importante ale clienților.

Ca exemplu de clauze care sunt negociate prin Condițiile Speciale, sunt clauzele referitoare la moneda creditului, la perioada de utilizare, la perioada de grație, dar și la rata dobânzii. Ansamblul acestor clauze diferențiază un client de altul, o simplă privire asupra Convențiilor de credit atestând această situație.

Un element important pe care părțile îl negociază este moneda creditului, aceasta fiind aleasă exclusiv de către Client, și determinând o mare parte a cuantumului costurilor Băncii, și implicit un anumit quantum minim al ratei dobânzii. Faptul că majoritatea creditelor sunt în franci elvețieni, denotă gradul ridicat de informare al clienților Băncii, exercitarea libertății contractuale a acestora și înțelegerea exactă a modului în care se realizează echilibrul contractual - rata dobânzii curente nu este modificată decât rareori în cazul acestei monede, datorită stabilității pieței bancare elvețiene.

Reclamanții au semnat deci în cunoștință de cauză clauze referitoare la modificarea ratei dobânzii și nu puteau susține că Banca a ascuns această clauză în cuprinsul Condițiilor Generale, preformulate, deoarece ea se afla în cadrul Condițiilor Speciale, în cadrul special destinat determinării dobânzii.

Având în vedere că toți Clienții au semnat Convenția de Credit și au stabilit, împreună cu reprezentantul Băncii, Condițiile Speciale aferente fiecărui contract în parte, nu se putea considera că aceste clauze nu au fost negociate, fiind obligatorii pentru părți.

1.2.3 Clauza reglementată la art.3 lit. d din Convenția de Credit nu crea un dezechilibru între drepturile și obligațiile părților.

Pentru a putea caracteriza existența unui dezechilibru semnificativ între cele două părți cauzat de existența clauzei de modificare a dobânzii, instanța trebuia să demareze analiza prin stabilirea exactă a obiectului contractului. Fiind un contract de credit, obiectul acestuia era punerea la dispoziție a unor sume de bani, pentru o anumită perioadă de timp, în schimbul unui anumit preț. Prețul era format din dobândă și din comisioane, iar dobânda cuprindea costurile pe care Banca le avea pentru a putea pune la dispoziție suma împrumutată pentru o perioadă îndelungată de timp.

Această analiză a condus instanța la concluzia că nu a existat un dezechilibru între cele două prestații. Efectele acestei constatări sunt cuprinse în chiar Legea invocată de ANPC, punctul 1, litera a) din Anexa Legii 193/2000, dispunând: „Prevederile acestei litere nu se opun clauzelor în temeiul cărora un furnizor de servicii financiare își rezervă dreptul de a modifica rata dobânzii plătită de către consumator ori datorată acestuia din urmă sau valoarea altor taxe pentru servicii financiare, fără o notificare prealabilă, dacă există o motivație întemeiată, în condițiile în care comerciantul este obligat să informeze cât mai curând posibil despre aceasta celelalte părți contractante și acestea din urmă au libertatea de a rezilia imediat contractul.

Deoarece prevederile clauzei 3 lit. d stabilea posibilitatea Băncii de a modifica rata dobânzii numai în cazul apariției unor situații semnificative pe piața monetară, Banca fiind de asemenea obligată să informeze consumatorul, conform art. 7 alin. 2 lit. c din Condițiile Generale, nu s-a putut reține existența vreunui abuz caracterizat de însăși existența clauzei. Prevederile contractuale nu îngreădeau în nici un mod posibilitatea Reclamanților de a solicita rezilierea Contractului, conform dispozițiilor prevăzute în art. 1020 și 1021 din Codul Civil, cu toate consecințele ce decurg din exercitarea acestei opțiuni. Legea 193 nu impune stipularea unui pact compromisoriu în contracte, ci cuprinde o cauză de reziliere legală, care operează în condițiile legii. Pârâta nu a interzis în vreun mod exercitarea liberă a acestui drept de către Reclamanți, cu toate consecințele acestuia, inclusiv cea referitoare la întoarcerea prestațiilor anterioare.

Reclamanții nu puteau susține lipsa unor clarificări exacte a ceea ce înseamnă schimbări semnificative, deoarece, pe de o parte, conform art. 1 alin. 1 din Legea 193/2000, înțelegerea clauzelor nu trebuie să depindă de cunoștințe de specialitate, iar, pe de altă parte, Reclamanții au posibilitatea cercetării acestor schimbări, fie în mod direct, fie prin intermediul unui expert. Relațiile financiare internaționale și legăturile complexe dintre instituțiile bancare nu pot fi explicate în câteva rânduri, însă ar putea fi cunoscute, analizate și eventual combătute, dacă nu sunt considerate corespunzătoare, în urma unui minim de diligentă.

Prin clauza de modificare a dobânzii, Banca se pune la adăpost de eventuale evenimente care ar putea apărea pe piața financiară. Aceste

evenimente, care se pot produce de-a lungul întregii perioade de 10 până la 30 de ani de desfășurare a contractelor, ar putea conduce la pierderi semnificative ale Băncii, pierderi care nu ar putea fi acoperite din sumele care s-ar putea încasa din eventualele garanții.

Dovada cea mai clară în sensul gradului de expunere a Băncilor este prezenta criză financiară care a modificat în mod substanțial echilibrele contractuale, o serie întreagă de bănci fiind naționalizate. Aceasta deoarece, neavând creditele acoperite, nu au putut face față momentului în care clienții lor nu au mai plătit. Deoarece băncile, la rândul lor, sunt niște clienți pentru bănci mai mari, această reacție în lanț s-a extins rapid.

Prin urmare, ceea ce Reclamantii au numit dezechilibru semnificativ era în realitate posibilitatea contractuală a Băncii de a menține echilibrul contractual, pentru perioade care, depășeau de cele mai multe ori 10-15 ani.

1.2.4 Determinarea ratei dobânzii în funcție de schimbările semnificative ale pieței nu este contrară bunei-credințe

Urmând considerațiile economice de mai jos, orice eventual dezechilibru identificat nu poate fi cauzat de lipsa bunei-credințe ci, pur și simplu, de evoluția pieței financiare.

Din perspectiva contractului de credit, dobânda reprezintă acea parte a prețului creditului care reprezintă cea mai mare parte a costului creditului. Pentru acordarea oricărui credit și în funcție de perioada pentru care acesta este stabilit, Banca este nevoită să facă anumite cheltuieli. Deoarece, de cele mai multe ori, depozitele unei bănci nu sunt suficiente pentru a acoperi cererea de credite, o bancă este nevoită să se împrumute la rândul ei de la alte bănci, aceste împrumuturi generând, la rândul lor costuri suplimentare. Dobânda pe care o Bancă trebuie să o plătească pentru un astfel de împrumut diferă de la o țară la alta, și de la o bancă la alta. La nivel interbancar, atunci când o bancă împrumută o altă bancă, valoarea minimă a dobânzii solicitate de împrumutător va trebui să acopere dobânda acordată deponenților acelei bănci. Prin urmare, o bancă românească ce se împrumută de pe piața interbancară va trebui să plătească un cost cel puțin egal cu dobânda aferentă depozitelor celorlalte bănci. Rata medie a acestor depozite este calculată sub forma indicilor BUBOR, EUR1BOR sau LIBOR, în funcție de moneda creditului.

Această rată a depozitelor poate induce în eroare cu privire la costul real la banca este obligată să se împrumute.

Având în vedere premisele economice subliniate mai sus, în art. 3 din Condițiile Speciale ale Convenției, se prevede, pe de-o parte cuantumul ratei dobânzii curente (art. 3 lit. a) și, pe de altă parte, posibilitatea Băncii de a acoperi eventualele majorări semnificative ale costurilor de atragere a sumelor necesare creditului (art. 3 lit. d).

Prin Condițiile Speciale ale fiecărei Convenții, părțile au stabilit un anumit tip de rată a dobânzii curente. Conform acestora, rata dobânzii curente era fixă sau variabilă în funcție de anumiți indici. Chiar și pentru

situațiile în care s-a stabilit o anumită rată a dobânzii fixe prin art. 3 lit. a, aceasta nu urma să fie nemodificată pentru întreaga durată a Contractului de Credit (care este, în medie, de 25 de ani). Instanța a arătat că, nici-o instituție de credit nu poate prevedea care sunt costurile pe care la va avea pentru un termen mediu de 25 de ani, evoluțiile costurilor, astfel cum au fost acestea descrise mai sus, fiind imposibil de prevăzut uneori chiar pe perioade foarte scurte.

Din perspectiva momentului la care intervine modificarea ratei dobânzii, acesta este determinat de către Bancă, în funcție de costurile pe care este nevoită să le suporte, deoarece contractul de credit este un contract cu executare uno ictu: atât dreptul consumatorului de a primi suma împrumutată, cât și dreptul Băncii de a i se plăti prețul acesteia și de a o primi înapoi se nasc de la data semnării Convenției de Credit. Însă, obligația consumatorului este afectată de un termen, ea devenind exigibilă la data scadenței stabilită în graficul de rambursare. Pe lângă termen, aceeași obligație este afectată și de o dublă condiție, cea a apariției unor evenimente viitoare și incerte care vor conduce la stingerea și nașterea sub o altă formă a obligației.

Suma pe care Banca o achită la semnarea Contractului provine din depozitele existente la momentul încheierii Convenției de Credit și din eventualele împrumuturi făcute de Bancă. Aceste sume, față de care Banca este debitoare, trebuie returnate de cele mai multe ori înainte ca beneficiarul creditului să returneze vreo parte din suma primită. Prin urmare, Banca va fi nevoită să se împrumute pentru a returna propriile datorii. Acest circuit conduce la apariția unor costuri de-a lungul derulării Convențiilor de credit, chiar dacă acestea sunt cu executare uno ictu pentru Bancă.

Din această cauză a fost necesară introducerea unei alte clauze, în dispoziția imediat următoare a Condițiilor Speciale, art. 3 lit. d, care să permită Băncii să adapteze această rată la variațiile semnificative ale costurilor pieței interbancare.

Astfel, prevederile clauzei 3. d din Condițiile Speciale nu contraveneau legislației clauzelor abuzive.

1.3 Actele adiționale prin care s-a modificat caracterul fix sau variabil al dobânzii erau conforme cu legislația aplicabilă la momentul semnării acestora

Portofoliul de credite oferite consumatorilor de către pârâtă cuprindea două mari categorii de credite: creditele cu dobândă fixă și creditele cu dobândă variabilă. Aceste două tipuri de credite se referă la credite în EUR, RON și CHF. Condițiile generale erau aceleași pentru ambele tipuri de credite, diferențierea dintre cele două făcându-se în cadrul Condițiilor Speciale. Pentru creditele în care se specifica în mod expres la clauza 3.a faptul că este dobândă fixă, în majoritatea Condițiilor Speciale exista și o clauză de ajustare a dobânzii în funcție de schimbările semnificative ale pieței monetare. Această clauză era permisă de legislația în vigoare la data

încheierii Contractelor, diferențierea clară dintre dobândă fixă și dobândă variabilă fiind introdusă abia în decembrie 2008, prin OUG 174/2008.

Rata dobânzii pentru acest portofoliu de credite a suferit următoarele modificări:

Pentru creditele în EUR, în Noiembrie 2007, ca urmare unei perioade intense de creștere a EURIBOR, Banca a decis majorarea dobânzilor pentru toate tipurile de credite din portofoliul în EUR, transmițând clienților notificările în concordanță cu prevederile contractuale. La această dată nu exista o distincție legală clară între dobândă fixă și dobândă variabilă.

Pentru creditele în RON, Banca a decis creșterea dobânzilor la toate tipurile de credite în martie 2008, notificând clienții în mod corespunzător.

Pentru creditele în CHF, dobânzile nu au fost majorate, Banca considerând că acele rate stabilite inițial acoperă refinanțările și costurile interne, nefiind necesară creșterea ratei. Decizia Băncii de a nu majora rata dobânzii nu semnifică faptul că aceasta era considerată fixă și perpetuă, ci doar că nu se îndeplinise condiția apariției unor schimbări semnificative pe această piață.

Aceste majorări s-au realizat anterior intrării în vigoare a OUG 174/2008, ordonanță care nu se aplica retroactiv sau creditelor în derulare.

Ulterior modificărilor aduse de OUG 174/2008, pârâta a dorit să clarifice situația celor două tipuri de dobânzi, pentru o mai bună informare a clienților. Astfel, pentru acei clienți care aveau în Convenția de Credit stipulată existența unei dobânzi fixe, Banca a identificat trei soluții, toate implicând o diminuare a dobânzii, majorate anterior:

- prima variantă se referea pur și simplu la menținerea dobânzii contractuale ca și dobândă fixă ce nu mai putea fi modificată, majorată sau diminuată, în funcție de schimbările pieței,

- cea de-a doua variantă implica transformarea dobânzii, printr-un act adițional, din dobândă fixă, în dobândă variabilă condiționată de o serie de indici de referință, iar

- cea de-a treia variantă implica transformarea dobânzii, printr-un act adițional, din dobândă fixă, în dobânda variabilă plafonată însă la un anumit nivel maxim.

Tuturor Clienților în ale căror Contracte era specificat în mod expres dobândă fixă, li s-au transmis notificări prin care erau invitați la sucursalele Băncii pentru a-și exprima opțiunea pentru varianta de modificare dorită.

Ulterior, în luna aprilie 2010, pârâta a diminuat rata dobânzii pentru toate creditele pentru care rata dobânzii curente a suferit modificări în cursul anilor 2007 și 2008, indiferent de existența în contract a mențiunii de dobânda fixă.

Singura categorie de clienți pentru care nu s-a diminuat rata dobânzii în Aprilie 2010 au fost aceia care au optat pentru una din variantele enumerate mai sus și pentru care se procedase deja la diminuarea dobânzii.

Având în vedere cele de mai sus, a reieșit în mod clar că nu se putea vorbi de un viciu de consimțământ la momentul încheierii actelor adiționale, cu atât mai mult un dol. Reclamanților le revenea sarcina probei referitoare la manoperele dolosive considerate a fi efectuate. Invocarea faptului că Banca a urmărit modificarea ratei dobânzii, "asigurându-și o creștere a încasărilor în anii următori nu era de natură a contura o manoperă dolozivă sau rea-credință a Băncii care nu putea cunoaște, viitorul.

Din susținerile Reclamanților nu a reieșit dacă se contesta sau nu existența schimbărilor semnificative pe piața monetară la momentul la care s-au majorat inițial dobânzile. Anticipând o precizare a obiectului cererii de chemare în acest sens, din ansamblul probator administrat în cauză, instanța a considerat că, va reieși nu numai faptul că au existat schimbări semnificative ce au condus la majorarea ratelor dobânzilor astfel cum au existat și schimbări semnificative care au avut ca rezultat diminuarea lor, dar și că anumite Acte Adiționale prin care s-a stabilit noua structură de costuri au prevăzut expres o definiție a schimbărilor semnificative, fiind raportate la indicii de referință ai pieței monetare.

După cum s-a arătat anterior, costurile de refinanțare ale unei instituții de credit sunt strâns legate de evoluția pieței financiare.

2. Clauza care stabilește modul efectiv de calcul al dobânzii anuale este conformă cu legislația aplicabilă

Reclamanții au susținut că modul în care pârâta a calculat dobânda curentă era contrar dispozițiilor legale, deoarece nu le era favorabil. Dincolo de lipsa indicării unui temei legal (Cererea făcea referire exclusiv la OUG 50/2010, care însă nu este aplicabilă contractelor în derulare), pârâta a susținut că modul de calcul efectiv utilizat de către aceasta era favorabil consumatorilor.

În legislația românească aplicabilă până la OUG 50/2010 nu au existat prevederi legale care să impună vreo limitare a modului de calcul al dobânzii. Mai mult, formula de calcul utilizată de Bancă este una uzuală în sistemul european al băncilor centrale din zona Euro. Ea este aplicabilă nu numai în rețeaua pârâtei din România, ci și în rețeaua de subsidiare Volksbank din Austria, țară în care reglementările în materia protecției consumatorilor sunt în vigoare de vreme îndelungată.

Conform fiecărei Convenții de Credit, înainte de modificarea acestora prin actele adiționale care au implementat inițial OUG 50/2010, anuitatea are o valoare constantă până la rambursarea integrală a creditului, fiind compusă din partea rambursată efectiv din Suma principală și Dobânda curentă și se calculează după formula (Suma principală x Rata dobânzii curente/12) / [1-1/(1+ Rata dobânzii curente/12)^{numar de luni}

Pentru fiecare credit, clientul datorează o dobândă curentă, care se acumulează zilnic și se calculează la soldul creditului pentru un număr de zile calendaristice ("Perioada de calcul").

În Condițiile Generale este inclusă definiția uzuală a anuității, care consideră dobânda după formula 30/360. Însă, în sistemul informatic al

Băncii anuitatea a fost calculată considerând dobânda determinată prin raportarea numărului efectiv de zile dintre scadențe la un an de 360 de zile.

Acest mod de calcul factual al anuității nu a afectat și nu afectează în nici un fel interesele economice ale consumatorilor, întrucât valoarea totală plătită de către consumator ca urmare a utilizării formulei de calcul a anuității conform setărilor din sistemul informatic al Băncii este mai mică decât valoarea totală pe care același consumator ar fi trebuit să o plătească dacă Banca ar fi calculat anuitatea conform formulei rezultând din definiția uzuală a acesteia, astfel cum a fost reflectată și în cuprinsul Convenției de Credit.

Simplul fapt că erau posibile mai multe moduri de calcul al dobânzii, diferite de cel utilizat de VBR, nu putea conduce la calificarea formulei alese de către VBR ca fiind abuzivă și ca determinând plata de către clienți a unei dobânzi majorate "artificial". Mai mult decât atât, formula de calcul a fost prezentată petenților în mod extrem de transparent în cuprinsul convențiilor de credit, aceștia fiind așadar informați și asumându-și, prin semnarea documentelor contractuale, nivelul dobânzii rezultat prin aplicarea formulei în cauză.

3. Clauza contractuală ce reglementa dreptul părții de a percepe comisionul de risc nu era o clauză abuzivă în înțelesul art. 4 din legea nr. 193/2000

Reclamanții nu au prezentat argumentele pentru care considerau că prevederile art. 5 lit. a din "contractul de Credit, referitoare la comisionul de risc, ar fi abuzive. Aceasta lipsă de conținut a acestor reclamații avea ca sursă neîndeplinirea niciuneia dintre condițiile cerute de Legea 193/2000 pentru a se putea considera o clauză abuzivă.

Clauza cuprinsă în contractul de credit încheiat între părți și Reclamanți, reglementând perceperea comisionului de risc, nu îndeplinea niciuna dintre cele trei condiții cumulative, în primul rând, comisionul de risc făcea parte din prețul contractului de credit, contraprestația consumatorilor neputând face obiectul analizei eventualului caracter abuziv, în subsidiar, dacă instanța ar fi considerat că prețul contractului putea fi analizat din punct de vedere al caracterului abuziv al stabilirii lui, se putea observa că această clauză a fost negociată și nu crea un dezechilibru semnificativ contrar bunei-credințe.

Comisionul de risc este parte a prețului contractului.

O clauză abuzivă este aceea care modifică echilibrul contractual, de cele mai multe ori, în mod imperceptibil, sau greu perceptibil pentru consumator. Or, în situația art. 5 lit. a nu ne aflăm într-o astfel de situație, deoarece clauza face parte din chiar miezul obiectului convenției de credit încheiate.

Ca și alte comisioane, și comisionul de risc este un element al prețului creditului acordat de către Bancă. Acesta se regăsește identificat în mod expres în graficul de rambursare, alături de celelalte elemente ale prețului creditului.

Riscul bancar este un element de care Banca este obligată să țină cont și să încerce să îl acopere. Costul ce cuprinde administrarea riscului bancar se regăsește în preț în comisionul denumit comision de risc sau de administrare, comision ce devine parte importantă a prețului contractului. Aceeași era și concluzia analizei rezultatelor financiare la care trimiteau Reclamanții în Cerere, deoarece acest comision era înregistrat ca un venit din dobânzi, din contraprestația primită pentru punerea la dispoziție a creditului.

Tocmai de aceea, preluându-se dispozițiile art. 4 par. 1 al Directivei nr. 93/13/CEE și de art. 4 alin. 6 al Legii 193/2000, instanța a considerat să excludă analiza acestei clauze din sfera posibilului caracter abuziv.

Clauza reglementată la art.5 din Condițiile Speciale ale Convenției de Credit a fost negociată.

Chiar dacă s-ar fi considerat că Legea 193/2000 permitea verificarea caracterului abuziv al clauzei referitoare la comisionul de risc, nu erau îndeplinite condițiile anulării acesteia.

Legea nr. 193/2000 se aplică clauzelor contractuale care nu au fost direct negociate cu consumatorii, fiind stabilite "fără a da posibilitatea consumatorului să influențeze natura ei, cum ar fi contractele standard preformulate sau condițiile generale de vânzare practicate de consumator".

Dovada acestei afirmații este însăși dispoziția contractuală prevăzută la art. 3 conform căreia: „Pentru punerea la dispoziție a creditului, împrumutatul poate datora Băncii un comision de risc, aplicat la soldul creditului, care se plătește lunar, pe toată perioada creditului, modul de calcul și scadența/scadențele plății acestuia se stabilesc în Condițiile speciale.”

Prin urmare, nu putea fi susținută ideea conform căreia o clauză reglementată în cuprinsul Condițiilor speciale nu ar fi fost negociată. Singurele clauze cu privire la care legiuitorul prezumă lipsa negocierii, răsturnând în acest sens sarcina probei sunt cele cuprinse în secțiunea contractului ce are natura unui contract standard pre formulat, respectiv Condițiile Generale ale Contractului.

Având în vedere că toți Clienții au semnat Convenția de Credit și au stabilit, împreună cu reprezentantul Băncii, Condițiile Speciale aferente fiecărui contract în parte, nu se putea considera că aceste clauze nu au fost negociate, fiind obligatorii pentru părți.

În ceea ce privește susținerile Reclamanților referitoare la explicațiile pe care pârâta ar fi trebuit să le acorde cu privire la rațiunea economică a comisionului de risc, textul art. 1 alin. 1 din Legea 193/2000, în opinia instanței, obligă la utilizarea unui limbaj clar, „pentru înțelegerea căruia nu este nevoie de cunoștințe de specialitate”.

Prin urmare, adeziunea viza exclusiv condițiile generale ale contractului. Odată cu agreearea acestora, clientul pârâtei a negociat cu aceasta elementele individuale consacrate în Condițiile speciale ca elemente esențiale ale contractului. Clauza reglementată la art.5 din

Convenția de Credit nu creează un dezechilibru semnificativ sau contrar bunei-credințe între drepturile și obligațiile părților.

Pentru a putea fi considerată abuzivă, o clauză trebuie să creeze un dezechilibru semnificativ contrar bunei-credințe, între drepturile și obligațiile părților.

Reclamanții, care erau beneficiarii unor sume importante ce urmau a fi rambursate într-un număr de ani ce variază între 10 și 30 de ani, nu au făcut dovada modului în care se manifesta acest dezechilibru semnificativ și a modului în care acesta ar fi fost contrar bunei-credințe.

Rațiunea economică a comisionului de risc nu este una care reflectă un dezechilibru între obligațiile părților ci, mai degrabă, o modalitate de asigurare a echilibrului contractual la evoluția stării financiare a Reclamanților.

Pârâta a achitat o sumă pe care spera să o recupereze într-un interval îndelungat de timp. Din partea Reclamanților nu mai exista vreun risc de a nu obține plata sumelor împrumutate, din partea pârâtei însă subzista riscul de a nu mai primi sumele acordate și costurile sau profitul preconizat de această prestație.

Creditul bancar este definit în doctrină ca fiind orice angajament de punere la dispoziție sau acordare a unei sume de bani ori prelungire a scadenței unei datorii, în schimbul obligației debitorului la rambursarea sumei respective, precum și la plata unor dobânzi sau altor cheltuieli legate de această sumă. Debitorul băncii, suportând prețul creditului este dator în realitate să suporte cele două componente ale acestuia, respectiv dobânda și comisioanele.

Ca și alte comisioane, și comisionul de risc (astfel cum a fost acesta denumit de pârâta) este un element al prețului Băncii, o componentă a costurilor aferente punerii la dispoziție a creditului.

Rațiunea economică care justifică solicitarea acestui comision este existența riscului de credit care este un element de care Banca este obligată să țină cont și să încerce să îl acopere. Prin dispozițiile art. 3 alin. (1) lit. g) din Normele Băncii naționale Române (BNR) nr. 17 din 18 decembrie 2003, riscul de credit este definit ca fiind „riscul înregistrării de pierderi sau al nerealizării profiturilor preconizate, ca urmare a neîndeplinirii de către clienți a obligațiilor contractuale constând în rambursarea creditului și a costurilor aferente acestuia”.

Riscul de credit este asumat în urma analizei economico-financiare a solicitantului de credit și a solidității garanțiilor - reale sau personale.

În momentul în care se acordă un credit, o bancă este nevoită să analizeze riscurile pe care le poate avea prin acordarea acestuia. Astfel, principala activitate pe care o are o bancă, în momentul și ulterior acordării unui credit este aceea de a administra posibilele riscuri pe care le-ar putea întâlni până la recuperarea sumelor acordate. Modalitatea și criteriile pe care Banca trebuie să le ia în calcul în momentul în care analizează acordarea unui credit sunt prevăzute în Regulamentul nr. 3 din 2007 al

BNR privitor la limitarea riscului de credit la creditele destinate persoanelor fizice.

Împrumutătorii trebuie să își organizeze activitatea de creditare astfel încât să asigure separarea clară și efectivă a funcției de promovare și vânzare a produselor de creditare de funcția de analiză a riscului de credit și monitorizare a expunerii.

Expunerea unei bănci se determină prin raportare la „categoriile de clienți eligibili pentru finanțare, și categoriile de venituri considerate eligibile de către împrumutător, diferențiat pe categorii de clientelă, precum și coeficienții de ajustare aferenți în funcție de gradul de certitudine și de caracterul de permanență ale acestora; categoriile de cheltuieli care se deduc din veniturile eligibile în scopul determinării gradului total de îndatorare, incluzând cel puțin cheltuielile de subzistență și angajamentele de plată altele decât cele de natura creditului ("art. 4 din Regulamentul 3/2007);

Fiecare Bancă este obligată să stabilească nivelurile maxime admise pentru gradul total de îndatorare al fiecărui Client, diferențiate pe categoriile de clientelă, pe destinația creditului (de exemplu, credit de consum, credit ipotecar), pe tipul creditului (defalcat în funcție de moneda de exprimare sau, după caz, de indexare, de tipul dobânzii, respectiv fixă ori variabilă, de termenul de acordare a creditului și de comportamentul clientului în legătură cu onorarea serviciului datoriei determinat de calitatea garanției). Aceste niveluri sunt supuse unei metodologii de reconsiderare periodică a coeficienților de ajustare a veniturilor și nivelurilor maxime admise pentru gradul de îndatorare, în vederea asigurării acurateții acestora pe o bază continuă .

Împrumutătorii trebuie să se asigure că pe întreaga perioadă de acordare a creditului gradul total de îndatorare a solicitantului se încadrează în nivelul maxim admis aplicabil acestuia.

Prin urmare, o Bancă este obligată să administreze de-a lungul derulării contractului de credit toate elementele de risc care au fost luate în calcul la momentul acordării creditului. Acestea pot conduce la diminuarea semnificativă a posibilității de recuperare a creditului acordat și de obținere a profitului scontat. De exemplu, un anumit consumator poate decide să înceteze efectuarea oricărei plăți, să părăsească locul de muncă, și eventual chiar țara, lăsând în urmă întreaga creanță a Băncii neacoperită. În această situație, singura posibilitate a băncii este executarea garanției, care însă nu este suficientă pentru a acoperi întreaga creanță.

Nu trebuie uitat că, în momentul în care se acordă un credit, banca, ca orice agent economic, urmărește obținerea unui profit.

În ceea ce privește soliditatea garanției, aceasta nu este în măsură să asigure recuperarea sumelor acordate de către Bancă. „În procesul de analiză, trebuie avut în vedere că garanțiile reprezintă ultima sursă de rambursare a unui credit”, băncile neavând ca obiectiv acumularea unor proprietăți imobiliare în contul creanțelor. Garanția, de cele mai multe ori,

este merită să acopere exclusiv valoarea sumei împrumutate, din aceasta scăzându-se costurile pe care Banca le înregistrează cu executarea acesteia.

Criza pieței imobiliare din aceste zile este cel mai grăitor exemplu, în acest sens, deoarece garanțiile oferite în urmă cu doi ani nu mai sunt în măsură să acopere în acest moment creditele acordate în acea perioadă, cu atât mai mult, în condițiile în care riscul nu ar fi asigurat și prin alte comisioane, de a obține profitul scontat. Acest fapt trebuie coroborat și cu perioada îndelungată pentru care se acordă de obicei un astfel de credit, între 20 și 30 de ani. Evoluțiile valorilor garanțiilor oferite de către creditorii nu pot fi evaluate de nici un evaluator pentru o perioadă atât de îndelungată.

Prin urmare, riscurile care ar putea apărea de-a lungul derulării contractului de credit, trebuie administrate de către Bancă din momentul acordării creditului, și până la rambursarea ultimei rate aferente acestuia, distanța dintre cele două momente fiind foarte îndelungată.

Deoarece principala activitate a Băncii, în ceea ce privește acordarea unui credit, o reprezintă tocmai administrarea riscurilor, pârâta a înțeles să denumească comisionul aferent acesteia, comision de risc.

Având în vedere că aceste dispoziții care reglementează activitatea bancară, impun practic, asigurarea acestor riscuri, asigurare care se regăsește ulterior în prețul creditului, devin aplicabile inclusiv prevederile art. 3 alin. 2 din Legea 193/2000 care prevăd că : „Clauzele contractuale prevăzute în temeiul altor acte normative în vigoare, nu sunt supuse dispozițiilor prezentei legi.”

Prin urmare, clauza referitoare la comisionul de risc nu este o clauză care ar putea crea un dezechilibru între prestațiile părților, ea reprezentând exclusiv un cost de administrare a creditului. Acoperirea unui cost nu poate fi considerată a generând un dezechilibru între drepturile părților, ea fiind, din contră, un instrument de stabilire a echilibrului contractual.

4. Comisionul de administrare a fost implementat în concordanță cu prevederile din OUG 50/2010

Ulterior apariției OUG 50/2010, pentru a pune în acord cu litera legii Contractele, pârâta a procedat la redenumirea comisionului de risc, în comision de administrare.

Din lectura Cererii de chemare în judecată nu a reieșit foarte clar care este cererea Reclamanților față de acest comision. Situația era cu atât mai ambiguă cu cât Reclamanții au refuzat încheierea Actelor Adiționale conform OUG 50/2010, în forma anterioară modificărilor aduse de Legea 288/2010, și prin urmare nu au recunoscut încheierea valabilă a Actelor Adiționale.

În contextul aplicării Legii 288/2010, care elimină din câmpul de aplicare al OUG 50/2010 toate contractele aflate în curs de derulare, argumentele Reclamanților apăreau cel puțin caduce. Însă, plecând de la premisa că se dorea eliminarea acestui comision de administrare, deși nu

se știa exact din cuprinsul cărui act, aceste susțineri erau netemeinice, atât din punctul de vedere al câmpului de aplicare al OUG 50/2010 modificată de Legea 288/2010, cât și din acela, subsidiar, al conținutului propriu-zis al prevederilor art. 36 din OUG 50/2010.

Legea prin care a fost aprobată OUG nr. 50/2010, Legea nr. 288/2010, a tranșat fără echivoc, problema aplicării dispozițiilor acestei ordonanțe în domeniul activității bancare de creditare, în sensul că aceste dispoziții nu pot fi aplicate și contractelor aflate în curs de derulare, astfel cum erau și cele ale Reclamanților.

Plecând de la principiile aplicării legii în timp, instanța a constatat că dispozițiile Legii 288/2010 sunt de imediată aplicare și OUG 50/2010 nemaiputând fi invocată ca normă ce reglementează regimul juridic al contractelor încheiate înainte de intrarea în vigoare a OUG 50/2010, respectiv, înainte de 21 iulie 2010.

În ceea ce privește perioada reglementată de OUG 50/2010, Legea 288/2010 cuprinde, în art. II, dispoziții tranzitorii care stabilesc modul în care se aplică aceste prevederi contractelor pentru care s-au încheiat acte adiționale, în mod expres sau tacit.

Aplicarea acestor dispoziții tranzitorii are în vedere și situația în care actele adiționale au fost refuzate de către Clientii pârâtei. Deoarece atât Banca, cât și consumatorii au posibilitatea de a denunța unilateral Actul Adițional încheiat în baza dispozițiilor anterioare ale OUG 50/2010, intenția legiuitorului a fost aceea de a menține în vigoare numai acel act care concordă voinței liber exprimate a părților, fie ca el este Convenția de Credit inițială, fie că este aceeași Convenție modificată prin Actul Adițional.

Mai mult, chiar dacă s-ar considera că dispozițiile OUG 50/2010 ar putea influența în vreun fel legalitatea comisionului de risc sau de administrare, prevederile acesteia, astfel cum a fost modificată, sunt de natură să clarifice în mod definitiv caracterul legal al clauzei referitoare la comisionul de risc, sau de administrare.

Principala operațiune pe care trebuie să o realizeze administratorul unui credit este aceea de monitorizare și acoperire a riscurilor. Deoarece activitatea de monitorizare și gestionare a riscurilor unui credit este principala activitate a băncii, după acordarea unui credit, OUG 50/2010 nu putea să o elimine din categoriile de costuri care ar trebui suportate de beneficiarul creditului.

De altfel, definiția comisionului de administrare din art. 36 alin. 3 al OUG 50/2010, întărește această concluzie, legând acest comision de operațiunile întreprinse de Bancă de-a lungul desfășurării creditului pentru monitorizarea utilizării și rambursării creditului: „(3) Comisionul de administrare se percepe pentru monitorizarea/înregistrarea/efectuarea de operațiuni de către creditor în scopul utilizării/rambursării creditului acordat consumatorului. În cazul în care acest comision se calculează ca procent, acesta va fi aplicat la soldul curent al creditului.”

Această normă reprezintă o definiție a comisionului de administrare, definiție ce cuprinde elementele pe care le poate lua în calcul o bancă la determinarea acestuia. Astfel cum se poate lesne observa, aceste elemente reprezintă întocmai componentele avute în vedere de Subscrisa la determinarea comisionului de risc.

Deoarece norma cuprinsă în art. 36 alin. 3, o definiție a comisionului de administrare, este o normă interpretativă, prin care se clarifică conținutul instituției juridice a comisionului de administrare, aceasta are efecte retroactive.

Aplicând aceste clarificări legale, menite a elimina riscul unei interpretări formale pe care Reclamantii au susținut-o, instanța nu a putut reține susținerile Reclamantilor care considerau că în lipsa denumirii exacte din lege, comisionul de risc nu este legal.

Instanța a analizat conținutul exact al comisionului de risc, rațiunea economică a acestuia, și observând similitudinea dintre acesta și definiția legală a comisionului de administrare, a constatat legalitatea percepției acestuia.

Constatând că realitatea contractului de credit, în ceea ce privește comisionul de risc era aceeași cu rațiunea art. 36 OUG 50/2010 referitor la comisionul de administrare, instanța a constatat că acest comision, în cuantumul agreat de părți la încheierea contractului, indiferent de denumirea pe care o are (de risc sau de administrare), era conform prevederilor legale. O interpretare contrară ar fi fost neconformă cu prevederile dreptului comunitar implementat de OUG 50/2010 sau drepturilor fundamentale ale Băncii, prevăzute de Constituție și de CEDO.

5. Clauzele referitoare la alte comisioane au fost eliminate prin actele adiționale încheiate în baza OUG 50/2010.

Reclamantii au susținut că acele comisioane care sunt prevăzute în listă au fost eliminate de drept de prevederile OUG 50/2010.

Efectul eliminării acestor clauze era strict legat de încheierea unui Act Adițional în baza formei inițiale a art. 95 din OUG 50/2010. În implementarea acestor dispoziții pârâta a eliminat, prin Acte Adiționale, orice alte comisioane în afară de comisionul de risc (redenumit comision de administrare).

Legea 288/2010, prin dispozițiile tranzitorii cuprinse în art. II, a stabilit valabilitatea Actelor Adiționale care au fost încheiate în urma exprimării libere a consimțământului consumatorilor. În ceea ce privește Actele Adiționale nesemnate de către consumatori, Legea 288/2010 a acordat posibilitatea ambelor părți de a-l denunța unilateral, Convenția de Credit rămânând la forma sa inițială.

6. Clauzele referitoare la asigurări (art. 7.1 lit. b din contracte și art. 7.1 lit. d și 7.1 lit. e din condițiile generale ale convenției) nu sunt abuzive.

Prin cererea de chemare în judecată, Reclamantii au invocat dispozițiile art. 18 din Legea nr. 190/1999 conform cărora împrumutătorul nu are dreptul să impună împrumutatului un anumit asigurător.

Cu titlu preliminar, cu privire la aplicabilitatea Legii nr. 190/1999 asupra Contractelor invocate în cauză. Astfel, potrivit art. 2 lit. c din Legea nr. 190/1999, creditul ipotecar este numai acel credit acordat cu îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiții:

a. este acordat în scopul efectuării de investiții imobiliare cu destinație locativă sau cu altă destinație decât cea locativă ori în scopul rambursării unui credit ipotecar pentru investiții imobiliare contractat anterior;

b. acordarea creditului este garantată cel puțin cu puțin cu ipoteca asupra imobilului care face obiectul investiției imobiliare pentru finanțarea căreia se acordă creditul, respectiv cu ipoteca asupra imobilului obiect al investiției imobiliare pentru finanțarea căreia a fost anterior acordat un credit ipotecar pentru investiții imobiliare, a cărui rambursare urmează a fi astfel finanțată.

A rezultat că era de esența creditului ipotecar, în raport de alte categorii de credite, constituirea unei ipoteci asupra imobilului obiect al investiției imobiliare, bun viitor, nefiind necesară, potrivit legii constituirea altor garanții în situația în care valoarea bunului viitor rezultată din devizul estimativ era suficientă pentru acoperirea creanțelor băncii creditoare. Acest fapt este exclus în cazul celorlalte tipuri de credite de investiții imobiliare, cărora le sunt aplicabile dispozițiile Codului civil, mai precis art. 1775, care interzice ipotecarea bunurilor viitoare. Legea nr. 190/1999 se aplică tocmai acelor credite ipotecare garantate cu bunuri exclusiv viitoare, or niciun contract de credit analizat nu se include în această categorie.

Mai mult, conform art. 2 lit. g din Legea nr. 190/1999, prin investiții imobiliare se înțelege „investițiile având ca obiect dobândirea dreptului de proprietate asupra unui imobil prin acte juridice cu titlu oneros, amenajarea unui imobil, viabilizarea, reabilitarea, consolidarea sau extinderea acestuia, dar fără a se limita la acestea”.

Or, în cazul contractelor de credit analizate, nu era îndeplinită niciuna din condițiile enumerate mai sus, acestea nefiind acordate nici în scopul efectuării de investiții imobiliare viitoare, așa cum s-a precizat, ci conform destinațiilor prevăzute în art. 1 lit. a ale contractelor de credit, și nici nu s-a constituit o ipotecă asupra unui imobil viitor. În consecință, interdicția stipulată la art. 18 din Legea nr. 190/1999 nu era aplicabilă.

În plus, clauzele referitoare la asigurare nu puteau fi considerate ca fiind abuzive. Pe de-o parte, acestea erau rezultatul negocierii dintre clienți și Bancă, așa cum s-a arătat mai sus, iar, pe de altă parte, condiția dezechilibrului contractual nu era îndeplinită în speță.

Astfel, necesitatea alegerii unui asigurător agreat de Bancă, se impune din considerente de risc. Astfel, prin alegerea unui asigurător agreat de Banca, practic se elimină riscurile insuficienței despăgubiri a Băncii sau lipsei totale a despăgubirii în condițiile în care anumite riscuri nu ar fi acoperite prin polița de asigurare, sau în cazul în care asigurătorul ales de client ar fi insolubil.

Cu privire la costurile asigurărilor încheiate de împrumutați, nu se poate susține că impunerea unor anumiți asigurători ar crea un dezechilibru contractual în relația dintre Bancă și clienți. Costurile legate de polița de asigurare privesc exclusiv relația dintre asigurător și asigurat, Banca neintervenind în mecanismul stabilirii acestora, pe care nu le percepe. Conform art. 7 lit. b din Condițiile Speciale ale Convenției, Băncii doar i se cesionează polița de asigurare încheiată între asigurat și asigurător.

7. Clauzele referitoare la debitarea automată a conturilor reclamanților (art. 4.3/4.5 și art. 7.1 lit. e din condițiile generale) nu au fost abuzive

Conform clauzelor invocate de către Reclamanți, în cazul în care aceștia nu își îndeplinesc la scadență obligația de plată a sumelor datorate conform Contractelor, Banca este autorizată să debiteze automat sumele scadente din conturile curente ale Reclamanților.

Această clauză nu încălca dreptul de proprietate al Reclamanților, așa cum în mod eronat susțineau aceștia și nici nu reprezenta o clauză abuzivă în înțelesul Legii nr. 193/2000.

Astfel, în cazul în care clienții nu își îndeplinesc obligațiile de plată la scadență, ne aflăm în cazul unei neexecutări a Contractelor, Banca fiind în situația de a înregistra pierderi. Prin debitarea automată a conturilor clienților cu sumele restante, Banca nu face decât să aducă la îndeplinire obligațiile contractuale astfel cum au fost agreeate de către părți. Nu se poate pune problema unei încălcări a dreptului de proprietate a Reclamanților în condițiile în care prin neexecutarea Contractelor se aduce atingere chiar dreptului de proprietate a Băncilor.

Prin stipularea clauzelor privind debitarea automată a conturilor, Banca nu face decât să amenajeze cazul de neexecutare a contractului, astfel încât să își minimizeze o parte din prejudiciu, constând în recuperarea sumelor care i se cuvin în temeiul Contractelor: dobânzi, comisioane.

Prin faptul că Banca încasează și penalități de întârziere pentru neexecutarea obligațiilor la scadență, se acoperă prejudiciul cauzat prin lipsirea Băncii de aceste sume pentru perioada întârzierii, nerealizându-se o dublă reparație a prejudiciului sau obligarea consumatorului la plata unor sume disproporționat de mari, astfel cum susțineau Reclamanții. Astfel, prin aceste două clauze Banca realizează recuperarea sumelor efectiv datorate și contravaloarea lipsei de folosință a acestor sume, adică prejudiciul efectiv suferit.

Nu s-a putut admite teza Reclamanților conform căroră în aceste situații varianta cea mai puțin costisitoare ar trebui să aparțină debitorului, în condițiile în care prin neplata la scadență a sumelor debitorul încălcau contractul, aflându-se în culpă.

8. Clauza referitoare la DAE (art. 3 lit. e din condițiile speciale și secțiunea 1 din condițiile generale) nu era abuziva.

Reclamanții au susținut că modul de calcul al DAE (costul total al creditului) nu respecta dispozițiile prevăzute în OUG nr. 50/2010.

Riscul insolvabilității creditorului și/sau garanților fiind sporit în astfel de cazuri justifică considerarea acestei obligații ca fiind o obligație esențială a contractului de credit (aceasta rezultând tocmai din modul de redactare a art. 8.1 lit. b), a cărei nerespectare determină declararea scadenței anticipate a creditului.

9. Clauza referitoare la declararea creditului scadent anticipat în cazul neîndeplinirii obligațiilor de plată față de alte instituții de credit (art. 8.1 lit. a din condițiile generale) nu era abuziva

Rațiunea introducerii acestei clauze în contractele de credit este pe deplin justificată, contrar susținerilor Reclamanților. Astfel, neîndeplinirea obligațiilor de plată ale împrumutatului față de o altă instituție de credit atrage scadența anticipată în contractele de credit încheiate de împrumutat cu instituția respectivă, determinând executarea silită a bunurilor și veniturilor împrumutatului și implicit o diminuare a bonității și garanțiilor oferite de acesta.

Prin acest fapt debitorul încalcă practic obligații stipulate în Convenția de credit, cum ar fi acelea de a constitui o garanție și de a conserva bunurile aduse în garanție, obligații expres menționate în art. 7.1 lit c și lit. k din Convenția de credit. Aceste obligații sunt esențiale în economia unui contract de credit, iar încălcarea acestora justifică declararea scadenței anticipate a creditului.

11. Clauza referitoare la declararea creditului scadent anticipat pentru neîndeplinirea obligațiilor contractuale (art. 8.1 lit. b din condițiile generale) nu era abuziva

Clauza 7.1 din Contractele de credit consacră obligațiile împrumutaților. Prin cererea de chemare în judecată Reclamanții au susținut că acestea ar trebui clasificate în obligații esențiale și obligații neesențiale, numai obligațiile esențiale putând să justifice declararea creditului scadent anticipat (așa numita reziliere culpabilă).

Este unanim admis în doctrină faptul că rezilierea nu poate interveni decât în cazul în care obligația neexecutată trebuie să fi fost considerată esențială în momentul încheierii contractului. De cele mai multe ori revine instanței judecătorești dreptul de apreciere asupra caracterului esențial al neexecutării.

Cu toate acestea, în temeiul libertății de voință, părțile pot să amenajeze chiar prin contract această împrejurare, stipulând la momentul încheierii acestuia care obligații sunt considerate esențiale de către fiecare dintre părți.

Aceasta este rațiunea pentru care părțile au prevăzut în Contractele de credit articolul 8.1 lit. b din Condițiile Generale. Tocmai prin modul de formulare extrem de clar al acestuia, părțile au acceptat și au înțeles să considere că obligațiile asumate prin Contractele de credit de către debitor sunt obligații esențiale, care justifică declararea creditului scadent anticipat.

Rolul acestei clauze era tocmai acela de a pune în vedere cocontractantului obligațiile pe care o parte le consideră esențiale, prevenindu-l asupra importanței executării acestora și pentru a înlesni interpretarea contractului tocmai în momentul în care s-ar pune problema caracterului esențial al neexecutării.

Astfel, declararea creditului scadent anticipat nu se face „doar pentru că i se pare că există riscul ca în viitor, cocontractantul să nu-și mai îndeplinească obligațiile”, așa cum susțin Reclamantii, ci pentru neîndeplinirea efectivă a obligațiilor asumate, așa cum este expres prevăzut în art. 8.1 lit. b. Neexecutarea nu este doar prefigurată, ci este actuală și justifică „desființarea” contractului aflat în derulare.

12. Clauza referitoare la declararea creditului scadent anticipat în cazul apariției unei situații neprevăzute (art. 8.1 lit.c și lit. d din condițiile generale) nu era abuziva.

Cu privire la această clauză trebuie în primul rând menționat că aceasta nu se încadrează în ipoteza descrisă în Anexa 1 lit. g din Legea nr. 193/2000, potrivit căreia „sunt considerate clauze abuzive acele prevederi contractuale care dau dreptul exclusiv comerciantului să interpreteze clauzele contractuale”, astfel cum au susținut Reclamantii.

Astfel, clauzele cuprinse în art. 8.1 lit.c și lit. d din Condițiile Generale nu dau dreptul comerciantului să interpreteze clauzele contractuale, ci se referă la apariția unor situații de fapt, neprevăzute care fac improbabilă executarea obligațiilor contractuale, inclusiv cele cu privire la garantarea creditului.

Rațiunea introducerii unei astfel de clauze a avut în vedere situațiile în care debitorul, datorită unor situații de fapt evidente se află într-o situație în care rambursarea creditului devine imposibilă, de exemplu în situația în care un debitor, având un grad de îndatorare de peste 100% înregistrează restanțe în plata sumelor datorate conform contractului. Într-o asemenea situație este justificat interesul băncii de a declara creditul scadent anticipat pentru a putea să recupereze sumele din garanțiile acordate.

13. Clauza referitoare la exonerarea răspunderii (art. 8.3 din condițiile generale) nu era abuziva.

Această clauză nu s-a încadrat în ipoteza Anexei 1 lit. h din Legea nr. 193/2000, conform căreia „sunt considerate clauze abuzive acele prevederi contractuale care restrâng sau anulează dreptul consumatorului să pretindă despăgubiri în cazurile în care comerciantul nu își îndeplinește obligațiile contractuale”.

Astfel, în momentul declarării scadenței anticipate a creditului, Banca își exercită un drept contractual, astfel cum a fost agreat de părți în momentul încheierii Convenției de Credit. Or. exercitarea unei prevederi contractuale nu este compatibilă cu ipoteza neîndeplinirii de către comerciant a obligațiilor sale contractuale, ipoteză avută în vedere de articolul invocat de reclamant.

Mai mult, declararea scadenței anticipate a creditului, urmată de executarea silită, intervine în cazul neîndeplinirii obligațiilor contractuale de către debitor, fiind pe deplin justificată exonerarea de răspundere a Băncii în aceste cazuri, partea în culpă fiind debitorul care trebuie să suporte riscul propriei sale neexecutări. Rezultă că art. 8.3 din Condițiile Generale reglementează situația exact opusă celei consacrate prin Anexa 1 lit. h din Legea nr. 193/2000: împrumutatul este cel care încalcă culpabil prevederile contractuale, Banca fiind exonerată de răspundere pentru consecințele acestei neexecutări.

14. Clauza referitoare la costurile suplimentare (art. 10.1 și 10.2 din condițiile generale) nu era abuzivă.

Cu privire la această clauză trebuie în primul rând menționat că aceasta nu s-a încadrat în ipoteza descrisă în Anexa 1 lit. g din Legea nr. 193/2000, potrivit căreia „sunt considerate clauze abuzive acele prevederi contractuale care dau dreptul exclusiv comerciantului să interpreteze clauzele contractuale”, astfel cum au susținut Reclamantii.

Astfel, clauzele 10.1 și 10.2 din Condițiile Generale se referă la situația în care apar modificări de interpretare ale legilor sau altor prevederi care impun Băncii costuri suplimentare legate de contractele de credit, costuri ce se transferă prin mecanism contractual împrumutaților. Această modificare de interpretare este obiectivă, și nu se realizează exclusiv de către Bancă, acest lucru fiind relevat și prin exemplul propus de Bancă în interiorul art. 10.1 lit. b cu privire la o astfel de modificare de interpretare.

Rățiunea introducerii acestor clauze se justifică și punct de vedere al întinderii în timp a contractelor de credit. Astfel, în condițiile în care aceste contracte își produc efectele pentru perioade cuprinse, în principiu, între 15 -25 de ani, este pe deplin justificat ca părțile să aibă în vedere, la momentul încheierii acestuia, modificările legislative și de interpretare care ar putea să afecteze costurile suplimentare în legătura cu aceste contracte. Prin stipularea clauzelor prevăzute la art. 10.1 și 10.2 părțile contractului de credit vizează tocmai asigurarea echilibrului contractual, debitorul fiind cel care suporta aceste costuri suplimentare intervenite în perioada de creditare, tocmai pentru că acesta este beneficiarul sumei de bani în toată această perioadă.

Faptul că în art. 10.2 din Condițiile Generale Banca apare ca fiind cea care notifică debitorului o modificare de interpretare este o consecință logică a faptului că aceste costuri suplimentare sunt suportate de împrumutat, Banca fiind cea care are interes în a comunica aceste modificări clienților.

În drept, au fost invocate prevederile Legii 193/2000 care implementează corespunzător Directiva 93/13, principiul aplicabilității directe a Directivei nr. 93/13/CEE.

Pârâta a depus la data de 12.10.2011 cerere de înaintare a întrebărilor preliminare, cerere de suspendare a cauzei până la pronunțarea unei hotărâri preliminare de către CJUE cu privire la întrebările formulate și

cerere de suspendare a cauzei până la pronunțarea hotărârii de către CJUE cu privire la întrebările preliminare trimise de către Tribunalul Comercial Cluj în cadrul dosarului nr.2979/219/2010.

La aceeași dată reclamantii au depus cerere precizatoare, prin care au indicat pretențiile solicitate . Au precizat că daunele morale pretinse pentru acoperirea prejudiciilor cauzate prin comportamentul pârâtei au constat în suferințele de ordin psihic pe care le-au îndurat ca urmare a practicilor abuzive și a șantajului economic practicate de pârâtă.

La data de 23.11.2011 numita Mareș Luminița a depus cerere de intervenție în interes propriu, prin care a solicitat să se constate caracterul abuziv al clauzelor indicate în cuprinsul convențiilor pe care aceasta le-a încheiat cu Volksbank Romania SA, respectiv nr.9130342/22.10.2007 și 0161633/03.09.3008, constatarea nulității absolute a acestor clauze, obligarea pârâtei la rambursarea sumelor plătite nedatorat în temeiul clauzelor nule, cu cheltuieli de judecată.

Motivele de fapt și de drept menționate în cererea de intervenție au fost aceleași cu cele indicate în cererea principală.

Ca urmare a admiterii cererii de abținere formulate în dosarul nr.20585/3/2011, cauza a fost repartizată aleatoriu și a fost înregistrată sub nr.73978/3/2011.

La termenul din 05.03.2012 pârâta a invocat excepția prescripției, iar reclamantii au solicitat decăderea pârâtei din dreptul de a invoca excepția prescripției.

Prin încheierea din 05.04.2012 tribunalul a respins excepția inadmisibilității ca neîntemeiată, a respins excepția nulității cererii ca neîntemeiată, a respins cererea de decădere a pârâtei din dreptul de a invoca excepția prescripției ca neîntemeiată, a respins excepția prescripției ca neîntemeiată, a respins cererea de sesizare a Curții de Justiție a Uniunii Europene cu întrebările preliminare și cererea de suspendare ca neîntemeiate, a respins cererea de suspendare întemeiată pe dispozițiile art.244 pct.1 C.proc.civ. ca neîntemeiată, a respins cererea de intervenție în interes propriu formulată de intervenienta Mareș Luminița ca inadmisibilă.

Reclamantii au depus cerere precizatoare cu privire la contractele invocate în cauză.

Pentru dovedirea, respectiv în combaterea cererii, instanța a încuviințat părților proba cu înscrisuri, probă ce a fost administrată în cauză.

Analizând probele administrate, tribunalul a reținut următoarele:

Reclamantii au încheiat cu pârâta următoarele contracte:

1	Adam Bănica Cristian	0156349/09.07.2008
2	Adam Elena Sofia	0156349/09.07.2008
3	Albulescu Silviu Marin	0163434/CP/26.09.2008

6	Andreica Adrian Ioan	0128235/IL/05.10.2007
7	Andreica Elena Luminița	0128235/IL/05.10.2007
8	Andriescu Liviu Calin	0147490/17.04.2008
9	Andronachi Eduard Cristian	0110212/02.07.2007
10	Andronachi Veronica	0110212/02.07.2007
11	Antim Dan Milorad	0154858/26.06.2008
12	Anton Elena	918/MOS/23.09.2005
13	Anton Mihai Ciprian	918/MOS/23.09.2005
14	Atitienei Marius Vasile	0152140/CP/04.06.2008
15	Azoitei Florina Carmen	0113548/06.08.2007
16	Azoitei Paul Mihail	0113548/06.08.2007
17	Baciu Mihaela	0147322/CA/10.04.2008
18	Baciu Ovidiu Dumitru	0147322/CA/10.04.2008
19	Badicel Elena	0109555/26.07.2007
20	Badicel Mihai Ciprian	0109555/26.07.2007
21	Bălan Radu Cosmin	090875/12.04.2007
22	Bălan Valerica Georgiana	090875/12.04.2007,01439 40-3/13/2008
23	Baldea Bogdan	0144454/07.03.2008
24	Baldea Simona Valentina	0144454/07.03.2008
25	Barbu Gabriela	0147218/26.06.2008
26	Barbulescu Ioana Daniela	0156970/14.08.2008, 0160102/14.08.2008
27	Barjovanu Irina	0133593/21.12.2007
28	Barjovanu Vlad	0133593/21.12.2007
29	Bazac Daniel	0108846/30.07.2007
30	Bordea Olimpia Elena	0143484/12.03.2008
31	Botezatu Theodor Alexandru	0123657/CP/04.10.2007
32	Bragau Florica Stefania	0108225/05/07/2007 0108268/25/07/2007
33	Bragau Iordan	0108225/05/07/2007, 0108268/25/07/2007
34	Buza Cornel-Nicolae	0134880/19.11.2007
35	Buza Raluca	0134880/19.11.2007
36	Calota Mihai Marian	0132867/08.11.2007
37	Calota Mirela Elena	0132867/08.11.2007
38	Cantaragiu Ancuta	0153982/25.06.2008
39	Cantaragiu Gabriel	0153982/25.06.2008
40	Carbunaru Claudiu Decebal	0045566/19.04.2006
41	Carbunaru Elisor Mirela	0045566/19.04.2006
42	Cârlig Simona Cristina	0143663/28.02.2008

		0158239/22.07.2008
43	Cârlig Bogdan Ioan	0143663/28.02.2008
		0158239/22.07.2008
44	Carp Adina	0156318/31.07.2008
45	Carp Florin	0156318/31.07.2008
46	Cartu Florica	0151795/30.06.2008
		0155170/30.06.2008
47	Cartu Ion	0151795/30.06.2008
		0155170/30.06.2008
48	Catrina Bogdan Octavian	0101520/24.05.2007
48	Chereches Calin Luca	0124513/06.09.2007
50	Chereches Laura Simona	0124513/06.09.2007
51	Cherim Onol	0143574/04/03/2008
		0126821/11/10/2007
52	Cheser Gina	0160265/20.08.2008
53	Cheser Narcis Sebastian	0160265/20.08.2008
54	Chivulescu Florentin	0147064/16.04.2008
55	Chivulescu Maria Lorena	0147064/16.04.2008
56	Ciobanescu Emilia Antonela	0143318/29/02/2008
		0124742/21/09/2007
		0166303/08.10.2008
57	Ciocan Andrei	0096859/15.05.2007
58	Ciocan Laura	0096859/15.05.2007, 0153072
59	Ciocirla Mirela	0139725/16.01.2008
60	Cochirleanu-Oancea Ionut	0152921/09/06/2008
61	Cocolos Ioana	0157352/06.08.2008
62	Cocolos Vasile	0157352/06.08.2008
63	Cojocarui Cătălina Elena	0163996/29.09.2008
64	Cojocarui Radu Teodor	0163996/29.09.2008
65	Constantinescu Silviu	0166395/17.10.2008
66	Coporiie George Robert	0148592/23.04.2008,
		0144199/27.03.2008
67	Coporiie Steluța Cristina	0148592/23.04.2008,
		0144199/27.03.2008
68	Cosmiuc Horia	0136258/14.12.2007

69	Cosmiuc Liliana	0136258/14.12.2007
70	Costescu Valentin	0151934/03/06/2008
71	Costin Lucian	0141783/DV/03.03.2008
71	Costin Ramona Oana	0141783/DV/03.03.2008
73	Crăciun Florian Valentin	0140431/13.02.2008
74	Crăciun Madalina	0140431/13.02.2008
75	Crisan Gprian	0115116/25.07.2007
76	Crisan Nicoleta	0115116/25.07.2007
78	Cucos Roxana Corina	0133537/AT/14.11.2007
		0161591/01.10.2008
79	Dedu Florin Fabian	0059659/23.08.2006
80	Dedu (Pintican) Georgiana	0059659/23.08.2006
81	Dima Gigel Doru	0116716/AN/10.08.2007
82	Dinca Lucian Bogdan	0131611/26.10.2007
83	Dinca Victorita	0131611/26.10.2007
84	Dinu Iris Miralisa	0076631/AN/24.11.2006
85	Dit Florența Adela	124812/25.09.2007,
		147441/08.04.2008
86	Dit Cătălin	124812/25.09.2007,
		147441/08.04.2008
87	Dogan Gheorghe Cristian	0163024/02.09.2008
88	Doroghi (Bele) Mihaela Cristina	123567/14.09.2007
89	Dorosenco Grigorii	129907/04.10.2007
90	Dorosenco Ramona Adela	129907/04.10.2007
91	Dragomir Cristina Elena	156611/09.07.2008

91	Dragomir Ștefan Cristian	156611 /09.07.2008
92		
93	Dragos Daniela Laura	132182/12.11.2007
94	Dragos Mircea Radu	132182/12.11.2007
95	Dragu Lucian Cornel	164143/09.10.2008
96	Dragu Simona Teodora	164143/09.10.2008
97	Drob Camelia	145650 /14.04.2008
98	Drob Laurentiu	145650 - 14.04.2008
99	Duhalmu Cristian	138842/08.01.2008
100	Duhalmu Nicoleta	138842/08.01.2008
101	Dulacioiu Camelia Ecaterina	110459/10.07.2007
102	Dulacioiu Eugen Lucian	110459/10.07.2007
103	Duma Gheorghe	0164178/18.09.2008
104	Duma Norica Ileana	0164178/18.09.2008
105	Dumitrache Marius	108089/07.02.2007
106	Dumitrache Violeta	108089/07.02.2007
107	Dumitrescu Stefania Elvira	0096045/08.05.2007
		140199/29.01.2008
108	Dumitrescu Tiberiu Aurelian	0096045/08.05.2007
		140199/29.01.2008
109	Dumitriu Amalia Lăcrămioara	0098726/08.05.2007
110	Dumitriu Emil	0098726/08.05.2007
111	Eleodor Daniela Florentina	0147065/15.04.2008
112	Enache Cristina	0137779/10.12.2007
113	Enache Gabriel	0137779/10.12.2007
114	Enescu Ileana Simona	0158355/31.07.2008
115	Fegher Augustina Felicia	0159506/22.08.2008

116	Fegher Eduard	0159506/22.08.2008
117	Feodorov Sorin	0159892/12.08.2008
		0073583/23.10.2006
118	Feodorov Ionela	0159892/12.08.2008
		0073583/23.10.2006
119	Fercau-Onof rei Daniel Nicolae	0159344/14.08.2008
120	Fercau-Onof rei Izabela	159344 /14.08.2008
121	Florescu Cătălin Mihai	0141836/18.02.2008
122	Florescu Mihaela Ioana	0141836/18.02.2008
123	Flori Marius	0144658/19.03.2008
124	Flori Denisa Ionela	0144658/19.03.2008
125	Foica Lavinia	0167057/DT/21.10.2008
126	Fota Madalina Gabriela	0155634/15.07.2008
		0149954/12.05.2008
127	Furnica Jana Mihaela	0108062/22.06.2007
		108075/29.06.2007
128	Furnica Liviu	0108062 /22.06.2007
		108075 /29.06.2007
129	Gambuta Alina Petronela	0152052/11.07.2008
130	Gheorghe Bogdan Mihai	0116728/21.09.2007
131	Gheorghe Cristina Elena	0116728/21.09.2007
132	Gogorița Mirela	1593/13.05.2005
133	Gontescu Ilie Mihai	0131287/12.11.2007
134	Gontescu Mariana Simona	0131287/12.11.2007
135	Grama Florina Georgeta	0088274/26.03.2007
		0126368/28.09.2007

136	Gramă Iuliu Sever	0088274/26.03.2007
		0126368/28.09.2007
137	Grigorescu Gatalin Teodor	0152158/09.06.2008
138	Groza Rodica	0129870/10.10.2007
139	Gusoi Ioan Valeriu	0129248/22.10.2007
140	Halitchi Daniela	0151091/19.05.2008
141	Halitchi Florin Constantin	0151091/19.05.2008
142	Haitaim Aurora	0134896/05.12.2007
143	Haitaim Mitica Mihai	134896 /05.12.2007
144	Hotnog Cătălin	0157453/25.07.2008
145	Hotnog Laura Ioana	0157453/25.07.2008
146	Iacob Camelia	0158710/06.08.2008
147	Iacob Emanuel	0158710/06.08.2008
148	Ilie Roxandra Georgiana	0134017/0911.2007
149	Ilievici Anne Marie	0122470/09.10.2007
150	Ilieviei Sorin Dumitru	0122470/09.10.2007
152	Inisconi Erika	0126624/24.09.2007
153	Inisconi Ionel Lucian	0126624/24.09.2007
154	Ionescu Irina	0138031/20.12.2007
155	Andersen Scott Richard	0138031/20.12.2007
156	Iordache (Vlad) Adina Măria	086517/14.03.2007
157	Ipate Costel	0144108/20.03.2008
158	Ipate Edith Mihaela	0144108/20.03.2008
159	Irimia Daniela	0163977/30.09.2008
160	Irimia Ovidiu Gicu	0163977/30.09.2008

161	Iuga Emilia Cristina	0159273/06.08.2008
162	Iuga Laurentiu	0159273/06.08.2008
163	Ivan Dragos Gabriel	0104677/18.06.2007
164	Ivan Elisabeta Crina	0104677/18.06.2007
165	Kalamar Mihaela	0122426/20.09.2007
167	Lacatusu Ciprian Constantin	140951/31.01.2008
168	Lapadat Daniel	0163061/29.09.2008
169	Lapadat Ruxandra	0163061/29.09.2008
170	Lazar Daniel	0141184/26.02.2008
171	Lazar Felicia Narcisa	0141184/26.02.2008
172	Leganel Marian și Leganel Irina	0126383/27/09/2007
173	Leonte Marcela	0160545/25.08.2008
174	Leonte Ciprian Sorin	0160545/25.08.2008
175	Lupsa Mariana Gabriela	0141452/NT/12.02.2008
176	Lupsa Dumitru Adrian	0141452/NT/12.02.2008
177	Lupu Valentin Andrei	0113830/25.07.2007
178	Lupu Doinita Mihaela	0113830/25.07.2007
179	Motataianu Cătălin	0161618/01.09.2008
180	Man Dorel	0160342/CF/20.08.2008
181	Man Carolina	0160342/CF/20.08.2008
182	Manea (Neagoe) Claudia	0124302/19.09.2007
183	Manea Sorin	0144589/13.03.2008
184	Manea Irina Mariana	0144589/13.03.2008
185	Manolciu Ramona Cristina	0139834/CP/17.01.2008
186	Marian Daniel Calin	0146737/01.04.2008
187	Marian Gabriela	0146737/01.04.2008
188	Marin Constantin	0103862/08.06.2007
189	Marin Maria	0103862/08.06.2007
190	Marin Maria Elena	0142190/06.03.2008
191	Marin Daniel	0142190/06.03.2008
192	Marina Rene	0165759/23.10.2008
193	Martescu Ilie	0140499/26.02.2008
194	Martescu Georgeta Mihaela	0140499/26.02.2008
195	Marzac Maria	0104672/12.06.2007
196	Marzac Ștefan	0104672/12.06.2007
197	Matu Cristian Adrian	0161803/10.09.2008
198	Mazilu (Dumitrascu) Carmen	0130839/16.10.2007
199	Merticariu Mihail Sebastian	0136419/27.11.2007

200	Merticariu Roxana Elena	0136419/27.11.2007
201	Micu Valentin Viorel	0104831/31.05.2007
		0167839/08.10.2008
202	Micu Ana Măria	0104831/31.05.2007
		0167839/08.10.2008
203	Mihai Mitica	0113283/26.07.2007
204	Minai Cristina Daniela	0113283/26.07.2007
205	Mihalache Arsenie Samoil	0144674/13.03.2008
206	Mihulin Marius Iulian	0135228/16.11.200
207	Milcomisi Silviu Ion	0110248/27.07.2007
208	Minea Eliza Gratiela	0140677/19.05.2008
209	Mitranescu Dan Mihail	0010640/06.02.2006
210	Simion Simona Mirela	0010640/06.02.2006
211	Moisev Ribana Mariana	0090440/FRA/22.03.2007
212	Muntean Dragos Alin	0154782/19.06.2008
213	Munteanu Adrian Cătălin	0123082/14.09.2007
		0161107/09.09.2008
214	Munteanu Eugenia	0123082/14.09.2007
		0161107/09.09.2008
215	Mureș an Mihai Dan	0151117/CF/29.05.2008
216	Mureș an Anca Daniela	0151117/CF/29.05.2008
217	Nan Paula Dorina	0163880/21.10.2008
218	Nan Ilie Danut	0163880/21.10.2008
219	Neacsu Sorin	0130404/23.10.2007
220	Neacsu Neluta	0130404/23.10.2007
221	Neagu Simona Mihaela	0129663/30.10.2007
222	Neagu Marian	0129663/30.10.2007
223	Necula Tache Victor	0122231/08.10.2007
224	Nedejde Cristian Ilie	0127771/28.09.2007
225	Nedejde Elena	0127771/28.09.2007
226	Negoita Costandel Daniel	0136460/21.12.2007
227	Negoita Andreea Daniela	0136460/21.12.2007
228	Nichita Dragos Florian	0142112/18.02.2008
		0139962/05.02.2008
229	Nichita (Neagu) Florina Carmen	0142230/18.02.2008
231	Nicusan Tudor	0151057/23.05.2008
232	Nisulescu Constantin Telu	0136164/29.11.2007
233	Jipa Camelia	0136164/29.11.2007

234	Oanta Ciprian	0157095/AP/11.07.2008
235	Oanta Mihaela Nicoleta	0157095/AP/I 1.07.2008
236	Olariu Sorin Gabriel	0146774/11.04.2008
		0106238/12.07.2007
237	Olinec Laura Gabriela	0137360/07.12.2007
238	Onofrei Ovidiu Gabriel	0163940/09.10.2008
239	Onofrei Oana	0163940/09.10.2008
240	Otel Cătălin	0111084/30.07.2007
241	Otel Roxana Mariana	0111084/30.07.2007
242	Pasare Elena	0140439/12.02.2008
243	Pasare Ion Traian	0140439/12.02.2008
244	Patrinoiu Gabriel Leonard	0154511/28.08.2008
		0150736/FRA/04.06.2008
		0112406/FRA/22.08.2007
		0144557/FRA/28.03.2008
245	Patrinoiu Eraleea Stefanica	0154511/28.08.2008
		0150736/FRA/04.06.2008
		0112406/FRA/22.08.2007
		0144557/FRA/28.03.2008
246	Paunescu Silviu	131063/24.10.2007
247	Pavel Andreea Georgiana	169290 / 24.10.2008
248	Pavel Dragos Ovidiu	169290 / 24.10.2008
249	Pelin Mirela	114277/29.08.2007
250	Petre Georgiana	0119070/30.10.2007
251	Petre George Cătălin	0119070/30.10.2007
252	Petu Paraschiv	0159652/29.08.2008
		0159648/26.08.2008
253	Petu Nina	0159652/29.08.2008
		0159648/26.08.2008
254	Petu Ion	0163604/18.09.2008
255	Petu Mariana	0163604/18.09.2008
256		
257		
258	Pirnea Tudorel Aurel	0068534/03.10.2006
259	Pirnea Daniela Iuliana	0068534/03.10.2006
260	Plesanu Carmen Cristina	0150743/09.06.2008
261	Plesanu Jean	0150743/09.06.2008
262	Podaru Lucian	112711/11.07.2007
263	Pop Monika Erzebet	0158153/05.08.2008

264	Pop Titus	0158153/05.08.2008
265	Popa (Galea) Claudia Ioana	0152286/27.05.2008
266	Popa Mihaela	0157100/23.07.2008
267	Popescu George Lucian	0127486/29.10.2007
268	Popescu Măria	0127486/29.10.2007
269	Preda Iuliana	0146869/14.05.2008
270	Preda Florentin	0146869/14.05.2008
271	Preda Robert Marian	0145504/31.03.2008
272	Preda Alina Elena	0145504/31.03.2008
273	Pricop Traian	0130742/16.10.2007
		0160358/29.08.2008
274	Rădăcina Cristian	0136150/16.01.2008
275	Ripeanu Ionut Marius	0121821/12.10.2007
276	Rizea Adrian	0145526/31.03.2008
277	Rizea Rodica	0145526/31.03.2008
278	Roșu Bogdan Alexandru	0151421/12.06.2008
279	Roșu Anca Mirela	0151421/12.06.2008
280	Roșu Manuela Oana	0149594/12.05.2008
281	Rujoiu Nicolae - Marcel	0108029/09.08.2007
282	Rujoiu Elena- Cătălina	0108029/09.08.2007
283	Samoila Cătălin Cezar	0112119/24.07.2007
284	Sichitiu Alexandru	0138812/19.12.2007
285	Sichitiu Adriana	0138812/19.12.2007
286	Stan Dumitru Dan	0135581/17.12.2007
287	Stan Silvia Rodica	0135581/17.12.2007
288	Stan Laurentiu Mihail	513/BG/25.03.2005
289	Stan Oana Loredana	513/BG/25.03.2005
290	Stavarache Ionel	0161558/23.09.2008
291	Stefanescu Tudor	0103357/05.06.2007
292	Stefanescu Mihaela	0103357/05.06.2007
293	Stoica Gina	0143052/27.02.2008
294	Stoica Constantin	0143052/27.02.2008
295	Suciu Ciprian Viorel	0148211/15.04.2008
296	Szomszed Izabella	0125867/25.09.2007
297	Tanase Gabriel Iulian	0150724/19.05.2008
298	Tanase Diana Gabriela	0150724/19.05.2008
299	Tanasescu Cătălin Adrian	0166635/13.10.2008
300	Tanasescu Ioana Georgeta	0166635/13.10.2008

303	Toader - Radulescu Florin	0162708/CM/04.09.2008
304	Toader - Radulescu Ioana	0162708/CM/04.09.2008
305	Toader - Radulescu Ana	0106987/CM/28.06.2007
306	Toader - Radulescu	0106987/CM/28.06.2007
307	Tod Liviu Andrei	0106509/AB/22.06.2007
308	Toma Florin	0155977/16.07.2008
309	Toma (Ciobanu) Cristina	0157163/16.07.2008
310	Tomescu Dragos Petre	0124214/30.11.2007
311	Tudorlon	0143640/04.03.2008
312	Tudor Olivia	0143640/04.03.2008
313	Tudorica Alina Cristina	0161089/29.08.2008
314	Tudorica Ciprian	0161089/29.08.2008
315	Tugulea Rares Ovidiu	0140034/29.01.2008
316	Tugulea Nicoleta Cristina	0140034/29.01.2008
317	Turcitu Bogdan Alexandru	0149208/CM/19.05.2008
318	Turea Elena	0166498/15.10.2008
319	Turea Iulian	0166498/15.10.2008
320	Ungureanu Doina	0145231/18.03.2008
321	Ungureanu Ion	0145231/18.03.2008
322	Vamasescu Mhail	0131408/30.10.2007
323	Teodorei Luminița	0131408/30.10.2007
324	Valcu Florin Dumitru	0121963/06.09.2007
325	Valcu Monica	0121963/06.09.2007
326	Vasile Andrian	0141388/04.03.2008
		0142945/27.02.2008
327	Vasile Gina - Mihaela	0141388/04.03.2008,
		0142945/27.02.2008
328	Vasilescu Victor - Iulian	0127063/06.11.2007
329	Vasilescu Magdalena	0127063/06.11.2007
330	Vasu Nicolae Silviu	0132257/01.11.2007
331	Veteleanu (Ciobanu) Maria -	0152432/DV/27.06.2008
332	Viciu Andrei	0143848/11.03.2008
333	Viciu Monica - Stefania	0143848/11.03.2008
334	Vicol Aurel	0162129/27.08.2008
335	Vicol Ioana Lenuta	0162129/27.08.2008
336	Vihocencu Laurentiu Vasile	0149440/29.05.2008
337	Vihocencu (Udrea) Maria	0149440/29.05.2008

340	Vrajescu Marius Daniel	0134258/15.11.2007
341	Zanfir Viorica Mona	0124498/19.09.2007
342	Zanfir Valentin Simion	0124498/19.09.2007
343	Zlatan Ramona	0142544/25.02.2008
344	Zlatan Dragos Razvan	0142544/25.02.2008
345	Zot Paul Calin	0167936/21.10.2008

Reclamanții menționați au solicitat constatarea caracterului abuziv al clauzelor referitoare la dobândă:

Clauzele care permit modificarea ratei dobânzii în mod unilateral de către bancă, fără a preciza condițiile precise în care poate interveni o asemenea modificare, respectiv:

- dreptul băncii de a revizui rata dobânzii curente în cazul apariției unor schimbări semnificative pe piața monetară (clauza se regăsește în convențiile de credit la punctul 3) litera (d) din condițiile speciale ale convențiilor

- obligația împrumutatului de a achita eventualele sume datorate ca urmare a ajustării dobânzii de către bancă și modificarea automată a graficului de rambursare ca urmare a ajustării ratei dobânzii (clauzele se regăsesc în convențiile de credit la punctul 6) „Suma Principală și Dobânda” alin. 2 și 3 din condițiile speciale ale convențiilor

- mențiunea că rata dobânzii este fixă sau variabilă (clauza se regăsește în convențiile de credit la art. 3.1.2. litera c) din condițiile generale ale convențiilor.

În cauză erau aplicabile prevederile Legii nr. 193/2000 invocate de reclamanți.

Potrivit dispozițiilor art. 2 din Legea nr. 193/2000 „(1) Prin consumator se înțelege orice persoană fizică sau grup de persoane fizice constituită în asociații care, în temeiul unui contract care intră sub incidența prezentei legi, acționează în scopuri din afara activității sale comerciale industriale sau de producție, artizanale sau liberale (2) Prin comerciant se înțelege orice persoană fizică sau juridică autorizată, care, în temeiul unui contract care intră sub incidența prezentei legi, acționează în cadrul activității sale comerciale, industriale sau de producție, artizanale ori literale, cât și orice persoană care acționează în același scop în numele sau pe seama acestuia”.

În cauză pârâta era comerciant în sensul legii, întrucât era o persoană juridică autorizată care, în temeiul unor contracte ce intră sub incidența legilor privind protecția consumatorilor, acționa în cadrul activității sale comerciale. Reclamanții erau consumatori în sensul aceleiași legi, întrucât în contractul încheiat cu pârâta au acționat în scopuri personale, exterioare oricărei activități comerciale, industriale sau de producție, artizanale sau liberale.

Potrivit dispozițiilor art.4 din Legea nr.193/2000 o clauză contractuală care nu a fost negociată direct cu consumatorul va fi considerate abuzivă dacă, prin ea însăși sau împreună cu alte prevederi din contract, creează, în detrimentul consumatorului și contrar cerințelor bunei-credințe, un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților. O clauză contractuală va fi considerată ca nefiind negociată direct cu consumatorul dacă aceasta a fost stabilită fără a da posibilitatea consumatorului să influențeze natura ei, cum ar fi contractele standard preformulate sau condițiile generale de vânzare practicate de comercianți pe piața produsului sau serviciului activ. Faptul că anumite aspecte ale clauzelor contractuale sau numai una dintre clauze a fost negociată direct cu consumatorul nu exclude aplicarea prevederilor prezentei legi pentru restul contractului în cazul în care o evaluare globală a contractului evidențiază că acesta a fost prestabilit unilateral de comerciant. Dacă un comerciant pretinde că o clauză standard preformulată a fost negociată direct cu consumatorul, este de datoria lui să prezinte probe în acest sens. Lista cuprinsă în anexa care face parte integrantă din prezenta lege redă, cu titlu de exemplu, clauzele considerate ca fiind abuzive. Fără a încălca prevederile prezentei legi, natura abuzivă a unei clauze contractuale se evaluează în funcție de : a) natura produselor sau a serviciilor care fac obiectul contractului la momentul încheierii acestuia ; b) toți factorii care au determinat încheierea contractului ; c) alte clauze ale contractului sau ale altor contracte de care acesta depinde. Evaluarea naturii abuzive a clauzelor nu se asociază nici cu definirea obiectului principal al contractului, nici cu calitatea de a satisface cerințele de preț și de plată, pe de o parte, nici cu produsele și serviciile oferite în schimb, pe de altă parte, în măsura în care aceste clauze sunt exprimate într-un limbaj ușor inteligibil.

Pentru a reține existența unei clauze abuzive, instanța trebuie astfel să verifice următoarele condiții:

- 1) clauza contractuală să nu fie fost negociată;
- 2) prin ea însăși creează un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților;
- 3) dezechilibrul creat este în detrimentul consumatorului, nefiind respectată cerința bunei-credințe.

În ceea ce privește buna credință, tribunalul a avut în vedere considerentul nr. 16 al Directivei nr. 93/13/CEE „...la evaluarea bunei credințe, trebuie acordată o atenție deosebită autorității pozițiilor de negociere ale părților, dacă consumatorul a fost influențat să fie de acord cu condiția în cauză și dacă mărfurile sau serviciile au fost vândute sau furnizate la cererea expresă a consumatorului; întrucât condiția de bună credință poate fi îndeplinită de vânzător sau furnizor dacă acesta acționează corect și echitabil față de cealaltă parte, ale cărei interese legitime trebuie să le ia în considerare”.

Fără a încălca prevederile legii, natura abuzivă a unei clauze contractuale se evaluează în funcție de :

- a) natura produselor sau a serviciilor care fac obiectul contractului la momentul încheierii acestuia ;
- b) toți factorii care au determinat încheierea contractului ;
- c) alte clauze ale contractului sau ale altor contracte de care acesta depinde.

În caz de dubiu asupra interpretării unor clauze contractuale, acestea vor fi interpretate în favoarea consumatorului, potrivit art. 77 din Legea nr.296/2004 privind Codul Consumului .

Contractele de credit încheiate de părțile din prezenta cauză cuprindeau condițiile generale de creditare, care erau aceleași pentru un anumit produs bancar și condițiile speciale.

Prin art. 3 din contracte părțile au stabilit o dobândă în cuantum variabil în funcție de contract, pe an, perioada de calcul a dobânzii fiind numărul actual de zile raportat la un an de 360 zile.

Conform art.3. lit.d) din Condițiile speciale ale contractelor, pârâta și-a rezervat dreptul de revizui structura ratei dobânzii curente în cazul apariției unei schimbări semnificative pe piața monetară, comunicând reclamantilor noua structură a ratei dobânzii, rata dobânzii astfel modificată aplicându-se de la data comunicării.

Prin art.3 lit. a din Condițiile speciale ale Conventiilor de credit, părțile au stabilit o rată a dobânzii curente p.a.

Părțile nu au convenit prin contracte perioada la care dobânda să fie ajustată în funcție de vreun indice variabil, nu s-a stabilit niciun astfel de indice de referință .

Pârâta nu a făcut dovada că ar fi negociat cu reclamantii clauza prevăzută de art.3. lit.d) din Condițiile speciale ale contractelor. Această clauză era una standard preformulată, în condițiile disp. art. 4 alin. 3 teza finală din Legea nr. 193/2000. Prezentarea diferitelor tipuri de contracte de către bancă și obligația de informare nu este echivalentă cu negocierea directă cu consumatorul .

Potrivit art. 1 pct. 1 lit. a și e din Anexa la Legea nr. 193/2000, sunt abuzive clauzele care dau dreptul comerciantului de a modifica unilateral clauzele contractului, fără a avea un motiv întemeiat care să fie precizat în contract și cele care dau dreptul profesionistului să modifice unilateral, fără acordul consumatorului, clauzele privind caracteristicile produselor și serviciilor care urmează să fie furnizate sau termenul de livrare a unui produs ori termenul de executare a unui serviciu.

Prevederile art.1 pct.1 lit.a din Anexa la Legea nr. 193/2000 nu se opun clauzelor în temeiul cărora un furnizor de servicii financiare își rezervă dreptul de a modifica rata dobânzii plătibile de către consumator ori datorată acestuia din urmă sau valoarea altor taxe pentru servicii financiare, fără o notificare prealabilă, dacă există o motivație întemeiată,

În condițiile în care comerciantul este obligat să informeze cât mai curând posibil despre aceasta celelalte părți contractante și acestea din urmă au libertatea de a rezilia imediat contractul și nici clauzelor prin care comerciantul își rezervă dreptul de a modifica unilateral clauzele unui contract cu durată nedeterminată, în condițiile în care comerciantul are obligația de a-l informa pe consumator, printr-o notificare prealabilă transmisă în termen rezonabil, pentru ca acesta din urmă să aibă libertatea de a rezilia contractul.

Clauza prevăzută de art.3. lit.d) din Condițiile speciale ale contractelor creează un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, tribunalul apreciind că părțile trebuiau să definească în contract, prin criterii obiective, noțiunea de „schimbări semnificative”. În aceste condiții modificarea ratei dobânzii, clauză esențială în contractul de credit, este lăsată la aprecierea societății bancare.

În ceea ce privește condiția relei-credințe, tribunalul a apreciat că aceasta a fost îndeplinită. Pârâta și-a rezervat posibilitatea de a modifica unilateral rata dobânzii, în condițiile în care s-a stipulat inițial o dobândă fără limită în timp, transformând astfel dobânda , fără acordul consumatorului.

Contractele nu cuprind formula după care se calculează variația dobânzii, cu precizarea periodicității și/sau a condițiilor în care survine modificarea ratei dobânzii, astfel încât nu poate fi reținută susținerea pârâtei în sensul că modalitatea de calcul a dobânzii prevăzută de convenția de credit este conformă cu legislația pozitivă aplicabilă creditelor de consum.

Cu privire la apărările societății pârâte privitor la inadmisibilitatea aprecierii privind caracterul abuziv al clauzelor legate de definirea obiectului principal, tribunalul a reținut că, potrivit art. 4 alin. (6) din Legea nr. 193/2000, evaluarea naturii abuzive a clauzelor nu se asociază nici cu definirea obiectului principal al contractului, nici cu calitatea de a satisface cerințele de preț și de plată, nici cu produsele și serviciile oferite în schimb, doar cu condiția ca aceste clauze să fie exprimate într-un limbaj ușor inteligibil. Reglementarea din dreptul național este în consens cu cea din dreptul european, art. 4 alin (2) din Directiva nr. 13/93 stabilind că aprecierea caracterului abuziv al clauzelor nu privește nici definirea obiectului contractului, nici justetea prețului sau a remunerației, pe de o parte, față de serviciile sau de mărfurile furnizate în schimbul acestora, pe de altă parte, în măsura în care aceste clauze sunt exprimate în mod clar și inteligibil.

În prezenta cauză instanța nu a analizat prețul creditului astfel cum a fost convenit de părți și nu s-a substituit acestora, ci doar a analizat și apreciat dacă o anumită clauză, respectiv art. 3 lit. d Condițiile speciale, îi permitea uneia din părți să modifice în totalitate obiectul unei obligații.

În ceea ce privește condiția exprimării clare și inteligibile, tribunalul a apreciat că nu se poate reține o exprimare clară. Clauza contestată era

susceptibilă de interpretări multiple și permitea părâtei să modifice în mod arbitrar cuantumul dobânzii convenite de părți .

Cu privire la apărările părâtei legate de caracterul de consumator avizat al reclamantilor, tribunalul a reținut că prevederile legale invocate de reclamantii se aplicau consumatorilor ce au pregătirea și cunoștințele de specialitate ale reclamantilor din prezenta cauză, în cauză fiind analizate condițiile pe care trebuia să le îndeplinească anumite clauze pentru a se reține caracterul abuziv al acestora, clauzele abuzive având drept premisă caracterul preformulat, prestabilit al clauzei, fără legătură directă cu neinformarea corespunzătoare asupra respectivei clauze de către consumatorul mediu, obișnuit informat, atent și avizat.

Tribunalul a apreciat astfel că art.3 lit.d din convențiile de credit - condiții speciale are caracter abuziv, urmând a dispune constatarea nulității acesteia .

Conform art.6 lit.b) teza a II-a și a III-a din condițiile speciale ale contractelor, la scadența finală împrumutul va achita și eventualele sume datorate ca urmare a ajustării dobânzii în condițiile punctului 3.d. Graficul de rambursare se va modifica periodic, automat, corespunzător ajustării ratei dobânzii, tragerilor succesive, rambursării în avans și/sau modificării scadenței finale. La cererea împrumutatului/garantului banca va furniza graficul de rambursare în vigoare la data solicitării.

Având în vedere că această clauză contractuală avea legătură directă cu clauza prevăzută de art.3 lit.d, ce a fost apreciată ca fiind abuzivă de instanță, urmând a fi declarată nulă, soluția adoptată cu privire la cererea de constatare a nulității clauzei prevăzută de art.3 lit.d determinând și soluția de pronunțare asupra cererii de constatare a nulității clauzei prevăzută de art.6 lit.b) teza a II-a și a III-a din condițiile speciale ale contractelor, instanța a apreciat că art.6 lit.b) teza a II-a și a III-a din condițiile speciale ale contractelor avea caracter abuziv, urmând a se constata nulitatea acesteia.

Cu privire la art. 3.1.2 lit.c) din Condițiile generale ale convențiilor, tribunalul a reținut că acest articol prevedea că rata dobânzii curente era fixă sau variabilă, exprimată în formă procentuală sau prin raportare la un indice de referință, valoarea sa fiind menționată în Condițiile speciale.

S-a considerat că această clauză nu are caracter abuziv. Condițiile generale cuprind dispoziții cu caracter general, aplicabil mai multor categorii de contracte încheiate de părată. În unele contracte cuantumul dobânzii curente este fix, în altele este variabil, iar în alte categorii de contracte o anumită perioadă are caracter fix, iar o altă perioadă are caracter variabil, caracterul dobânzii (fix sau și variabil) și cuantumul acesteia fiind precizate în condițiile speciale ale contractelor .

Pentru aceste motive, tribunalul a apreciat că în ceea ce privește această clauză nu au fost întrunite toate condițiile prevăzute de lege pentru a reține existența unei clauze abuzive , respectiv condiția dezechilibrului semnificativ între drepturile și obligațiile părților , respectiv condiția

încălcării buneii-credințe, astfel încât a reținut că art.3.1.2 lit.c) din Condițiile generale ale convențiilor nu avea caracter abuziv.

În ceea ce privește clauzele din actele adiționale la convențiile de credit, din notificări sau din comunicările care au modificat rata dobânzii, precum și actele adiționale care au modificat tipul dobânzii din fixă în variabilă tribunalul a reținut în primul rând că reclamantii nu au precizat concret care sunt clauzele a căror nulitate se solicită.

Notificările sau comunicările nu sunt acte juridice prin care să se nască sau să se modifice raporturi juridice, ci sunt doar înscrisuri prin care se comunică anumite informații.

Cât privește clauzele referitoare la modificarea ratei dobânzii din actele adiționale, acestora nu li se aplică principiul „resoluto iure dantis resolvitur jus accipientis” invocat de reclamantii. Actele adiționale produc efecte juridice proprii, iar anularea unei dispoziții din contractul încheiat inițial de părți nu atrage anularea unei dispoziții din actul adițional decât dacă există o legătură directă de determinare, ceea ce nu era cazul în cauza de față.

Vicierea consimțământului părților, dolul și violența invocate de reclamantii cu privire la actele adiționale nu au fost explicitate și nici dovedite de reclamantii, deși sarcina probei îi revenea, conform art.129 alin.1 C.proc.civ.

Cu privire la clauzele prevăzute în Convențiile de credit la punctul 3 litera c) din Condițiile Speciale și art. 3.2.1. literele a și b din Condițiile Generale ale Convențiilor, cu privire la calculul dobânzii anuale raportat la o perioadă de 360 de zile, respectiv la formula de calcul a dobânzii lunare, tribunalul a reținut că aceste clauze contractuale, deși nu au fost negociate, nu creau un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților. De altfel, prin cerere nici nu au fost expuse motivele care să indice un dezechilibru semnificativ, astfel cum pretindeau reclamantii. Aceste prevederi contractuale stabileau în mod clar și fără echivoc modul de calcul al dobânzii, formula nefiind susceptibilă de vreo modificare din partea părții. Prin inserarea acestor clauze în contracte nu se creează vreun dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, în condițiile în care dobânda se determină în baza unor coordonate clar exprimate, reclamantii având posibilitatea reală să previzioneze prețul creditului la încheierea contractului.

Instanța a mai reținut că posibilitatea recunoscută de legiuitor consumatorului prin adoptarea Legii nr.193/2000 nu trebuie să se transforme într-un instrument în baza căruia să se poată invoca orice obiecții cu privire la contractele încheiate cu comercianții. Legea a urmărit să sancționeze practicile abuzive utilizate de comerciant în raport cu consumatorul și nu deschiderea unei căi pentru acesta de urmă de modificare a contractului pentru considerente care nu au legătură cu noțiunea de „clauză abuzivă”, astfel cum este definită în art.4 din Legea nr.193/2000.

S-a mai reținut că nu exista la data încheierii contractului vreo dispoziție legală care să interzică formula de calcul a ratei dobânzii utilizată de pârâtă.

În ceea ce privește aplicarea greșită a modului de calcul invocată de reclamantă prin cerere, aceasta era o problemă ce viza executarea contractului, și nu condițiile de validitate ale acestuia, astfel încât nu putea determina caracterul abuziv al clauzelor contractuale.

Reclamantii au invocat și caracterul abuziv al clauzelor care instituie obligația împrumutatului de a plăti comisionul de risc, respectiv clauza conform căreia comisionul de risc este aplicat la soldul creditului și este plătit lunar, pe toată perioada de derulare a creditului (clauză ce se regăsește în convențiile de credit la punctul 5) litera a) sau la art. 5.1. litera a din Condițiile speciale ale convențiilor, obligația împrumutatului să plătească băncii pentru punerea la dispoziție a creditului comisionul de risc, aplicat la soldul creditului, care se plătește lunar, pe toată perioada creditului (clauză ce se regăsește în art. 3.5. din condițiile generale ale convențiilor de credit).

Clauzele referitoare la comisionul de risc, respectiv art.5 lit.a) Condiții speciale și art.3.5 din Condițiile generale au caracter abuziv.

Potrivit art.5 lit.a) Condiții speciale comisionul de risc este fixat ca o cotă procentuală aplicată la soldul creditului, plătit lunar în zile de scadență pe toată perioada de derulare a convenției de credit, iar conform art.3.5 din Condițiile generale, intitulat „Comisionul de risc”, pentru punerea la dispoziția creditului, împrumutatul poate datora băncii un comision de risc, aplicat la soldul creditului, care se plătește lunar pe toată perioada creditului; modul de calcul și scadența plății acestuia se stabilesc în Condițiile speciale.

Aceste clauze privind comisionul de risc sunt clauze standard, stipulate în mod obișnuit de societatea pârâtă în contractele de credit încheiate, numerotarea clauzelor fiind identică în diferitele convenții de credit, în condițiile art. 4 alin. (2) din Legea nr. 193/2000.

Clauzele nu au fost negociate cu reclamantii, care nu aveau posibilitatea de a influența natura acestora, respectiv nu puteau obține excluderea acestor clauze din convențiile de credit. Negocierea putea privi, cel mult, cuantumul comisionului de risc ori în cauză nu cuantumul acestui comision era criticat de reclamantă, ci însăși existența acestuia.

În cuprinsul contractelor nu este definit ”riscul” pentru care percepe comision, iar art. 3.5 din Condițiile generale prevede că acest comision de risc se datorează ”pentru punerea la dispoziție a creditului”. Cuantumul comisionului este calculat ca procent aplicat la soldul creditului și se plătește lunar pe toată perioada creditului. A rezultă astfel că în fapt comisionul de risc nu avea nici-o legătură cu posibilele riscuri financiare invocate de pârâtă prin întâmpinare, fiind legat exclusiv de acordarea creditului, riscul nefiind determinat sau determinabil.

Scopul perceperii acestui comision era neclar, iar caracterul echivoc al clauzelor ce îl reglementează contravine dispozițiilor art.1 din Legea nr.193/2000, care prevăd că orice contract încheiat între comercianți și consumatori va cuprinde clauze clare, fără echivoc, precum și dispozițiilor art.78 din Legea nr.286/2004.

Neclaritatea clauzelor rezultă și din terminologia folosită, respectiv comision de risc, terminologie care nu era descrisă în cuprinsul condițiilor generale ale contractelor încheiate de pârâtă pentru ca reclamantul să fie în deplină cunoștință de cauză cu privire la motivele pentru care sunt percepute aceste sume cu titlu de comision de risc, din moment ce motivația perceperii acestor comisioane nu era detaliată nici în cuprinsul condițiilor speciale, nici în cel al condițiilor generale ale convențiilor de credit.

Nu au fost respectate cu privire la clauzele în discuție nici exigențele bunei credințe, deoarece prevederea comisionului de risc a vătămat interesele legitime, patrimoniale ale reclamantilor prin majorarea considerabilă a ratei lunare.

Prin inserarea comisionului de risc pârâta nu a acționat corect și echitabil față de reclamant, ale căror interese legitime nu au fost luate în considerare; dimpotrivă, pârâta a urmărit să obțină un avantaj disproporționat în detrimentul reclamantilor, astfel încât dezechilibrul contractual s-a rupt, nefiind îndeplinită cerința bunei credințe.

Tribunalul a avut în vedere și faptul că aceste clauze referitoare la comisionul de risc au fost lipsite de cauză juridică, neexistând nici-o contraprestație a societății bancare care să justifice perceperea acestui comision.

În ceea ce privește inadmisibilitatea aprecierii privind caracterul abuziv al clauzelor legate de definirea obiectului principal invocată de pârâtă, tribunalul a reținut că în prezenta cauză instanța nu a analizat prețul creditului astfel cum a fost convenit de părți și nu s-a substituit acestora, ci doar a analizat și apreciat dacă o anumită clauză respectă echilibrul contractual și a fost negociată respectându-se principiul bunei credințe. După cum s-a reținut anterior, dispozițiile contractuale care permit băncii să perceapă comision de risc au caracter vag, echivoc. Condiția esențială a excluderii constă în exprimarea clară și inteligibilă, iar în cauză nu s-a putut reține o exprimare clară.

Față de considerentele de fapt și de drept reținute, tribunalul a constatat caracterul abuziv și, pe cale de consecință, nulitatea absolută a clauzelor referitoare la comisionul de risc, respectiv art.5 lit.a) (art.5.1 lit.a) Condiții speciale și art.3.5 din Condițiile generale.

În ceea ce privește comisionul de administrare introdus prin actul adițional din septembrie 2010 invocat de reclamant, tribunalul a reținut că în cauză nu s-a făcut dovada unui acord de voință al părților cu privire la acesta. În cazul reclamantilor care au încheiat acte adiționale cu pârâta

referitor la acest comision, acestea își produc efectele în temeiul art.969 C.civil.

Referitor la clauzele referitoare la alte comisioane:

- Comision administrare garanții (clauza se regăsește în convențiile de credit fie la punctul 5) litera (c), fie la punctul 5) litera (d) condițiile speciale, precum și la art. 3.10 din condițiile generale ale convențiilor)

- Comision de rezervă minimă obligatorie (clauza se regăsește în convențiile de credit fie la punctul 5) litera (e), fie la punctul 5) litera (f), fie la punctul 5 litera (g) condițiile speciale ale convențiilor, precum și în condițiile generale la art. 3.11 sau la art. 3.12)

- Comision monitorizare polițe de asigurare (clauza se regăsește în convențiile de credit fie la punctul 5) litera (f), fie la punctul 5) litera (g) din condițiile speciale, iar în condițiile generale ale convențiilor la art. 3.9

- Comisionul de aranjament (clauza se regăsește în convențiile de credit la art. 3.4 din condițiile generale ale convențiilor)

- Comision de neutilizare (clauza se regăsește în convențiile de credit la art. 3.8 din condițiile generale ale convențiilor).

În cuprinsul condițiilor speciale valoarea comisioanelor menționate, cu excepția comisioanelor pentru administrare garanții, este 0 sau nu este deloc prevăzut comisionul respectiv, astfel încât s-a reținut că aceste clauze nu puteau avea caracter abuziv.

De asemenea, s-a apreciat referitor la comisioanele de administrare garanții, că acestea au o valoare redusă și nu se poate reține că s-ar crea un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților.

S-a reținut că, pentru aceste motive, clauzele privind comisioanele menționate nu au caracter abuziv.

Referitor la mențiunile referitoare la asigurări:

- obligația împrumutatului de a încheia contractul de asigurare cu o societate de asigurări parteneră sau agreată de bancă (clauza se regăsește în convențiile de credit fie la punctul 7 litera b), fie la punctul 7 litera a) alin.(3), fie la punctul 8 litera c) din condițiile speciale și la art 7.1 lit. d) din condițiile generale ale convențiilor;

- dreptul băncii de a alege noua societate de asigurări care reînnoiește polița (clauza se regăsește în convențiile de credit la art.7.1 lit. e) din condițiile generale ale convențiilor

Reclamanții au invocat pentru aceste clauze dispozițiile art.18 din Legea nr.190/1999 conform căroră împrumutătorul nu are dreptul să impună împrumutatului un anumit asigurător.

S-a arătat însă că aceste dispoziții nu sunt aplicabile în cauză, întrucât nu s-a impus reclamanților un anumit asigurător, ci aceștia au avut posibilitatea de a alege dintre mai multe societăți de asigurări partenere sau agreate de bancă.

De asemenea, s-a reținut că în cauză nu a fost îndeplinită condiția dezechilibrului contractual.

În ceea ce privește clauzele prin care banca își rezervă dreptul de a converti moneda creditului și, odată cu aceasta, de a modifica dobânda aplicabilă creditului și de a pretinde de la împrumutat costurile aferente acestor operațiuni (art. 4.2. în condițiile generale ale convențiilor de credit) și clauzele privind debitarea automată a conturilor reclamantilor, respectiv dreptul băncii de a debita orice cont, chiar de depozit neajuns la scadență (clauzele se regăsesc în convențiile de credit fie la art. 4.3, fie la art. 4.5 din condițiile generale ale convențiilor de credit și la art. 7.1 lit. e) din condițiile generale ale convențiilor de credit, tribunalul a reținut, de asemenea, că nu au caracter abuziv. Instanța a apreciat că instituția de credit trebuie să dețină pârghii eficiente de control în vederea asigurării rambursării creditului, pentru a se acționa eficient în cazul nerespectării de către reclamant și obligațiilor stipulate în contract, punându-se astfel la adăpost de o eventuală insolvabilitate a împrumutatului. Clauzele nu creează în detrimentul reclamantilor un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, deoarece neîndeplinirea obligațiilor de către împrumutat nu poate rămâne fără sancțiune, cu consecința păgubirii patrimoniului împrumutătorului, sumele împrumutate fiind considerabile. Instituția de credit are dreptul de a-și recupera prejudiciul creat prin neîndeplinirea obligațiilor contractuale de către împrumutat, echilibrul contractual sub acest aspect fiind pe deplin respectat.

Clauza privind obligația împrumutatului ca, la solicitarea băncii, să mai aducă încă un codebitor (clauza se regăsește în convențiile de credit fie la art.7.1 lit. g), fie la art. 7.1. lit. h) din condițiile generale ale convențiilor) nu are caracter abuziv, este o clauza de protecție, reținând rolul codebitorului /garantului și normele prudențiale în vederea înlăturării riscurilor activității bancare.

Același rol îl are și clauza prevăzută de art.8 lit.a din Condițiile speciale.

În ceea ce privește clauzele prevăzute de art.8.1 lit.b-d) din Condițiile speciale, instanța a reținut că acestea au caracter abuziv. Potrivit dispozițiilor contractuale menționate, în cazul în care se ivește vreuna dintre situațiile următoare în orice moment, banca va avea dreptul pe baza unei notificări transmise împrumutatului și/sau garantului, să declare soldul creditului ca fiind scadent anticipat, rambursabil imediat împreună cu dobânda acumulată și toate celelalte costuri datorate băncii conform convenției:

b) împrumutatul nu își îndeplinește orice altă obligație asumată conform convenției, cu excepția celei menționate la pct.7.1 lit.f);

c) în cazul apariției unei situații neprevăzute care în opinia băncii, face să devină improbabil ca împrumutatul să își poată îndeplini obligațiile asumate conform convenției;

d) în cazul apariției unei situații neprevăzute conform căreia în opinia băncii creditul acordat nu mai este garantat corespunzător.

Declararea scadentei anticipate a obligației de plată anterior termenului contractual are valoarea unei rezoluțiuni, însă rezoluțiunea contractului sinalagmatic este incidentă în cazul neexecutării obligațiilor esențiale născute din respectivul contract, ori sintagmele „oricare alte obligații” ori „situații neprevăzute” se pot referi atât la obligații esențiale, cât și neesențiale, având caracter ambiguu.

Prin formulările evazive și nedefinite de tipul „situație neprevăzută”, în opinia băncii, „improbabil”, „garantat corespunzător” care, potrivit contractelor, sunt lăsate spre interpretare exclusiv la aprecierea băncii, aceasta poate interveni în derularea contractului, riscul contractului fiind exclusiv în sarcina consumatorului.

Nu au fost prevăzute în contracte criteriile obiective pe baza cărora banca să declare scadența anticipată a creditului, fiind prevăzut un drept exclusiv și discreționar în favoarea părții, ce contravine echilibrului contractual ce trebuie să existe între drepturile și obligațiile ambelor părți, fiind de natură să producă prejudicii consumatorului.

Aceste clauze nu au făcut obiectul negocierii, iar dezechilibrul între drepturile și obligațiile părților a fost semnificativ și creat în detrimentul consumatorului, nefiind respectată cerința bunei-credințe.

În cazul declarării scadenței anticipate a creditului consumatorul este pus în situația de a rambursa integral soldul creditului împreună cu dobânda acumulată și toate celelalte costuri datorate băncii. De asemenea, o dispoziție asemănătoare nu este prevăzută în cazul neexecutării obligațiilor contractuale ale părții.

În consecință, tribunalul a apreciat că sunt abuzive clauzele prevăzute de art. 8 lit. b, c, d și e -condiții generale din convențiile de credit încheiate de părți, și a dispus anularea acestora.

Clauza prevăzută de art.8.3 din Condițiile generale, conform căreia în cazul declarării scadenței anticipate a creditului banca este exonerată de orice răspundere pentru consecințele pe care această procedură, precum și cea subsecventă de executare silită, în scopul recuperării sumelor datorate în baza convenției ce le au asupra împrumutatului/codebitorului a fost, de asemenea, considerată abuzivă, constatându-se nulitatea acesteia.

Astfel, potrivit Anexei 1 lit. h) din Legea 193/2000, „sunt considerate clauze abuzive acele prevederi contractuale care restrâng sau anulează dreptul consumatorului să pretindă despăgubiri în cazurile în care comerciantul nu își îndeplinește obligațiile contractuale.”

Pe de altă parte, convențiile de nerăspundere totală sunt nule atunci când vina debitorului îmbracă forma dolului, potrivit art.1 alin.2 din Legea nr. 193/2000. În caz de dubiu asupra interpretării unor clauze contractuale, acestea vor fi interpretate în favoarea consumatorului.

Din clauza art. 8.3 Condiții Generale nu rezulta întinderea clauzei de nerăspundere, dacă acoperă și ipoteza declarării culpabile a scadenței anticipate a creditului.

În ceea ce privește secțiunea 10 din Condițiile generale, acestea cuprind costurile suplimentare ce pot apărea la data semnării sau ulterior inclusiv de interpretare ale unor acte normative ce au efect asupra băncii:

10.1 Referitor la convenție pot apărea, la data semnării sau ulterior, modificări (inclusiv de interpretare) ale oricăror acte normative aplicabile, care:

a) supun banca la orice impozit, taxa cu privire la creditele acordate sau la obligațiile sale de a acorda credite, sau care schimbă baza de impozitare, pentru suma principală și dobânzi la creditele acordate, sau care se referă la orice alte sume datorate rezultând din Convenție, cu privire la creditele acordate sau la obligația sa de a acorda credite, în conformitate cu prevederile legale în baza cărora funcționează și este organizată banca,

b) impun, modifică sau consideră aplicabile orice rezerve, depozit sau orice cerință similară afectează activele băncii, depozitele constituite cu sau pentru conturile băncii sau care impun băncii orice altă condiție care afectează creditele acordate sau obligația sa de a acorda credite,

c) al căror rezultat este: i) creșterea costurilor băncii legate de acordarea sau de punerea la dispoziție a oricărui credit; ii) reducerea cuantumului oricărei sume sau a oricărei creanțe a băncii, în baza Convenției;

10.2 În oricare din cazurile, mai sus menționate, în termen de 15 zile lucrătoare bancare de la data la care a fost notificat în scris de către bancă, împrumutatul va plăti acesteia sumele suplimentare, astfel încât să compenseze banca pentru creșterile costurilor, sau altor rambursări.

Având în vedere că aceste clauze implica un drept exclusiv de interpretare consacrat în favoarea părâtei, tribunalul a apreciat că sunt incidente disp. pct.1 lit. g din Anexa la Legea nr.193/2000, conform cărora „sunt abuzive clauzele care dau dreptul exclusiv comerciantului să interpreteze clauzele contractuale”.

Prin clauzele anterior menționate, în ipoteza în care costurile suportate de bancă erau majorate, indiferent dacă această majorare avea sau nu legătură cu împrumutul ce făcea obiectul contractelor analizate, aceasta era suportată exclusiv de consumator, prin plata unor sume suplimentare, nedeterminate la momentul încheierii convenției, pentru a acoperi orice daună de natură a se produce în patrimoniul băncii.

O astfel de prevedere nu este cuprinsă în contract cu privire la consumator, în cazul în care cu privire la persoana sau patrimoniul acestuia intervin modificări de natură să afecteze capacitatea acestuia de a-și executa obligațiile contractuale asumate. Clauzele nu au făcut obiectul negocierii, iar dezechilibrul între drepturile și obligațiile părților a fost semnificativ și creat în detrimentul consumatorului, nefiind respectată cerința bunei-credințe.

Pentru aceste motive, tribunalul a apreciat că sunt abuzive clauzele prevăzute de secțiunea 10 din condițiile generale ale contractelor încheiate de părți, și a constatat nulitatea acestora.

Având în vedere constatarea nulității clauzelor anterior analizate, tribunalul a dispus repunerea părților în situația anterioară, prin obligarea pârâtei la restituirea sumelor încasate de pârâtă în temeiul clauzelor constatate nule.

Nu s-au putut reține susținerile pârâtei în sensul că nu s-ar putea dispune repunerea părților în situația anterioară. Principiul *restitutio in integrum*, decurgând din cel al retroactivității efectelor nulității impune ca tot ceea ce s-a executat în temeiul unui act juridic inexistent sau lovit de nulitate să fie restituit. Numai prin revenirea la situația anterioară emiterii actului nul, părții vătămate îi este reparat întreg prejudiciul.

Cu privire la contractele supuse controlului instanței s-a arătat că nu sunt acte cu executare succesivă, care să justifice excepția de la principiul *restitutio in integrum*. Menținerea până la data anulării a efectelor produse de un contract cu executare succesivă se justifică prin imposibilitatea obiectivă de restabilire a situației anterioare, ceea ce nu este cazul în speță.

Sanctiunea nulității clauzelor menționate a intervenit ca urmare a încălcării de către pârâtă a dispozițiilor legale privind protecția consumatorilor, astfel încât aceasta nu putea pretinde apărarea unui drept al său instituit prin încălcarea unui drept al consumatorului.

Cu privire la daunele morale solicitate de reclamant, tribunalul a reținut că aceștia nu au fost constrânși de pârâtă să încheie contractele, iar aceasta din urmă a încercat în mai multe rânduri să încheie acte adiționale cu reclamantii.

Reclamantii nu au făcut dovada existenței și întinderii prejudiciilor pretinse, astfel încât nu au fost întrunite condițiile răspunderii în sarcina pârâtei. Deși au susținut că li s-au cauzat prejudicii pentru acoperirea cărora se impunea obligarea pârâtei la plata unor daune morale, reclamantii nu au făcut dovada acestor prejudicii, deși sarcina probei le revenea, conform art.129 alin.1 C.proc.civ.

Mai mult, tribunalul a apreciat că prin constatarea caracterului abuziv al clauzelor, constatarea nulității și restituirea sumelor încasate de pârâtă de la reclamant în temeiul clauzelor constatate nule se asigura o reparație suficientă pentru acoperirea oricăror prejudicii materiale sau morale suferite de reclamant prin inserarea în contractele de credit a clauzelor abuzive.

Pentru considerentele de fapt și de drept reținute, instanța a admis în parte cererea astfel cum a fost precizată, a constatat caracterul abuziv și nulitatea absolută a clauzelor prevăzute de art.3 lit.d, art.6 lit.b teza a II-a și a III-a, art.5 lit.a (art.5.1 lit.a) din condițiile speciale, art.3.5, art.8.1 lit.b, c, d, art.8.3 și secțiunea 10 din condițiile generale ale convențiilor de credit încheiate de reclamant cu pârâtă, a dispus restituirea sumelor încasate de

pârâtă de la reclamanți în temeiul clauzelor constatate nule și a respins celelalte cereri ale reclamanților ca neîntemeiate.

Având în vedere declarațiile de renunțare la judecată ale reclamanților Indrei Ramona Elena , Ciobănel Luminița și Bolma Marius Ionuț , precum și dispozițiile art.246 C.proc.civ., conform cărora reclamantul poate să renunțe oricând la judecată , fie verbal în ședință, fie prin cerere scrisă, tribunalul a luat act de renunțarea la judecată a acestor reclamanți.

Reclamanții Piotrovschi Mihai- Andrei, Piotrovschi Maria- Raluca , Balea Ana Georgeta, Balea Marcel, Popa Mădălina Nicoleta, Niculae Mircea, Niculae Anișoara, Tane Luca-Nicolae, Tane Gabriela, Dinu Andreea-Claudia, Dinu Lucian -Vasile, Gatej Alina-Magdalena, Gătej Ionuț-Gabriel, Grigore Cosmina Antonela, Grigore Petrian Costin, Gheorghe Irina, Gheorghe Silviu Alin, Alexandru Ionuț Vlad, Alexandru Mihaela, Crișan Daniela Alexandra, Kasprovschi Alina, Kasprovschi Paul Ioan, Nicolau Mariana, Rocsoreanu Vlad, Rocsoreanu Daniela Rozalia, Voicu Liviu, Voicu Ioana-Corina au încheiat cu pârâta tranzacții pentru stingerea litigiului, astfel încât, în baza art.720⁷ C.proc.civ. tribunalul a luat act de tranzacțiile încheiate.

În baza art.274 și art.276 C.proc.civ., având în vedere cheltuielile de judecată efectuate de părți și culpa procesuală a fiecărei părți, tribunalul a apreciat că se impune compensarea cheltuielilor de judecată.

Împotriva sentinței civile nr. 20161 din data de 27.12.2012 pronunțată de Tribunalul București Secția a VI-a Civilă au declarat apel atât o parte din reclamanți: Adam Banica Cristian, Adam Elena Sofia, Atitienei Marius Vasile, Barbulescu Ioana Daniela, Calota Mihai Marian, Calota Mirela Elena, Catrina Bogdan Octavian, Cucos Roxana Croina, Dedu Florin Fabian, Dedu (Pintican) Georgiana, Dinu Iris Miralisa, Drob Camelia, Drob Laurentiu, Haitaim Aurora, Haitaim Mitica Mihai, Ivan Dragos Gabriel, Ivan Elisabeta Crina, Matu Cristian Adrian, Negoita Costandel Daniel, Negoita Andreea Daniela, Otel Catalin, Otel Roxana Mariana, Paunescu Silviu, Pavel Andreea Georgiana, Pavel Dragos Ovidiu, Pirnea Tudorel Aurel, Rizea Adrian, Rizea Rodica, Turcitu Bogdan Alexandru, Albuiescu Silviu Marin, Andreica Adrian Ioan, Andreica Elena Luminita, Andriescu Liviu Calin, Andronachi Eduard Cristian, Andronachi Veronica, Antim Dan Milorad, Antim Elena, Antim Mihai Ciprian, Azoitei Florina Carmen, Azoitei Paul Mihail, Baciui Mihaela, Baciui Ovidiu Dumitru, Badicel Elena, Badicel Mihai Ciprian, Balan Valerica Georgiana, Balan Radu Cosmin, Baldea Simona Valentina, Baldea Bogdan, Barbu Gabriela, Barjovanu Irina, Barjovanu Vlad, Bazac Daniel, Bordea Olimpia Elena, Botezatu Theodor Alexandru, Bragau Florica Stefania, Bragau Iordan, Buza Cornei Nicolae, Buza Raluca, Cantaragiu Ancuta, Cantaragiu Gabriel, Carbutaru Claudiu Decebal, Carbutaru Elisor Mirela, Carlig Simona Cristina, Carlig Bogdan Ioan, Carp Adina, Carp Florin, Carp Florica, Cartu Ion, Cherches Calin Luca, Cherches Laura Simona, Cherim Onol, Cheser Gina, Cheser Narcis Sebastian, Chivulescu Florentin, Chivulescu Maria Lorena, Ciobanescu

Emilia Antonela, Ciocan Andrei, Ciocan Laura, Ciocirla Mirela, Cochirleanu Oancea Ionut, Cocolos Ioana, Cocolos Vasile, Cojocaru Catalina Elena, Cojocaru Radu Teodor, Constantinescu Silviu, Copiriie George Robert, Copiriie Steluta Cristina, Cosmiuc Horia, Cosmiuc Liliana, Costescu Valentin, Costin Lucian, Costin Ramona Oana, Craciun Florian Valentin, Craciun Madalina, Crisan Ciprian, Crisan Nicoleta, Dima Gigel Doru, Dinca Lucian Bogdan, Dinca Victorita, Dit Florenta Adela, Dit Catalin, Dogan Gheorghe Cristian, Doroghi(Bele) Mihaela Cristina, Dorosenco Grigorii, Dorosenco Ramona Adela, Dragomir Cristina Elena, Dragomir Stefan Cristian, Dragos Daniela Laura, Dragos Mircea Radu, Dragu Lucian Cornel, Dragu Simona Teodora, Duhalmu Cristian, Duhalmu Nicoleta, Dulacioiu Camelia Ecaterina, Dulacioiu Eugen Lucian, Duma Gheorghe, Duma Norica, Dumitrache Marius, Dumitrache Violeta, Dumitrescu Stefania Elvira, Dumitrescu Tiberiu Aurelian, Dumitriu Amalia Lacramioara, Dumitriu Emil, Eleodor Daniela Florentina, Enache Cristina, Enache Gabriel Enescu Ileana Simona, Fegher Augustina Felicia, Fegher Eduard, Feodorov Sorin, Feodorov Ionela, Fercau Onofrei Daniel Nicolae, Fercau Onofrei Izabela, Florescu Mihaela Ioana, Florescu Cătălin, Flori Marius, Flori Denisa Ionela, Foica Lavinia, Fota Madalina Gabriela, Furnica Jana Mihaela, Furnica Liviu, Gambuta Alina Petronela, Gheorghe Bogdan Mihai, Gheorghe Cristina Elena, Gogorita Mirela, Gontescu Ilie Mihai, Gontescu Mariana Simona, Grama Florina Georgeta, Grama Iuliu Sever, Grigorescu Catalin Teodor, Groza Rodica, Gusoi Ioan Valeriu, Halitchi Daniela, Halitchi Florin Constantin, Hotnog Catalin, Hotnog Laura Ioana, Iacob Camelia, Iacob Emanuel, Ilie Roxandra Georgiana, Ilievici Anne Marie, Ilievici Sorin Dumitru, Inisconi Erika, Inisconi Ionel Lucian, Ionescu Irina, Andersen Scott Richard, Iordache (Vlad) Adina Maria, Ipate Costel, Ipate Edith Mihaela, Irimia Daniela, Irimia Ovidiu Gicu, Iuga Emilia Cristina, Iuga Laurentiu, Kalamar Mihaela, Lacatusu Ciprian Constantin, Lapadat Daniel, Lapadat Ruxandra, Lazar Daniel, Lazar Felicia Narcisa, Leahu Ion, Leahu Maria Sanda, Leganel Marian, Leonte Marcela, Leonte Ciprian Sorin, Lupsa Mariana Gabriea, Lupsa Dumitru Adrian, Lupu Valentin Andrei, Lupu Doinita Mihaela, Motataianu Catalin, Man Dorel, Man Carolina, Manea (Neagoe) Claudia, Manea Sorin, Manea Irina Mariana, Manolciu Ramona Cristina, Marian Daniel Calin, Marian Gabriela, Marin Constantin, Marin Maria, Marin Maria Elena, Marin Daniel, Marina Rene, Martescu Ilie, Martescu Georgeta Mihaela, Marzac Maria, Marzac Stefan, Mazilu(Dumitrascu)Carmen, Merticariu Mihail Sebastian, Merticariu Roxana Elena, Micu Valentin Viorel, Micu Ana Maria, Mihai Mitica, Mihai Cristina Daniela, Mihalache Arsenie Samoil, Mihulin Marius Iulian, Milcomisi Silviu Ion, Minea Eliza Gratiela, Mitranescu Dan Mihail, Simion Simona Mirela, Moisev Ribana Mariana, Muntean Dragos Alin, Munteanu Adrian Catalin, Munteanu Eugenia, Muresan Mihai Dan, Muresan Anca Daniela, Nan Paula Dorina, Nan Ilie Danut, Neacsu Sorin, Neacsu Neluta, Neagu Simona Mihaela, Neagu Marian, Necula Tache Victor, Nedejde Cristian Ilie,

Nedejde Elena, Nichita Dragos Florian, Nichita (Neagu) Florina Carmen, Nicolau Mariana, Nicusan Tudor, Nisulescu C-Tin Telu, Jipa Camelia, Oanta Ciprian, Oanta Mihaela Nicoleta, Olariu Sorin Gabriel, Olinec Laura Gabriela, Onofrei Ovidiu Gabriel, Onofrei Oana, Pasare Elena, Pasare Ion Traian, Patrinoiu Gabriel Leonard, Patrinoiu Elena, Pelin Mirela, Petre Georgiana, Petre George Catalin, Petru Paraschiv, Petu Nina, Petu Ion, Petu Mariana, Pirnea Daniela Iuliana, Pleseanu Carmen Cristina, Pleseanu Jean, Podaru Lucian, Pop Monika Erzebet, Pop Titus, Popa (Galea) Claudia Ioana, Popa Mihaela, Popescu George Lucian, Popescu Maria, Preda Iuliana, Preda Florentin, Preda Robert Marian, Preda Alina Elena, Pricop Traian, Radacina Cristian, Ripeanu Ionut Marius, Rosu Bogdan Alexandru, Rosu Anca Mirela, Rosu Manuela Oana, Rujoiu Nicolae Marcel, Rujoiu Elena Catalina, Samoila Catalin Cezar, Schitiu Alexandru, Schitiu Adriana, Stan Dumitru Dan, Stan Silvia Rodica, Stan Laurentiu Mihail, Stan Oana Loredana, Stavarache Ionel, Stefanescu Tudor, Stefanescu Mihaela, Stoica Gina, Stoica Constnatin, Suciu Ciprian Viorel, Szomszed Izabella, Tanase Gabriel Iulian, Tanase Diana Gabriela, Tanasescu Catalin Adrian, Tanasescu Ioana Georgeta, Toader Radulescu Florin, Toader Radulescu Ioana Meletina, Toader Radulescu Ana, Toader Radulescu Gheorghe, Tod Liviu Andrei, Toma Florin, Toma (Ciobanu) Cristina Cecilia, Tomescu Dragos Petre, Tudor Ion, Tudor Olivia, Tudorica Alina Cristina, Tudorica Ciprian, Tugulea Rares Ovidiu, Tugulea Nicoleta Cristina, Turea Elena, Turea Iulian, Ungureanu Doina, Ungureanu Ion, Vamescu Mihail, Teodorescu Luminita, Valcu Florin Dumitru, Valcu Monica, Vasile Andrian, Vasile Gina Mihaela, Vasilescu Victor Iulian, Vasilescu Magdalena, Vasu Nicolae Silviu, Veteleanu (Ciobanu)Maria Raluca, Viciu Andrei, Viciu Monica Stefania, Vicol Aurel, Vicol Ioana Lenuta, Vihocencu Laurentiu Vasile, Vihocencu (Udrea) Maria Octaviana, Vrajescu Marius Daniel, Zafir Viorica Mona, Zafir Valentin Simion, Zlatan Ramona, Zlatan Dragos Razvan, Zot Paul Calin, cât și pârâta S.C. Volksbank Râmânia SA.

Apelanții reclamanți solicită admiterea apelului și modificarea în parte a sentinței atacate în sensul:

1. Constatării caracterului abuziv al clauzei privind comisionul de rezervă minimă obligatorie (clauza se regăsește în Convențiile de credit fie la pct. 5 lit. e, fie la pct. 5 lit. f, fie la pct. 5 lit. g, Condițiile speciale și în Condițiile generale la art. 3.11 sau la art. 3.12, astfel cum este identificată în Anexa 1 din dosarul de fond);

2. Ca o consecință a constatării caracterului abuziv al clauzei arătate la pct. 1, solicită să se constate nulitatea absolută a acesteia;

3. Obligarea intimatei la rambursarea către apelanții reclamanți a sumelor plătite nedatorat în temeiul clauzei atacate;

4. Obligării intimatei la plata cheltuielilor de judecată ocazionate de acest proces (inclusiv cele ocazionate de judecata în primă instanță, compensate în mod eronat cu cele ale intimatei).

În motivarea apelului, se arată în primul rând că prima instanță în mod eronat a respins capătul de cerere al reclamanților privind constatarea caracterului abuziv al clauzei privind comisionul de rezervă minimă obligatorie (clauza se regăsește în Convențiile de credit fie la pct. 5 lit. e, fie la pct. 5 lit. f, fie la pct. 5 lit. g, Condițiile speciale ale convențiilor și în Condițiile generale la art. 3.11 sau la art. 3.12).

Se susține că, din considerentele hotărârii atacate, reiese că prima instanță nu a respins capătul de cerere al reclamanților pentru că nu are un caracter abuziv, ci pentru că valoarea comisionului de rezervă minimă obligatorie ar fi 0. După cum reiese din înscrisurile aflate la dosarul de fond, există numeroși reclamanți consumatori care au plătit sume importante de bani cu titlu de comision de rezervă minimă obligatorie. Soluția care se impunea era constatarea caracterului abuziv al clauzei contractuale atacate prin prezentul apel și restituirea sumelor plătite cu titlu nedatorat.

Astfel cum s-a arătat și în fața primei instanțe, potrivit art. 36 din OUG nr. 50/2010, pentru creditul acordat, creditorul poate percepe numai: comision de analiză dosar, de administrare credit, de administrare cont, pentru rambursare anticipată, costuri aferente asigurărilor, penalități, comision unic pentru serviciile prestate la cererea consumatorilor. Acest text legal nu lasă loc de interpretări. Comisionul de rezervă minimă obligatorie nu se încadrează în textul de lege, astfel că se impune înlăturarea clauzei care îl prevede.

În subsidiar, în cazul în care nu se poate constata înlăturarea clauzei privind comisionul de rezervă minimă obligatorie ca urmare a apariției OUG nr. 50/2010, solicită constatarea caracterului abuziv al acestei clauze, față de legislația protecției consumatorului, astfel cum a arătat în cuprinsul cererii de chemare în judecată. Prezentarea costurilor băncii în acest mod este cel puțin confuză pentru consumatori, care, atunci când doresc obținerea unui credit își direcționează atenția asupra dobânzii, cost care ar trebui să fie cel principal și care diferențiază ofertele de creditare din piața bancară.

Consideră că menționarea unui număr excesiv de comisioane, cum ar fi comisionul de rezervă minimă obligatorie, încalcă dreptul consumatorilor la o informare precisă și corectă, drept reglementat de art. 45 din Legea nr. 296/2004 privind Codul Consumului, fiind totodată și o practică comercială incorectă, care are drept scop și ca efect deformarea substanțială a comportamentului economic al consumatorilor.

Potrivit definiției reglementate de art. 2 lit. e din Legea nr. 363/2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii, *„deformarea substanțială a comportamentului economic al consumatorilor reprezintă folosirea unei practici comerciale ce afectează considerabil capacitatea consumatorilor de a lua o decizie în cunoștință de cauză, decizie pe care altfel nu ar fi luat-o”*.

Art. 6 lit. d din același act normativ prevede că o practică comercială este incorectă și este considerată o acțiune înșelătoare dacă conține

informații false (precum calculul dobânzii anuale efective fără să se țină seama de toate costurile creditului) sau, în orice situație, induce în eroare sau este susceptibilă să inducă în eroare consumatorul mediu, astfel încât îl determină să ia o decizie pe care altfel nu ar fi luat-o, cu privire la preț sau la modul de calcul al acesteia.

Prin împiedicarea consumatorului să aprecieze costurile creditului, clauza sus-menționată se încadrează în articolele de lege precizate, și, în consecință, susține că trebuie sancționată cu nulitatea.

Apelanții mai arată că referitor la comisionul de rezervă minimă obligatorie, justificat de către bancă față de clienții săi prin impunerea acestuia de către BNR, BNR a negat susținerea Volksbank și, constatând comisionul ilegal, a dispus eliminarea lui.

Apelanții reclamantii precizează că sunt consumatori în sensul legislației consumatorilor întrucât în contractele de credit încheiate cu intimata acționează în scopuri personale, exterioare oricărei activități comerciale, industriale sau de producție, artizanale sau liberale. Potrivit art. 13 din anexa Legii nr. 296/2004 privind Codul consumului, consumator este orice persoană care încheie contracte cu comercianții în afara activității sale profesionale. Definiția include consumatorii, indiferent de domeniul în care activează, condiția fiind ca respectivul contract să fie încheiat în afara activității sale profesionale. Calitatea de consumator este prezumată atât de legislația protecției consumatorului cât și de Noul Cod Civil. Conform art. 2 alin. 2 C.civ. este profesionist acela care exploatează o întreprindere; în orice situații, persoanele fizice sunt simpli particulari care, dacă intră în raporturi juridice cu profesioniștii, au calitatea de consumatori.

Intimata este un comerciant/profesionist în sensul aceleiași legislației a protecției consumatorului, întrucât este o persoană juridică autorizată care, în temeiul unui contract ce intră sub incidența legilor protecției consumatorilor, acționează în cadrul activității sale comerciale.

Calificarea raportului juridic ca fiind unul care intră sub incidența legislației privind protecția consumatorilor atrage anumite obligații în sarcina comerciantului/profesionistului (atât în faza precontractuală, cât și în cea a executării contractului încheiat cu consumatorul).

Apelanții mai arată că, potrivit dreptului protecției consumatorilor (art. 1 din Legea nr. 193/2000, privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori) profesionistul trebuie să îndeplinească o serie de obligații printre care:

1) Obligația de informare (un consumator suficient de informat va fi capabil să-și apere interesele, impunând astfel profesionistului să asigure o prealabilă și exactă informare).

2) Obligația de a se abține de la a insera în contractele cu consumatorii clauze abuzive.

Consumatorul, la momentul încheierii contractului, indiferent de natura acestuia, se găsește într-o situație de triplă inferioritate față de profesionist:

(i) *tehnică*, întrucât profesioniștii cunosc bine produsele sau serviciile pe care le comercializează, în timp ce consumatorii le cunosc prea puțin sau deloc; (ii) *economică*, pentru că profesioniștii dispun în această privință de o forță economică disproporționată față de cea a consumatorilor; (iii) *juridică*, deoarece consumatorii se găsesc privați de orice posibilitate de negociere și se văd constrânși să adere la propunerile ce le sunt făcute. Observând această situație inegală, legiuitorul a intervenit pentru a remedia acest dezechilibru, prin reglementarea unor norme care contrabalansează raportul de putere, re-instaurând echilibrul juridic și contractual. Tocmai de aceea, dreptul protecției consumatorilor este în esența sa in-egalitar, el aducând limite legitime libertății comerțului profesionistului care este ținut să se supună unor serii de constrângeri.

Apelanții reclamânți susțin că intimata a încălcat ambele obligații, atât cea de informare, cât și cea de a nu insera clauze abuzive.

Cu privire la obligația de informare, arată că aceasta se situează în principal în faza precontractuală, când consumatorul colectează informații despre creditul de care are nevoie. În afară de imaginea îmbunătățită pe care instituția de credit dorește să o dea produselor sale de creditare prin publicitate (unde pot prezenta doar avantajele, precum rapiditatea acordării creditului dobânda preferențială, etc.) atunci când consumatorul solicită un credit, banca este obligată să prezinte toate caracteristicile produsului respectiv, în anumite modalități reglementate.

Se menționează că informațiile pe care consumatorii le dețineau anterior semnării contractelor de credit (și, concomitent cu aceasta, a ofertelor de creditare) erau trunchiate, transmise verbal și/sau prin materiale publicitare. În consecință, intimata nu poate face dovada informării corecte și complete, prealabile, a clienților, cu privire la condițiile de creditare.

În accepțiunea art. 4 alin. 1 și 2 din Legea nr. 193/2000, art. 78 din Legea nr. 296/2004 și a art. 2 pct. 16 din OG nr. 21/1992, este abuzivă acea clauză inserată în contract care, nefiind negociată direct cu consumatorul, prin ea însăși sau împreună cu alte prevederi din contract, creează în detrimentul consumatorului și contrar cerințelor bunei credințe un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților.

Conform prescripțiilor legale, pentru ca o clauză contractuală să fie considerată abuzivă este necesar ca: a) aceasta să nu fie negociată direct cu consumatorul; b) aceasta să creeze un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților; c) să se fi încălcat cerințele bunei credințe.

Cu privire la prima condiție, arată că art. 4 alin. 2 din Legea nr. 193/2000 stabilește că o clauză va fi considerată ca nefiind negociată direct cu consumatorul dacă aceasta a fost stabilită fără a da posibilitatea consumatorului să influențeze natura ei, cum ar fi contractele standard preformulate sau condițiile generale. Contractul preformat a fost definit de Ordinul Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor nr. 92/2007 ca fiind acel tip de contract redactat în întregime sau aproape în întregime de

către operatorul economic prestator de servicii, consumatorii neputând modifica sau interveni asupra clauzelor contractuale, ci având doar posibilitatea de a le accepta sau nu – adică exact situația contractelor reclamantilor. Prin urmare, lipsa negocierii directe cu consumatorul este echivalentă cu stabilirea clauzei în mod unilateral de către profesionist și imposibilitatea consumatorului de a influența natura clauzei. După cum s-a arătat în literatura de specialitate, legislația protecției consumatorului instituie o prezumție relativă de lipsă a negocierii directe a clauzelor contractuale, dacă suntem în prezența unor contracte preformulate și/sau a unor condiții generale de vânzare. Or, clauza privind comisionul de rezervă minimă obligatorie se circumscrie întocmai acestor prescripții legale, deoarece contractele în discuție fac parte din categoria contractelor de adeziune, fiind preformulate.

Se mai susține că legislația consumatorilor își propune să protejeze tocmai persoana care a semnat un contract (și-a exprimat voința în sensul încheierii acestuia), ceea ce presupune că semnătura acestuia pe un contract preformat nu se poate interpreta în sensul renunțării sale, exprese sau implicite, la drepturile consacrate prin lege. Posibilitatea constatării caracterului abuziv al unei clauze este, așadar, o excepție a principiului libertății contractuale, asumarea lor de consumator prin semnarea contractului nu atrage legalitatea clauzelor.

Potrivit jurisprudenței constante a CEDO, sistemul de protecție pus în aplicare prin Directiva nr. 93/13 se bazează pe ideea un consumator se găsește într-o situație de inferioritate față de un vânzător sau un furnizor în ceea ce privește atât puterea de negociere, cât și nivelul de informare, situație care îl conduce la adeziunea la condițiile redactate în prealabil de vânzător sau furnizor, fără a putea exercita o influență asupra conținutului acestora. Având în vedere o asemenea situație de inferioritate, articolul 6 alin. 1 din Directiva 93/13 prevede că clauzele abuzive nu creează obligații pentru consumator. Astfel cum rezultă din jurisprudență, este vorba despre o dispoziție imperativă care urmărește să substituie echilibrul formal pe care îl instituie contractul între drepturile și obligațiile cocontractanților un echilibru real, de natură să restabilească egalitatea dintre aceste părți. Pentru a asigura protecția urmărită de Directiva 93/13, Curtea a subliniat de asemenea că situația de inegalitate care există între consumator și vânzător sau furnizor nu poate fi compensată decât printr-o intervenție pozitivă, exterioară părților la contract. În lumina acestor principii, Curtea a hotărât că instanța națională este obligată să aprecieze din oficiu caracterul abuziv al unei clauze contractuale. Posibilitatea instanței de a examina din oficiu caracterul abuziv al unei clauze reprezintă un mijloc adecvat atât pentru a atinge rezultatul prevăzut de art. 6 din Directiva 93/13 și anume faptul ca respectivele clauze abuzive să nu creeze obligații pentru un consumator individual, cât și pentru a contribui la realizarea obiectivului prevăzut la art. 7 din această directivă, din moment ce o astfel de examinare poate avea un efect disuasiv care contribuie la încetarea folosirii

clauzelor abuzive în contractele încheiate de un profesionist cu consumatorii. Sunt redată o serie de hotărâri din cadrul jurisprudenței CEDO: Hotărârea din 27 iunie 2000, Oceano Grupo Editorial și Salvat Editores, C- 240/98- C-244/98, Hotărârea din 26 octombrie 2006, Mostaza Claro, C-168/05, Hotărârea din 4 iunie 2009 Pannon GSM C-243/08, Hotărârea din 6 octombrie 2009 Asturcom Telecomunicaciones C-40/08. Se arată că din cele arătate rezultă că faptul că voința consumatorilor a fost grav viciată la încheierea convențiilor de credit ale reclamanților.

Cu privire la cea de-a doua condiție, apelanții reclamanți au arătat că în ceea ce privește calificarea unei clauze ca fiind abuzivă, aceasta se referă la deteriorarea echilibrului contractual prin abuzul de putere al comerciantului care impune, la momentul semnării contractului, o clauză care îi creează un avantaj în detrimentul consumatorului. Condiția menționată este îndeplinită în contractele apelanților reclamanți prin faptul că statuează exclusiv în favoarea băncii dreptul de a încasa un comision de rezervă minimă obligatorie fără a presta nici un serviciu consumatorului sau fără a menționa care este respectivul serviciu (ceea ce echivalează tot cu lipsa contraserviciului, creditorul nefiind obligat să facă nimic, conform contractului), doar pentru a crea impresia unui produs de creditare avantajos (cu dobândă aparent mică, dar ascunsă, în realitate sub alte denumiri), transferarea întregului risc contractual în sarcina împrumutatului.

Cu privire la cea de-a treia condiție (nerespectarea cerințelor buneii credințe), arată că îndeplinirea acestei cerințe rezultă din comportamentul general al intimatei, care aplică un comision de rezervă minimă obligatorie pentru a ascunde cu bună știință o parte din dobândă, etc. Banca este un profesionist, astfel comportamentul acesteia (buna sau reaua-credință) la momentul acordării creditelor trebuie apreciat ca atare, prin aprecierea motivelor care au stat la baza inserării acestei clauze, a scopului urmărit. Apreciază că scopul urmărit a fost de a crea impresia falsă a consumatorilor a unui produs de creditare avantajos, prin ascunderea unor avantaje în favoarea exclusivă a băncii (comision de rezervă minimă obligatorie reprezentând, de fapt, o dobândă mascată).

Se mai menționează că reaua-credință rezidă și din aceea că creditorul nu își informează în mod corect potențialii clienți, le prezintă exclusiv avantajele creditului, nu le dă ocazia de a analiza toate condițiile acestuia, de a pune întrebări, de a negocia produsul, de a alege, în mod real, între produsele de piață. În perioada semnării contractelor în cauză (semnate în anii 2007 și 2008), acordarea creditelor pe baza unor criterii total neadecvate era, din păcate, modalitatea în care instituțiile de credit se promovau. Practica intimatei a fost întotdeauna de a atrage noi clienți prin promovarea unor produse la costuri aparent mici, pe care le promova într-o manieră înșelătoare. Prin decizia nr. 368/15.05.2008 CNA a interzis difuzarea spotului publicitar al intimatei constatând exact faptele descrise.

Principiul buneii credințe a fost preluat de art. 3 pct. 1 din Directiva 93/13/CEE și desemnează respectul reciproc al părților contractante,

adoptarea unui comportament onest și rezonabil care să aibă în vedere interesele legitime ale consumatorului, fundamentând chiar o abordare obiectivă a dezechilibrului contractual ce poate fi apreciat ca rezultat al unui dezechilibru în puterea de negociere a părților.

Se susține că aceste condiții analizate din perspectiva art. 4 alin. 1 și 2 din Legea nr. 193/2000 (și a celorlalte reglementări aproape identice din alte norme de protecția consumatorilor) sunt aplicabile și pentru constatarea caracterului abuziv al comisionului de rezervă minimă obligatorie. Conform art. 6 din aceeași Lege nr. 193/2000, clauzele abuzive sunt fără efect pentru consumator, iar contractul va continua să fie executat de către părți, doar dacă, prin eliminarea acestor clauze abuzive, contractul nu se impune a fi anulat sau reziliat. Art. 4 și art. 13-14 din aceeași Lege 193/2000 permit judecătorului să intervină în contract, pentru a-l revizui sau reconstrui, după ce, în prealabil, a constatat caracterul abuziv al unora dintre clauzele contractului, aplicând sancțiunea nulității absolute a acestei clauze. Sancțiunea este dată de natura normei încălcată, legislația protecției consumatorului fiind una de ordine publică.

Ca o consecință a constatării caracterului abuziv al acestei clauze, apelanții solicită modificarea sentinței atacate în sensul constatării nulității absolute a acesteia.

Arată că potrivit art. 5 C.civ. nu se poate deroga prin convenții sau dispoziții particulare de la legile care interesează ordinea publică și bunele moravuri. Din cele arătate, contractele de credit au fost încheiate cu nesocotirea normelor care interesează ordinea publică. În acest sens, menționează că au fost nesocotite prevederile legale în materia protecției consumatorilor, norme care protejează ordinea publică. Conform notei de fundamentare a Legii nr. 296/2004 privind Codul Consumului, acest act normativ are drept scop crearea unui „*cadru general cu privire la drepturile și obligațiile consumatorilor împotriva riscurilor de a achiziționa un produs sau serviciu care se le prejudiciează viața, sănătatea sau securitatea ori să le afecteze drepturile ori interesele legitime*”. Aceste valori interesează ordinea publică, iar aceste norme sunt menite a proteja și morala și bunele moravuri, întrucât scopul moderat al acestora este de a preîntâmpina sau a corecta abuzurile ori neglijența comercianților. Consumatorii sunt parteneri contractuali ai profesioniștilor care nu dispun nici de cunoștințele, nici de forța economică a comercianților pentru a trata contractele lor de pe poziții egale cu comercianții.

Se învederează că un argument în plus în susținerea faptului că legislația protecției consumatorilor ocrotește ordinea publică reiese din prevederile Legii nr. 193/2000 care, la capitolul privitor la sancțiuni, reglementează răspunderea contravențională a comerciantului pentru nerespectarea normelor relative la protecția consumatorilor (art. 16).

Sunt enumerate funcțiile pe care nulitate, ca sancțiune juridică civilă, le îndeplinește: funcția preventivă, represivă și reparatorie.

Apelanții mai solicită instanței modificarea sentinței atacate în sensul repunerii părților în situația anterioară și obligării intimatei la restituirea către reclamantii a sumelor plătite nedatorat în baza clauzei nule absolut privind comisionul de rezervă minimă obligatorie.

În acest sens, arată că principiul *restitutio in integrum* impune ca tot ceea ce s-a executat în temeiul unui act juridic inexistent sau lovit de nulitate să fie restituit. Acest principiu decurge din cel al retroactivității efectelor nulității; numai prin revenirea la situația anterioară emiterii actului nul, părții vătămate îi este reparat întreg prejudiciul.

Menționează că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 112 alin. 1 pct. 3 și art. 379 alin. 4 C.pr.civ., respectiv sumele solicitate cu caracter subsidiar capătului principal de cerere reprezentat de constatarea caracterului abuziv al clauzei arătate sunt certe, lichide și exigibile.

Apelanții au mai criticat sentința atacată pentru motivul că, în mod eronat, prima instanță a compensat cheltuielile de judecată ale reclamantilor cu cele ale intimatei.

Față de dispozițiile art. 276 C.pr.civ., se susține că în condițiile în care majoritatea (și cele mai importante) pretenții ale reclamantilor au fost admise, scopul este ca și compensarea să opereze în mod echitabil și proporțional, îndeosebi în contextul în care este greu de identificat o culpă procesuală a reclamantilor și, de asemenea, nu au căzut în pretenții. În mod eronat prima instanță a compensat în integralitate cheltuielile de judecată efectuate de părți, din moment ce doar intimata a căzut în pretenții și, de asemenea, cele mai importante și mai oneroase capete ale cererii reclamantilor au fost admise. Arată că jurisprudența și doctrina sunt unanime în sensul în care în situația admiterii în parte a unei cereri de chemare în judecată, compensează parțial cheltuielile de judecată respectând principiul proporționalității față de capetele de cerere admise, iar nu față de cuantumul cheltuielilor efectuate de părțile cu interese contrare.

Apelanții reclamantii solicită modificarea sentinței atacate, în principal, în sensul acordării cheltuielilor de judecată în întregime și, în subsidiar, în sensul compensării proporționale a acestora în funcție de capetele de cerere admise.

Pârâta S.C. VOLKSBANK ROMÂNIA S.A. a solicitat, pe de o parte, suspendarea execuției vremelnice a sentinței atacate, până la soluționarea căii de atac a apelului, iar pe de altă parte, admiterea apelului, desființarea în parte a sentinței primei instanțe și, pe fond, respingerea cererii de chemare în judecată și cu privire la clauzele prevăzute la art. 3 lit. d, art. 6 lit. b teza a II-a și a III-a, art. 5 lit. a (art. 5.1 lit. a) din Condițiile speciale, art. 3.5, art. 8.1 lit. b, c, d, art. 8.3 și secțiunea 10 din Condițiile generale ale convențiilor de credit încheiate de reclamantii cu pârâta.

Prin cererea depusă la dosar la data de 10.12.2013, apelanta S.C: Volksbank România S.A., a renunțat la judecarea cererii de suspendare a executării sentinței atacate, iar prin încheierea pronunțată în ședința

publică din data de 11.12.2013, Curtea a luat act de această renunțare la judecarea cererii de suspendare.

În ceea ce privește motivele de apel, arată că acestea sunt formulate prin cererea inițială în condițiile în care nu a fost motivată sentința atacată, astfel că aceste motive de apel urmează a fi completate în condițiile art. 287 alin. 1 și 2 C.pr.civ.

În primul rând, apelanta susține aparența de nelegalitate și netemeinicie a sentinței atacate. Astfel, declararea ca abuzivă a unui număr de nouă clauze din cele aproximativ nouăsprezece clauze solicitate din contractele de credit nu are fundament.

Clauzele care reprezintă modificări ale dobânzii percepute pe durata derulării contractelor au fost declarat ca abuzive în mod surprinzător, deoarece modificările au operat, în realitate, în favoarea reclamanților, prin scăderea dobânzii. Reclamanții nu au suferit nici un dezechilibru contractual și nici o pagubă prin aplicarea clauzelor privind ajustarea dobânzii. Ca urmare, obligația de restituire a băncii cu privire la aceste clauze constatate abuzive este fără obiect.

Cu privire la clauzele care permit băncii să declare scadent anticipat creditul ca urmare a neexecutării sau imposibilității de executare a unor obligații ale împrumutatului susține că nu se poate reține caracterul abuziv al acestora. Aceste clauze reprezintă transpunerea dreptului pe care îl are partea unui raport juridic obligațional care și-a executat obligațiile ce-i reveneau în temeiul acestui raport (banca și-a executat obligația de acordare a creditului) de a rezilia acel contract în cazul în care constată că debitorul își încalcă obligațiile ce îi revin în temeiul aceluiași raport juridic obligațional, în condițiile în care contractul de credit este încheiat în considerarea persoanei împrumutatului, iar obligațiile asumate de acesta constituie obligații esențiale pe care banca le-a avut în vedere la acordarea creditului. Faptul că banca are în vedere o paletă mai largă de obligații a căror neexecutare poate atrage scadența anticipată, iar nu numai obligația de rambursare și de plată a accesoriilor, este pe deplin justificată, având în vedere caracterul intuitu personae al contractului de credit și din perspectiva căruia interesul băncii este de a asigura derularea în bune condiții a contractului de credit și de a preveni o conduită a clientului de natură să inducă un risc de insolvabilitate.

Interesul băncii nu este acela de a declara scadența anticipată pentru neexecutarea oricărei obligații, ci numai în cazul în care s-ar constata că riscul imposibilității de rambursare a creditului este iminent sau actual în cazul în care nu s-ar întreprinde de îndată măsuri. Or, soluția la îndemâna băncii în acest caz, pentru a se vedea pus la adăpost de situația în care nu și-ar putea recupera suma împrumutată, este declarare scadenței anticipate a creditului.

Clauza care instituie dreptul băncii de a modifica costurile creditului în cazul oricăror modificări legislative, inclusiv de interpretare, este apreciată că nu are caracter abuziv, ea reprezentând o modalitate de actualizare și

alinieră a contractelor de credit la dinamica și evoluția modificărilor legislative intervenite pe parcursul executării contractelor de credit. Executarea acesteia obligații contractuale poate fi în favoare băncii sau a împrumutaților, în funcție de conținutul specific al modificărilor legislative. În condițiile în care însăși legea impune o astfel de modificare, apreciază că opțiunea părților de a efectua modificări ale contractelor în spiritul modificărilor legislative nu are nimic ilicit, abuziv. Motivul pentru care banca ar fi nevoită să facă aplicarea unei astfel de clauze este determinat de modificări imperative, de aplicare imediată și cu impact semnificativ asupra activității bancare, care pot interveni în legislația specifică. Aparența de nelegalitate și netemeinicie a sentinței primei instanțe rezultă și din faptul că, deși prin cererea de chemare în judecată, reclamantii au ataca doar clauza de la art. 10.1 din Condițiile generale ale contractelor de credit, instanța de judecată a dispus anularea întregii secțiuni 10, depășind limitele cererii cu care a fost investită. Această aparență reiese și din împrejurarea că în dispozitivul sentinței nu se indică sumele pe care se presupune că apelanta pârâtă le-ar fi încasat în mod nedatorat cu titlu de dobânzi și comisioane și la restituirea cărora este obligată.

Cu privire la aparența de drept în ceea ce privește clauza referitoare la dobândă (art. 3 lit. d din contractele de credit și art. 3 lit. d in condițiile speciale), susține că această clauză nu are caracter abuziv în cadrul nici unuia dintre tipurile de contracte atacate prin cererea de chemare de judecată.

Astfel, clauza prevăzută la art. 3 lit. d nu are caracter abuziv în contractele de credit cu dobândă nespecificată în contract. În privința contractelor care stabilesc rata dobânzii, fără a indica însă tipul acesteia, clauza a fost interpretată, inclusiv în practica judiciară, ca reprezentând criteriul care conferă dobânzii aplicabile creditului caracter variabil. În acest sens, înțelesul noțiunii de „schimbări semnificative” este explicat expres în cadrul Condițiilor generale ale unor tipuri de contracte de credit, aspectele relevante limitând până la excludere posibilitatea unilaterală de interpretare a clauzei contractuale exclusiv de către bancă.

De asemenea, clauza prevăzută de art. 3 lit. d nu are caracter abuziv în contractele de credit cu dobânda fixă prevăzută în contract.

Clauza de la art. 3 lit. d din Condițiile speciale – aplicație a lit. a) alin. 2 din Anexa la Legea nr. 193/2000 nu are caracter abuziv nici în contractele de credit în care se menționează expres că dobânda contractului este o dobândă fixă. Dimpotrivă, ea reprezintă concretizarea unei dispoziții legale exprese permisă de legislația privind protecția consumatorilor, mai exact o aplicație a prev. lit. a alin. 2 din Anexa la Legea nr. 193/2000. În cauză sunt îndeplinite condițiile acestui text de lege, iar situația de excepție permisă de Legea nr. 193/2000 exclude caracterul abuziv al clauzei atacate. Astfel, „motivația întemeiată” la care se referă textul de lege este echivalentă noțiunii utilizate de apelanta pârâtă în contractele de credit, respectiv „schimbări semnificative pe piața monetară”. Din moment ce legea nu

enumeră și nu exemplifică cauzele care ar putea fi considerate ca reprezentând motivații întemeiate ale modificării dobânzii sau a altor sume datorate de consumatori, lăsând la aprecierea băncii existența și incidența motivațiilor întemeiate care ar putea să determine astfel de modificări, este excesivă pretenția reclamantilor că o astfel de prevedere ar fi trebuit să fie inserată în contract și că ar fi trebuit să conțină o enumerare limitativă. Apelanta VBR nu putea să insereze o enumerare limitativă a unor astfel de împrejurări, ce ar constitui schimbări semnificative ale pieței monetare, din moment ce astfel de evenimente sunt foarte greu de anticipat nu numai sub aspectul frecvenței sau incidenței, dar chiar și sub aspectul formei pe care o pot avea.

Clauza de la art. 3 lit. d din Condițiile speciale nu contravine nici art. 4 alin. 1 din Legea nr. 193/2000. Dincolo de împrejurarea că clauza analizată nu numai că nu se încadrează în ipotezele speciale reglementate în Anexa la Legea nr. 193/2000, dar este permisă de una dintre excepțiile la aceste ipoteze, ea nu poate și nici nu contravine nici clauzei generale din aceeași lege (art. 4 alin. 1) care înglobează acele clauze contractuale care sunt considerate abuzive, dar nu pot fi încadrate în vreuna din ipotezele din Anexă. Învederează faptul că lipsa oricărui dezechilibru semnificativ nu numai că a fost argumentată de VBR pe larg în prima instanță, dar a fost demonstrată prin probele depuse la dosar și necontestate de reclamantii, pe care în mod inexplicabil prima instanță le-a ignorat. Această clauză a fost aplicată, în majoritatea cazurilor, în sprijinul reclamantilor, în sensul că, până în prezent, pe ansamblul perioadei de derulare a creditului, dobânda inițială aplicată creditului a scăzut, tocmai ca o consecință a intervenirii schimbărilor semnificative. Este absurd să se constate caracterul abuziv al unei clauze care și-a demonstrat, în concret, lipsa acestui caracter, inclusiv prin modalitatea aplicării ei. Din formularea clauzei, se deduce că banca are dreptul, nu și obligația de a efectua aceste modificări, iar împrejurarea că dreptul băncii a fost exercitat în favoarea reclamantilor reflectă buna sa credință și lipsa nu numai a abuzului în raporturile acesteia cu clienții, dar însăși lipsa oricărei intenții de a acționa în mod abuziv.

Referitor la aparența dreptului cu privire la clauzele privitoare la comisionul de risc prev. de art. 5.1 lit. a din Condițiile speciale și art. 3.5 din Condițiile generale, susține că aceste clauze nu au caracter abuziv.

În prealabil, precizează că OUG nr. 50/2010 nu se aplică contractelor de credit atacate, deoarece acestea au fost încheiate în perioada anilor 2006-2008.

Astfel, clauzele care instituie comisionul de risc nu se încadrează în nici unul dintre cazurile de clauze abuzive prevăzute de Anexa la Legea nr. 193/2000 și nici nu îndeplinesc condițiile art. 4 alin. 1 din Legea nr. 193/2000, respectiv: a) clauza să nu fi fost negociată; b) clauza să creeze un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților; c) lipsa bunei credințe a băncii.

Condiția lipsei de negociere a clauzei atacate nu este îndeplinită în cauză. Reclamanții au avut la dispoziție perioade de gândire considerabile anterioare semnării convențiilor de credit pentru a putea aprecia impactul asupra situației financiare și sociale a acestora, având în vedere că cererile de acordare de credit au fost formulate cu cel puțin o săptămână, uneori chiar cu 1,2,3 luni anterior perfectării contractelor de credit cu banca. Lipsa caracterului negociat al unei clauze contractuale nu presupune că aceasta nu a fost negociată în concret, ci presupune că nu a existat, obiectiv vorbind, posibilitatea unei astfel de negocieri. Dacă această posibilitate a existat, dar ea nu a fost utilizată de către împrumutat, cum s-a întâmplat în cauză, acesta agreând clauzele contractuale astfel cum au fost propuse de către bancă, aceasta nu înseamnă că acel contract s-a transformat într-un contract nenegociat.

Nu este îndeplinită în cauză nici condiția potrivit căreia clauza să creeze un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților. Prin perceperea comisionului de risc nu s-a creat nici un dezechilibru, cu atât mai puțin semnificativ, între drepturile și obligațiile părților, ci s-a optat pentru soluția ca riscul pe care îl presupune persoana împrumutatului, reaua credință sau insolvabilitatea acestuia, să fie suportat chiar de către persoana în cauză, iar nu de bancă. Perceperea comisionului de risc este pe deplin justificată astfel: în perioada de referință, 2006-2008, practicile bancare permiteau inserarea acestui comision de risc în contractele de credit bancar, sub diverse denumiri, respectiv comision de risc sau comision de administrare, calculat prin aplicarea unui procent la soldul curent al creditului. Nici o dispoziție legală de la acel moment nu interzicea perceperea acestui comision. O dată cu intrarea în vigoare a OUG nr. 50/2010 (art. 36), terminologia bancară a fost unificată și acest comision a primit denumirea de comision de administrare, care poate fi calculat tot ca un procent aplicat la soldul curent al creditului, pentru monitorizarea, înregistrarea, efectuarea de operațiuni de către un creditor în scopul utilizării/rambursării creditului de către consumator. Întrucât OUG nr. 50/2010 nu prevede expres comisionul de risc, lasă să se înțeleagă faptul că acesta nu mai este permis, în noul context legislativ. Întrucât este vorba despre contracte de credit încheiate anterior intrării în vigoare a OUG nr. 50/2010, având în vedere principiul neretroactivității legii, este vădit incorectă analiza acestui tip de comision prin optica acestui act normativ.

Comisionul de risc trebuie înțeles în raport cu practicile bancare anterioare OUG nr. 50/2010, nefiind de conceput declararea acestui comision ca abuziv prin prisma faptului că acest din urmă act normativ nu-l reglementează. Consideră că, anterior OUG nr. 50/2010, rațiunea perceperii acestui comision era cât se poate de legală și justificată, el urmărind acoperirea riscului pe care banca l-ar fi avut de suportat în situația în care împrumutatul nu ar fi putut restitui capitalul împrumutat plus accesoriile datorate pentru folosința acestui capital. Pentru a acoperi riscul

de a fi lipsite atât de capital, cât și de dobândă, băncile recurgeau la această practică bancară prudentială de percepere a comisionului de risc.

Susține că este important de reținut distincția dintre garanțiile constituite de bancă pentru garantarea creditului și acest comision de risc. Garanțiile se constituie la momentul încheierii convenției de credit, iar până la producerea riscului, valoarea acestora, pe fondul modificărilor apărute pe piața imobiliară, poate fluctua semnificativ, existând în concret situații în care aceste garanții nu sunt suficiente pentru ca acoperi sumele datorate băncii. Comisionul de risc are rolul de a acoperi inclusiv acest risc, el conferind băncii confortul că, în cazul producerii riscului, își va putea recupera măcar o parte din suma la care era îndreptățită.

În ceea ce privește modalitatea de calcul, perceperea comisionului de risc a fost justificată de bonitatea și buna credință a clienților, acest comision datorându-se pentru primul an de la încheierea contractului, urmând ca acesta să fie perceput și în anul următor în cazul în care clientul va înregistra restanțe la sumele datorate.

Practicarea comisionului de risc anterior OUG nr. 50/2010 era nu numai legală, dar nu era nici susceptibilă de a crea un dezechilibru semnificativ între părți, fiind firesc ca banca să-și ia toate măsurile prudentiale pentru a se pune la adăpost de riscul de neplată.

Arată că, în concluzie, comisionul de risc reprezintă prețul riscului de credit, adică de a nu obține rambursarea creditului, format din capital plus accesorii. Or, un astfel de cost nu produce nici un fel de dezechilibru între drepturile și obligațiile părților, dimpotrivă, eliminarea sa prin OUG nr. 50/2010 produce un dezechilibru în defavoarea băncii, care este ținută să suporte riscul insolvabilității și al relei credințe a împrumutaților.

Nu este îndeplinită nici condiția lipsei bunei credințe a băncii, condiție prevăzută de art. 4 alin. 1 din Legea nr. 193/2000. Buna credință a băncii s-a manifestat atât anterior încheierii contractelor de credit prin termene de gândire îndelungate acordate înaintea încheierii acestor contracte, cât și ulterior, prin receptivitatea la propuneri de refinanțare, reeșalonare a creditelor, precum și prin actele adiționale și tranzacțiile judiciare care s-au încheiat cu o parte dintre împrumutați.

Cu privire la cererea de suspendare a executării hotărârii atacate, menționează că aceasta este întemeiată pe dispozițiile art. 280 C.pr.civ., aplicabile potrivit art. 223 din Legea nr. 71/2011. Apelanta mai susține că prin restituirea sumelor încasate de către bancă în temeiul clauzelor constatate nule de către prima instanță ar suferi o pagubă considerabilă în ipoteza în care s-ar trece la executarea silită a sentinței primei instanțe.

La data de 11.12.2013 S.C. Volksbank România S.A. a depus o cerere intitulată „Motive de apel” și care reprezintă de fapt o completare a motivelor de apel arătate.

În cadrul acestora se susține de asemenea netemeinicia și nelegalitatea sentinței primei instanțe.

Se arată că prima instanță a procedat la analizarea și aprecierea caracterului abuziv al clauzelor deduse judecății prin prisma art. 4 din Legea nr. 193/2000 potrivit căreia o clauză contractuală care nu a fost negociată direct cu consumatorul va fi considerată abuzivă dacă creează în detrimentul consumatorului și contrar cerințelor buneii credințe un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, și, dacă este cazul, în raport cu prevederile Legii nr. 190/1999 și ale Legii nr. 289/2004.

Apelanta susține că în speță nu se poate reține reaua credință și că toate contractele au fost încheiate cu respectarea întocmai a cadrului legal în vigoare la data încheierii lor, care nu cunoștea limitările și interdicțiile instituite anterior, abia prin OUG nr. 174/2008 și prin OUG nr. 50/2010. Contractele sunt în deplină concordanță cu practicile bancare generalizate în perioada de referință în care au fost încheiate, respectiv 2006-2008, când creditul în România a cunoscut o expansiune extraordinară. O soluție dată de instanța de judecată în sensul că acele clauze atacate de intimați sunt abuzive ar pune grav în discuție portofoliile de credite încheiate în perioada de referință, putând genera pierderi masive în sistemul bancar. Este și considerentul pentru care prin Legea nr. 288/2010 de aprobare a OUG nr. 50/2010 s-a renunțat la dispoziția tranzitorie potrivit căreia prevederile OUG nr. 50/2010 ar trebui aplicate și contractelor în curs de derulare, dispoziție care, sub aspect strict juridic, era discutabilă sub aspectul neconstituționalității. Dacă însuși legiuitorul a abandonat această aplicare imediată a OUG nr. 50/2010, limitând-o strict la anumite aspecte, nu este posibil ca, pe calea indirectă a unei acțiuni în instanță, sub pretextul aplicării Legii nr. 193/2010, intimații să obțină de fapt același rezultat, chiar unul și mai avantajos.

Cu privire la clauza de modificare a ratei dobânzii ca urmare a apariției unor schimbări semnificative pe piața monetară se susține de către apelantă că nu este abuzivă, nefiind îndeplinite condițiile prevăzute de art. 4 alin.1 din Legea nr. 193/2000.

Această clauză nu are caracter abuziv, nefiind îndeplinită nici condiția existenței unui dezechilibru semnificativ creat între drepturile și obligațiile părților. Din cuprinsul centralizatorului depus la dosarul cauzei rezultă fără echivoc că modificările ratei dobânzii determinate de executarea acestei clauze contractuale au fost favorabile intimaților, au avut un sens descendent, ceea ce a condus la calcularea unei dobânzi inferioare față de dobânda inițial stipulată în contractele de credit. Prima instanță a soluționat cauza ignorând probele existente la dosar din care rezultă că reclamantii nu au suferit nici un dezechilibru contractual și nici o pagubă, deoarece dobânzile au scăzut. În această împrejurare, declararea ca abuzivă a clauzei privind dobânda și instituirea unei obligații de restituire a băncii fără obiect demonstrează nelegalitatea și netemeinicia sentinței apelate.

Nu este îndeplinită nici condiția privind lipsa negocierii clauzei atacate. Nu este o clauză „impusă” consumatorilor. Aceasta deoarece: - la momentul încheierii contractelor de credit consumatorii au ales între o

varietate de produse de creditare, iar existența unor produse predefinite și a unor contracte de credit standardizate nu afectează libertatea împrumutatului de a opta pentru un anumit tip de produs și nici nu poate duce la concluzia caracterului nenegociabil al clauzei, opțiunea clientului fiind liber exprimată; - prin completarea cererilor de creditare, persoanele interesate au optat pentru produsul care corespundea intereselor proprii; - condițiile generale aplicabile contractelor de credit prevăd care sunt condițiile și consecințele fiecărui tip de dobândă și totodată modul în care variază, acestea fiind analizate de către împrumutați; - condițiile de creditare specifice fiecărui contract, astfel cum au fost selectate de fiecare client, sunt menționate în contractul semnat de acesta și particularizate în funcție de opțiunile personale.

Nici condiția relei credințe a băncii nu este îndeplinită în cauză. Din moment ce aplicarea concretă a clauzei atacate a determinat scădere a ratei dobânzii în favoarea intimaților, rezultă că este exclusă ideea relei credințe a băncii în inserarea acestei clauze, care nu a cauzat nici un dezechilibru între drepturile și obligațiile părților, ci dimpotrivă.

Nu este abuzivă nici clauza referitoare la obligația împrumutatului de a achita eventualele sume datorate ca urmare a ajustării ratei dobânzii de către bancă și modificarea automată a graficului de rambursare ca urmare a ajustării ratei dobânzii.

Prima instanță a reținut legătura directă a acestei clauze cu clauza referitoare la modificarea ratei dobânzii ca urmare a apariției schimbărilor semnificative pe piața monetară. Apelanta arată că, astfel cum a arătat, deoarece nu se poate reține caracterul abuziv al ultimei clauze, nu se poate reține nici caracterul abuziv al clauzei referitoare la obligația împrumutatului de a achita eventualele sume datorate ca urmare a ajustării ratei dobânzii de către bancă și modificarea automată a graficului de rambursare ca urmare a ajustării ratei dobânzii.

Clauza referitoare la obligația împrumutaților de a achita pe parcursul derulării creditului un comision de risc, calculat ca procent aplicat la soldul creditului nu are caracter abuziv.

Instanța a aplicat greșit dispozițiile art. 4 alin. 6 din lege privind evaluarea naturii abuzive a clauzelor.

Prima instanță trebuia să examineze clauza stipulată la art. 5.1 lit. a) din Condițiile speciale, conform căreia împrumutatul datorează un comision de risc de X% „aplicat la soldul creditului, plătit lunar în zilele de scadență, pe toată durata de derulare a Convenției de credit”, precum și clauza prevăzută la art. 3.5 din Condițiile generale, potrivit căreia „pentru punerea la dispoziție a creditului, Împrumutatul datorează băncii un comision de risc, aplicat la soldul creditului, care se plătește lunar, pe toată perioada creditului; modul de calcul și scadența/scadențele plății acestuia se stabilesc în condițiile speciale”.

Problema pe care trebuia să o rezolve instanța de fond era, prin urmare, aceea ce a stabili dacă aceste clauze se referă la prețul

contractului și dacă sunt exprimate sau nu într-un limbaj „ușor inteligibil”. Din examinarea sentinței apelate rezultă că prima instanță a apreciat în mod eronat dacă este sau nu îndeplinită această condiție legală, respectiv dacă pretinsa clauză abuzivă este sau nu exprimată într-un limbaj inteligibil.

Potrivit apelantei, clauza referitoare la comisionul de risc este redactată într-un limbaj „ușor inteligibil”. În primul rând, examinând clauza din punct de vedere obiectiv, sub aspectul *acurateții limbajului*, ca premisă a înțelegerii mesajului transmis, fără a fi necesare alte explicații suplimentare, se remarcă că aceasta este redactată într-un limbaj inteligibil, în sensul că nu sunt utilizați termeni echivoci de natură să genereze confuzii sau să distorsioneze înțelesul clauzei. Nu există nici un dubiu din redactarea clauzei că împrumutatul se obligă să plătească acest comision și care este modalitatea lui de calcul. Denumirea comisionului este sugestivă, respectiv acoperă „riscul” care nu poate fi altul decât riscul de credit, care se traduce prin riscul de neplată sau de nerambursare integrală a creditului.

Comisionul de risc este inclus în dobânda anuală efectivă (DAE), prezentă în cuprinsul contractului de credit, fiind o componentă a prețului contractului justificată de elementul risc aferent activității de creditare. Cu toate că la data acordării creditelor banca nu era obligată să prezinte costul total al creditului sub forma DAE (acesta fiind obligatorie doar pentru creditele de consum ce intrau sub incidența Legii nr. 289/2004 privind regimul juridic al contractelor de credit pentru consum destinate consumatorilor, persoane fizice) pentru a evita orice neînțelegere privitoare la prețul contractului, banca a optat pentru o comunicare transparentă a acestuia sub forma valorii DAE. DAE a fost calculată luând în considerare toate costurile, atât dobânda, cât și comisionul de risc. Cum a statuat CJUE în cauza C-76/10 (*Pohotovost vs Zveta Korckovska*) „*informarea consumatorului asupra costului global al creditului, sub forma unei dobânzi calculate potrivit unei formule matematice unice, are, așadar, o importanță esențială*”. „*Pe de o parte, această informație (...) contribuie la transparența contractului, în sensul că permite consumatorului să compare ofertele de creditare. Pe de altă parte, că permite consumatorului să aprecieze întinderea obligației sale*”. (*Cauza Cofinoga*). Interpretând *per a contrario* susținerea CJUE conform căreia „*lipsa menționării DAE în contractul de credit (...) poate fi un element decisiv în cadrul analizei de către o instanță națională a aspectului dacă o clauză dintr-un contract de împrumut, referitoare la costul acestuia, în care nu figurează o asemenea mențiune, este redactată în mod clar și inteligibil, în sensul articolului 4 din Directiva 93/13*” se ajunge la concluzia că prezentarea comisionului de risc sub forma unei cifre în contractul de credit, a unei sume lunare de plată în scadențarul atașat acestuia, precum și includerea acestui cost în DAE reprezintă o modalitate clară și inteligibilă de redactare a prevederilor contractuale care reglementează acest cost.

Hotărârea instanței este nelegală în condițiile în care a reținut, fără o analiză concretă a contractelor, că reclamantii s-au aflat într-o poziție inferioară, iar banca și-ar fi impus unilateral voința. În realitate, reclamantii au fost cei care au optat, în deplină cunoștință de cauză, pentru produsul bancar oferit de Volksbank.

Cu privire la justificarea economică a comisionului de risc, apelanta arată că riscul bancar reprezintă o noțiune inerentă oricărei activități creditare, iar în context comercial îmbracă forma unui pericol potențial asupra unei operațiuni comerciale ce se întinde în timp, susceptibil să genereze o serie de inconveniente imprevizibile pentru debitorul obligației comerciale. Dispozițiile art. 3 alin. 1 lit. g din Normele BNR nr. 17 din decembrie 2008 definesc riscul de credit ca fiind *„riscul înregistrării de pierderi sau al nerealizării profilurilor preconizate, ca urmare a neîndeplinirii de către clienți a obligațiilor contractuale constând în rambursarea creditului și a costurilor aferente acestuia”*. Pe cale de consecință, riscul suportat de bancă este reprezentat nu doar de eventualitatea nerambursării capitalului împrumutat, ci și a celorlalte elemente componente care fac parte din costul creditului, respectiv costurile finanțării, costurile operaționale și chiar marja de profit a băncii, având în vedere că banca are printre atribuțiile sale activitatea de creditare în scopul obținerii de profit. Noțiunea de „risc” în această materie are o accepțiune vastă, înglobând aspecte ca riscul de țară, riscul produsului, riscul persoanei contractante a creditului, riscul devalorizării garanțiilor sau altor piețe cu implicare directă asupra costurilor de creditare.

Din partea împrumutaților nu mai există nici un risc de a nu obține plata sumelor împrumutate, în timp ce banca se confruntă pe întreaga durată a creditului (care este o perioadă foarte mare de timp, mai ales în cazul creditelor imobiliare) cu riscul de a nu i se rambursa sumele acordate, precum și costurile și profitul preconizat în urma acestei prestații. Riscul de credit este asumat în urma analizei economico-financiare a solicitantului împrumutului și a solidității garanțiilor reale sau personale pe care acesta le propune ca accesoriu al creanței principale. Pe de altă parte, riscul de credit se află în strânsă legătură cu riscul de diminuare a valorii creanțelor, riscul contrapartidei, riscul de poziție, riscul valutar, riscul de marfă, riscul reputațional, riscul operațional, ceea ce impune gestionarea corelată a acestora, gestionare care se reflectă în prețul total al creditului.

În ceea ce privește modalitatea în care VBR a înțeles să își promoveze produsele bancare oferite publicului, prin indicarea defalcată a tuturor costurilor și comisioanelor pe care la implică angajarea unui credit bancar, apreciază că această strategie de marketing nu poate fi, în sine, suficientă pentru constatarea caracterului abuziv al clauzelor atacate. Încasarea acestor comisioane nu reprezintă o îmbogățire a băncii, dimpotrivă, împiedică o sărăcire nejustificată a patrimoniului acesteia,

singura sumă pe care banca o încasează ca fruct civil al creditelor acordate fiind dobânda.

Consideră că Volksbank a optat pentru oferirea unor produse bancare caracterizate de transparență, în cuprinsul convențiilor de credit fiind indicate, defalcat, toate costurile încasate de către bancă pentru acordarea creditului (comisioane), precum și marja de profit a acesteia (dobânda), cu mențiunea că dobânzile oferite de VBR în perioada de referință pentru această categorie de produse bancare erau inferioare ofertelor altor bănci, care nu practicau această politică de marketing. „Culpa” VBR ar consta, prin urmare, în transparența totală oferită clienților săi, prin indicarea tuturor componentelor ce formează prețul creditului, iar sancțiunea ce ar trebui aplicată băncii ar fi reprezentată de anularea clauzelor ce reflectă componentele prețului total al creditului, un astfel de raționament neputând fi primit.

Se susține că în cauză este incident art. 4 alin. 6 din Legea nr. 193/2000. Perceperea comisionului de risc face parte din prețul total al creditului care, în sensul art. 4 alin. 6 din Legea nr. 193/2000, este exclus de la aprecierea caracterului abuziv, iar caracterul clar și inteligibil al clauzei prin care se instituie comisionul de risc este intrinsec noțiunii de risc. Împrejurarea că acest comision de risc este inclus în prețul total al creditului rezultă chiar din dispozițiile OG nr. 21/1992 privind protecția consumatorilor la art. 2 pct. 24.

Se mai susține că nu sunt îndeplinite nici condițiile prevăzute de art. 4 alin. 1 din Legea nr. 193/2000. Cu privire la condiția dezechilibrului semnificativ pe care îl creează între drepturile și obligațiile părților clauza privind perceperea unui comision de risc lunar, calculat ca procent la soldul creditului, menționează că această clauză nu a cauzat nici un dezechilibru între drepturile și obligațiile părților, cu atât mai puțin un dezechilibru semnificativ. Perceperea comisionului de risc este pe deplin justificată, astfel: 1. Rațiunea economică a comisionului de risc constă în faptul că este, mai degrabă, o modalitate de asigurare a echilibrului contractual față de evoluția financiară a pieței, cât și a împrumutaților; 2. În perioada de referință, 2007-2008, practicile bancare permiteau inserarea acestui comision de risc în contractele de credit bancar, sub diverse denumiri, respectiv comision de risc sau comision de administrare, calculat prin aplicarea unui procent la soldul creditului; Nici o dispoziție legală de la acel moment nu interzicea perceperea acestui comision; O dată cu intrarea în vigoare a OUG nr. 50/2010, terminologia bancară a fost unificată și acest comision a primit denumirea de comision de administrare, care poate fi calculat tot ca un procent aplicat la soldul curent al creditului, pentru monitorizarea, înregistrarea, efectuarea de operațiuni de către creditor în scopul utilizării/rambursării creditului de către consumator; Întrucât OUG nr. 50/2010 nu prevede expres comisionul de risc, lasă să se înțeleagă faptul că acesta nu mai este permis în noul context legislativ. Deoarece aceste contracte de credit sunt încheiate anterior intrării în vigoare a OUG nr.

50/2010, având în vedere principiul neretroactivității, este vădit incorectă orice analiză asupra acestui tip de comision prin optica pe care acest nou act normativ o creează asupra raporturilor juridice care se nasc în temeiul contractelor de împrumut bancar. Nu este de conceput declararea acestui comision ca abuziv prin prisma faptului că acest din urmă act normativ nu îl reglementează. 3. Legalitatea comisionului de risc presupune înțelegerea rațiunii instituirii acestuia în contractele de credit, anterior OUG nr. 50/2010. Rațiunea perceperii acestui comision este cât se poate de legală și justificată, urmărind acoperirea riscului pe care banca l-ar fi avut de suportat în situația în care împrumutatul nu ar mai fi putut restitui capitalul împrumutat plus accesoriile datorate pentru folosința acestui capital.

Apelanta subliniază că pe perioada creditului, până la rambursarea integrală, suma împrumutată se află la dispoziția împrumutatului, de aceea și comisionul de risc este perceput „pentru punerea la dispoziție a creditului”. Această punere la dispoziție nu se limitează la operațiunea materială a virării sumei în contul împrumutatului, ci ea se referă la însăși folosința sumei împrumutate, care este asigurată împrumutatului pe toată durata creditului, astfel încât și riscul imposibilității de rambursare se extinde și el pe aceeași durată a creditului.

Precizează că este importantă distincția dintre garanțiile constituite de bancă pentru garantarea creditului și acest comision de risc.

Garanțiile se constituie la momentul încheierii convenției de credit. Până la producerea riscului, valoarea acestora, pe fondul modificărilor apărute pe piața imobiliară, poate fluctua semnificativ, existând, în concret, situații în care aceste garanții nu sunt suficiente pentru a acoperi sumele datorate băncii.

Comisionul de risc este perceput pentru gestionarea și a altor riscuri decât riscul de neplată, astfel: riscul de neexecutare a garanției, riscul de urmărire a garanției, riscul de depreciere/pieire a garanției, de neîncasare a valorii asigurării și orice alte riscuri care există în legătură cu creditul acordat.

Menționează că rezultă că practicarea comisionului de risc anterior OUG nr. 50/2010 era nu numai legală, dar nu era nici susceptibilă de a crea un dezechilibru semnificativ între părți, fiind firesc ca banca să-și ia toate măsurile prudențiale pentru a se pune la adăpost de riscul de neplată. Mai mult, o asemenea practică era pe deplin justificată în contextul relaxării condițiilor de creditare, fiind binecunoscut că măsurile de relaxare a creditării implică riscuri suplimentare, iar asumarea acestor riscuri de către bancă presupune, ca și contraprestație, un cost corespunzător.

Pe cale de consecință, nu este îndeplinită condiția existenței unui dezechilibru semnificativ, prevăzută de art. 4 alin. 1 din Legea nr. 193/2000, iar împrejurarea că OUG nr. 50/2010 nu reglementează acest comision de risc, nu înseamnă că anterior comisionul de risc era abuziv inclus în contractele de credit. Faptul că OUG nr. 50/2010 reglementează doar comisionul de administrare, care acoperă prestațiile băncii menționate

la art. 36 alin. 3, reflectă o opțiune a legiuitorului nu în sensul eliminării unui dezechilibru anterior, ci în sensul favorizării consumatorului. Legislația privind protecția consumatorilor poate institui norme caracterizate printr-o discriminare pozitivă, în sensul favorizării consumatorului, însă această opțiune a legiuitorului nu poate fi în nici un caz extinsă asupra contractelor încheiate anterior OUG nr. 50/2010.

Se arată că, în concluzie, comisionul de risc reprezintă prețul riscului de credit, adică de a nu obține rambursarea creditului, format din capital plus accesorii. Or, un astfel de cost nu produce nici un fel de dezechilibru între drepturile și obligațiile părților, în defavoarea consumatorilor, dimpotrivă, eliminarea sa prin OUG nr. 50/2010 produce un dezechilibru în defavoarea băncii, care ar fi ținută să suporte riscul insolvenței și a relei credințe a împrumutaților.

Se susține că nu este îndeplinită nici condiția privind lipsa negocierii clauzei atacate. Intimații au avut la dispoziție perioade de gândire considerabile anterioare semnării convențiilor de credit, în așa fel încât aceștia să poată aprecia impactul pe care contractarea unui astfel de credit îl va avea asupra situației financiare ori sociale a acestora. În toată această perioadă, intimații au avut posibilitatea, nu numai teoretică, ci chiar practică, de a formula contraoferte față de produsul oferit de bancă, ori de a expune nemulțumirile față de modul de concepere al unei clauze, propunând în schimb adaptarea acesteia la nevoile și posibilitățile particulare ale fiecăruia. Lipsa caracterului negociat al unei clauze contractuale nu presupune că aceasta nu a fost negociată în concret, ci presupune că nu a existat, obiectiv vorbind, posibilitatea unei astfel de negocieri.

Nici condiția relei credințe a apelantei pârâte prevăzută de art. 4 alin. 1 din Legea nr. 193/2000 nu este îndeplinită în cauză. Buna credință a băncii s-a manifestat anterior încheierii contractelor de credit, cât și ulterior, prin receptivitate la propuneri de refinanțare, reeșalonare a creditelor, precum și prin actele adiționale și tranzacțiile judiciare care s-au încheiat cu o parte dintre împrumutați în cursul judecății în prima instanță. Comisionul de risc, fiind calculat la soldul creditului, adică la suma rămasă de rambursat, scade o dată cu valoarea soldului creditului.

Prin urmare, perceperea acestui comision a avut rațiuni bancare și financiare justificate și a fost perceput de către bancă în mod legal. Practic, acest comision reprezintă o parte a prețului contractului, format din creditul acordat plus accesorii, dobânzi și comisioane.

Apelanta consideră că prima instanță în mod greșit a dispus restituirea sumelor încasate cu titlu de comision de risc, susținând că anularea clauzei care instituie comisionul de risc nu poate produce efectele restituirii prestațiilor executate în baza clauzei anulate.

Contractele de credit reprezintă contracte cu executare succesivă, deoarece atât obligația împrumutătorului de a pune la dispoziție creditul pe întreaga durată a contractului, cât și obligația împrumutatului de a plăti

prețul creditului, sunt obligații cu executare succesivă. Potrivit teoriei generale a obligațiilor, anularea unui contract cu executare succesivă nu poate produce efectul restituirii prestațiilor reciproce, iar în speță, banca nu poate fi obligată la restituirea sumelor încasate cu titlu de comision de risc pentru motivul întemeiat că, la rândul său, nici debitorul poate restitui folosința bunului, adică a creditului.

Apelanta a mai arătat că și practica judecătorească a relevat lipsa caracterului abuziv al comisionului de risc, exemplificând cu o serie de hotărâri judecătorești pronunțate în acest sens. Cu privire la clauza referitoare la dreptul băncii de a declara creditul scadent anticipat în cazul în care împrumutatul nu-și îndeplinește orice obligații din contract sau în cazul apariției unei situații neprevăzute care ar face să devină improbabil ca împrumutatul să își poată îndeplini obligațiile asumate conform convenției, inclusiv referitor la garantarea creditului, se susține că nu este abuzivă.

Nu se poate reține caracterul abuziv al clauzelor care permit declararea scadenței anticipate, întrucât ele nu reprezintă decât transpunerea în această materie a dreptului pe care îl are partea unui raport juridic obligațional care și-a executat obligațiile care îi reveneau în temeiul acestui raport (banca și-a executat obligația de acordare a creditului), de a declara rezoluțiunea aceluși contract în cazul în care constată că debitorul își încalcă obligațiile care îi revin în temeiul aceluiași raport juridic obligațional, în condițiile în care contractul de credit este încheiat în considerarea persoanei împrumutatului, iar obligațiile asumate de acesta constituie obligații esențiale pe care banca le-a avut în vedere la acordarea creditului.

Faptul că banca are în vedere o paletă mai largă de obligații a căror neexecutare poate atrage scadența anticipată, iar nu numai obligația de rambursare și de plată a accesoriilor, este pe deplin justificată, având în vedere caracterul *intuituu personae* al contractului de credit și din perspectiva căruia interesul băncii este acela de a asigura derularea în bune condiții a contractului pe toată durata acestuia și de a preveni o conduită a clientului de natură să inducă un risc de insolvabilitate.

Precizează că nu mai puțin riscul real al declarării scadenței anticipate a contractului de credit ca urmare a neexecutării de către intimatului a unor obligații neesențiale, care nu ar putea să contureze o eventuală lipsă de bonitate sau insolvabilitate a acestora, nu există. Potențialul caracter abuziv trebuie apreciat *in concreto* prin raportare la interesele părților raportului juridic. Interesul băncii nu este acela de a declara scadența anticipată pentru neexecutarea oricărei obligații, ci numai în cazul în care s-ar constata că riscul imposibilității de rambursare creditului este iminent sau actual în cazul în care nu s-ar întreprinde de îndată măsuri. Or, soluția la îndemâna băncii pentru a se vedea pusă la adăpost de situația în care nu și-ar putea recupera suma împrumutată este declararea scadenței anticipate a creditului. Iar o astfel de atitudine nu poate fi sancționată, după

cum nici clauza care instituie un astfel de drept nu poate fi considerată abuzivă.

În temeiul principiului libertății contractuale, părțile au posibilitatea de a menționa în cuprinsul contractului care sunt obligațiile considerate esențiale urmând ca neexecutarea acestora să dea dreptul părții care și-a executat propriile obligații de a invoca rezoluțiunea contractului. Prin urmare, clauza în discuție are rolul de a arăta faptul că părțile au înțeles și au acceptat că obligațiile asumate de către debitor sunt obligații esențiale, a căror neexecutare justifică declararea creditului scadent anticipat. Aceste clauze nu dau dreptul băncii să interpreteze clauzele contractuale, ci se referă la apariția unor situații de fapt neprevăzute, care fac improbabilă executarea obligațiilor contractuale.

Se mai menționează că nu este abuzivă nici clauza referitoare la exonerarea de răspundere a băncii față de consecințele declarării scadenței anticipate a creditului, precum și față de consecințele pe care executarea silită le are asupra împrumutatului/codebitorului.

Soluția primei instanțe care a reținut ca abuzivă o asemenea clauză nu este întemeiată.

Învederează că nu este incident art. 1 lit. h din Anexa Legii nr. 193/2000, deoarece acesta are în vedere ipoteza în care banca nu își îndeplinește obligațiile contractuale, or, declararea scadenței anticipate a creditului, fiind o formă de rezoluțiune a contractului, exclude *de plano* neexecutarea obligațiilor de către bancă, din moment ce una dintre condițiile rezoluțiunii presupune ca partea ce o invocă să-și fi îndeplinit propriile obligații contractuale, în caz contrar, partea adversă putând invoca excepția de neexecutare. Prin urmare, declararea scadenței anticipate a creditului ar fi o consecință, pe de o parte, a executării obligațiilor contractuale ale băncii, care constau în punerea la dispoziție a creditului și asigurarea folosinței acestuia pe întreaga durată a contractului, iar pe de altă parte, a neexecutării obligațiilor ce revin împrumutatului.

Arată că nu este întemeiată susținerea instanței în sensul că această clauză ar fi lovită de nulitate pe considerentul că vina apelantei îmbracă forma dolului. În primul rând, din moment ce nu poate fi vorba despre neexecutarea vreunei obligații contractuale a băncii, este exclusă orice formă de vinovăție, lipsind fapta însăși, iar în al doilea rând, oricum dolul nu se prezumă, în temeiul art. 960 alin. 2 din Codul civil de la 1864, fiind necesar ca dolul să fie dovedit de partea care îl invocă, dovadă care nu a fost făcută în cauză.

Totodată, din moment ce se declanșează executarea silită împotriva debitorului rău-platnic, cel care nu își execută obligațiile contractuale asumate este însuși debitorul, este absolut firesc ca banca să fie exonerată de răspundere pentru consecințele unei astfel de executări silită determinată de culpa debitorului său. Se susține că nu este abuzivă nici clauza referitoare la dreptul băncii de a modifica costurile creditului în cazul oricăror modificări legislative, inclusiv de interpretare.

Considerentele primei instanțe sunt neîntemeiate, deoarece, în primul rând, majorările de costuri la care se referă secțiunea 10 nu au în vedere eventuale costuri care exced creditele contractate de împrumutați, dimpotrivă, la art. 10.1 lit. a) se menționează în mod expres că este vorba despre modificări legislative care „*supun banca la orice impozit, taxă cu privire la creditele acordate sau la obligațiile sale de a acorda credite, sau care schimbă baza de impozitare pentru suma principală și dobânzi la creditele acordate, sau care se referă la orice alte sume datorate rezultând din Convenție (...).*” Se arată că este vorba despre eventuale modificări de costuri ce pot apărea în legătură cu Convențiile concrete încheiate de intimati, cu toate componentele ce intră în structura acestora, adică de prețul creditului (capital, dobândă, comisioane).

Se susține că nu este întrunită nici ipoteza de la art. 1 lit. g din Anexa Legii nr. 193/2000, în sensul că acestea nu sunt clauze ce dau exclusiv băncii dreptul de a le interpreta, din moment ce este vorba despre aspecte, verificabile de către împrumutați, fiind vorba despre intrarea în vigoare a unor noi acte normative sau despre modificări general valabile de interpretare a acestora, opozabile *erga omnes* și stabilite eventual pe calea unor recursuri în interesul legii.

Se arată că în speță nu s-a produs și nici nu s-ar putea produce vreun dezechilibru semnificativ ca urmare a aplicării acestei clauze contractuale, din moment ce eventualele modificări determinate de aplicare a acestei clauze contractuale au la bază aspecte obiective, justificate de principiul potrivit căruia prețul creditului este în sarcina debitorului împrumutat. Costul creditului fiind în sarcina debitorului împrumutat, este firesc ca acesta să suporte și eventualele modificări ale acestui cost, cauzate de incidența asupra creditului a unor acte normative noi sau de modificările de interpretare a actelor normative anterioare. Se menționează că în aprecierea acestei clauze urmează a fi avută în vedere și perioada considerabilă de timp pentru care se încheie contractele de credit.

Prin precizarea cererii de apel depusă la dosar la data de 14.02.2014, au fost indicați apelanții reclamanți cu indicarea motivelor de apel invocate de către fiecare.

Analizând apelul declarat de apelanții reclamanți: Adam Bănică Cristian, Adam Elena Sofia, Ațișenei Marius, Bărbulescu Ioana Daniela, Calotă Mihai Marian, Calotă Mirela Elena, Catrina Bogdan Octavian, Cucos Roxana Corina, Dedu Florin Fabian, Dedu (Pintican) Georgiana, Dinu Iris Miralisa, Drob Camelia, Drob Laurențiu, Haitaim Aurora, Ivan Dragoș Gabriel, Ivan Elisabeta Crina, Matu Cristian Adrian, Negoită Costandel Daniel, Negoită Andreea Daniela, Oțel Cătălin, Oțel Roxana Mariana, Păunescu Silviu, Pavel Andreea Georgiana, Pavel Dragoș Ovidiu, Pirnea Tudorel, Rizea Adrian, Rizea Rodica, Turcitu Bogdan Alexandru, apel prin care se critică hotărârea atât prin prisma nereținerii ca abuzivă a clauzei privind comisionul de rezervă minimă obligatorie, cât și prin prisma

neacordării cheltuielilor de judecată solicitate de reclamant, Curtea constată că acesta este fondat, pentru considerentele ce vor fi redate.

Sunt de reținut concluziile CJUE din cadrul Cauzei C-76/10, potrivit cărora *„Revine instanței naționale în cauză, având în vedere toate împrejurările care însoțesc încheierea contractului, obligația de a stabili dacă o clauză dintr-un contract de credit precum cea din speță, care prevede în sarcina consumatorului, potrivit constatărilor efectuate de această instanță, o penalitate într-un quantum disproporționat de mare, trebuie considerată abuzivă în sensul articolelor 3 și 4 din Directiva 93/13. În cazul unui răspuns afirmativ revine acestei instanțe sarcina de a stabili toate consecințele care decurg din aceasta potrivit dreptului intern pentru a se asigura că respectiva clauză nu creează obligații pentru consumator”*.

Comisionul de rezervă minimă obligatorie este inserat în contractele de credit la pct. 5 lit. e/f/g din Condițiile speciale și la art. 3.11 și art. 3.12 din Condițiile generale. Conform pct. 5 lit. e/f/g din Condițiile speciale, comisionul de rezervă minimă obligatorie este de „0% p.a. aplicat la soldul creditului până la data de 31.12.2009, calculat conform art. 3.12 – Comision de rezervă minimă obligatorie din Condițiile generale ale prezentei Convenții, datorat și plătit lunar odată cu dobânda/anuitatea, la data scadentă prevăzută la pct. 6) „Rambursare” de mai jos. În conformitate cu prevederile pct. 3.12 – Comision de rezervă minimă obligatorie din Condițiile generale ale prezentei convenții, Banca are dreptul de a modifica în mod corespunzător valoarea și/sau perioada de aplicare și de percepere a acestui comision, în cazul în care obligațiile sau condițiile impuse de către Banca Națională a României cresc/se diminuează/se elimină, aducând acest lucru la cunoștința împrumutatului”.

Condițiile generale ale convențiilor dispun la art. 3.11: „DAE poate fi modificată în condițiile modificării ratei dobânzii, precum și în condițiile prevăzute de Secțiunea 10) „Costuri suplimentare” sau prin acordul părților”, iar la art. 3.12 intitulat Comision de rezervă minimă obligatorie: „Comision datorat ca urmare a obligației băncii de a constitui rezerva minimă obligatorie la Banca Națională a României. Valoarea și perioada de aplicare și de percepere a comisionului de rezervă minimă obligatorie sunt stabilite de către Bancă în funcție de valoarea și durata obligației impuse acesteia de către Banca Națională a României. Din acest motiv Banca își rezervă dreptul de a modifica în mod corespunzător valoarea și/sau perioada de aplicare și de percepere a acestui comision, în situația în care obligațiile sau condițiile impuse băncii de către Banca Națională a României cresc/se diminuează/se elimină. Valoarea Comisionului de rezerva minimă obligatorie este exprimată în forma procentuala, fiind menționată, alături de perioada de aplicare și de percepere și de scadența acestuia, în Condițiile speciale. Pentru perioada în care se aplică, Comisionul de rezervă minimă obligatorie se acumulează zilnic și se calculează la soldul creditului pentru un număr de zile calendaristice („perioada de calcul”) începând cu data primei trageri. În perioada de calcul

a comisionului de rezervă se include prima zi și se exclude ziua până la care se face calculul. Comisionul de rezervă, datorat lunar, se calculează după formula: (soldul creditului x valoarea Comisionului de rezervă minimă obligatorie x numărul efectiv de zile între scadență)/360.”

Cu privire la rezervele minime obligatorii, Regulamentul BNR nr. 6/2002 privind regimul rezervelor minime obligatorii prevede la art. 2 lit. a și b că: „rezervele minime obligatorii sunt disponibilități bănești ale instituției de credit, în lei și în valută, păstrate în conturi deschise la Banca Națională a României” și „baza de calcul o constituie nivelul mediu, pe perioada de observare, al elementelor de pasiv din bilanțul băncilor (...)”. De asemenea, art. 3 pct. 1 prevede că: „baza de calcul a rezervelor minime obligatorii se constituie din mijloacele bănești în moneda națională și în valută, reprezentând obligații ale instituției de credit (la nivelul rețelei cooperatiste de credit) rezultate din acceptarea depozitelor și a altor fonduri”. Totodată, conform art. 8 pct. 1 din Legea nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naționale a României, „Banca Națională a României stabilește regimul rezervelor minime obligatorii pe care instituțiile de credit trebuie să le mențină în conturi deschise la aceasta”.

Din interpretarea acestor prevederi legale reiese că rezervele minime obligatorii au drept scop asigurarea lichidității minime în sistemul bancar, impunându-se băncilor care colectează depozite de a consemna, în conturile lor deschise la banca centrală, sume stabilite prin aplicarea unei cote procentuale asupra bazei de calcul, pentru a face față solicitărilor de retragere a depunerilor. Astfel, rezervele minime obligatorii se constituie din grija de a asigura lichiditatea minimală stabilită de BNR, legea instituind obligația băncii care primește depozite să consemneze în conturile sale deschise la banca de emisiune o sumă rezultată, de regulă, din aplicarea unei cote procentuale asupra depozitelor și sumelor asimilate.

Conform prevederilor legale menționate, reiese că rezervele minime obligatorii se constituie de către bănci, de obicei, prin aplicarea unui procent raportat la sumele reprezentând depozite/alte forme asimilate, restituirea acestor sume depuse reprezentând obligații ale băncii (pasiv) față de deponenți.

Se deduce că nu își găsește rațiunea legală constituirea acestor rezerve minime obligatorii din comisioane aplicate la creditele acordate de către bănci, o astfel de clauză privind încasarea unui comision de rezervă obligatorie reprezentând o clauză abuzivă în sensul prevederilor art. 4 din Legea nr. 193/2000.

Clauza privind comisionul de rezervă minimă obligatorie nu este doar inserată într-un contract preformulat, nefiind dovedită negocierea ei directă cu consumatorii, potrivit art. 3.2 din Directiva 93/13 CEE și art. 4 alin. 3 din Legea nr. 193/2000.

Această clauză creează și un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților din contractele de credit, atât timp cât ea nu reprezintă

contravaloarea nici unei prestații pe care banca ar fi obligată să o execute în favoarea consumatorilor.

Totodată, inserarea în contract a unei asemenea clauze este contrară cerințelor buneii credințe pe care banca trebuie să o manifeste în relațiile cu consumatorii referitor la încheierea de contracte de credit, deoarece, pe de o parte, acest comision nu presupune nici o prestație din partea băncii în favoarea consumatorului în legătură cu împrumutul bancar, iar, pe de altă parte, obligația legală a băncii de a constitui rezerva minimă obligatorie este față de banca de emisiune și nu poate fi transferată în sarcina împrumutatului consumator.

Este eronată reținerea primei instanțe în sensul că acea clauză privind comisionul de rezervă minimă obligatorie nu are caracter abuziv, deoarece reprezentând cuantumul de „0% aplicat la soldul creditului până la data de 31.12.2009” nu ar putea conduce la crearea unui dezechilibru semnificativ între prestațiile părților. Aceasta deoarece s-a ignorat conținutul integral al clauzei privind comisionul de rezervă minimă obligatorie, în cadrul căruia se stipulează că „Banca are dreptul de a modifica în mod corespunzător valoarea și/sau perioada de aplicare și de percepere a acestui comision, în cazul în care obligațiile sau condițiile impuse de către Banca Națională a României cresc/se diminuează/se elimină, aducând acest lucru la cunoștința împrumutatului”. Se desprinde concluzia existenței dreptului unilateral al Băncii de a modifica valoarea, perioada de aplicare și percepere a acestui comision, modificare ce poate interveni oricând în decursul perioadei contractuale, exercitarea acestui drept ducând automat la crearea unui prejudiciu în detrimentul consumatorului prin mărirea costurilor împrumutatului contractat. Dezechilibrul semnificativ între drepturile și obligațiile părților există chiar prin inserarea posibilității modificării unilaterale de către bancă a contractului de credit în sensul perceperei unui comision care nu are nici o legătură cu acordarea unui împrumut bancar. În acest sens sunt prevederile Legii nr. 193/2000 – Anexa 1 alin. 1 lit. a) alin. 1 și dispozițiile Directivei 93/13 – Anexa 1. lit. j (care consideră abuzivă clauza care dă „dreptul comerciantului să modifice unilateral clauzele contractului, fără a avea un motiv întemeiat care să fie precizat în contract”), prin raportare la cele ale aceleiași Anexe, alin. 1 lit. b), respectiv pct. 2. lit. b (care exclude aplicarea clauzei de mai sus în cazul furnizorului de servicii financiare, care își poate rezerva dreptul de a modifica rata dobânzii plătibile de către consumator ori datorată acestuia din urmă sau valoarea altor taxe pentru servicii financiare, fără o notificare prealabilă, dar numai în situația existenței unei motivații întemeiate și în condițiile existenței unei obligații a comerciantului de a informa cât mai curând posibil despre aceasta celelalte părți contractante și a existenței dreptului celorlalte părți de a rezilia imediat contractul). În cauză, nu se poate considera ca fiind întrunită condiția existenței unei asemenea motivații întemeiate ce ar consta în existența obligației impuse de BNR băncilor de a constitui rezerva minimă obligatorie, atâta timp cât, astfel cum s-a arătat,

perceperea unui comision de rezervă minimă obligatorie nu poate avea vreo legătură cu acordarea unui credit bancar.

Curtea constată deci că, potrivit art. 4 alin. 1 și 2 din Legea nr. 193/2000, art. 78 din Legea nr. 296/2004 și a art. 2 pct. 16 din OG nr. 21/1992, este abuzivă clauza inserată în contract privind comisionul de rezervă minimă obligatorie, deoarece, nefiind negociată direct cu consumatorul, prin ea însăși, creează în detrimentul consumatorului și contrar cerințelor buneii credințe un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților.

Relevante sunt în acest sens hotărârile CJUE, respectiv cea pronunțată în cauza C-484/08 (Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid *împotriva* Asociacion de Usuarios de Servicios Bancarios (Ausbanc)), potrivit căreia „*articolul 4 alineatul 2 și articolul 8 din Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii trebuie interpretate în sensul că nu se opun unei reglementări naționale ... care autorizează un control jurisdicțional al caracterului abuziv al clauzelor contractuale privind definirea obiectului principal al contractului sau caracterul adecvat al prețului sau remunerației, pe de o parte, față de serviciile sau de bunurile furnizate în schimbul acestora, pe de altă parte, chiar dacă aceste clauze sunt redactate în mod clar și inteligibil*”.

Hotărârea primei instanțe care consideră ca nefiind abuzivă clauza privind comisionul de rezervă minimă obligatorie este astfel nelegală și urmează a fi schimbată parțial în sensul constatării caracterului abuziv și, potrivit art. 6 din Legea nr. 193/2000, a nulității acestei clauze ce urmează a nu mai produce efecte.

În consecință, având în vedere principiul nulității efectelor actului juridic declarat nul, se va dispune restituirea sumelor încasate de către pârâtă de la reclamant în temeiul clauzei declarate nule privind comisionul de rezervă minimă obligatorie, în măsura în care s-au încasat astfel de sume de bani de către bancă.

În ceea ce privește critica apelanților reclamant referitoare la dispoziția primei instanțe de compensare a cheltuielilor de judecată, se constată că nu este întemeiată, deoarece, în condițiile în care capetele de cereri ale acestora din cadrul cererii de chemare în judecată au fost doar parțial considerate ca fiind întemeiate și admise, au fost în mod legal aplicate dispozițiile art. 276 C.pr.civ.

Apelul declarat de către ceilalți apelanți reclamant: Haitaim Mitica Mihai, Albulescu Silviu Marin, Andreica Adrian Ioan, Andreica Elena Luminita, Andriescu Liviu Calin, Andronachi Eduard Cristian, Andronachi Veronica, Antim Dan Milorad, Antim Elena, Antim Mihai Ciprian, Azoitei Florina Carmen, Azoitei Paul Mihail, Baciui Mihaela, Baciui Ovidiu Dumitru, Badicel Elena, Badicel Mihai Ciprian, Balan Valerica Georgiana, Balan Radu Cosmin, Baldea Simona Valentina, Baldea Bogdan, Barbu Gabriela, Barjovanu Irina, Barjovanu Vlad, Bazac Daniel, Bordea Olimpia Elena,

Botezatu Theodor Alexandru, Bragau Florica Stefania, Bragau Iordan, Buza Cornel Nicolae, Buza Raluca, Cantaragiu Ancuta, Cantaragiu Gabriel, Carbinaru Claudiu Decebal, Carbinaru Elisor Mirela, Carlig Simona Cristina, Carlig Bogdan Ioan, Carp Adina, Carp Florin, Carp Florica, Cartu Ion, Cherches Calin Luca, Cherches Laura Simona, Cherim Onol, Cheser Gina, Cheser Narcis Sebastian, Chivulescu Florentin, Chivulescu Maria Lorena, Ciobanescu Emilia Antonela, Ciocan Andrei, Ciocan Laura, Ciocirla Mirela, Cochirleanu Oancea Ionut, Cocolos Ioana, Cocolos Vasile, Cojocaru Catalina Elena, Cojocaru Radu Teodor, Constantinescu Silviu, Copirii George Robert, Copirii Steluta Cristina, Cosmiuc Horia, Cosmiuc Liliana, Costescu Valentin, Costin Lucian, Costin Ramona Oana, Craciun Florian Valentin, Craciun Madalina, Crisan Ciprian, Crisan Nicoleta, Dima Gigel Doru, Dinca Lucian Bogdan, Dinca Victorita, Dit Florenta Adela, Dit Catalin, Dogan Gheorghe Cristian, Doroghi (Bele) Mihaela Cristina, Dorosenco Grigorii, Dorosenco Ramona Adela, Dragomir Cristina Elena, Dragomir Stefan Cristian, Dragos Daniela Laura, Dragos Mircea Radu, Dragu Lucian Cornel, Dragu Simona Teodora, Duhalmu Cristian, Duhalmu Nicoleta, Dulacoiu Camelia Ecaterina, Dulacoiu Eugen Lucian, Duma Gheorghe, Duma Norica, Dumitrache Marius, Dumitrache Violeta, Dumitrescu Stefania Elvira, Dumitrescu Tiberiu Aurelian, Dumitriu Amalia Lacramioara, Dumitriu Emil, Eleodor Daniela Florentina, Enache Cristina, Enache Gabriel Enescu Ileana Simona, Fegher Augustina Felicia, Fegher Eduard, Feodorov Sorin, Feodorov Ionela, Fercau Onofrei Daniel Nicolae, Fercau Onofrei Izabela, Florescu Mihaela Ioana, Florescu Cătălin, Flori Marius, Flori Denisa Ionela, Foica Lavinia, Fota Madalina Gabriela, Furnica Jana Mihaela, Furnica Liviu, Gambuta Alina Petronela, Gheorghe Bogdan Mihai, Gheorghe Cristina Elena, Gogorita Mirela, Gontescu Ilie Mihai, Gontescu Mariana Simona, Grama Florina Georgeta, Grama Iuliu Sever, Grigorescu Catalin Teodor, Groza Rodica, Gusoi Ioan Valeriu, Halitchi Daniela, Halitchi Florin Constantin, Hotnog Catalin, Hotnog Laura Ioana, Iacob Camelia, Iacob Emanuel, Ilie Roxandra Georgiana, Ilievici Anne Marie, Ilievici Sorin Dumitru, Inisconi Erika, Inisconi Ionel Lucian, Ionescu Irina, Andersen Scott Richard, Iordache (Vlad) Adina Maria, Ipate Costel, Ipate Edith Mihaela, Irimia Daniela, Irimia Ovidiu Gicu, Iuga Emilia Cristina, Iuga Laurentiu, Kalamar Mihaela, Lacatusu Ciprian Constantin, Lapadat Daniel, Lapadat Ruxandra, Lazar Daniel, Lazar Felicia Narcisa, Leahu Ion, Leahu Maria Sanda, Leganel Marian, Leonte Marcela, Leonte Ciprian Sorin, Lupsa Mariana Gabriela, Lupsa Dumitru Adrian, Lupu Valentin Andrei, Lupu Doinita Mihaela, Motataianu Catalin, Man Dorel, Man Carolina, Manea (Neagoe) Claudia, Manea Sorin, Manea Irina Mariana, Manolciu Ramona Cristina, Marian Daniel Calin, Marian Gabriela, Marin Constantin, Marin Maria, Marin Maria Elena, Marin Daniel, Marina Rene, Martescu Ilie, Martescu Georgeta Mihaela, Marzac Maria, Marzac Stefan, Mazilu(Dumitrascu)Carmen, Merticariu Mihail Sebastian, Merticariu Roxana Elena, Micu Valentin Viorel, Micu Ana Maria, Mihai Mitica, Mihai Cristina

Daniela, Mihalache Arsenie Samoil, Mihulin Marius Iulian, Milcomisi Silviu Ion, Minea Eliza Gratiela, Mitranescu Dan Mihail, Simion Simona Mirela, Moisev Ribana Mariana, Muntean Dragos Alin, Munteanu Adrian Catalin, Munteanu Eugenia, Muresan Mihai Dan, Muresan Anca Daniela, Nan Paula Dorina, Nan Ilie Danut, Neacsu Sorin, Neacsu Neluta, Neagu Simona Mihaela, Neagu Marian, Necula Tache Victor, Nedejde Cristian Ilie, Nedejde Elena, Nichita Dragos Florian, Nichita (Neagu) Florina Carmen, Nicolau Mariana, Nicusan Tudor, Nisulescu C-Tin Telu, Jipa Camelia, Oanta Ciprian, Oanta Mihaela Nicoleta, Olariu Sorin Gabriel, Olinec Laura Gabiela, Onofrei Ovidiu Gabriel, Onofrei Oana, Pasare Elena, Pasare Ion Traian, Patrinoiu Gabriel Leonard, Patrinoiu Elena, Pelin Mirela, Petre Georgiana, Petre George Catalin, Petru Paraschiv, Petu Nina, Petu Ion, Petu Mariana, Pirnea Daniela Iuliana, Pleseanu Carmen Cristina, Pleseanu Jean, Podaru Lucian, Pop Monika Erzebet, Pop Titus, Popa (Galea) Claudia Ioana, Popa Mihaela, Popescu George Lucian, Popescu Maria, Preda Iuliana, Preda Florentin, Preda Robert Marian, Preda Alina Elena, Pricop Traian, Radacina Cristian, Ripeanu Ionut Marius, Rosu Bogdan Alexandru, Rosu Anca Mirela, Rosu Manuela Oana, Rujoiu Nicolae Marcel, Rujoiu Elena Catalina, Samoila Catalin Cezar, Schitiu Alexandru, Schitiu Adriana, Stan Dumitru Dan, Stan Silvia Rodica, Stan Laurentiu Mihail, Stan Oana Loredana, Stavarache Ionel, Stefanescu Tudor, Stefanescu Mihaela, Stoica Gina, Stoica Constnatin, Suciu Ciprian Viorel, Szomszed Izabella, Tanase Gabriel Iulian, Tanase Diana Gabriela, Tanasescu Catalin Adrian, Tanasescu Ioana Georgeta, Toader Radulescu Florin, Toader Radulescu Ioana Meletina, Toader Radulescu Ana, Toader Radulescu Gheorghe, Toma Florin, Toma (Ciobanu) Cristina Cecilia, Tomescu Dragos Petre, Tudor Ion, Tudor Olivia, Tudorica Alina Cristina, Tudorica Ciprian, Tugulea Rares Ovidiu, Tugulea Nicoleta Cristina, Turea Elena, Turea Iulian, Ungureanu Doina, Ungureanu Ion, Vamescu Mihail, Teodorescu Luminita, Valcu Florin Dumitru, Valcu Monica, Vasile Andrian, Vasile Gina Mihaela, Vasilescu Victor Iulian, Vasilescu Magdalena, Vasu Nicolae Silviu, Veteleanu (Ciobanu) Maria Raluca, Viciu Andrei, Viciu Monica Stefania, Vicol Aurel, Vicol Ioana Lenuta, Vihocencu Laurentiu Vasile, Vihocencu (Udrea) Maria Octaviana, Vrajescu Marius Daniel, Zafir Viorica Mona, Zafir Valentin Simion, Zlatan Ramona, Zlatan Dragos Razvan, Zot Paul Calin critică hotărârea atacată doar prin prisma neacordării de către prima instanță a cheltuielilor de judecată și a greșitei compensări a acestora.

Soluționarea acestui apel are în vedere aceleași considerente menționate mai sus cu privire la corecta compensare a cheltuielilor de judecată potrivit art. 276 C.pr.civ., considerente din care reiese că apelul nu este întemeiat.

În ceea ce privește apelul declarat de către apelanta pârâtă S.C. Volksbank România S.A., Curtea constată că nu este fondat.

Nu este întemeiată critica privind nemotivarea sentinței atacate, având în vedere că în considerentele expuse de către instanța de fond se

analizează fiecare capăt de cerere prin prisma susținerilor, apărărilor părților și a probatoriului administrat, se desprind argumentele de fapt și de drept avute în vedere de către instanță pentru aprecierea fiecărei clauze în parte ca având sau nu un caracter abuziv în sensul legislației consumatorilor (Legea nr.193/2000, Directiva 93/13 CEE, Legea 296/2004, OG nr. 21/1992).

De asemenea, nu este întemeiată nici critica apelantei pârâte cu privire la netemeinicia și nelegalitatea hotărârii atacate sub aspectul aprecierii de către prima instanță a caracterului abuziv și a nulității clauzelor prevăzute de art.3 lit.d, art.6 lit.b teza a II-a și a III-a , art.5 lit.a (art.5.1 lit.a) din condițiile speciale, art.3.5, art.8.1 lit.b, c, d, art.8.3 și secțiunea 10 din condițiile generale ale convențiilor de credit încheiate de reclamantă cu pârâta, după cum urmează:

Cu privire la clauza prevăzută de dispozițiile art. 3 lit. d din contractele de credit (Condiții speciale), prin care „Banca își rezervă dreptul de a revizui rata dobânzii curente în cazul intervenirii unor schimbări semnificative pe piața monetară, comunicând împrumutatului noua rată a dobânzii”, se apreciază că în mod corect a reținut prima instanță caracterul abuziv al unei asemenea clauze, prin raportare la prevederile art. 4 din Legea nr. 193/2000 și la cele din Anexa la lege – pct. 1 lit.a).

Astfel, nu este întemeiată susținerea apelantei în sensul că părțile nu au suferit ca urmare a clauzei nici un dezechilibru contractual, deoarece această clauză a operat în favoarea reclamantilor prin scăderea dobânzilor percepute de către bancă, nefiind argumentată condiția dezechilibrului semnificativ între drepturile și obligațiile părților.

Clauza este de natură să creeze prin ea însăși un astfel de dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, de vreme ce prevede doar dreptul unilateral al băncii de a revizui rata dobânzii și odată ce noțiunea de „schimbări semnificative” este definită în cadrul Condițiilor generale de o manieră generală, imprecisă, de natură să lase loc interpretărilor pe care doar Banca ar fi îndrituită să le efectueze. Cerința exprimării clauzelor contractuale într-un limbaj ușor inteligibil reiese atât din dispozițiile art. 4 alin. 6 din Legea nr. 193/2000, cât și din cele ale art. 4 alin. 2 din Directiva 93/13/CEE. De asemenea, la aceeași concluzie a ajuns CJUE în Cauza C-26/13 (Arpad Kasler împotriva OTP Jelyalogbank Zrt), care, interpretând dispozițiile art. 4 alin. 2 din Directiva 93/13/CEE a arătat că „cerința potrivit căreia o clauză contractuală trebuie redactată în mod clar și inteligibil trebuie înțeleasă ca impunând nu numai ca respectiva clauză să fie inteligibilă pentru consumator din punct de vedere gramatical, ci și ca contractul să expună în mod transparent funcționarea concretă a mecanismului... la care se referă clauza respectivă, precum și relația dintre acest mecanism și cel prevăzut prin alte clauze..., astfel încât consumatorul să poată să evalueze pe baza unor criterii clare și inteligibile consecințele economice care rezultă în ceea ce-l privește”.

Astfel, noțiunea de „schimbări semnificative” este redată în cadrul Condițiilor generale la Secțiunea 1) „Definiții” ca reprezentând: „(i) orice variație cu o cotă procentuală de 0,20% p.a. sau mai mare a valorii indicilor de referință a pieței monetare, față de valoarea acestora la data de referință (ex. data acordării creditului, data revizuirii dobânzii curente etc), (ii) orice modificări ale costurilor de refinanțare ale Băncii care ar genera o depășire a nivelului maxim acceptabil pentru aceasta în vederea continuării desfășurării activității, în legătură cu un anumit produs/serviciu, în condiții de profitabilitate precum și (ii) orice modificări legislative ce ar supune Banca la suportarea unor costuri noi/suplimentare/majorate față de cele avute în vedere la data de referință (ex. data acordării creditului, data revizuirii dobânzii curente etc.), incluzând, dar fără a se limita, la situațiile prevăzute la Secțiunea 10), pct. 10.1 din prezentele Condiții Generale”.

Dezechilibrul semnificativ între drepturile și obligațiile părților reiese din posibilitatea unilaterală a băncii de a interpreta noțiunea de „schimbări semnificative” definită general și imprecis, de a constata apariția unei astfel de schimbări și de a aplica unilateral clauza referitoare la modificarea dobânzii contractuale.

Nu se poate reține ca fiind întemeiată susținerea că această clauză nu ar fi abuzivă nici în contractele cu dobânda variabilă și nici în cele cu dobânda fixă, fiind exclus caracterul abuziv de dispozițiile alin. 2 lit. a) din Anexa la Legea nr. 193/2000.

Acest text de lege prevede că „Dispozițiile alin. 1 lit. a), p) și t) nu sunt aplicabile în cazul: a) tranzacțiilor cu valori mobiliare, instrumentelor financiare și altor produse și servicii, în cazul în care prețul este legat de fluctuațiile cotației bursiere sau ale indicelui bursier ori ale unei rate de schimb pe piața financiară, pe care vânzătorul sau furnizorul nu le poate controla”.

Nu este aplicabilă în cauză această excepție de la caracterul abuziv al clauzelor contractuale prevăzute la alin. 1 lit. a), deoarece, astfel cum a reținut prima instanță, nu este cuprinsă în contracte formula de calcul aplicabilă în situația apariției „schimbărilor semnificative” menționate pentru eventuala modificare a dobânzii contractuale, algoritm ce ar permite determinarea obiectivă a unor asemenea modificări și care ar împiedica transformarea contractului de credit dintr-un contract comutativ într-unul aleatoriu.

Susținerea apelantei cu privire la îndeplinirea condiției negocierii clauzei, decurgând din faptul că, în speță, consumatorii au avut de ales între o varietate de contracte și că au fost particularizate condițiile speciale în cazul fiecărui client nu este întemeiată.

În mod corect a reținut prima instanță, față de prevederile art. 4 alin. 2 și 3 din Legea nr. 193/2000, că această clauză fiind cuprinsă într-un contract standard, preformulat, nu s-a probat de către bancă negocierea ei cu consumatorul, pentru fiecare contract în parte. Faptul că reclamantii consumatori au avut posibilitatea de a alege între mai multe contracte

standard de credit și au ales varianta potrivită pentru fiecare sau că anumite condiții speciale ar fi fost particularizate în raport de fiecare client nu este de natură să dovedească caracterul negociat al clauzei în discuție, clauză care este formulată standardizat în toate contractele de credit din litigiu.

Nu se poate reține nici susținerea referitoare la neîndeplinirea condiției relei-credințe a băncii cu privire la inserarea acestei clauze, deoarece aplicarea în fapt a clauzei în sensul scăderii dobânzii contractuale, nu exclude posibilitatea de interpretare și aplicare unilaterală în favoarea băncii a clauzei, neexistând inserat în contract un algoritm ca element obiectiv de implementare a modificării prevăzute de clauză.

Întrucât nu sunt întemeiate susținerile apelantei cu privire la inexistența caracterului abuziv al clauzei prevăzute la art. 3 lit. d din contracte referitoare la modificarea dobânzii contractuale în raport de schimbările semnificative pe piața monetară, nu poate fi reținută nici critica acesteia potrivit căreia nu ar avea caracter abuziv nici clauza prevăzută de art. 6 lit. b teza a II-a și a III-a din contracte.

Clauza privind modificarea graficului de rambursare și a valorii anuității în cazul rambursării în avans sau al modificării scadenței finale în condițiile prevăzute la art. 3 lit. d din contracte nu poate avea decât un caracter abuziv, astfel cum a reținut prima instanță, în situația în care s-a reținut ca având caracter abuziv clauza ce cuprinde condițiile de modificare a dobânzii prevăzută de art. 3 lit. d și de care depinde aplicabilitatea clauzei de la art. 6 lit. b teza a II-a și a III-a. Nu este întemeiată critica referitoare la reținerea greșită de către prima instanță a caracterului abuziv al clauzei privind comisionul de risc prevăzută de art. 5 lit. a (art. 5.1. lit. a) din Condițiile speciale și de art. 3.5 din Condițiile generale. Acest comision de risc este compus dintr-o cotă procentuală aplicată la soldul creditului și este plătit lunar, pe toată perioada creditului, menționându-se că este instituit „pentru punerea la dispoziție a creditului”.

Nu se poate reține ca fiind întemeiată susținerea apelantei conform căreia instituirea comisionului de risc nu încalcă condițiile prevăzute de dispozițiile art. 4 alin. 1 din Legea nr. 193/2000.

Cu privire la condiția prevăzută de lege referitoare la lipsa de negociere, apelanta susține că această clauză este redată într-un limbaj ușor inteligibil, fiind inclusă și în DAE. Totodată, consideră că a fost realizată negocierea clauzei, aceasta rezultând din existența posibilității consumatorilor, anterior încheierii contractului de credit, de a reflecta asupra încheierii contractului cu această clauză, consumatorii neutilizând posibilitatea negocierii clauzei.

Aceste susțineri nu pot fi considerate ca fiind fondate, având în vedere prevederile art. 4 alin. 3 din Legea nr. 193/2000, care prevede la teza a II-a că: „dacă un comerciant pretinde că o clauză standard a prefomulată a fost negociată direct cu consumatorul, este de datoria lui să prezinte probe în acest sens”. Clauza privind comisionul de risc este în mod clar o clauză

standard inclusă în toate contractele din cauză, fiind o clauză preformulată, aspect care rezultă și din afirmația apelantei în sensul existenței posibilității consumatorilor de a încheia contractul cu această clauză. Faptul că, în speță, consumatorii ar fi avut anterior încheierii contractelor de credit un timp de gândire pentru a hotărî dacă încheie contractele cu clauza standard pusă la dispoziție de bancă nu poate reprezenta o dovadă a negocierii directe dintre bancă și consumator, iar susținerea apelantei în sensul că nu ar fi fost utilizată de către consumatori posibilitatea de a negocia clauza reprezintă o confirmare a lipsei de negociere a clauzei, în lipsa dovedirii de către bancă a existenței unei asemenea negocieri directe cu consumatorul, astfel cum impune legea.

S-a mai arătat de către apelantă că practicile bancare anterioare OUG nr. 50/2010 permiteau inserarea comisionului de risc în contractele de credit, nefiind interzis de nici o dispoziție legală. După intrarea în vigoare a OUG nr. 50/2010 acest comision nu este prevăzut de lege, fiind introdus comisionul de administrare. Consideră că nu este posibilă declararea comisionului de risc ca fiind abuziv pe motiv că OUG nr. 50/2010 nu îl prevedea, având în vedere principiul neretroactivității legii civile.

Curtea constată că prima instanță nu a reținut caracterul abuziv al comisionului de risc prin prisma aplicării retroactive a OUG nr. 50/2010, pentru a fi în prezența încălcării principiului enunțat al neretroactivității legii civile. Faptul că acest comision ar fi fost utilizat în practica bancară anterioară intrării în vigoare a OUG nr. 50/2010 nu este de natură să înlăture caracterul abuziv al clauzei contractuale ce instituie comision de risc, caracter apreciat prin prisma legislației protecției consumatorului și, în special, prin prisma dispozițiilor Legii nr. 193/2000.

În ceea ce privește riscul ce ar fi acoperit de către acest comision, apelanta a menționat în principal că este vorba despre riscul de credit, adică riscul de nerestituire a capitalului împrumutat și a accesoriilor acestuia. Dar, a subliniat că nu este vorba numai despre riscul de neplată, și că ar fi acoperite prin încasarea acestui comision și alte tipuri de riscuri, cum ar fi: riscul de țară, riscul produsului, riscul insolvabilității împrumutatului, riscul devalorizării garanțiilor, riscul altor piețe, riscul de neexecutare a garanției, riscul de urmărire a garanției, risc de depreciere/pieire a garanției, de neîncasare a valorii asigurării și orice alte riscuri în legătură cu creditul.

Se constată că, astfel cum a reținut prima instanță, dispozițiile contractuale referitoare la perceperea comisionului de risc au caracter vag, echivoc. Singura explicație a instituirii acestui comision se regăsește în art. 3.5 din Condițiile generale, în care se arată că el este perceput „pentru punerea la dispoziție a creditului”. În cuprinsul contractului nu sunt redată în mod clar și explicit care sunt riscurile pe care l-ar putea acoperi acest comision de risc, astfel cum le susține apelanta prin prezenta cerere de apel, astfel că nu se poate considera că reclamantii consumatori ar fi avut

posibilitatea reală de a aprecia și de a-și exprima acordul în cunoștință de cauză cu privire la inserarea clauzei respective în contracte.

Ca urmare, nu se poate reține aplicabilitatea art. 4 alin. 6 din Legea nr. 193/2000 care prevede că: „evaluarea naturii abuzive a clauzelor nu se asociază nici cu definirea obiectului principal al contractului, nici cu calitatea de a satisface cerințele de preț și de plată, pe de o parte, nici cu produsele și serviciile oferite în schimb, pe de altă parte, în măsura în care aceste clauze sunt exprimate într-un limbaj ușor și inteligibil”. Din perspectiva dispozițiilor acestui text de lege nu se pot reține nici susținerile apelantei potrivit cărora comisionul de risc face parte din prețul total al creditului, potrivit definiției date de art. 2 pct. 24 din OG nr. 21/1992, fiind inclus în DAE, și că ar fi exclus de la aprecierea caracterului abuziv.

Potrivit contractelor de credit, acest comision de risc este instituit de către bancă „pentru punerea la dispoziție a creditului”, or, pentru folosința sumelor de bani împrumutate, banca percepe dobânda contractuală.

Pe de altă parte, acoperirea riscului de insolvabilitate a împrumutaților se realizează prin stipularea în contracte a instituirii unor garanții reale (imobiliare sau mobiliare) asupra bunurilor împrumutaților debitori sau a unor garanții personale. Susținerea apelantei în sensul că acest comision de risc ar fi destinat să acopere riscul de fluctuație a valorii garanțiilor instituite nu poate fi reținută întrucât din conținutul contractului nu reiese o asemenea rațiune a stipulării acestui comision.

Rezultă că încasarea de către bancă a unui comision de risc nu reprezintă contravaloarea unei contraprestații pe care banca să o pună la dispoziția împrumutaților, astfel că în mod întemeiat a reținut prima instanță că, prin stipularea în contract a acestei clauze, este întrunită condiția existenței unui dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților ca urmare a percepției acestui comision, conform art. 4 din Legea nr. 193/2000.

Se constată deci că în mod întemeiat a reținut prima instanță caracterul abuziv al clauzei privind comisionul de risc și, în consecință, nulitatea acesteia. Având în vedere caracterul retroactiv al sancțiunii nulității clauzei respective, se apreciază că în mod corect a dispus tribunalul restituirea către reclamantii a sumelor încasate cu titlu de comision de risc, nefiind fondată susținerea apelantei în sensul că, fiind vorba despre contracte cu executare succesivă, anularea nu ar produce efectul restituirii prestațiilor deja executate, apelanta confundând efectele juridice ale rezilierii cu cele ale anulării.

Nu sunt întemeiate nici criticile cu privire la eronata reținere de către tribunal a caracterului abuziv al clauzelor menționate la: art. 8.1 lit. b,c,d din Condițiile generale – care permit băncii să declare scadent anticipat creditul în situațiile menționate : b) împrumutatul nu își îndeplinește orice altă obligație asumată, c) în cazul apariției unei situații neprevăzute care, în opinia băncii, face să devină improbabil ca să-și poată îndeplini obligațiile asumate conform Convenției; d) în cazul apariției unei situații neprevăzute

conform căreia, în opinia băncii, creditul acordat nu mai este garantat corespunzător; și art. 8.3 din Condițiile generale - referitoare la exonerarea băncii de orice răspundere cu privire la consecințele pe care procedura, inclusiv cea de executare silită, le au asupra debitorului împrumutat în situația declarării scadenței anticipate a creditului.

Nu poate fi reținută ca fiind temeinică susținerea apelantei pârâte potrivit căreia clauza referitoare la dreptul băncii de a declara creditul scadent anticipat nu are caracter abuziv, deoarece reprezintă efectul rezoluțiunii contractului de credit ca urmare a neîndeplinirii obligațiilor contractuale de către împrumutat.

Astfel, cum a reținut corect prima instanță, clauza inserată la art. 8.1 din contractele de credit referitoare la declararea de către bancă a scadenței anticipate a creditului are într-adevăr valoarea juridică a rezoluțiunii pentru neexecutarea obligațiilor de către împrumutatul consumator. Însă, se are în vedere modul de formulare neclar, ambiguu al clauzei cu privire la situațiile de natură să atragă această sancțiune a declarării scadenței anticipate a creditului, precum și faptul că aprecierea cu privire la intervenirea acestor situații este lăsată exclusiv la îndemâna băncii, ceea ce este de natură să atragă dezechilibrul dintre drepturile consumatorilor minimizează și cele ale băncii exclusive și discreționare.

Dispozițiile art.8.1 lit.b se referă la dreptul băncii de a declara scadența anticipată a creditului în situația în care împrumutatul nu își îndeplinește „orice altă obligație asumată conform prezentei Convenții”, bineînțeles fiind vorba despre alte obligații decât cea prevăzută la lit. a aceluiași articol de neîndeplinire a obligației de plată a „sumei principale, a dobânzilor sau a oricăror alte costuri datorate”. Întrucât nu sunt definite aceste „alte obligații” pentru care banca are dreptul să dispună în mod discreționar rezoluțiunea contractului și scadența anticipată a creditului, reiese în mod evident că această clauză este inserată în contract în detrimentul drepturilor consumatorilor. Banca are un drept discreționar de apreciere a neexecutării de către împrumutat a oricăror obligații, fără a face distincție între obligații esențiale sau neesențiale, și de declarare a scadenței anticipate a creditului, cu consecințe păgubitoare pentru consumator.

Același dezechilibru dintre drepturile consumatorilor și cele ale băncii rezultă și din lit. c și d ale art.8.1. Motivele care ar permite dreptul băncii de a aplica sancțiunea declarării scadenței anticipate a creditului sunt exprimate într-un mod imprecis, neclar și lăsat la aprecierea discreționară doar a băncii, respectiv este vorba despre „situații neprevăzute care, în opinia Băncii, face să devină improbabil ca împrumutatul să-și poată îndeplini obligațiile asumate conform Convenției” și „aparitia unei situații neprevăzute conform căreia, în opinia Băncii, creditul acordat nu mai este garantat corespunzător”.

Nu este întemeiată susținerea apelantei care argumentează stipularea acestei clauze în contracte pe considerentul că banca are în vedere o paletă mai largă de obligații a căror neexecutare poate atrage scadența

anticipată a creditului justificat de caracterul intuitu personae al contractului de credit. Chiar în condițiile existenței acestui caracter intuitu personae al contractului de credit, sancțiunea rezoluțiunii contractului nu poate interveni decât în condițiile nerespectării de către împrumutatul consumator a obligației esențiale a acestuia care este cea menționată la lit. a art. 8.1 de restituire la termenele contractuale a ratelor de credit, cu dobânda și comisioanele aferente.

Totodată, apelanta nu a probat, conform art. 4 alin. 3 din Legea nr. 193/2000, caracterul negociat al clauzelor care ar da dreptul băncii de a aplica sancțiunea rezoluțiunii contractelor de credit și a declarării scadenței anticipate a creditelor și în alte situații decât cea de neexecutare a unor obligații contractuale esențiale, clauza fiind inclusă într-un contract standard, preformat.

Având în vedere și îndeplinirea condiției relei credințe a băncii care și-a rezervat un drept discreționar de a aprecia cu privire la situațiile de aplicare a sancțiunii declarării scadenței anticipate a creditului, se constată că întemeiat a considerat prima instanță îndeplinite condițiile prevăzute de art. 4 din Legea nr. 193/2000 de constatare ca abuzive a clauzei prevăzute la art. 8.1 lit. b, c, și d din Contractele de credit.

Reținerea de către prima instanță a caracterul abuziv al clauzei menționate la art. 8.3 din Contractele de credit este întemeiată atât față de dispozițiile Anexei 1 alin. 1 lit. h din Legea nr. 193/2000, cât și ca o consecință a constatării caracterului abuziv al clauzei de la art. 8.1 lit. b, c, și d din contracte.

Apelanta susține că nu sunt aplicabile prevederile dispozițiile Anexei 1 alin. 1 lit. h din Legea nr. 193/2000 referitoare la considerarea ca abuzive a clauzelor care „restrâng sau anulează dreptul consumatorului să pretindă despăgubiri în cazurile în care comerciantul nu își îndeplinește obligațiile contractuale”, deoarece nu poate fi vorba despre vreo neîndeplinire a unei obligații contractuale din partea sa din moment ce Banca a acordat împrumutatului suma de bani reprezentând credit.

Clauza de nerăspundere prevăzută la art.8.3 din contracte are un caracter abuziv în măsura în care declararea anticipată a creditului de către bancă ar reprezenta consecința aplicării de către aceasta a prevederilor art. 8.1 lit. b,c și d constatate ca având caracter abuziv, situație în care, exercitarea abuzivă a drepturilor băncii și crearea de prejudicii consumatorilor nu ar putea rămâne nesancționată.

Într-o eventuală acțiune în răspundere împotriva băncii sarcina dovedirii vinovăției acesteia și a formei pe care vina ar îmbraca-o revine în mod evident reclamantului consumator.

Criticile apelantei pârâte cu privire la greșita considerare de către prima instanță a caracterului abuziv al clauzei referitoare la dreptul băncii de a modifica costurile creditului în cazul modificărilor legislative, inclusiv a celor de interpretare a prevederilor legale (cuprinsă în Secțiunea 10 din contractele de credit) nu sunt întemeiate.

Chiar dacă este eronată aprecierea primei instanțe în sensul că ar fi vorba despre costuri ce exced creditelor contractate, din textul articolului 10.1 reieșind că este vorba despre costuri generate de acordarea de credite ce sunt majorate ca urmare a unor modificări legislative sau a interpretărilor legislației speciale, această clauză are caracter abuziv prin prisma prevederilor art. 4 din Legea nr. 193/2000, sens în care în mod întemeiate a reținut prima instanță.

Clauzele de la art.10.1 și 10.2 din contractele de credit reprezintă clauze care creează un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților în defavoarea intimaților reclamanți, care au calitate de consumatori. Prin acestea se stipulează suportarea de către consumatori a tuturor riscurilor contractuale legate de modificări legislative sau de interpretări ale legislației de natură să conducă la majorarea costurilor creditelor (respectiv majorări de taxe, impozite cu privire la creditele acordate, schimbarea bazei de impozitare sau majorarea dobânzilor la creditele acordate, ș.a.), astfel încât banca să nu suporte vreun risc al creșterii prețului creditelor cauzat de modificări sau interpretări legislative.

În aprecierea cerinței existenței relei credințe a băncii sunt de reținut concluziile CJUE în Cauza C-415/11 (Mohamed Aziz *împotriva* Caixa d'Estalvis de Catalunya, Tarragona i Manresa (Catalunyacaixa) potrivit căroră „*pentru a ști dacă dezechilibrul este creat <în contradicție cu cerința de bună credință>, este important să se verifice dacă vânzătorul sau furnizorul, acționând în mod corect și echitabil față de consumator, se putea aștepta în mod rezonabil ca acesta din urmă să accepte clauza în discuție în urma unei negocieri individuale*”.

În cauză, asumarea de către consumator a tuturor riscurilor decurgând din modificări sau interpretări legislative nu poate fi considerată că ar fi putut să fie acceptată de plano de către consumatori, în condițiile în care s-ar fi realizat o negociere individuală a clauzei respective.

O asemenea clauză, fiind inclusă într-un contract standard, preformulat, trebuie să îndeplinească cerința prevăzută de alin. 2 al art. 4 din Legea nr. 193/2000, respectiv să fie negociată direct cu consumatorul. Or, potrivit alin. 3 al art. 4 din lege, această negociere directă nu se prezumă, ci ea trebuie dovedită chiar de către comerciant, adică de către bancă, dovadă care, în cauză nu s-a realizat.

Este adevărat că prevederile pct. 1 lit. a) alin. 2 din Anexa 1 la Legea nr. 193/2000 instituie o excepție de la regula prevăzută de dispozițiile pct. 1 lit. 1 alin. 1 din aceeași Anexă care consacră caracterul abuziv al clauzelor care „*dau dreptul comerciantului de a modifica unilateral clauzele contractului, fără a avea un motiv întemeiat care să fie precizat în contract*”. Prin alin. 2 menționat se instituie o excepție de la regula prevăzută de alin. 1 în sensul că nu sunt abuzive „*clauzele în temeiul cărora un furnizor de servicii financiare își rezervă dreptul de a modifica rata dobânzii plătită de către consumator ori datorită acestuia din urmă sau valoarea altor taxe pentru servicii financiare, fără o notificare prealabilă, dacă există o*

motivație întemeiată, în condițiile în care comerciantul este obligat să informeze cât mai curând posibil despre aceasta celelalte părți contractante și acestea din urmă au libertatea de a rezilia imediat contractul”.

Se constată că prevederile art.10.1 din contractele de credit îndeplinesc condiția existenței unei motivații întemeiate cu privire la majorarea costurilor creditelor suportate de către consumatori, respectiv motivația întemeiată pe modificările legislative sau pe interpretări ale textelor legale. Deși art.10.2 se referă și la îndeplinirea cerinței notificării consumatorilor cu privire la costurile suplimentare pe care aceștia ar trebui să le plătească pentru creditele contractate, se constată că nu este îndeplinită condiția prevăzută de alin.2 pct. 1 lit. a) din Anexa 1 la Legea nr. 193/2000 referitoare la existența unei prevederi contractuale privind libertatea consumatorilor de a rezilia imediat contractul de credit în situația în care aceștia nu sunt de acord cu majorările costurilor creditului.

Nu este întemeiată susținerea apelantei potrivit căreia nu ar fi îndeplinite condițiile prevăzute de art. 1 lit. g din Anexa 1 la Legea nr. 193/2000, text de lege care instituie caracterul abuziv al clauzelor care dau dreptul exclusiv comerciantului să interpreteze clauzele contractuale. Din conținutul clauzei contractuale reiese că interpretarea dispozițiilor legale care majorează costurile creditelor reprezintă un atribut exclusiv al băncii care notifică pe împrumutat despre sumele suplimentare pe care acesta trebuie să le plătească.

Având în vedere considerentele expuse, Curtea constată că apelul declarat de apelanții reclamânți: Adam Bănică Cristian, Adam Elena Sofia, Ațițienei Marius, Bărbulescu Ioana Daniela, Calotă Mihai Marian, Calotă Mirela Elena, Catrina Bogdan Octavian, Cucos Roxana Corina, Dedu Florin Fabian, Dedu (Pintican) Georgiana, Dinu Iris Miralisa, Drob Camelia, Drob Laurențiu, Haitaim Aurora, Ivan Dragoș Gabriel, Ivan Elisabeta Crina, Matu Cristian Adrian, Negoită Costandel Daniel, Negoită Andreea Daniela, Oțel Cătălin, Oțel Roxana Mariana, Păunescu Silviu, Pavel Andreea Georgiana, Pavel Dragoș Ovidiu, Pirnea Tudorel, Rizea Adrian, Rizea Rodica, Turcitu Bogdan Alexandru este întemeiat și, în baza art. 296 C.pr.civ., va fi admis și va fi schimbată în parte sentința atacată în sensul că se va constata caracterul abuziv și nulitatea absolută a clauzei privind comisionul de rezervă minimă obligatorie (prevăzut de pct. 5 lit. e/f/g din Condiții speciale sau de art. 3.11 sau 3.12 din Condiții generale) și se va dispune restituirea sumelor încasate de către pârâtă de la reclamânți în temeiul clauzei privind comisionul de rezervă minimă obligatorie. Vor fi menținute celelalte dispoziții ale sentinței atacate.

Apelul declarat de ceilalți apelanți reclamânți: Haitaim Mitica Mihai, Albulescu Silviu Marin, Andreica Adrian Ioan, Andreica Elena Luminita, Andriescu Liviu Calin, Andronachi Eduard Cristian, Andronachi Veronica, Antim Dan Milorad, Antim Elena, Antim Mihai Ciprian, Azoitei Florina Carmen, Azoitei Paul Mihail, Baciui Mihaela, Baciui Ovidiu Dumitru, Badicel Elena, Badicel Mihai Ciprian, Balan Valerica Georgiana, Balan Radu

Cosmin, Baldea Simona Valentina, Baldea Bogdan, Barbu Gabriela, Barjovanu Irina, Barjovanu Vlad, Bazac Daniel, Bordea Olimpia Elena, Botezatu Theodor Alexandru, Bragau Florica Stefania, Bragau Iordan, Buza Cornel Nicolae, Buza Raluca, Cantaragiu Ancuta, Cantaragiu Gabriel, Carburaru Claudiu Decebal, Carburaru Elisor Mirela, Carlig Simona Cristina, Carlig Bogdan Ioan, Carp Adina, Carp Florin, Carp Florica, Cartu Ion, Cherches Calin Luca, Cherches Laura Simona, Cherim Onol, Cheser Gina, Cheser Narcis Sebastian, Chivulescu Florentin, Chivulescu Maria Lorena, Ciobanescu Emilia Antonela, Ciocan Andrei, Ciocan Laura, Ciocirla Mirela, Cochirleanu Oancea Ionut, Cocolos Ioana, Cocolos Vasile, Cojocaru Catalina Elena, Cojocaru Radu Teodor, Constantinescu Silviu, Copirii George Robert, Copirii Steluta Cristina, Cosmiuc Horia, Cosmiuc Liliana, Costescu Valentin, Costin Lucian, Costin Ramona Oana, Craciun Florian Valentin, Craciun Madalina, Crisan Ciprian, Crisan Nicoleta, Dima Gigel Doru, Dinca Lucian Bogdan, Dinca Victorita, Dit Florenta Adela, Dit Catalin, Dogan Gheorghe Cristian, Doroghi(Bele) Mihaela Cristina, Dorosenco Grigorii, Dorosenco Ramona Adela, Dragomir Cristina Elena, Dragomir Stefan Cristian, Dragos Daniela Laura, Dragos Mircea Radu, Dragu Lucian Cornel, Dragu Simona Teodora, Duhalmu Cristian, Duhalmu Nicoleta, Dulacoiu Camelia Ecaterina, Dulacoiu Eugen Lucian, Duma Gheorghe, Duma Norica, Dumitrache Marius, Dumitrache Violeta, Dumitrescu Stefania Elvira, Dumitrescu Tiberiu Aurelian, Dumitriu Amalia Lacramioara, Dumitriu Emil, Eleodor Daniela Florentina, Enache Cristina, Enache Gabriel Enescu Ileana Simona, Fegher Augustina Felicia, Fegher Eduard, Feodorov Sorin, Feodorov Ionela, Fercau Onofrei Daniel Nicolae, Fercau Onofrei Izabela, Florescu Mihaela Ioana, Florescu Cătălin, Flori Marius, Flori Denisa Ionela, Foica Lavinia, Fota Madalina Gabriela, Furnica Jana Mihaela, Furnica Liviu, Gambuta Alina Petronela, Gheorghe Bogdan Mihai, Gheorghe Cristina Elena, Gogorita Mirela, Gontescu Ilie Mihai, Gontescu Mariana Simona, Grama Florina Georgeta, Grama Iuliu Sever, Grigorescu Catalin Teodor, Groza Rodica, Gusoi Ioan Valeriu, Halitchi Daniela, Halitchi Florin Constantin, Hotnog Catalin, Hotnog Laura Ioana, Iacob Camelia, Iacob Emanuel, Ilie Roxandra Georgiana, Ilievici Anne Marie, Ilievici Sorin Dumitru, Inisconi Erika, Inisconi Ionel Lucian, Ionescu Irina, Andersen Scott Richard, Iordache (Vlad) Adina Maria, Ipate Costel, Ipate Edith Mihaela, Irimia Daniela, Irimia Ovidiu Gicu, Iuga Emilia Cristina, Iuga Laurentiu, Kalamar Mihaela, Lacatusu Ciprian Constantin, Lapadat Daniel, Lapadat Ruxandra, Lazar Daniel, Lazar Felicia Narcisa, Leahu Ion, Leahu Maria Sanda, Leganei Marian, Leonte Marcela, Leonte Ciprian Sorin, Lupsa Mariana Gabriela, Lupsa Dumitru Adrian, Lupu Valentin Andrei, Lupu Doinita Mihaela, Motataianu Catalin, Man Dorel, Man Carolina, Manea (Neagoe) Claudia, Manea Sorin, Manea Irina Mariana, Manolciu Ramona Cristina, Marian Daniel Calin, Marian Gabriela, Marin Constantin, Marin Maria, Marin Maria Elena, Marin Daniel, Marina Rene, Martescu Ilie, Martescu Georgeta Mihaela, Marzac Maria, Marzac Stefan,

Mazilu(Dumitrascu)Carmen, Merticariu Mihail Sebastian, Merticariu Roxana Elena, Micu Valentin Viorel, Micu Ana Maria, Mihai Mitica, Mihai Cristina Daniela, Mihalache Arsenie Samoil, Mihulin Marius Iulian, Milcomisi Silviu Ion, Minea Eliza Gratiela, Mitranescu Dan Mihail, Simion Simona Mirela, Moisev Ribana Mariana, Muntean Dragos Alin, Munteanu Adrian Catalin, Munteanu Eugenia, Muresan Mihai Dan, Muresan Anca Daniela, Nan Paula Dorina, Nan Ilie Danut, Neacsu Sorin, Neacsu Neluta, Neagu Simona Mihaela, Neagu Marian, Necula Tache Victor, Nedejde Cristian Ilie, Nedejde Elena, Nichita Dragos Florian, Nichita (Neagu) Florina Carmen, Nicolau Mariana, Nicusan Tudor, Nisulescu C-Tin Telu, Jipa Camelia, Oanta Ciprian, Oanta Mihaela Nicoleta, Olariu Sorin Gabriel, Olinec Laura Gabriela, Onofrei Ovidiu Gabriel, Onofrei Oana, Pasare Elena, Pasare Ion Traian, Patrinoiu Gabriel Leonard, Patrinoiu Elena, Pelin Mirela, Petre Georgiana, Petre George Catalin, Petru Paraschiv, Petu Nina, Petu Ion, Petu Mariana, Pirnea Daniela Iuliana, Pleseanu Carmen Cristina, Pleseanu Jean, Podaru Lucian, Pop Monika Erzebet, Pop Titus, Popa (Galea) Claudia Ioana, Popa Mihaela, Popescu George Lucian, Popescu Maria, Preda Iuliana, Preda Florentin, Preda Robert Marian, Preda Alina Elena, Pricop Traian, Radacina Cristian, Ripeanu Ionut Marius, Rosu Bogdan Alexandru, Rosu Anca Mirela, Rosu Manuela Oana, Rujoiu Nicolae Marcel, Rujoiu Elena Catalina, Samoila Catalin Cezar, Schitiu Alexandru, Schitiu Adriana, Stan Dumitru Dan, Stan Silvia Rodica, Stan Laurentiu Mihail, Stan Oana Loredana, Stavarache Ionel, Stefanescu Tudor, Stefanescu Mihaela, Stoica Gina, Stoica Constnatin, Suciu Ciprian Viorel, Szomszed Izabella, Tanase Gabriel Iulian, Tanase Diana Gabriela, Tanasescu Catalin Adrian, Tanasescu Ioana Georgeta, Toader Radulescu Florin, Toader Radulescu Ioana Meletina, Toader Radulescu Ana, Toader Radulescu Gheorghe, Toma Florin, Toma (Ciobanu) Cristina Cecilia, Tomescu Dragos Petre, Tudor Ion, Tudor Olivia, Tudorica Alina Cristina, Tudorica Ciprian, Tugulea Rares Ovidiu, Tugulea Nicoleta Cristina, Turea Elena, Turea Iulian, Ungureanu Doina, Ungureanu Ion, Vamescu Mihail, Teodoret Luminita, Valcu Florin Dumitru, Valcu Monica, Vasile Andrian, Vasile Gina Mihaela, Vasilescu Victor Iulian, Vasilescu Magdalena, Vasu Nicolae Silviu, Veteleanu (Ciobanu) Maria Raluca, Viciu Andrei, Viciu Monica Stefania, Vicol Aurel, Vicol Ioana Lenuta, Vihocencu Laurentiu Vasile, Vihocencu (Udrea) Maria Octaviana, Vrajescu Marius Daniel, Zanfir Viorica Mona, Zanfir Valentin Simion, Zlatan Ramona, Zlatan Dragos Razvan, Zot Paul Calin nu este întemeiat, astfel că, în baza art. 296 C.pr.civ., va fi respins ca nefondat.

Cu privire la cheltuielile de judecată efectuate în apel și solicitate de către apelanții reclamanți: Albulescu Silviu Marin, Anton Elena, Anton Mihai Ciprian, Baldea Bogdan, Baldea Simona Valentina, Bărbulescu Ioana Daniela, Bazac Daniel, Bordea Olimpia Elena, Botezatu Theodor, Bragau Florica Ștefania, Buza Cornel Nicolae, Calotă Mihai Marian, Calotă Mirela Elena, Cârlig Simona Cristina, Cârlig Bogdan Ioan, Carp Adina, Carp

Florin, Catrina Bogdan Octavian, Cherim Onoi, Cheser Gina, Ciocârla Mirela, Cocolos Ioana, Cocolos Vasile, Constantinescu Silviu, Costescu Valentin, Costin Lucian, Costin Ramona Oana, Crăciun Florian Valentin, Crăciun Madalina, Crisan Ciprian, Crisan Nicoleta, Cucos Roxana Corina, Dit Cătălin, Doroghi(Bele) Mihaela Cristina, Dragomir Ștefan Cristian, Dragu Lucian Cornel, Dragu Simona Teodora, Drob Laurențiu, Duhalmu Cristian, Duhalmu Nicoleta, Duma Gheorghe, Dumitrache Marius, Dumitrache Violeta, Enache Gabriel, Enescu Ileana Simona, Feodorov Sorin, Fercau-Onofrei Daniel și Fercau-Onofrei Izabela, Florescu Cătălin Mihai, Foica Lavinia, Furnica Jana Mihaela, Gambuta Alina Petronela, Grama Florina Georgeta, Grama Iuliu Sever, Groza Rodica, Gusoi Ioan Valeriu, Haitaim Aurora, Haitaim Mitică Mihai, Hotnog Catalin, Hotnog Laura Ioana, Ilie Roxandra Georgiana, Inisconi Erika, Inisconi Ionel Lucian, Irimia Daniela, Irimia Ovidiu Gicu, Iuga Emilia Cristina, Iuga Laurențiu, Lacatușu Ciprian Constantin, Leganel Marian, Man Dorel, Manea Sorin, Marian Daniel Calin, Marin Constantin, Marin Maria, Marzac Maria, Mazilu (Dumitrascu) Carmen, Mihai Mitică, Mihai Cristina Daniela, Mahalache Arsenie Samoil, Mihulin Marius Iulian, Milcomisi Silviu Ion, Minea Eliza Grațielă, Moisev Ribana Mariana, Muntean Dragoș Alin, Munteanu Adrian Cătălin, Munteanu Eugenia, Mureșan Mihai Dan, Nan Paula Dorina, Neacșu Sorin, Neacșu Neluța, Negoită Constandel Daniel, Negoită Andreea Daniela, Olariu Sorin Gabriel, Pasare Elena, Pasare Ion Traian, Pavel Andreea Georgiana, Pavel Dragoș Ovidiu, Petre Georgiana, Petre George Catalin, Petu Paraschiv, Petu Nina, Pirnea Tudorel Aurel, Podaru Lucian, Popa (Galea) Claudia Ioana, Popa Mihaela, Preda Iuliana, Preda Florentin, Rădăcină Cristian, Râpeanu Ionuț Marius, Rizea Adrian, Rizea Rodica, Roșu Bogdan Alexandru, Roșu Manuela Oana, Rujoiu Nicolae-Marcel, Rujoiu Elena-Catalina, Stan Dumitru Dan, Stan Silvia Rodica, Stavarache Ionel, Stoica Constantin, Tanase Gabriel Iulian, Toader-Rădulescu Ana, Toader-Rădulescu Gheorghe, Tudor Ion, Tudor Olivia, Tugulea Nicoleta Cristina, Vamasescu Mihail, Valcu Florin Dumitru, Vasu Nicolae Silviu, Veteleanu (Ciobanu) Maria-Raluca, Viciu Andrei, Viciu Monica-Ștefania, Vicol Aurel, Vihocencu Laurențiu Vasile, Vrăjescu Marius Daniel, Zlatan Ramona, Zlatan Dragoș Răzvan, Zot Paul Calin, din înscrisurile depuse de către aceștia în dovedirea lor (extrase de cont de la Volksbank România S.A.) nu reiese că sumele de bani ce au fost transferate în contul SCPA Piperea & Asociații au avut ca destinație acordare asistență juridică în prezenta cauză, motiv pentru care, nefiind îndeplinite condițiile art. 298 coroborate cu cele ale art. 274 C.pr.civ., va fi respinsă cererea apelanților reclamânți de acordare a cheltuielilor de judecată în apel.

Apelul declarat de apelanta pârâtă SC VOLKSBANK ROMÂNIA S.A. urmează a fi respins în temeiul art. 296 C.pr.civ. ca nefondat.

Față de cererea depusă de către apelantul reclamant Tod Liviu- Andrei la data de 03.12.2013 prin care arată că înțelege să renunțe la judecată, în temeiul art. 298 coroborat cu art. 246 C.pr.civ., urmează să se ia act de renunțarea de către acest apelant la judecata apelului.

**PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
D E C I D E:**

Admite apelul declarat de apelanții reclamanți: Adam Bănică Cristian, Adam Elena Sofia, Ațițienei Marius, Bărbulescu Ioana Daniela, Calotă Mihai Marian, Calotă Mirela Elena, Catrina Bogdan Octavian, Cucos Roxana Corina, Dedu Florin Fabian, Dedu (Pintican) Georgiana, Dinu Iris Miralisa, Drob Camelia, Drob Laurențiu, Haitaim Aurora, Ivan Dragoș Gabriel, Ivan Elisabeta Crina, Matu Cristian Adrian, Negoită Costandel Daniel, Negoită Andreea Daniela, Oțel Cătălin, Oțel Roxana Mariana, Păunescu Silviu, Pavel Andreea Georgiana, Pavel Dragoș Ovidiu, Pirnea Tudorel, Rizea Adrian, Rizea Rodica, Turcitu Bogdan Alexandru în contradictoriu cu intimata pârâtă S.C. Volksbank România S.A.

Schimbă în parte sentința atacată în sensul că:

Constată caracterul abuziv și nulitatea absolută a clauzei privind comisionul de rezervă minimă obligatorie (prevăzut de pct. 5 lit. e/f/g din Condiții speciale sau de art. 3.11 sau 3.12 din Condiții generale).

Dispune restituirea sumelor încasate de către pârâtă de la reclamantii în temeiul clauzei privind comisionul de rezervă minimă obligatorie.

Menține celelalte dispoziții ale sentinței atacate.

Respinge cererea formulată de apelanții reclamantii: Albulescu Silviu Marin, Anton Elena, Anton Mihai Ciprian, Baldea Bogdan, Baldea Simona Valentina, Bărbulescu Ioana Daniela, Bazac Daniel, Bordea Olimpia Elena, Botezatu Theodor, Bragau Florica Ștefania, Buza Cornel Nicolae, Calotă Mihai Marian, Calotă Mirela Elena, Cârlig Simona Cristina, Cârlig Bogdan Ioan, Carp Adina, Carp Florin, Catrina Bogdan Octavian, Cherim Onol, Cheser Gina, Ciocârla Mirela, Cocolos Ioana, Cocolos Vasile, Constantinescu Silviu, Costescu Valentin, Costin Lucian, Costin Ramona Oana, Crăciun Florian Valentin, Crăciun Madalina, Crisan Ciprian, Crisan Nicoleta, Cucos Roxana Corina, Dit Cătălin, Doroghi(Bele) Mihaela Cristina, Dragomir Ștefan Cristian, Dragu Lucian Cornel, Dragu Simona Teodora, Drob Laurențiu, Duhalmu Cristian, Duhalmu Nicoleta, Duma Gheorghe, Dumitrache Marius, Dumitrache Violeta, Enache Gabriel, Enescu Ileana Simona, Feodorov Sorin, Fercau-Onofrei Daniel și Fercau-Onofrei Izabela, Florescu Cătălin Mihai, Foica Lavinia, Furnica Jana Mihaela, Gambuta Alina Petronela, Grama Florina Georgeta, Grama Iuliu Sever, Groza Rodica, Gusoi Ioan Valeriu, Haitaim Aurora, Haitaim Mitică Mihai, Hotnog Catalin, Hotnog Laura Ioana, Ilie Roxandra Georgiana, Inisconi Erika, Inisconi Ionel Lucian, Irimia Daniela, Irimia Ovidiu Gicu, Iuga

Emilia Cristina, Iuga Laurențiu, Lacatușu Ciprian Constantin, Leganel Marian, Man Dorel, Manea Sorin, Marian Daniel Calin, Marin Constantin, Marin Maria, Marzac Maria, Mazilu (Dumitrascu) Carmen, Mihai Mitică, Mihai Cristina Daniela, Mahalache Arsenie Samoil, Mihulin Marius Iulian, Milcomisi Silviu Ion, Minea Eliza Grațielă, Moisev Ribana Mariana, Muntean Dragoș Alin, Munteanu Adrian Cătălin, Munteanu Eugenia, Mureșan Mihai Dan, Nan Paula Dorina, Neacșu Sorin, Neacșu Neluța, Negoită Constandel Daniel, Negoită Andreea Daniela, Olariu Sorin Gabriel, Pasare Elena, Pasare Ion Traian, Pavel Andreea Georgiana, Pavel Dragoș Ovidiu, Petre Georgiana, Petre George Catalin, Petu Paraschiv, Petu Nina, Pirnea Tudorel Aurel, Podaru Lucian, Popa (Galea) Claudia Ioana, Popa Mihaela, Preda Iuliana, Preda Florentin, Rădăcină Cristian, Râpeanu Ionuț Marius, Rizea Adrian, Rizea Rodica, Roșu Bogdan Alexandru, Roșu Manuela Oana, Rujoiu Nicolae-Marcel, Rujoiu Elena-Catalina, Stan Dumitru Dan, Stan Silvia Rodica, Stavarache Ionel, Stoica Constantin, Tanase Gabriel Iulian, Toader-Rădulescu Ana, Toader-Rădulescu Gheorghe, Tudor Ion, Tudor Olivia, Tugulea Nicoleta Cristina, Vamasescu Mihail, Valcu Florin Dumitru, Vasu Nicolae Silviu, Veteleanu (Ciobanu) Maria-Raluca, Viciu Andrei, Viciu Monica-Ștefania, Vicol Aurel, Vihocencu Laurențiu Vasile, Vrăjescu Marius Daniel, Zlatan Ramona, Zlatan Dragoș Răzvan, Zot Paul Calin de acordare a cheltuielilor de judecată în apel.

Respinge ca nefondat apelul declarat de apelanta pârâtă S.C. Volksbank România S.A. în contradictoriu cu intimații reclamanți: Adam Banica Cristian, Adam Elena Sofia, Albulescu Silviu Marin, Andreica Adrian Ioan, Andreica Elena Luminita, Andriescu Liviu Calin, Andronachi Eduard Cristian, Andronachi Veronica, Antim Dan Milorad, Anton Elena, Anton Mihai Ciprian, Atitienei Marius Vasile, Azoitei Florina Carmen, Azoitei Paul Mihail, Baci Mihaela, Baci Ovidiu Dumitru, Badicel Elena, Badicel Mihai Ciprian, Balan Valerica Georgiana, Balan Radu Cosmin, Baldea Simona Valentina, Barbu Gabriela Barbulescu Ioana Daniela, Barjovanu Irina, Barjovanu Vlad, Barjovanu Irina, Bazac Daniel, Bolma Marius Ionut, Bordea Olimpia Elena, Botezatu Theodor Alexandru, Bragau Florica Ștefania Alexandru, Bragau Iordan, Buza Cornel Nicolae, Buza Raluca, Calota Mihai Marian, Calota Mirela Elena, Cataragiu Ancuta, Cataragiu Gabriel, Carbutaru Claudiu Decebal, Carbutaru Elisor Mirela, Carlig Simona Cristina, Carlig Bogdan Ioan, Carp Adina, Carp Florin, Cartu Florica, Cartu Ion, Catrina Bogdan Octavian, Chereches Calin Luca, Chereches Laura Simona, Cherim Onol, Cheser Gina, Cheser Narcis Sebastian, Chivulescu Florentin, Chivulescu Maria Lorena, Ciobanescu Emilia Antonela, Ciocan Andrei, Ciocan Laura, Ciocirla Mirela, Cochirleanu Oancea Ionut, Cocolos Ioana, Cocolos Vasile, Cojocar Catalina Elena, Cojocar Radu Teodor, Constantinescu Silviu, Copirii George Robert, Copirii Steluta Cristina, Cosmiuc Horia, Cosmiuc Liliana, Costescu Valentin, Costin Lucian, Costin Ramona Oana, Craciun Florian Valentin, Craciun Madalina, Crisan Ciprian, Crisan Nicoleta, Cucos Roxana Corina,

Dedu Florin Fabian, Dedu (Pintican) Georgiana, Dima Gigel Doru, Dinca Lucian Bogdan, Dinca Victorita, Dinu Iris Miralisa, Dit Florenta Adela, Dit Catalin, Dit Catalin, Dogan Gheorghe Cristian, Doroghi(Bele) Mihaela Cristina, Dorosenco Grigorii, Dorosenco Ramona Adela, Dragomir Cristina Elena, Dragomir Stefan Cristian, Dragos Daniela Laura, Dragos Mircea Radu, Dragu Lucian Cornel, Dragu Simona Teodora, Drob Camelia, Drob Laurentiu, Duhalmu Cristian, Duhalmu Nicoleta, Dulacioiu Camelia Ecaterina, Dulacioiu Eugen Lucian, Duma Gheorghe, Duma Norica, Dumitrache Marius, Dumitrache Violeta, Dumitrescu Stefania Elvira, Dumitrescu Tiberiu Aurelian, Dumitrescu Stefania Elvira, Dumitrescu Tiberiu Aurelian, Dumitriu Amalia Lacramioara, Dumitriu Emil, Eleodor Daniela Florentina, Enache Cristina, Enache Gabriel, Enescu Ileana Simona, Fegher Augustina Felicia, Fegher Eduard, Feodorov Sorin, Feodorov Ionela, Fercau Onofrei Daniel Nicolae, Fercau Onofrei Izabela, Florescu Mihaela Ioana, Florescu Catalin Mihai, Flori Marius, Flori Denisa Ionela, Foica Lavinia, Fota Madalina Gabriela, Furnica Jana Mihaela, Furnica Liviu, Gambuta Alina Petronela, Gheorghe Bogdan Mihai, Gheorghe Cristina Elena, Gogorita Mirela, Gontescu Ilie Mihai, Gontescu Mariana Simona, Grama Florina Georgeta, Grama Iuliu Sever, Grigorescu Catalin Teodor, Groza Rodica, Gusoi Ioan Valeriu, Halitchi Daniela, Halitchi Florin Constantin, Hataim Aurora, Hataim Mitica Mihai, Hotnog Catalin, Hotnog Laura Ioana, Iacob Camelia, Iacob Emanuel, Ilie Roxandra Georgiana, Ilievici Anne Marie, Ilievici Sorin Dumitru, Inisconi Erika, Inisconi Ionel Lucian, Ionescu Irina, Andersen Scott Richard, Iordache (Vlad) Adina Maria, Ipate Edith Mihaela, Ipate Costel, Irimia Daniela, Irimia Ovidiu Gicu, Iuga Emilia Cristina, Iuga Laurentiu, Ivan Dragos Gabriel, Ivan Elisabeta Crina, Kalamar Mihaela, Lacatusu Ciprian C-Tin, Lapadat Daniel, Lapadat Ruxandra, Lapadat Daniel, Lazar Daniel, Lazar Felicia Narcisa, Leganel Marian, Leganel Irina; Leonte Marcela, Leonte Ciprian Sorin, Lupsa Mariana Gabriela, Lupsa Dumitru Adrian, Lupu Valentin Andrei, Lupu Doinita Mihaela, Motataianu Catalin, Man Dorel, Man Carolina, Manea (Neagoe) Claudia, Manea Sorin, Manea Irina Mariana, Manolciu Ramona Cristina, Marian Daniel Calin, Marian Gabriela, Marin Constantin, Marin Maria, Marin Maria Elena, Marin Daniel, Marina Rene, Martescu Ilie, Martescu Georgeta Mihaela, Marzac Maria, Marzac Stefan, Matu Cristian Adrian, Mazilu (Dumitrascu) Carmen, Merticariu Mihail Sebastian, Merticariu Roxana Elena, Micu Valentin Viorel, Micu Ana Maria, Mihai Mitica, Mihai Cristina Daniela, Mihalache Arsenie Samoil, Mihulin Marius Iulian, Milcomisi Silviu Ion, Minea Eliza Gratiela, Mitranescu Dan Mihail, Simion Simona Mirela, Moisev Ribana Mariana, Muntean Dragos Alin, Munteanu Adrian Catalin, Muntean Eugeniu, Muresan Mihai Dan, Muresan Anca Daniela, Nan Paula Dorina, Nan Ilie Danut, Neacsu Sorin, Neacsu Neluta, Neagu Simona Mihaela, Neagu Marian, Necula Tache Victor, Nedejde Cristian Ilie, Nedejde Elena, Negoita Costandel Daniel, Negoita Andreea Daniela, Nichita Dragos Florian, Nichita (Neagu)

Florina Carmen, Nicusan Tudor, Nisulescu C-Tin Telu, Jipa Camelia, Oanta Ciprian, Oanta Mihaela Nicoleta, Olariu Sorin Gabriel, Olinec Laura Gabriela, Onofrei Ovidiu Gabriel, Onofrei Oana, Otel Catalin, Otel Roxana Mariana, Pasare Elena, Pasare Ion Traian, Patrinoiu Gabriel Leonard, Patrinoiu Eraleea Stefanica, Paunescu Silviu, Pavel Andreea Georgiana, Pavel Dragos Ovidiu, Pelin Mirela, Petre Georgiana, Petre George Catalin, Petu Paraschiv, Petu Nina, Petu Ion, Petu Mariana, Pirnea Tudorel Aurel, Pirnea Daniela Iuliana, Plesanu Carmen Cristina, Plesanu Jean, Podaru Lucian, Pop Monika Erzsebet, Pop Titus, Popa (Galea) Claudia Ioana, Popa Mihaela, Popescu George Lucian, Popescu Maria, Preda Iuliana, Preda Florentin, Preda Robert Marian, Preda Alina Elena, Pricop Traian, Radacina Cristian, Ripeanu Ionut Marius Rizea Adrian, Rizea Rodica, Rosu Bogdan Alexandru, Rosu Anca Mirela, Rosu Manuela Oana, Rujoiu Nicolae Marcel, Rujoiu Elena Catalina, Samoila Catalin Cezar, Sichitiu Alexandru, Sichitiu Adriana, Stan Dumitru Dan, Stan Laurentiu Mihail, Stan Oana Loredana, Stavarache Ionel, Stefanescu Tudor, Stefanescu Mihaela, Stoica Gina, Stoica Constnatin, Suci Ciprian Viorel, Szomszed Izabella, Tanase Gabriel Iulian, Tanase Diana Gabriela, Tanasescu Catalin Adrian Tanase Diana Gabriela, Stan Silvia Rodica, Tanasescu Ioana Georgeta, Tanase Luca Nicolae, Toader Radulescu Florin, Toader Radulescu Ioana Meletina, Toader Radulescu Ana, Toader Radulescu Gheorghe, Tod Liviu Andrei, Toma Florin, Toma (Ciobanu) Cristina Cecilia, Tomescu Dragos Petre, Tudor Ion, Tudor Olivia, Tudorica Alina Cristina, Tudorica Ciprian, Tugulea Rares Ovidiu, Tugulea Nicoleta Cristina, Turcitu Bogdan Alexandru, Turea Elena, Turea Iulian, Ungureanu Doina, Ungureanu Ion, Vamasescu Mihail, Teodorel Luminita, Valcu Florin Dumitru, Valcu Monica, Vasile Andrian, Vasile Gina Mihaela, Vasilescu Victor Iulian, Vasilescu Magdalena, Vasu Nicolae Silviu, Veteleanu (Ciobanu) Maria Raluca, Viciu Andrei, Viciu Monica Stefania, Vicol Aurel, Vicol Ioana Lenuta, Vihocencu Laurentiu Vasile, Vihocencu (Udrea) Maria Octaviana, Vrajescu Marius Daniel, Zafir Valentin Simion, Zlatan Ramona, Zlatan Dragos Razvan, Zot Paul Calin.

la act de renunțarea de către apelantul Tod Liviu Andrei la judecata apelului.

Cu drept de recurs în termen de 15 zile de la comunicare.

Pronunțată în ședința publică din data de 16.04.2014.

PREȘEDINTE,
Alina Pănescu

JUDECĂTOR,
Ianina Grădinaru

GREFIER,
Monica Ionescu